

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Άτυπη κωδικοποίηση του Ν.2696/1999 (Α΄57) έως 30.03.2018

Με την ευγενική χορηγία του «Εκπαιδευτικού ‘Ομίλου Thessdrive ΙΚΕ”
popay

thessDRIVE
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2696/1999 της 23/23.3.1999(Α΄57) «Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας»

Άτυπη Κωδικοποίηση έως 30/3/2018 όπως τροποποιήθηκε από:

1. **ν.2898/2001(Α΄71),** άρθρο 10 παρ.9 και άρθρο 12 παρ.6 [άρθρο 54: έλξη].
2. **ν.2963/2001(Α΄268)**, άρθρο 42 παρ.1, άρθρο 43 παρ.1, 2, 3, 4 και άρθρο 50 [άρθρο 94: άδειες οδήγησης, άρθρο 13: αναπηρικές συντάξεις, άρθρο 42:αλκοόλ, άρθρο 103: επιβολή διοικητικών μέτρων, άρθρο 110: τελικές].
3. **ν.3082/2002(Α΄316),** άρθρο 110 παρ.11, [άρθρο 52: μέτρα ρύθμισης κυκλοφορίας].
4. **ν.3212/2003(Α΄208)**, άρθρο 13 παρ.12 [άρθρο 11 επιγραφές - διαφημίσεις]
5. **ν.3153/2003(Α΄153)**, άρθρο 42, [άρθρο 42: οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ].
6. **ν.3254/2004(Α΄137),** άρθρο 22 παρ.1 [άρθρο 4: πινακίδες για το τραμ].
7. **ν.3399/2005(Α΄255),** άρθρο 11 παρ.1 [άρθρο 2: αγροτικό μηχάνημα].
8. **ν.3446/2006(Α΄49),** άρθρο 21 παρ.2 [άρθρο 94: άδειες οδήγησης]
9. **ν.3534/2007(Α΄40),** άρθρο 15 παρ.1, 2, άρθρο 25, [άρθρο 13: αναπηρικές συντάξεις, άρθρο 34: στάθμευση ενοικιαζόμενου οχήματος].
10. **ν.3542/2007(Α΄50)** άρθρα 1 έως και 95, [νέα πρόστιμα, νέα όρια ταχύτητας και πολλές νέες διατάξεις].
11. **ν.3710/2008(Α΄216)** άρθρο 16 παρ.1 και άρθρο 17 παρ.1 και 2 [άρθρο 94 παρ.6: Εκπαιδευτές υποψηφίων οδηγών, άρθρα 12 παρ.11 και 81 παρ.26: Κυρώσεις για παραβάσεις διατάξεων του Κ.Ο.Κ.]
12. **ν.3897/2010(Α΄208)** άρθρο 8 [άρθρο 104 παρ 2]
13. **ν.3920/2011(Α΄33)** άρθρο 17 παραγρ.2 [άρθρο 29 παρ.2]
14. **ν.4055/2012(Α΄ 51)** άρθρο 37, παράγραφοι 6, 7 και 8 [άρθρο 10 παρ.10, άρθρο 11 παρ.9 και άρθρο 42 παρ.7 περ.γ΄, παρ.8 και 9]
15. **ν.4058/2012(Α΄63)** άρθρο 23, παράγραφοι 1 και 2, [άρθρο 2 παρ.1 και προστίθεται άρθρο 52 Α στον ΚΟΚ]
16. **ν.4070/2012(Α΄82)** άρθρο 143, παράγραφοι 2, 3, 5, και 9, άρθρο 113 παράγραφος 1, [άρθρο 34-προστίθεται παράγραφος $12^{Α}$, άρθρο 103 παρ.4, 29 παρ. 10, 52 παρ. 4 και 94 παρ.7)
17. **ν.4071/2012(Α΄85)** άρθρο 19, παράγραφος 15 [αντικαθίσταται η παρ 5 του άρθρου 11]
18. **ν.4155/2013(Α΄120)** άρθρο 49, παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5, [τροποποιούνται αντίστοιχα οι εξής διατάξεις του Κ.Ο.Κ: αντικαθίσταται το άρθρο 94 «Άδειες Οδήγησης−Κυρώσεις-Άδειες εκπαιδευτών υποψήφιων οδηγών», αντικαθίσταται το άρθρο 95 «Ισχύς αδειών οδήγησης−Κυρώσεις», καταργείται το άρθρο 96, αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 99, αντικαθίσταται το άρθρο 100 «Έγγραφα τα οποία πρέπει να φέρει ο οδηγός».
19. **ν.4199/2013(Α΄216)** άρθρο 101, παρ.1, 2 [τροποποιούνται: άρθρο 52, παρ.4, άρθρο 81 παρ. 13
20. **ν.4233/2014 (Α΄ 22)** άρθρο 16 [άρθρο 4 παρ.2]
21. **ν.4275/2014(Α΄149)** άρθρο 17 [άρθρου 49]
22. **ν.4313/2014 (Α΄261)** άρθρο 48 [άρθρο 2 παρ. 1, άρθρο 32 παρ. 4, άρθρο 34 παρ.15, άρθρο 52, άρθρο 96 παρ. 6]
23. **ν.4530/2018(Α΄59)** άρθρο 23, 24, 25, 30, 31, 32 [άρθρο 4 παρ. 2,3,4,11, άρθρο 5 παρ.1-9, άρθρο 6Α, άρθρο29 παρ. 1, λαρθρο 40 παρ. 7Α, άρθρο 46 παρ.1]
24. Οι παρακάτω αποφάσεις του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, **έχουν εισάγει τις πινακίδες με αριθμό Π-96, Π-97, Π-98, Π-99, Π-100, Π-101, Π-102, Π-103:**
25. **–υ.α 4993/395/11-2-2003 (ΦΕΚ 217/Β΄)** «Καθορισμός του τρόπου διαχωρισμού και σήμανσης των ειδικών λωρίδων λεωφορείων και τρόλλεϋ».
26. **–υ.αΑ-78404/6024/03/16-1-2004 (ΦΕΚ 242/Β΄)**«Τροποποίηση της 4993/395/11-2-2003 απόφασης, "περί καθορισμού του τρόπου διαχωρισμού και σήμανσης των ειδικών λωρίδων λεωφορείων και τρόλλεϋ"».

27. **–υ.α οικ.47963/6654/29-8-2008 (ΦΕΚ 1933/Β΄)**«Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 4993/395/2003 απόφασης του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών».

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΡΥΘΜΙΖΟΥΝ ΘΕΜΑΤΑ Κ.Ο.Κ

1. **ν. 2881/2001(ΦΕΚ16/Α΄)** «Ρύθμιση θεμάτων ανέλκυσης ναυαγίων και άλλες διατάξεις»,
2. (**Εφαρμογή Κ.Ο.Κ. στους χώρους των χερσαίων ζωνών των λιμένων από Λιμενικές Αρχές),** άρθρο 14 παράγραφος 2:

   « ….2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 2 του ν.2575/1998(ΦΕΚ23Α΄) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

   «3.(α) Οι διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.) εφαρμόζονται στους χώρους των χερσαίων ζωνών των λιμένων και όσων εξομοιώνονται με αυτούς από τα όργανα των οικείων Λιμενικών Αρχών. Η αρμοδιότητα αυτή των Λιμενικών Αρχών είναι αποκλειστική, καταργούμενης κάθε τυχόν αντίθετης διάταξης.Τα πρόστιμα για παράνομη στάθμευση που επιβάλλονται από όργανα των Λιμενικών Αρχών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Ο.Κ. αποτελούν έσοδο των οικείων Λιμενικών Οργανισμών και Λιμενικών Ταμείων που έχουν τη χρήση και εκμετάλλευση των χώρων αυτων και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

   (β) Ποσοστό κράτησης 3% από τα έσοδα αυτά, καθώς και από τα βεβαιούμενα από τις Λιμενικές Αρχές πρόστιμα του άρθρου 3 παρ.23 του ν.2242/1994)ΦΕΚ162Α΄) που εισπράττονται από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π..Σ και τηρούνται στον Ειδικό Λογαριασμό αυτού «Γαλάζιο Ταμείο», όπως αυτά ισχύουν κάθε φορά, αποδίδεται υπέρ του Ταμείου Αλληλοβοήθειας Ναυτικού (Τ.Α.Ν).

   (γ) Με αποφάσεις των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών και Περβάλλοντος, Χωροταξίς και Δημοσίων Έργων, κατά περίπτωση, ρυθμίζονται θέματα βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης των προστίμων αυτών και του ποσοστού υπέρ του Τ.Α.Ν, ως και κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής**»**
3. **ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α΄) «**Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» [εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 52: μέτρα κυκλοφορίας].
4. **ν.3542/2007(Α΄50)**, άρθρο 96: «Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας αναφέρεται ο όρος «άτομα με ειδικές ανάγκες» ή ο όρος «άτομα με μειωμένη κινητικότητα» αντικαθίσταται από τον όρο **«Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)».**

   Ο νέος αυτός όρος έχει ενσωματωθεί στις διατάξεις του Κώδικα, οι οποίες είναι οι εξής: ά. 2 παρ. 1 και 2, ά. 4 παρ. 3, 4 και 5, ά. 7α, ά. 12 παρ.1΄ά. 34 παρ. 2, ά. 35 παρ. 10, ά. 37 παρ. 4, ά. 37 παρ. 1 και 3, ά. 39 παρ. 1, ά. 41 παρ. 2, ά. 52 παρ. 3 και ά. 102 παρ. 2.

   Πριν τη μετατροπή των πταισματικών παραβάσεων σε διοικητικές με το ν. 3542/2007 (Α΄ 50), τα πρόστιμα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας είχαν αναπροσαρμοσθεί δύο (2) φορές, κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 104 του ΚΟΚ, με τις υπ' αριθ. 34660/3566/2001 (Β΄ 708/6.6.2001) και 35876/3817/2003 (Β΄ 1155/12.8.2003) Αποφάσεις του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.
5. **ν.3904/2010(ΦΕΚ218 Α/23-12-10)** Με τις παρ. 1 και 9 του άρθρου 31 ορίζεται ότι :

   « 1. Όλες οι σε βαθμό πλημμελήματος αξιόποινες πράξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57 Α΄), τιμωρούνται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, εκτός από τις πράξεις των άρθρων 34 παρ. 12, 43 παράγραφοι 2 περιπτώσεις α΄, β΄ και 4, 85 παρ. 5 και 98 παρ. 2, οι οποίες εξακολουθούν να τιμωρούνται ως πλημμελήματα, με τις αναφερόμενες στις οικείες διατάξεις ποινές.....

   9. Παρεπόμενες ποινές ή διοικητικές κυρώσεις που τυχόν προβλέπονται σε όλες τις ως άνω διατάξεις νόμων, των παραγράφων 1 έως 8, εξακολουθούν να ισχύουν και δεν θίγονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου**».**
6. **ν. 3446/2006 (Α΄49), άρθρο 21 παράγραφος 1 -βλ.και άρθρο 20 π.δ51/2012**

7. **υ.α 16703/716/2001(ΦΕΚ 538/Β΄)**«Καθορισμός των χαρακτηριστικών, των προδιαγραφών κ.α. των προστατευτικών κρανών, για οδηγούς και επιβάτες μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων, καθώς και των εξαιρέσεων από την υποχρέωση χρήσης αυτών».
8. **κ.υ.α 43500/5691/2002 (ΦΕΚ 1055/Β΄**«Μέθοδοι διαπίστωσης χρήσης οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών και φαρμάκων από οδηγούς κατά την οδήγηση οχημάτων, καθώς και από πεζούς που εμπλέκονται σε τροχαία ατυχήματα».

   κ.υ.α 43917/5066/2006 (ΦΕΚ 1468/Β΄) «Συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2003/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2003, σχετικά με την υποχρεωτική χρησιμοποίηση ζωνών ασφαλείας και συστημάτων συγκράτησης για παιδιά στα οχήματα».
9. **ν.4530/2018 (ΦΕΚ Α΄59**)

1. Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων από τις πα ραγράφους 3 και 4 του άρθρου 28 αποφάσεων και μόνο για τις παραβάσεις που αναφέρονται στις ακόλουθες περιπτώσεις και οι οποίες κατατάσσονται, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 28, ισχύουν, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τα εξής:

α. Οι οδηγοί οχημάτων που χρησιμοποιούν κινητό τηλέφωνο εν κινήσει χωρίς ακουστικά ασύρματης επικοινωνίας ή χωρίς να είναι αυτό τοποθετημένο σε ειδική θέση για ανοικτή ακρόαση, τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας και της άδειας οδήγησης, από το βεβαιούντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες,

β. οι οδηγοί οχημάτων που παρεμποδίζουν ράμπες διάβασης ατόμων με αναπηρία ή σταθμεύουν σε αποκλειστικές ή γενικές θέσεις στάθμευσης ατόμων με αναπηρία τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας και της άδειας οδήγησης, από το βεβαιούντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες,

γ. οι οδηγοί που χρησιμοποιούν με οποιονδήποτε τρόπο τη Λωρίδα Έκτακτης Ανάγκης (Λ.Ε.Α.), έστω και για ελάχιστο χρόνο, όπως για να προσπεράσουν προπορευόμενα οχήματα, κατά παράβαση της παραγράφου 9 του άρθρου 29 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας και της άδειας οδήγησης, από το βεβαιούντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες,

δ. οι οδηγοί βαρέων οχημάτων, όπως φορτηγά και λεωφορεία, οι οποίοι κινούνται συνεχώς στην αριστερή λωρίδα ή τη χρησιμοποιούν για προσπέραση και αιφνιδιάζουν τους κινούμενους σε αυτήν τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση της άδειας οδήγησης, από το βεβαιού-ντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες,

ε. οι οδηγοί πάσης φύσεως οχημάτων που απορρίπτουν εκτός του οχήματός τους αντικείμενα ή ουσίες που ρυπαίνουν ή που μπορούν να προκαλέσουν πυρκαγιά ή ατύχημα, όπως τσιγάρα, τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας και της άδειαςοδήγησης, από το βεβαιούντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες,

στ. οι οδηγοί που παραβιάζουν τις διατάξεις για τη χρήση ζώνης ασφαλείας ή προστατευτικού κράνους τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας και της άδειας οδήγησης, από το βεβαιούντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες,

ζ. οι οδηγοί που παραβιάζουν τις διατάξεις για τη χρήση ειδικών μέσων συγκράτησης και προστασίας κατά τη μεταφορά παιδιών τιμωρούνται με επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας και της άδειας οδήγησης, από το βεβαιούντα την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες. Για τις παραβάσεις των περιπτώσεων α΄ έως ζ΄, σε περίπτωση υποτροπής μέσα σε διάστημα έξι (6) μηνών, η άδεια οδήγησης αφαιρείται για διπλάσιο χρονικό διάστημα και ο παραβάτης υποχρεούται σε επανεξέταση για την επαναχορήγησή της.

2. Κάθε πινακίδα οχήματος που αφαιρείται από αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με την παράγραφο 1 καταχωρείται μηχανογραφικά στο αρχείο στο οποίο τηρούνται τα στοιχεία όλων των οχημάτων της οικείας οργανικής μονάδας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Τα όργανα που βεβαιώνουν τις παραβάσεις διαβιβάζουν τις σχετικές εκθέσεις βεβαίωσης στις οικείες περιφερειακές υπηρεσίες Μεταφορών, οι οποίες μεριμνούν για τη μηχανογραφική καταχώρισή τους.

3. Κατ’ εξαίρεση των αναφερομένων στην παράγραφο 8 του άρθρου 103 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999) και των διατάξεων του προηγούμενου και του άρθρου αυτού, δεν αφαιρούνται οι κρατικές πινακίδες και η άδεια κυκλοφορίας των πιο κάτω κατηγοριώνοχημάτων:
α) Οδικών οχημάτων που ανήκουν στις νόμιμα λειτουργούσες επιχειρήσεις εκμίσθωσης αυτών, κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.
β) Οχημάτων δημόσιας χρήσης.

Περιεχόμενα

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2696/1999 της 23/23.3.1999(Α΄57) «Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας» 0
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΟΔΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ-ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΔΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ 10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΓΕΝΙΚΑ – ΟΡΙΣΜΟΙ 10
Άρθρο 1: Πεδίο εφαρμογής του Κώδικα 10
Άρθρο 2: Ορισμοί 10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΣΗΜΑΝΣΗ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΗ – ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 15
Άρθρο 3: Υποδείξεις και σήματα που δίνουν οι τροχονόμοι 15
Άρθρο 4: Σήμανση οδών με πινακίδες 16
Άρθρο 5: Οριζόντια σήμανση οδών 28
Άρθρο 6: Φωτεινή σηματοδότηση για την κυκλοφορία οχημάτων 32
Άρθρο 6^{Α}: Φωτεινή σηματοδότηση για τους ποδηλάτες 33
Άρθρο 7: Φωτεινή σηματοδότηση για τους πεζούς 34
Άρθρο 8: Σήμανση ισόπεδων σιδηροδρομικών διαβάσεων 35
Άρθρο 9: Σήμανση των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς 35
Άρθρο 10: Εγκατάσταση μέσων σήμανσης και σηματοδότησης 36
Άρθρο 11: Επιγραφές - Διαφημίσεις 38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΔΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ 40
Άρθρο 12: Γενικές διατάξεις 40
Άρθρο 13: Οδηγοί 41
Άρθρο 14: Ζώα, αναβάτες αλόγων και συνοδοί ζώων 42
Άρθρο 15: Εκπομπές ρύπων, θόρυβοι κ.λπ. 43
Άρθρο 16: Θέση επί της οδού 43
Άρθρο 17: Προσπέρασμα – Κυκλοφορία σε στοίχους 44
Άρθρο 18: Διέλευση οχημάτων που κινούνται αντίθετα 46
Άρθρο 19: Ταχύτητα και απόσταση μεταξύ οχημάτων 46
Άρθρο 20: Όρια ταχύτητας 47
Άρθρο 21: Κανόνες για τους ελιγμούς των οχημάτων 49
Άρθρο 22: Κίνηση προς τα πίσω 50
Άρθρο 23: Αλλαγή κατεύθυνσης 50
24: Επιβράδυνση 50
Άρθρο 25: Ειδικοί κανόνες για τα οχήματα των δημόσιων συγκοινωνιών 51
Άρθρο 26: Ισόπεδοι οδικοί κόμβοι και υποχρέωση παραχώρησης προτεραιότητας 51
Άρθρο 27: Ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις 52
Άρθρο 28: Οχήματα που κινούνται σε σιδηροτροχιές 52
Άρθρο 29: Κίνηση οχημάτων σε αυτοκινητόδρομους, οδούς ταχείας κυκλοφορίας και σήραγγες 53

Άρθρο 30: Άνοιγμα των θυρών οχημάτων 54
Άρθρο 31: Εμπόδια στο οδόστρωμα 54
Άρθρο 32: Φόρτωση οχημάτων 55
Άρθρο 33: Μεταφορά επιβατών με οχήματα 56
Άρθρο 34: Στάση και στάθμευση 56
Άρθρο 35: Κανόνες χρήσης φώτων εντοπισμού θέσης 60
Άρθρο 36: Κανόνες χρήσης των φώτων οχημάτων 62
Άρθρο 37: Ηχητικές και φωτεινές προειδοποιήσεις 62
Άρθρο 38: Κανόνες κυκλοφορίας πεζών 63
Άρθρο 39: Συμπεριφορά των οδηγών προς τους πεζούς 64
Άρθρο 40: Ειδικοί κανόνες για τους οδηγούς ποδηλάτων, μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων 65
Άρθρο 41: Ειδικοί κανόνες για συνοδείες, πομπές και κίνηση αμαξιδίων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) ή βρεφών 66
Άρθρο 42: Οδήγηση υπό την επίδραση οινοπνεύματος, φαρμάκων ή τοξικών ουσιών. 66
Άρθρο 43: Συμπεριφορά σε περίπτωση ατυχήματος 69
Άρθρο 44: Οχήματα άμεσης ανάγκης – Έργα στις οδούς 70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ 71
Άρθρο 45: Ειδικές υποχρεώσεις οδηγών και πεζών προς τα αστυνομικά όργανα και τους σχολικούς τροχονόμους 71
Άρθρο 46: Ακινητοποίηση οχήματος 72
Άρθρο 47: Εργασίες και εναπόθεση υλικών στις οδούς 72
Άρθρο 48: Κατάληψη τμήματος οδού και πεζόδρομου 73
Άρθρο 49: Αγώνες στις οδούς και στις πίστες 73
Άρθρο 50: Τεκμήριο υπαιτιότητας 73
Άρθρο 51: Πραγματογνώμονες 74
Άρθρο 52: Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας 75
Άρθρο 52Α : Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας στους χερσαίους χώρους λιμένων. 78
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ, ΑΠΟΓΡΑΦΗ, ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, ΘΕΣΗ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ 78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ - ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΒΑΡΗ ΚΑΙ ΕΛΞΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ 78
Άρθρο 53 - Διαστάσεις και βάρη οχημάτων 78
Άρθρο 54 - Έλξη οχημάτων 79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΤΡΟΧΟΠΕΔΗΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ 80
Άρθρο 55: Τροχοπέδηση αυτοκινήτων οχημάτων 80
Άρθρο 56: Τροχοπέδηση ρυμουλκούμενων 81
Άρθρο 57: Τροχοπέδηση συνδυασμών οχημάτων 82
Άρθρο 58: Τροχοπέδηση μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων 82
Άρθρο 59: Τροχοπέδηση ποδηλάτων 82

Άρθρο 60: Τροχοπέδηση ζωήλατων οχημάτων 83
Άρθρο 61: Τροχοπέδηση αγροτικών μηχανημάτων 83
Άρθρο 62: Τροχοπέδηση μηχανημάτων έργων 83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄: ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΕΣ) 83
Άρθρο 63: Φώτα πορείας (μεγάλα) 83
Άρθρο 64: Φώτα διασταύρωσης (μεσαία) 84
Άρθρο 65: Φώτα θέσης (μικρά) 84
Άρθρο 66: Φώτα όγκου και φώτα πλευρικά 85
Άρθρο 67: Φως πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας 85
Άρθρο 68: Φώτα τροχοπέδησης 85
Άρθρο 69: Φώτα ομίχλης 85
Άρθρο 70: Φώτα οπισθοπορείας 86
Άρθρο 71: Φώτα δεικτών κατεύθυνσης (φλας) και φώτα έκτακτης ανάγκης 86
Άρθρο 72: Αντανακλαστήρες 86
Άρθρο 73: Γενική διάταξη ηλεκτρικού συστήματος 86
Άρθρο 74: Φώτα μοτοποδηλάτων και μοτοσικλετών 87
Άρθρο 75: Φώτα τρίτροχων οχημάτων 88
Άρθρο 76: Φώτα ποδηλάτων 89
Άρθρο 77: Φώτα ζωήλατων οχημάτων 89
Άρθρο 78: Φώτα αγροτικών μηχανημάτων 89
Άρθρο 79: Φώτα μηχανημάτων έργων 90
Άρθρο 80: Γενικές διατάξεις για το φωτισμό 90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ 91
Άρθρο 81: Μηχανισμοί, εξαρτήματα και συσκευές οχημάτων 91
Άρθρο 82: Ειδικές διατάξεις 94
Άρθρο 83: Εξωτερική εμφάνιση αυτοκινήτων οχημάτων 95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄: ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ 95
Άρθρο 84: Έγκριση τύπου οχημάτων 95
Άρθρο 85: Στοιχεία αναγνώρισης πλαισίου και κινητήρα 96
Άρθρο 86: Τεχνικός έλεγχος οχημάτων 96
Άρθρο 87: Γενική απογραφή και ταξινόμηση οχημάτων 97
Άρθρο 88: Άδεια κυκλοφορίας οχημάτων 97
Άρθρο 89: Μεταβολή στοιχείων της άδειας κυκλοφορίας 98
Άρθρο 90: Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας 98
Άρθρο 91: Κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων στο εξωτερικό – Κυκλοφορία ξένων αυτοκινήτων 99
Άρθρο 92: Αφαίρεση άδειας και πινακίδων αριθμού κυκλοφορίας 99
Άρθρο 93: Παύση κυκλοφορίας οχήματος 100

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ - ΑΔΕΙΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΟΔΗΓΗΣΗΣ 100
Άρθρο 94 - «Άδειες Οδήγησης − Κυρώσεις - Άδειες εκπαιδευτών υποψήφιων οδηγών» ... 100
Άρθρο 95: Ισχύς αδειών οδήγησης − Κυρώσεις 102
Άρθρο 97: Άδειες οδήγησης αγροτικών μηχανημάτων και μηχανημάτων έργων 102
Άρθρο 98: Ειδικές περιπτώσεις αφαίρεσης άδειας οδήγησης 102
Άρθρο 99: Παραχώρηση της οδήγησης οχήματος 103
Άρθρο 100: Έγγραφα τα οποία πρέπει να φέρει ο οδηγός 103
Άρθρο 101: Χρήση βοηθητικών οργάνων κατά την οδήγηση 104
Άρθρο 102: Ειδικό σήμα αναγνώρισης νέων οδηγών αυτοκινήτων οχημάτων και οδηγών Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) 104
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ 104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ 104
Άρθρο 103: Επιβολή διοικητικών μέτρων 104
Άρθρο 104: Επιβολή προστίμων από αστυνομικά όργανα 106
Άρθρο 105 : Δικονομικές διατάξεις 107
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄: ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ 107
Άρθρο 106: Ανάκληση άδειας ικανότητας οδηγού 107
Άρθρο 107: Σύστημα ελέγχου συμπεριφοράς των οδηγών 108
Άρθρο 108: Κέντρο Οδικών Πληροφοριών 108
Άρθρο 109: Δημοσίευση αποφάσεων 108
Άρθρο 110: Τελικές διατάξεις 108

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται ο Νέος Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, όπως αναθεωρήθηκε από την Επιτροπή Αναθεωρήσεως του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, που συστάθηκε με την 75351/804/14.8.1996 απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΦΕΚ 715/Β΄), όπως τροποποιήθηκε με τις 83719/1035/4.11.96 (ΦΕΚ 1025/Β΄) και 88221/1216/20.12.96 (ΦΕΚ 1190/Β΄) όμοιες αποφάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 9 του ν. 2366/1995 (ΦΕΚ 256/Α΄) και ο οποίος έχει ως ακολούθως:

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΟΔΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ-ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΔΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΓΕΝΙΚΑ – ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1: Πεδίο εφαρμογής του Κώδικα

Ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας εφαρμόζεται σε οδούς και σε χώρους που χρησιμοποιούνται για δημόσια κυκλοφορία οχημάτων, πεζών και ζώων.

Άρθρο 2: Ορισμοί

1. Για την εφαρμογή του παρόντος Κώδικα νοούνται ως:

Αντανακλαστικό στοιχείο: Αντικείμενο που χρησιμοποιείται για να δείχνει την παρουσία οχήματος με αντανάκλαση φωτός που δεν προέρχεται από αυτό το όχημα.

Απόβαρο κενού οχήματος: Το βάρος του οχήματος χωρίς πλήρωμα, επιβάτες ή φορτίο, αλλά με τη δεξαμενή καυσίμου γεμάτη καύσιμα, μέχρι το 90% της χωρητικότητας, με ψυκτικό μέσο, λιπαντικά, τα συνήθως φερόμενα εργαλεία και τον εφεδρικό τροχό.

Απόβαρο οχήματος σε ετοιμότητα λειτουργίας: Το απόβαρο του κενού οχήματος μαζί με το βάρος του πληρώματος.

Αυτοκίνητο ή αυτοκίνητο όχημα: Το μηχανοκίνητο όχημα, το οποίο χρησιμοποιείται κυρίως για τη μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων ή για τη ρυμούλκηση στις οδούς οχημάτων που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων. Ο όρος αυτός δεν περιλαμβάνει τα οχήματα, όπως οι γεωργικοί ελκυστήρες, τα χρησιμοποιούμενα παρεμπιπτόντως μόνο για την οδική μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων ή για ρυμούλκηση στις οδούς, οχημάτων που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων.

Αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης: Το αυτοκίνητο όχημα με το οποίο εκτελούνται μεταφορές προσώπων ή πραγμάτων ή μικτές με ολική ή μερική μίσθωση ή με κόμιστρο ανά επιβάτη.

Αυτοκίνητο επιβατηγό: Το προοριζόμενο για τη μεταφορά κυρίως προσώπων αυτοκίνητο όχημα, 9 κατ' ανώτατο όριο θέσεων μαζί με τη θέση του οδηγού.

Αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης: Το αυτοκίνητο όχημα με το οποίο εκτελούνται μεταφορές προσώπων χωρίς κόμιστρο και πραγμάτων που ανήκουν στον ιδιοκτήτη ή κάτοχο αυτού.

Αυτοκίνητο λεωφορείο: Το αυτοκίνητο όχημα που προορίζεται κυρίως για τη μεταφορά προσώπων 10 και άνω θέσεων, συμπεριλαμβανομένης και της θέσης του οδηγού.

Αυτοκίνητο φορτηγό: Το αυτοκίνητο όχημα που προορίζεται κυρίως για τη μεταφορά πραγμάτων.

Αυτοκινητοδρόμιο: Ειδικό γήπεδο ή χώρος κατάλληλα διαμορφωμένος που προορίζεται για αγώνες ταχύτητας, δεξιοτεχνίας, επίδειξης ή αντοχής αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών, ασκήσεις οδήγησης και ψυχαγωγίας, καθώς επίσης και ως χώρος δοκιμών μηχανοκίνητων οχημάτων με σκοπό τον έλεγχο της καλής λειτουργίας τους.

Αυτοκινητόδρομος: Οδός ειδικής μελέτης και κατασκευής για την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών, η οποία δεν εξυπηρετεί τις συνορεύουσες με αυτήν ιδιοκτησίες και η οποία:

α) διαθέτει, εκτός ειδικών σημείων ή προσωρινά, χωριστά οδοστρώματα για τις δύο κατευθύνσεις της κυκλοφορίας, που διακρίνονται μεταξύ τους είτε με διαχωριστικές νησίδες είτε, κατ' εξαίρεση, με άλλα μέσα,

β) δεν διασταυρώνεται ισόπεδα με άλλη οδό, μονοπάτι, σιδηροδρομική ή τροχιοδρομική γραμμή και

γ) έχει χαρακτηριστεί με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και έχει ειδική σήμανση με πινακίδες ως αυτοκινητόδρομος.

Δεξιά κατεύθυνση κυκλοφορίας: Η επί της οδού διπλής κατεύθυνσης κυκλοφορίας κίνηση, κατά τρόπον ώστε στην αριστερή πλευρά του οδηγού να κινούνται οι αντίθετα ερχόμενοι.

Δημόσια κυκλοφορία: Η αόριστη και απροσδιόριστη εκ των προτέρων κυκλοφορία σε δημόσιες ή ιδιωτικές οδούς ή χώρους πεζών, οχημάτων ή ζώων.

Διάβαση πεζών: Το τμήμα του οδοστρώματος που ορίζεται με ειδική σήμανση ή διαγράμμιση ή σηματοδότηση για τη διέλευση των πεζών.

Διακοπή πορείας: Η σύντομη ακινησία του οχήματος για την αποφυγή εμπλοκής με άλλο όχημα, πεζό ή ζώο που χρησιμοποιεί την οδό ή σύγκρουσης με εμπόδιο ή για συμμόρφωση με τους κανονισμούς της κυκλοφορίας.

Διαχωριστική νησίδα: Το υπερυψωμένο ή με άλλους τρόπους οριζόμενο τμήμα οδού, το οποίο χωρίζει λωρίδες κυκλοφορίας οχημάτων ή οδοστρώματα της αυτής ή αντίθετης κατεύθυνσης και επί του οποίου απαγορεύεται η κυκλοφορία, με εξαίρεση τη διέλευση πεζών, όπου αυτή επιτρέπεται.

Ελαφρό ρυμουλκούμενο: Το ρυμουλκούμενο επιτρεπόμενου μέγιστου βάρους μέχρι και 750 χιλιογράμμων.

Έρεισμα: Η πέραν του οδοστρώματος ακραία λωρίδα της οδού.

Ζώα: Τα κατοικίδια και σταυλοδίαιτα ζώα.

Ηλεκτροκίνητο λεωφορείο(τρόλλεϋ): Το με ηλεκτροκινητήρα, αλλά όχι επί σιδηροτροχιών, κινούμενο αυτοκίνητο λεωφορείο που τροφοδοτείται από ηλεκτροφόρο γραμμή.

Ημιρυμουλκούμενο (επικαθήμενο): Το ρυμουλκούμενο το κατασκευασμένο για σύνδεση με ρυμουλκό όχημα κατά τρόπον ώστε τμήμα αυτού να στηρίζεται επί του ρυμουλκού, επί του οποίου επιπίπτει μεγάλο μέρος του βάρους και του φορτίου του.

Ισόπεδος οδικός κόμβος: Κάθε ισόπεδη συμβολή, διακλάδωση ή διασταύρωση οδών, συμπεριλαμβανομένων και των ελεύθερων χώρων που σχηματίζονται από αυτές.

Ισόπεδη σιδηροδρομική ή τροχιοδρομική διάβαση: Κάθε ισόπεδη διασταύρωση μεταξύ οδού και σιδηροδρομικής ή τροχιοδρομικής γραμμής, η οποία έχει ίδια διαμόρφωση.

Κατοικημένη περιοχή: Η περιοχή που έχει σημανθεί με πινακίδες ως κατοικημένη στις εισόδους και εξόδους της.

Λεωφορειόδρομος: Οδός ή τμήμα οδού αποκλειστικής κυκλοφορίας λεωφορείων.

«Λιμένας είναι ζώνη ξηράς και θάλασσας μαζί με έργα και εξοπλισμό, που επιτρέπουν κυρίως την υποδοχή κάθε είδους πλωτών μέσων και σκαφών αναψυχής, τη φορτοεκφόρτωση, αποθήκευση, παραλαβή και προώθηση των φορτίων τους, την εξυπηρέτηση επιβατών και οχημάτων και την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις θαλάσσιες μεταφορές (παράγραφος 7 του άρθρου 1 του ν. 2971/2001, Α΄ 285).[1]

Λωρίδα Έκτακτης Ανάγκης(Λ.Ε.Α.): Η επί αυτοκινητοδρόμου λωρίδα που βρίσκεται μεταξύ της ακραίας δεξιάς συνεχούς διαγράμμισης και του άκρου της οδού.[2]

Λωρίδα κυκλοφορίας: Μία των κατά μήκος ζωνών στις οποίες χωρίζεται το οδόστρωμα με ή χωρίς διαγραμμίσεις ή άλλα κατάλληλα διαχωριστικά μέσα, πλάτους επαρκούς για την κυκλοφορία μια σειράς (στοίχου) οδικών οχημάτων.

Μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος: Το μέγιστο βάρος φορτωμένου οχήματος, το οποίο αναγράφεται ως επιτρεπόμενο στην άδεια κυκλοφορίας του.

---

[1] Ο ανωτέρω ορισμός: «**Λιμένας**» προστέθηκε με το εδάφιο α, παράγραφος 1, του άρθρου 23 του ν.4058/2012/ΦΕΚ63Α΄

[2] Ο ανωτέρω ορισμός «**Λωρίδα Έκτακτης Ανάγκης (Λ.Ε.Α.)»** προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Μηχάνημα αγροτικό: Το μηχανοκίνητο όχημα που προορίζεται κυρίως για την εκτέλεση γεωργικών εργασιών (π.χ. αγρού, δάσους, κτηνοτροφικών, κηπευτικών, ανθοκομικών εκμεταλλεύσεων), τη μεταφορά προϊόντων ή προσώπων της αγροτικής εκμετάλλευσης του ιδιοκτήτη του αγροτικού μηχανήματος ή τη μεταφορά εφοδίων ή εργαλείων είτε αυτοτελώς είτε με τη λειτουργία φερόμενων ή ελκόμενων μηχανημάτων, εργαλείων, ρυμουλκών.

Ο όρος αυτός περιλαμβάνει:

α) τους γεωργικούς ελκυστήρες κάθε μορφής και

β) τις αυτοπροωθούμενες μηχανές εκτέλεσης γεωργικών εργασιών.

Στις άδειες κυκλοφορίας αναγράφονται υποχρεωτικά τα βάρη και οι διαστάσεις του **αγροτικού μηχανήματος.**[3]

Μηχάνημα έργων: Το μηχανοκίνητο όχημα που προορίζεται για την κατασκευή και συντήρηση οδικών ή άλλων τεχνικών έργων. Ο όρος αυτός περιλαμβάνει και τα οχήματα που προορίζονται για την αποκατάσταση της κυκλοφορίας, τον καθαρισμό και τη σήμανση των οδών. Δεν υπάγονται στην κατηγορία των μηχανημάτων έργων, θεωρούμενα ως αυτοκίνητα, τα μηχανοκίνητα οχήματα, εφόσον αυτά εκτελούν και μεταφορικό έργο επί των οδών της Χώρας.

Μικτό βάρος: Το εκάστοτε πραγματικό βάρος του οχήματος μετά του φορτίου, του πληρώματος και των επιβατών.

Μοτοποδήλατο: Το δίτροχο ή τρίτροχο όχημα, του οποίου η μέγιστη εκ κατασκευής ταχύτητα δεν υπερβαίνει τα 45 χιλιόμετρα την ώρα και, εάν είναι εξοπλισμένο με κινητήρα εσωτερικής καύσης, ο κυλινδρισμός του δεν υπερβαίνει τα 50 κυβικά εκατοστά. Επίσης ως μοτοποδήλατο λογίζεται και το ελαφρό τετράτροχο όχημα του οποίου το απόβαρο κενού οχήματος, μη συμπεριλαμβανομένου του βάρους του καυσίμου ή του μίγματος καυσίμου -ελαίου ή των συσσωρευτών των ηλεκτρικών οχημάτων, είναι μικρότερο των 350 χιλιογράμμων, η μέγιστη εκ κατασκευής ταχύτητα δεν υπερβαίνει τα 45 χιλιόμετρα την ώρα και ο κυλινδρισμός του κινητήρα του δεν υπερβαίνει τα 50 κυβικά εκατοστά, προκειμένου για κινητήρα με επιβαλλόμενη ανάφλεξη ή η μέγιστη καθαρή ισχύς τα 4KW, προκειμένου για κινητήρες άλλου τύπου.

Μοτοσικλέτα: Κάθε δίτροχο μηχανοκίνητο όχημα με ή χωρίς καλάθι, του οποίου είτε η μέγιστη εκ κατασκευής ταχύτητα είναι μεγαλύτερη των 45 χιλιομέτρων την ώρα είτε, εάν είναι εξοπλισμένο με κινητήρα εσωτερικής καύσης, ο κυλινδρισμός του κινητήρα είναι μεγαλύτερος των 50 κυβικών εκατοστών.

Νησίδα ασφαλείας: Το υπερυψωμένο τμήμα οδοστρώματος που προορίζεται είτε για καταφύγιο των πεζών είτε για την αποβίβαση – επιβίβαση επιβατών σε συγκοινωνιακά μέσα.

Νύκτα: Η χρονική περίοδος η οποία αρχίζει μισή ώρα μετά τη δύση του ηλίου και λήγει μισή ώρα πριν από την ανατολή αυτού.

Οι διατάξεις του Κώδικα οι οποίες επιβάλλουν ειδικές υποχρεώσεις κατά τη νύκτα εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η ορατότητα είναι ανεπαρκής, λόγω ειδικών συνθηκών (ομίχλης, χιονόπτωσης, ραγδαίας βροχής κ.λπ. ή μέσα σε σήραγγες).

Οδηγός: Πρόσωπο το οποίο οδηγεί κάθε είδους όχημα ή ζώα μεμονωμένα ή σε αγέλες και ποίμνια ή ζώα όταν χρησιμοποιούνται για έλξη, για τη μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων ή ίππευση.

Οδός: Ολόκληρη η επιφάνεια που προορίζεται για τη δημόσια κυκλοφορία**.**

Οδός εξυπηρέτησης παροδίων: Οδός η οποία χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των παροδίων ιδιοκτησιών.

Οδός προτεραιότητας: Οδός ειδικά χαρακτηρισμένη και σημασμένη όπου η κυκλοφορία των οδικών οχημάτων σε αυτήν, έχει προτεραιότητα έναντι των εισερχόμενων σε αυτήν από άλλες οδούς.

Οδός ταχείας κυκλοφορίας: Οδός ειδικής μελέτης και κατασκευής για την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών, η οποία δεν εξυπηρετεί τις συνορεύουσες με αυτήν ιδιοκτησίες παρά μόνο με παράπλευρες βοηθητικές οδούς και κόμβους και η οποία:

α) συνδέεται μόνο με ειδικής διάταξης ισόπεδους ή ανισόπεδους κόμβους με το υπόλοιπο κύριο οδικό δίκτυο,

[3] Ο ανωτέρω ορισμός «**Αγροτικό Μηχάνημα**», αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το άρθρο 11 παρ.1 του ν. 3399/2005 (Α΄ 255).

β) δεν διασταυρώνεται ισόπεδα με άλλη οδό, μονοπάτι, σιδηροδρομική ή τροχιοδρομική γραμμή και

γ) έχει χαρακτηριστεί με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και έχει ειδική σήμανση με πινακίδες ως οδός ταχείας κυκλοφορίας.

Οδόστρωμα: Το τμήμα της οδού που προορίζεται για την κυκλοφορία των οχημάτων.

Οριογραμμή οδοστρώματος: Η γραμμή η οποία ορίζει το τέλος του οδοστρώματος. Επί οδοστρωμάτων στα οποία υπάρχουν μία ή περισσότερες ακραίες λωρίδες κυκλοφορίας ή ζώνες για τη χρήση ορισμένων κατηγοριών οχημάτων, πεζών ή ζώων, οριογραμμή οδοστρώματος είναι, για τους λοιπούς που χρησιμοποιούν την οδό, το τέλος του οδοστρώματος που απομένει.

Όχημα αρθρωτό: Ο συνδυασμός οχημάτων που περιλαμβάνει ένα ρυμουλκό όχημα και ένα ημιρυμουλκούμενο (επικαθήμενο) συνδεδεμένο με αυτό.

Όχημα ζωήλατο: Το όχημα με τροχούς που σύρεται από ζώα.

Όχημα Καρτ: Το μικρό τετράτροχο όχημα, με ή χωρίς αμάξωμα, με τέσσερις μη ευθυγραμμισμένους τροχούς που ακουμπούν συνέχεια στο έδαφος, οι δύο από τους οποίους εξασφαλίζουν την οδήγηση και οι άλλοι δύο την πρόωση (κίνηση). Τα κύρια μέρη του είναι: το πλαίσιο ή σασί, το αμάξωμα, τα ελαστικά και ο κινητήρας.

Όχημα οδικό: Το μεταφορικό ή άλλων χρήσεων μέσο που κινείται στις οδούς και στους χώρους του άρθρου 1 και οδηγείται από πρόσωπο, με εξαίρεση των μέσων που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά βρεφών και Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ).

Δεν θεωρούνται ως οδικά οχήματα αυτά που κινούνται επί σιδηροτροχιών, για τα οποία όμως εφαρμόζονται κανόνες κυκλοφορίας του Κώδικα.

Όχημα μηχανοκίνητο: Το αυτοπροωθούμενο οδικό όχημα, πλην των μοτοποδηλάτων.

Όχημα χειροκίνητο: Το όχημα που ωθείται ή σύρεται με τα χέρια.

Παραχώρηση προτεραιότητας: Η υποχρέωση οδηγού οχήματος, να μη συνεχίσει ή επαναλάβει την κίνηση ή τους ελιγμούς του, εάν, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, μπορεί να υποχρεώσει τους οδηγούς άλλων οχημάτων να μεταβάλλουν απότομα την κατεύθυνση ή την ταχύτητα των οχημάτων τους.

Πεζοδρόμιο: Το υπερυψωμένο ή άλλως διαχωριζόμενο τμήμα της οδού που προορίζεται για πεζούς.

Πεζόδρομος: Οδός η οποία χρησιμοποιείται αποκλειστικά από τους πεζούς και για είσοδο - έξοδο οχημάτων προς και από ιδιωτικούς χώρους στάθμευσης, παροδίων ιδιοκτησιών ως και για οχήματα εφοδιασμού ή έκτακτης ανάγκης.

Περιοχή ήπιας κυκλοφορίας: Περιοχή κατοικίας, που έχει χαρακτηρισθεί και σημανθεί ως περιοχή ήπιας κυκλοφορίας.

Ποδήλατο: Το όχημα δύο τουλάχιστον τροχών το οποίο κινείται με τη μυϊκή δύναμη εκείνων που επιβαίνουν και μπορεί να υποβοηθείται με βοηθητικό ηλεκτροκινητήρα μέγιστης συνεχούς ονομαστικής ισχύος 0,25 KW και η ισχύς του οποίου μειώνεται σταδιακά και τελικά μηδενίζεται όταν η ταχύτητα του οχήματος φθάσει τα 25 χλμ/ώρα ή νωρίτερα, εάν σταματήσει η ποδηλάτηση.[4]

Ποδηλατόδρομος: Οδός ή τμήμα οδού αποκλειστικής κυκλοφορίας ποδηλάτων.

Ρυμουλκό: Το μηχανοκίνητο όχημα που χρησιμοποιείται μόνο για την έλξη άλλων οχημάτων.

Ρυμουλκούμενο: Το όχημα που στερείται ιδίας κινητήριας δύναμης και είναι κατασκευασμένο κατά τρόπο ώστε να έλκεται από άλλο μηχανοκίνητο όχημα. Στην κατηγορία των οχημάτων αυτών περιλαμβάνονται και τα ημιρυμουλκούμενα. Στα ρυμουλκούμενα δεν περιλαμβάνεται τροχοφόρος εξοπλισμός για τη μεταφορά φορτίου που έλκεται ή ρυμουλκείται με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού αποκλειστικά εντός κλειστού χώρου, και αποτελείται από άκαμπτο οριζόντιο επίπεδο αμάξωμα επί συμπαγών τροχών μικρής διαμέτρου χωρίς αεροθάλαμο.[5]

[4] Ο ανωτέρω ορισμός: «**ποδήλατο»** αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[5] Ο ορισμός αντικαταστάθεικε με την παράγραφο 1 του άρθρου48 του ν. 4323/2014 (ΦΕΚ Α΄ 261/2014)

Στάθμευση: Η ακινησία του οχήματος για οποιονδήποτε λόγο, πλην της ανάγκης αποφυγής εμπλοκής του με άλλο όχημα που χρησιμοποιεί την οδό ή σύγκρουσης με εμπόδιο ή για τη συμμόρφωσή του με τους κανονισμούς κυκλοφορίας, εφόσον η χρονική περίοδος ακινητοποίησης του οχήματος δεν περιορίζεται στον απαιτούμενο χρόνο για την επιβίβαση ή αποβίβαση επιβατών ή φόρτωση ή εκφόρτωση πραγμάτων.

Στάση: Η ακινησία του οχήματος επί χρόνο απαιτούμενο για την επιβίβαση ή αποβίβαση επιβατών ή φόρτωση ή εκφόρτωση πραγμάτων.

Συνδυασμός οχημάτων (συρμός): Τα οχήματα που είναι συνδεδεμένα και κινούνται ως μία μονάδα.

Τουριστικός λιμένας σκαφών αναψυχής (Μαρίνα) είναι ο χερσαίος και θαλάσσιος χώρος που προορίζεται κατά κύριο λόγο, για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής, είτε για αγκυροβόλημα, είτε για μακροχρόνια ή παροδική χερσαία εναπόθεση, είτε για εξυπηρέτηση των διερχόμενων σκαφών (παράγραφος 1 του άρθρου 29 του ν. 2160/1993, Α΄ 118).[6]

Τρίτροχο όχημα: Το μηχανοκίνητο όχημα με τρεις συμμετρικούς τροχούς, του οποίου είτε η μέγιστη εκ κατασκευής ταχύτητα είναι μεγαλύτερη των 45 χιλιομέτρων την ώρα είτε ο κυλινδρισμός του κινητήρα του είναι μεγαλύτερος των 50 κυβικών εκατοστών, εάν είναι εξοπλισμένο με κινητήρα εσωτερικής καύσης. Επίσης ως τρίτροχο όχημα λογίζεται και το τετράτροχο όχημα, εκτός των ελαφρών τετράτροχων οχημάτων της κατηγορίας των μοτοποδηλάτων, του οποίου το απόβαρο κενού οχήματος, μη συμπεριλαμβανομένου του βάρους του καυσίμου ή του μίγματος καυσίμου - ελαίου ή των συσσωρευτών των ηλεκτρικών οχημάτων, δεν υπερβαίνει τα 400 χιλιόγραμμα, όταν το όχημα προορίζεται για επιβατικές μεταφορές ή τα 550 χιλιόγραμμα, όταν προορίζεται για μεταφορές εμπορευμάτων και του οποίου η μέγιστη καθαρή ισχύς δεν υπερβαίνει τα 15 KW.

Τροχιόδρομος: Όχημα που κινείται επί σιδηροτροχιών κατά μήκος των οδών με ηλεκτροκινητήρα που τροφοδοτείται από ηλεκτροφόρο γραμμή και προορίζεται για τη μεταφορά προσώπων ή και πραγμάτων.

Φώτα δείκτη κατεύθυνσης (φλας): Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για να προειδοποιούν τους λοιπούς χρήστες της οδού ότι ο οδηγός πρόκειται να αλλάξει κατεύθυνση προς τα δεξιά ή προς τα αριστερά.

Φώτα διασταύρωσης (μεσαία): Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για το φωτισμό της οδού μπροστά από το όχημα και τα οποία δεν προκαλούν θάμβωση ή δυσχέρεια στους οδηγούς που έρχονται αντίθετα και στους λοιπούς χρήστες της οδού.

Φώτα έκτακτης ανάγκης (σύστημα φωτεινού συναγερμού): Τα φώτα του οχήματος που αναβοσβήνουν και χρησιμοποιούνται όταν το όχημα έχει ακινητοποιηθεί και δημιουργείται κίνδυνος για τους τρίτους από την ακινησία του οχήματος.

Φώτα θέσης μπροστά (μικρά): Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για να διακρίνεται αυτό και το πλάτος του από μπροστά.

Φώτα θέσης πίσω (μικρά): Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για να διακρίνεται αυτό και το πλάτος του από πίσω.

Φώτα στάθμευσης: Τα φώτα που χρησιμοποιούνται για να δεικνύουν την παρουσία σταθμευμένου οχήματος. Αυτά μπορούν να αντικαθιστούν τα εμπρόσθια και τα οπίσθια φώτα θέσης.

Φώτα ομίχλης: Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση του φωτισμού της οδού σε περιπτώσεις ομίχλης, χιονόπτωσης, ραγδαίων βροχών, νεφών, καπνού ή κονιορτού.

Φώτα οπισθοπορείας: Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για το φωτισμό της οδού πίσω από το όχημα και τα οποία προειδοποιούν ότι το όχημα θα κινηθεί ή κινείται προς τα πίσω.

Φώτα τροχοπέδησης (φρένων): Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για να ειδοποιούν αυτούς που κινούνται πίσω από το όχημα ότι ο οδηγός τροχοπεδεί (φρενάρει).

Φώτα πορείας (μεγάλα): Τα φώτα του οχήματος που χρησιμοποιούνται για φωτισμό της οδού σε μεγάλη απόσταση μπροστά του.

---

[6] Ο ορισμός: **«Τουριστικός λιμένας σκαφών αναψυχής (Μαρίνα)»** προστέθηκε με το εδάφιο β) παράγραφος 1 του άρθρου 23 του ν.4058/2012/ΦΕΚ63Α.

Φώτα όγκου: Τα φώτα που τοποθετούνται σε ορισμένα οχήματα με κινητήρα και ορισμένα ρυμουλκούμενα κοντά στο ακρότατο σημείο του πλάτους και όσο πιο κοντά στο υψηλότερο σημείο του οχήματος και που χρησιμοποιούνται για να διακρίνεται με ευκρίνεια ο όγκος αυτού.

Φώτα πλευρικά: Τα φώτα που τοποθετούνται επί των πλευρών του οχήματος για να δεικνύουν την παρουσία του από το πλάι.

Φώτα ειδικά: Τα φώτα που χρησιμοποιούνται για επισήμανση είτε οχήματος που έχει προτεραιότητα είτε οχήματος ή ομάδας οχημάτων, η παρουσία των οποίων επί της οδού επιβάλλει στους λοιπούς χρήστες των οδών να λαμβάνουν ιδιαίτερες προφυλάξεις και ειδικότερα για επισήμανση φαλαγγών οχημάτων, υπερμεγεθών οχημάτων, καθώς και οχημάτων εξοπλισμού κατασκευών ή συντήρησης οδών.

Φωτιστική διάταξη οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας: Η διάταξη που επιτρέπει να εξασφαλίζεται ο φωτισμός του χώρου που προορίζεται για την οπίσθια πινακίδα κυκλοφορίας και που μπορεί να αποτελείται από διάφορα οπτικά στοιχεία.

Φώτα ημέρας: Τα φώτα που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της ημέρας για να καθιστούν ένα όχημα περισσότερο ορατό από μπροστά, όταν το όχημα είναι εν κινήσει.

Φωτιστική επιφάνεια: Προκειμένου για φώτα, η ορατή επιφάνεια από την οποία προέρχεται το φως, προκειμένου δε για αντανακλαστικά στοιχεία, η ορατή επιφάνεια εκ της οποίας αντανακλάται το φως.

2. Θεωρούνται ως πεζοί τα πρόσωπα που σπρώχνουν ή σύρουν:

α) βρεφικά οχήματα,

β) καθίσματα ασθενών ή Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ),

γ) οποιοδήποτε μικρό όχημα χωρίς κινητήρα ή δίκυκλο ή τρίκυκλο όχημα με κινητήρα, ο οποίος δεν είναι σε λειτουργία.[7]

δ) ποδήλατο.

Επίσης τα πρόσωπα που κινούνται σε τροχήλατα καθίσματα με ταχύτητα πεζού ή με τροχοπέδιλα (πατίνια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΣΗΜΑΝΣΗ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΗ – ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Άρθρο 3: Υποδείξεις και σήματα που δίνουν οι τροχονόμοι

1. Αυτοί που χρησιμοποιούν τις οδούς υποχρεούνται να συμμορφώνονται αμέσως με τις πιο κάτω υποδείξεις και σήματα που δίνουν οι τροχονόμοι όταν ρυθμίζουν την κυκλοφορία.

α) Βραχίονας υψωμένος κατακόρυφα σημαίνει: “Προσοχή, διακοπή πορείας” για όλους που χρησιμοποιούν την οδό, από όλες τις κατευθύνσεις πλην των οδηγών οι οποίοι δεν μπορούν να διακόψουν την πορεία του οχήματός τους αμέσως και ασφαλώς.

Αν το σήμα αυτό δίνεται σε οδικό κόμβο, δεν απαιτείται τα οχήματα που βρίσκονται στον κόμβο να διακόψουν την πορεία τους.

β) Βραχίονας ή βραχίονες τεντωμένοι οριζόντια σημαίνει: διακοπή πορείας για όλους που χρησιμοποιούν την οδό και πλησιάζουν από οποιαδήποτε κατεύθυνση, η οποία διέρχεται κάθετα προς την οριζόμενη με τον τεντωμένο βραχίονα ή βραχίονες κατεύθυνση.

Ο τροχονόμος που ρυθμίζει την κυκλοφορία μπορεί, αφού δώσει το σήμα αυτό να κατεβάσει το βραχίονα ή τους βραχίονές του. Η στάση αυτή σημαίνει ομοίως “διακοπή πορείας” γι’ αυτούς που κινούνται κατά μέτωπο και από πίσω από τον τροχονόμο.

γ) Κίνηση του χεριού προς κάποια κατεύθυνση σημαίνει: κίνηση των οχημάτων προς την υποδεικνυόμενη κατεύθυνση.

δ) Κινούμενο ερυθρό φως σημαίνει: “διακοπή πορείας” γι’ αυτούς που χρησιμοποιούν την οδό προς τους οποίους κατευθύνεται το φως.

2. Οι τροχονόμοι, όταν οι ανάγκες της κυκλοφορίας απαιτούν αυτό, μπορούν να επιβάλλουν επιτάχυνση ή επιβράδυνση της κυκλοφορίας ως και διακοπή ή αλλαγή πορείας οχημάτων ή πεζών.

[7] Η περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2 του ά. 2 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

3. Οι υποδείξεις και τα σήματα που δίνονται από τους τροχονόμους που ρυθμίζουν την κυκλοφορία υπερισχύουν των φωτεινών σηματοδοτών ρύθμισης της κυκλοφορίας ή των πινακίδων σήμανσης στις οδούς ή των διαγραμμίσεων ή συμβόλων στις οδούς ως και των κανόνων κυκλοφορίας γενικά. Οι τροχονόμοι, όταν ρυθμίζουν την κυκλοφορία, πρέπει να διακρίνονται ευκρινώς από απόσταση τόσο κατά τη νύκτα όσο και κατά την ημέρα. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας από τροχονόμο, κατά τρόπο αντίθετο από τις ενδείξεις των φωτεινών σηματοδοτών, γίνεται σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις λήψης ειδικών και έκτακτων μέτρων. Αν δεν είναι δυνατόν, μετά προηγούμενη ειδοποίηση του τροχονόμου, να σβήσουν οι φωτεινοί σηματοδότες, η ως άνω ρύθμιση γίνεται με σήματα προς τους χρησιμοποιούντες την οδό και αφού βεβαιωθεί ο τροχονόμος ότι από την ενέργειά του αυτή δεν δημιουργείται κίνδυνος ατυχημάτων.

4. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[8]

Άρθρο 4: Σήμανση οδών με πινακίδες

1. Οι για τη σήμανση των οδών τοποθετούμενες πινακίδες είναι κατά **κατηγορίες** οι εξής:

α) Αναγγελίας κινδύνου (Κ), δηλωτικές.

αα) Επικίνδυνων θέσεων.

ββ) Προσβάσεων οδικών κόμβων.

γγ) Προσβάσεων ισόπεδων σιδηροδρομικών διαβάσεων ή διαβάσεων τροχιοδρόμου.[9]

β) Ρυθμιστικές της κυκλοφορίας (Ρ), δηλωτικές.

αα) Προτεραιότητας.

ββ) Απαγορεύσεων ή περιορισμών.

γγ) Υποχρεώσεων.

γ) Πληροφοριακές (Π), δηλωτικές.

αα) Προειδοποιήσεως κατευθύνσεων.

ββ) Κατευθύνσεων.

γγ) Αριθμήσεις οδών και χιλιομετρήσεων.

δδ) Τοπωνυμιών.

εε) Επιβεβαιώσεων.

στστ) Χρήσιμων πληροφοριών για τους οδηγούς οχημάτων και

ζζ) Εγκαταστάσεων.

δ) Πρόσθετες (Πρ).

2. Οι πινακίδες αναγγελίας κινδύνου (Κ-1 μέχρι Κ-44)[10] [11] [12] τοποθετούνται για να εφιστούν την προσοχή αυτών που χρησιμοποιούν τις οδούς για τους κινδύνους που υπάρχουν στην οδό προς την κατεύθυνση της κίνησής τους, ώστε να λαμβάνουν έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα και, σε περίπτωση ανάγκης, να μειώνουν την ταχύτητα πορείας τους για να τους αποφεύγουν. Η σημασία των πινακίδων αυτών είναι:

Κ-1α Επικίνδυνη αριστερή στροφή.

Κ-1δ Επικίνδυνη δεξιά στροφή.

Κ-2α Επικίνδυνες δύο αντίρροπες ή διαδοχικές (συνεχείς) στροφές, η πρώτη αριστερά.

Κ-2δ Επικίνδυνες δύο αντίρροπες ή διαδοχικές (συνεχείς) στροφές, η πρώτη δεξιά.

---

[8] Η παρ. 4 του ά. 3 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[9] Η φράση «ή διαβάσεων τροχιοδρόμου» στην παρ. 1 περίπτωση α΄, υποπερίπτωση γγ΄ προστέθηκε με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[10] Η φράση: «οι πινακίδες αναγγελίας κινδύνου (Κ-1 μέχρι Κ-41)» στην παράγραφο 2, η φράση: «ή διάβασης τροχιοδρόμου» στις πινακίδες Κ-31, Κ-36 και Κ-37, καθώς και η πινακίδα Κ-41 με τη φράση «Κίνδυνος λόγω ισόπεδης διάβασης τροχιοδρόμου χωρίς κινητά φράγματα» προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[11] Η φράση: «οι πινακίδες αναγγελίας κινδύνου (Κ-1 μέχρι Κ-42)» στην παράγραφο 2 προστέθηκε με το ά. 16 του ν. 4233/2014 (Α΄ 22).

[12] Η φράση: «οι πινακίδες αναγγελίας κινδύνου (Κ-1 μέχρι Κ-44)» στην παράγραφο 2 προστέθηκε με την παράγραφο α του ά. 16 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59).

Κ-3 Επικίνδυνη κατωφέρεια (με κλίση ως η αναγραφόμενη στην πινακίδα).

Κ-4 Α πότομη ανωφέρεια (με κλίση ως η αναγραφόμενη στην πινακίδα).

Κ-5 Επικίνδυνη στένωση οδοστρώματος και στις δύο πλευρές.

Κ-6α Επικίνδυνη στένωση οδοστρώματος στην αριστερή πλευρά.

Κ-6δ Επικίνδυνη στένωση οδοστρώματος στη δεξιά πλευρά.

Κ-7 Κινητή γέφυρα.

Κ-8 Η οδός οδηγεί σε αποβάθρα ή όχθη ποταμού.

Κ-9 Επικίνδυνο ανώμαλο οδόστρωμα, σε κακή κατάσταση, με λάκκους κ.λπ..

Κ-10 Επικίνδυνο υπερυψωμένο οδόστρωμα ή απότομη κυρτή αλλαγή της κατά μήκος κλίσης της οδού.

Κ-11 Επικίνδυνο κάθετο ρείθρο (αυλάκι) ή απότομη κοίλη αλλαγή της κατά μήκος κλίσης της οδού.

Κ-12 Ολισθηρό οδόστρωμα.

Κ-13 Επικίνδυνη εκτίναξη χαλίκων (ασύνδετο αμμοχάλικο).

Κ-14 Κίνδυνος από πτώση βράχων και από την παρουσία τους στο οδόστρωμα.

Κ-15 Κίνδυνος λόγω διάβασης πεζών.

Κ-16 Κίνδυνος λόγω συχνής κίνησης παιδιών (σχολεία, γήπεδα κ.λπ.).

Κ-17 Κίνδυνος λόγω συχνής εισόδου ή διάβασης ποδηλατιστών.

Κ-18 Κίνδυνος από τη διέλευση οικόσιτων ζώων.

Κ-19 Κίνδυνος από τη διέλευση άγριων ζώων.

Κ-20 Κίνδυνος λόγω εκτελούμενων εργασιών στην οδό.

Κ-21 Προσοχή, κόμβος ή θέση όπου η κυκλοφορία ρυθμίζεται με τρίχρωμη φωτεινή σηματοδτηση.

Κ-22 Κίνδυνος λόγω χαμηλής πτήσης προσγειούμενων ή απογειούμενων αεροσκαφών.

Κ-23 Κίνδυνος λόγω συχνού ισχυρού ανέμου (όπως δείχνει ως η κατεύθυνση του ανεμουρίου).

Κ-24 Προαναγγελία διπλής κυκλοφορίας.

Η πινακίδα αυτή σημαίνει επικείμενη είσοδο από μονόδρομο ή από τμήμα οδού που περιλαμβάνειδύο καταστρώματα χωρισμένα ανά κατεύθυνση με μεσαία διαχωριστική νησίδα, σε τμήμα οδού μεκυκλοφορία επί του αυτού οδοστρώματος προς τις δύο κατευθύνσεις, προσωρινά ή μόνιμα.

Κ-25 Προσοχή, άλλοι κίνδυνοι (μη δηλούμενοι στις πινακίδες Κ-1 έως Κ-24).

Κ-26 Προσοχή, διασταύρωση όπου ισχύει η προτεραιότητα από δεξιά.

Κ-27 Διασταύρωση, με οδό, οι επί της οποίας κινούμενοι οφείλουν να παραχωρήσουν προτεραιότητα.

Κ-28α Διακλάδωση με κάθετη οδό αριστερά, οι επί της οποίας κινούμενοι οφείλουν να παραχρήσουν προτεραιότητα.

Κ-28δ Διακλάδωση με κάθετη οδό δεξιά, οι επί της οποίας κινούμενοι οφείλουν να παραχωρσουν προτεραιότητα.

Κ-29α Διακλάδωση με λοξή οδό αριστερά, οι επί της οποίας κινούμενοι οφείλουν να παραχωρσουν προτεραιότητα.

Κ-29δ Διακλάδωση με λοξή οδό δεξιά, οι επί της οποίας κινούμενοι οφείλουν να παραχωρήσουν προτεραιότητα.

Κ-30 Προσέγγιση σε κυκλική υποχρεωτική διαδρομή.

Κ-31 Κίνδυνος λόγω ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης με κινητά φράγματα ή διάβασης τροχιοδρόμου.[13]

Κ-32 Κίνδυνος λόγω ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης χωρίς κινητά φράγματα.

Κ-33, Κ-34, Κ-35 Πρόσθετες επαναληπτικές πινακίδες στις προσβάσεις ισόπεδων σιδηροδρομικών διαβάσεων ή κινητών γεφυρών, οι οποίες δηλώνουν την προσέγγιση σε αυτές.

Κ-36 Κίνδυνος λόγω άμεσης γειτονίας ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης, χωρίς κινητά φράγματα, μονής σιδηροδρομικής γραμμής ή διάβασης τροχιοδρόμου.[14]

---

[13] Η φράση «ή διάβασης τροχιοδρόμου» στις πινακίδες Κ-31, Κ-36 και Κ-37, προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[14] Η φράση «ή διάβασης τροχιοδρόμου» στις πινακίδες Κ-31, Κ-36 και Κ-37, προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

Κ-37 Κίνδυνος λόγω άμεσης γειτονίας ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης, χωρίς κινητά φράγματα, διπλής ή πολλαπλής σιδηροδρομικής γραμμής ή διάβασης τροχιοδρόμου. [15]

Κ-38α Επικίνδυνο έρεισμα αριστερά.

Κ-38δ Επικίνδυνο έρεισμα δεξιά.

Κ-39 Συχνή κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Κ-40 Σήραγγα.

Κ-41 Κίνδυνος λόγω ισόπεδης διάβασης τροχιοδρόμου χωρίς κινητά φράγματα. [16]

Κ–42 Κίνδυνος λόγω ομίχλης[17]

Κ-43 Κίνδυνος λόγω παράλληλων διαβάσεων πεζών και ποδηλάτων.[18]

Κ-44 Κίνδυνος λόγω κοινής διάβασης πεζών και ποδηλάτων.[19]

3. Οι ρυθμιστικές της κυκλοφορίας πινακίδες (Ρ-1 μέχρι Ρ-77)[20] τοποθετούνται για να πληροφορούν αυτούς που χρησιμοποιούν τις οδούς για τις ειδικές υποχρεώσεις, περιορισμούς ή απαγορεύσεις, προς τις οποίες πρέπει αυτοί να συμμορφώνονται.

Η σημασία των πινακίδων αυτών είναι:

Ρ-1 Υποχρεωτική παραχώρηση προτεραιότητας. Η πινακίδα αυτή σημαίνει ότι στον κόμβο προ του οποίου τοποθετείται, οι οδηγοί πρέπει να παραχωρούν την προτεραιότητα στα οχήματα, τα οποία κινούνται στην άλλη οδό.

Ρ-2 Υποχρεωτική διακοπή πορείας.

(1) Η πινακίδα αυτή που τοποθετείται πριν από κόμβο, σημαίνει υποχρεωτική διακοπή πορείας του οχήματος πριν από την είσοδο στον κόμβο και παραχώρηση προτεραιότητας στα οχήματα τα οποία κινούνται στην οδό, προς την οποία πλησιάζει.

(2) Η αυτή πινακίδα που τοποθετείται σε άλλα σημεία, πλην κόμβου, σημαίνει υποχρεωτική διακοπή πορείας του οχήματος στη θέση της πινακίδας και μη εκ νέου εκκίνηση μέχρις ότου βεβαιωθεί ο οδηγός του ότι μπορεί να το πράξει χωρίς κίνδυνο.

Ρ-3 Οδός προτεραιότητας.

Ρ-4 Τέλος οδού προτεραιότητας.

Ρ-5 Προτεραιότητα της αντιθέτως ερχόμενης κυκλοφορίας λόγω στενότητας του οδοστρώματος.

Ρ-6 Προτεραιότητα, έναντι της επερχόμενης κυκλοφορίας (λόγω στενότητας οδοστρώματος).

Ρ-7 Απαγορεύεται η είσοδος σε όλα τα οχήματα.

Ρ-8 Κλειστή οδός για όλα τα οχήματα και προς τις δύο κατευθύνσεις.

Ρ-9 Απαγορεύεται η είσοδος σε μηχανοκίνητα οχήματα εκτός των διτρόχων μοτοσικλετών.

Ρ-10 Απαγορεύεται η είσοδος στις μοτοσικλέτες.

Ρ-11 Απαγορεύεται η είσοδος στα ποδήλατα.

Ρ-12 Απαγορεύεται η είσοδος στα μοτοποδήλατα.

Ρ-13 Απαγορεύεται η είσοδος στα φορτηγά αυτοκίνητα.

Η αναγραφή αριθμού τόννων, είτε με λευκό χρώμα στο περίγραμμα του οχήματος είτε σε πρόσθετη πινακίδα, που τοποθετείται κάτω από την πινακίδα Ρ-13, σημαίνει ότι η απαγόρευση ισχύει

[15] Η φράση:«ή διάβασης τροχιοδρόμου» στις πινακίδες Κ-31, Κ-36 και Κ-37, προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[16] η πινακίδα Κ-41 με τη φράση «Κίνδυνος λόγω ισόπεδης διάβασης τροχιοδρόμου χωρίς κινητά φράγματα» προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[17] η πινακίδα Κ-42 με τη φράση «Κίνδυνος λόγω ομίχλης» προστέθηκε με το ά. 16 του ν. 4233/2014 (Α΄ 22).

[18] η πινακίδα Κ43 με τη φράση «Κίνδυνος λόγω παράλληλων διαβάσεων πεζών και ποδηλάτων, προστέθηκε με την παράγραφο α, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[19] η πινακίδα Κ44 με τη φράση «Κίνδυνος λόγω παράλληλων διαβάσεων πεζών και ποδηλάτων, προστέθηκε με την παράγραφο α, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[20] Η φράση «Οι ρυθμιστικές της κυκλοφορίας πινακίδες (Ρ-1 μέχρι Ρ-77)» στην παράγραφο 3, προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

μόνο αν το μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος του οχήματος ή του συνδυασμού οχημάτων υπερβαίνει τον αριθμό αυτόν.

Ρ-14 Απαγορεύεται η είσοδος σε μηχανοκίνητο όχημα το οποίο σύρει ρυμουλκούμενο, πλην ημιρυμουλκούμενου ή ρυμουλκούμενου ενός άξονα.

Η αναγραφή αριθμού τόννων, είτε με λευκό χρώμα στο περίγραμμα του ρυμουλκούμενου είτε σε πρόσθετη πινακίδα, που τοποθετείται κάτω από την πινακίδα Ρ-14, σημαίνει ότι η απαγόρευση ισχύει μόνο αν το μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος του ρυμουλκούμενου υπερβαίνει τον αριθμό αυτόν.

Ρ-15 Απαγορεύεται η είσοδος σε πεζούς.

Ρ-16 Απαγορεύεται η είσοδος σε ζωήλατα οχήματα.

Ρ-17 Απαγορεύεται η είσοδος σε χειράμαξες.

Ρ-18 Απαγορεύεται η είσοδος σε αγροτικά μηχανήματα.

Ρ-19 Απαγορεύεται η είσοδος σε μηχανοκίνητα οχήματα.

Ρ-20 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα ορισμένων κατηγοριών (π.χ.σε μηχανοκίνητα και ζωήλατα οχήματα).

Ρ-21 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα συνολικού πλάτους που υπερβαίνει τα .... (π.χ. 2) μέτρα.

Ρ-22 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα συνολικού ύψους που υπερβαίνει τα .... (π.χ. 3,5) μέτρα.

Ρ-23 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα συνολικού βάρους που υπερβαίνει τους .... (π.χ. 5) τόννους.

Ρ-24 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα βάρους ανά άξονα που υπερβαίνει τους .... (π.χ. 2) τόννους.

Ρ-25 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα ή συνδυασμούς οχημάτων μήκους που υπερβαίνει τα .... (π.χ. 10) μέτρα.

Ρ-26 Απαγορεύεται η οδήγηση οχήματος σε απόσταση μικρότερη των .... (π.χ. 70) μέτρων από του προηγούμενου.

Ρ-27 Απαγορεύεται η αριστερή στροφή.

Ρ-28 Απαγορεύεται η δεξιά στροφή.

Ρ-29 Απαγορεύεται η αναστροφή (στροφή κατά 180 μοίρες).

Ρ-30 Απαγορεύεται το προσπέρασμα μηχανοκίνητων οχημάτων, πλην των δίτροχων μοτοσικλετών χωρίς καλάθι.

Ρ-31 Απαγορεύεται στους οδηγούς φορτηγών αυτοκινήτων, μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους που υπερβαίνει τους 3,5 τόννους, να προσπερνούν άλλα οχήματα. Αναγραφή στην πινακίδα Ρ-31 ή πρόσθετη πινακίδα, που τοποθετείται κάτω από την πινακίδα Ρ-31, μπορεί να μεταβάλει το μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος, πάνω από το οποίο ισχύει η απαγόρευση αυτή.

Ρ-32 Η μέγιστη ταχύτητα περιορίζεται στον αναγραφόμενο αριθμό (π.χ. 50 χλμ.) την ώρα. Αναγραφή αριθμού τόννων σε πρόσθετη πινακίδα, που τοποθετείται κάτω από την πινακίδα Ρ-32, σημαίνει ότι ο περιορισμός της ταχύτητας αφορά μόνο οχήματα συνολικού βάρους που υπερβαίνει τον αριθμό αυτόν.

Ρ-33 Απαγορεύεται η χρήση ηχητικών οργάνων προειδοποίησης (εκτός για αποφυγή δυστυχήματος).

Ρ-34 Απαγορεύεται η διέλευση χωρίς στάση προ του Τελωνείου. Η αντικατάσταση της ένδειξης Τελωνείο με άλλη σημαίνει την απαγόρευση της διέλευσης χωρίς στάση προ της δηλούμενης θέσης.

Ρ-35 Απαγορεύεται η διέλευση χωρίς στάση προ του σταθμού διοδίων.

Ρ-36 Τέλος όλων των τοπικών απαγορεύσεων οι οποίες έχουν επιβληθεί με απαγορευτικές πινακίδες στα κινούμενα οχήματα.

Ρ-37 Τέλος ορίου ταχύτητας το οποίο έχει επιβληθεί με απαγορευτική πινακίδα (π.χ. 40 χλμ.) την ώρα.

Ρ-38 Τέλος απαγόρευσης προσπεράσματος το οποίο έχει επιβληθεί με απαγορευτική πινακίδα.

Ρ-39 Απαγορεύεται η στάθμευση.

Ρ-40 Απαγορεύεται η στάση και η στάθμευση εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά με πρόσθετη πινακίδα κ.λπ.. Οι απαγορεύσεις των πινακίδων Ρ-39 και Ρ-40 ισχύουν από τη θέση των πινακίδων μέχρι του επόμενου σημείου συνάντησης με οδό και στην πλευρά του οδοστρώματος στην οποία είναι τοποθετημένες αυτές.

Ρ-41 Απαγορεύεται η στάθμευση στην πλευρά της πινακίδας τους μονούς μήνες.

Ρ-42 Απαγορεύεται η στάθμευση στην πλευρά της πινακίδας τους ζυγούς μήνες.

Οι απαγορεύσεις και οι περιορισμοί των σταθμεύσεων εφαρμόζονται μόνο στην πλευρά του οδοστρώματος στην οποία είναι τοποθετημένες οι πινακίδες Ρ-41 και Ρ-42.

Ρ-43 Περιοχή απαγόρευσης στάθμευσης (στάθμευση περιορισμένης χρονικής διάρκειας).

Ρ-44 Έξοδος από περιοχή απαγορευμένης στάθμευσης.

Ρ-45 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα που μεταφέρουν πάνω από ορισμένη ποσότητα εκρηκτικές ή εύφλεκτες ύλες.

Ρ-46 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα που μεταφέρουν πάνω από ορισμένη ποσότητα ύλες οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν μόλυνση υδάτων.

Ρ-47 Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας προς τα αριστερά.

Ρ-48 Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας προς τα δεξιά.

Ρ-49 Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας προς τα εμπρός.

Ρ-50 Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας με στροφή αριστερά ή δεξιά.

Ρ-50α Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας με στροφή αριστερά.

Ρ-50δ Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας με στροφή δεξιά.

Ρ-51α Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας εμπρός ή αριστερά.

Ρ-51δ Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας εμπρός ή δεξιά.

Ρ-52 Υποχρεωτική διέλευση είτε από τη δεξιά είτε από την αριστερή πλευρά της νησίδας ή του εμποδίου.

Ρ-52α Υποχρεωτική διέλευση μόνο από την αριστερή πλευρά της νησίδας ή του εμποδίου.

Ρ-52δ Υποχρεωτική διέλευση μόνο από τη δεξιά πλευρά της νησίδας ή του εμποδίου.

Ρ-53 Κυκλική υποχρεωτική διαδρομή.

Ρ-54 Οδός υποχρεωτικής διέλευσης ποδηλάτων (απαγορευμένης της διέλευσης άλλων οχημάτων).

Ρ-55 Οδός υποχρεωτικής διέλευσης πεζών (πεζόδρομος, απαγορευμένης της διέλευσης άλλων εκτός πεζών, οχημάτων άμεσης ανάγκης και οχημάτων για την είσοδο-έξοδο σε παρόδιες ιδιοκτησίες).

Ρ-56 Οδός υποχρεωτικής διέλευσης εφίππων (απαγορευμένης της διέλευσης άλλων, εκτός εφίππων που χρησιμοποιούν την οδό).

Ρ-57 Υποχρεωτική ελάχιστη ταχύτητα που αναγράφεται με λευκούς αριθμούς σε .... (π.χ. 30 χλμ.) την ώρα. Η πινακίδα αυτή σημαίνει ότι τα οχήματα που χρησιμοποιούν την οδό, στην είσοδο της οποίας είναι τοποθετημένη, πρέπει να κινούνται με ελάχιστη ταχύτητα (π.χ. των 30 χλμ.) την ώρα.

Ρ-58 Τέλος υποχρεωτικής ελάχιστης ταχύτητας, που έχει επιβληθεί με την πινακίδα Ρ-57.

Ρ-59 Υποχρεωτικές αντιολισθητικές αλυσίδες χιόνων σε δύο τουλάχιστον από τους κινητήριους τροχούς του αυτοκινήτου.

Ρ-60 Ανώτατη ταχύτητα περιοχής.

Ρ-61 Έξοδος από περιοχή με ανώτατο όριο ταχύτητας.

Ρ-62 Τέλος απαγόρευσης προσπεράσματος από φορτηγά αυτοκίνητα, που έχει επιβληθεί με απαγορευτική πινακίδα.

Ρ-63 Απαγορεύεται το ρυμουλκούμενο όχημα να έχει βάρος μεγαλύτερο από .... (π.χ. 3) τόννους.

Ρ-64 Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα που μεταφέρουν επικίνδυνα υλικά.

Ρ-65 Η κάθε κατηγορία χρηστών που απεικονίζει το αντίστοιχο σύμβολο πρέπει να χρησιμοποιεί την πλευρά του αντίστοιχου διαδρόμου που είναι ειδικά επιλεγμένη για αυτήν την κατηγορία.

Ρ-66 Οι διάφορες κατηγορίες χρηστών που απεικονίζουν τα αντίστοιχα σύμβολα επιτρέπεται να χρησιμοποιούν ταυτόχρονα τον ειδικό διάδρομο.

Ρ-66α Οδός μεικτής χρήσης από οχήματα και ποδήλατα.[21]

Ρ-67 Αποκλειστική διέλευση λεωφορείων ή τρόλλεϋ.

Ρ-67α Αποκλειστική διέλευση λεωφορείων, τρόλεϊ και ποδηλάτων.[22]

Ρ-68 Τέλος αποκλειστικής διέλευσης λεωφορείων ή τρόλλεϋ.

Ρ-68α Τέλος αποκλειστικής διέλευσης λεωφορείων, τρόλεϊ και ποδηλάτων.[23]

Ρ-69 Χώρος ελεγχόμενης στάθμευσης.

Ρ-70 Χώρος στάθμευσης ορισμένης κατηγορίας οχημάτων π.χ. ΤΑΧΙ.

Ρ-71 Χώρος στάθμευσης αποκλειστικά για οχήματα Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), ύστερα από ειδική άδεια.

Ρ-72 Χώρος στάθμευσης αποκλειστικά για συγκεκριμένο όχημα Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), ύστερα από ειδική άδεια και με αριθμό κυκλοφορίας ....

Ρ-73α Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων φορτίων προς τα αριστερά.

Ρ-73δ Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων φορτίων προς τα δεξιά.

Ρ-74α Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων φορτίων προς τα αριστερά.

Ρ-74δ Υποχρεωτική κατεύθυνση πορείας οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων φορτίων προς τα δεξιά.

Ρ-75 Επιβάλλει ιδιαίτερη προσοχή σε οχήματα που μεταφέρουν επικίνδυνες ύλες που μπορούν να προκαλέσουν μόλυνση των υδάτων.

Ρ-76 Αποκλειστική διέλευση τροχιοδρόμου.[24]

Ρ-77 Τέλος αποκλειστικής διέλευσης τροχιοδρόμου. [25]

Επιτρέπεται:

α) Συνδυασμός ρυθμιστικής και πρόσθετης πινακίδας, με τον οποίο η ρύθμιση περιορίζεται στη συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών της οδού που δείχνει η πρόσθετη πινακίδα.

β) Συνδυασμός ρυθμιστικής και πρόσθετης πινακίδας, με τον οποίο εξαιρείται από τη ρύθμιση η συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών της οδού που δείχνει η πρόσθετη πινακίδα.

4. Οι πληροφοριακές πινακίδες (Π-1 μέχρι Π-131)[26] τοποθετούνται για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις οδούς, για τη διευκόλυνση των χρηστών των οδών (κατευθύνσεις, αρίθμηση, χιλιομέτρηση, τοπωνυμίες, εγκαταστάσεις κ.λπ.). Η σημασία των πινακίδων αυτών είναι:

Π-1 Προειδοποιητική κατευθύνσεων, η οποία τοποθετείται στις οδούς ταχείας κυκλοφορίας προ διασταυρώσεων με αναγραφές κατευθύνσεων και χιλιομετρικών αποστάσεων.

Π-2 Προειδοποιητική κατευθύνσεων, η οποία τοποθετείται στις οδούς ταχείας κυκλοφορίας προ διακλαδώσεων με αναγραφές κατευθύνσεων και χιλιομετρικών αποστάσεων.

Π-3 Προειδοποιητική κατευθύνσεων για συνήθεις οδούς με αναγραφές κατευθύνσεων και χιλιομετρικών αποστάσεων.

---

[21] Η πινακίδα Ρ-66α προστέθηκε με την περίπτωση αα της παραγράφου β, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[22] Η πινακίδα Ρ-67α προστέθηκε με την περίπτωση ββ της παραγράφου β, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[23] Η πινακίδα Ρ-68α προστέθηκε με την περίπτωση γγ της παραγράφου β, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[24] οι πινακίδες «Ρ-76» με τις αντίστοιχες επεξηγηματικές φράσεις τους στην παράγραφο 3, προστέθηκε με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[25] οι πινακίδες «Ρ-77» με τις αντίστοιχες επεξηγηματικές φράσεις τους στην παράγραφο 3, προστέθηκε με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

[26] Η φράση «Οι πληροφοριακές πινακίδες (Π-1 μέχρι Π-95)», η πινακίδα Π-28 με την επεξήγησή της, η φράση «ή Τροχιοδρόμου ή δικύκλου ή συνδυασμού αυτών» στην επεξήγηση της πινακίδας Π-66 και η πινακίδα Π-95 με την επεξήγησή της στην παράγραφο 4, προστέθηκαν με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137), και την περίπτωση αα, της παραγράφου γ του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄59/30.3.2018)

Π-3α Προειδοποιητική κατευθύνσεως με αναγραφή κατευθύνσεων και χιλιομετρικών αποστάσεων σε οδούς τοπικού οδικού δικτύου.

Π-3β Προειδοποιητική κατευθύνσεως, με αναγραφή κατευθύνσεων για περιοχές μεγάλου τουριστικού ή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

Π-4 Προειδοποιητική για αδιέξοδο.

Π-5 Προειδοποιητική για αδιέξοδο.

Π-6 Προειδοποιητική υποχρεωτικής διαδρομής για στροφή αριστερά στην επόμενη διασταύρωση όπου απαγορεύεται αυτή.

Π-7 Προειδοποιητική πινακίδα για προεπιλογή λωρίδας σε διασταύρωση σε οδούς με πολλές λωρίδες κυκλοφορίας.

Π-8α Κατεύθυνση μίας τοπωνυμίας με μορφή βέλους.

Π-8β Κατεύθυνση μίας τοπωνυμίας με μορφή βέλους.

Π-8γ Κατεύθυνση για περισσότερες της μιας τοπωνυμίες με μορφή βέλους.

Π-8δ Κατεύθυνση μιας τοπωνυμίας μεγάλου τουριστικού ή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, με μορφή βέλους.

Π-9 Κατεύθυνση μίας τοπωνυμίας, μορφής ορθογωνίου.

Π-10 Κατεύθυνση προς αεροδρόμιο.

Π-11 Κατεύθυνση προς κατασκήνωση.

Π-12 Κατεύθυνση προς Ξενώνα Νεότητας.

Π-13 Αρίθμηση εθνικών οδών.

Π-14 Αρίθμηση διεθνών αρτηριών.

Π-15 Χιλιομέτρηση οδών.

Π-16 Χιλιομέτρηση οδών.

Π-17 Αρχή κατοικημένης περιοχής.

Π-18 Τέλος κατοικημένης περιοχής.

Οι πινακίδες Π-17 ή Π-58 και Π-18 ή Π-59, εκτός της πληροφοριακής τους σημασίας, ειδοποιούν τους χρήστες των οδών ότι οι εφαρμοζόμενοι στις κατοικημένες περιοχές κανονισμοί κυκλοφορίας, όπως ο περιορισμός της ταχύτητας, η απαγόρευση χρήσης ηχητικών οργάνων, προειδοποιήσεων κ.λπ., ισχύουν από την πινακίδα Π-17 ή Π-58 μέχρι την πινακίδα Π-18 ή Π-59, εκτός των τμημάτων εκείνων της οδού, εντός κατοικημένης περιοχής, στα οποία, με άλλες πινακίδες, παρέχεται ειδοποίηση για διαφορετικούς τυχόν κανονισμούς.

Ρυθμιστικές πινακίδες, οι οποίες τοποθετούνται στην αυτή θέση με την πινακίδα Π-17 ή Π-58 ισχύουν σε όλο το μήκος της οδού, εντός της κατοικημένης περιοχής, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με άλλες πινακίδες, σε ορισμένα τμήματα της οδού αυτής.

Π-19 Τοπωνύμια.

Π-20 Επιβεβαιωτική πινακίδα (παράδειγμα).

Π-21 Διάβαση πεζών.

Π-21α Διάβαση ποδηλάτων.[27]

Π-21β Παράλληλες διαβάσεις πεζών και ποδηλάτων.[28]

Π-21γ Κοινή διάβαση πεζών και ποδηλάτων.[29]

Π-22 Νοσοκομείο (για την αποφυγή ή μείωση οποιουδήποτε μη αναγκαίου θορύβου).

Π-23 Μονόδρομος.

Π-24 Μονόδρομος.

Π-25 Οδός αδιέξοδος.

Π-26 Οδός ταχείας κυκλοφορίας.

[27] Οι πινακίδα Π-21α, προστέθηκε με την περίπτωση ββ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[28] Οι πινακίδα Π21β, προστέθηκε με την περίπτωση ββ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[29] Οι πινακίδα Π21γ, προστέθηκε με την περίπτωση ββ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

Π-26α Τέλος οδού ταχείας κυκλοφορίας.
Π-27 Αυτοκινητόδρομος.
Π-27α Τέλος αυτοκινητόδρομου.
Π-28 Στάση λεωφορείου ή "τρόλλεϋ".
Π-28α Στάση Τροχιοδρόμου.
Π-29 Ορεινή οδός ανοικτή ή κλειστή ανάλογα με τις ενδείξεις μέσα στα πλαίσια 1,2,3 της πινακίδας.
Π-30 Συνιστώνται αλυσίδες ή ελαστικά χιόνων (για το πλαίσιο 2 της Π-29).
Π-31 Χώρος επιτρεπόμενης στάθμευσης.
Π-31α Περιοχή επιτρεπόμενης στάθμευσης.
Π-31β Έξοδος από περιοχή επιτρεπόμενης στάθμευσης.
Π-31γ Κατεύθυνση προς χώρο επιτρεπόμενης στάθμευσης.
Π-31δ Χώρος Επιτρεπόμενης στάθμευσης ποδηλάτων.[30]
Π-32 Σταθμός πρώτων βοηθειών.
Π-33 Συνεργείο επισκευής βλαβών.
Π-34 Τηλέφωνο.
Π-35 Πρατήριο καυσίμων.
Π-36 Ξενοδοχείο ή MOTEL.
Π-37 Εστιατόριο.
Π-38 Αναψυκτήριο ή καφενείο.
Π-39 Θέση για παραμονή εκδρομέων.
Π-40 Σημείο έναρξης περιπάτου.
Π-41 Θέσεις για κατασκηνώσεις.
Π-42 Θέση για τροχόσπιτα.
Π-43 Θέση για κατασκηνώσεις και τροχόσπιτα.
Π-44 Ξενώνας νεότητας.
Π-45 Τουριστικές πληροφορίες.
Π-46 Περιοχή κολύμβησης.
Π-47 Εγκαταστάσεις υγιεινής.
Π-48 Ραδιοφωνική συχνότητα πληροφοριών οδικής κυκλοφορίας.
Π-49 Σήραγγα.
Π-50 Αεροδρόμιο.
Π-51 Ελικοδρόμιο.
Π-52 Εναέρια μεταφορά.
Π-53 Λιμάνι.
Π-54 Τουριστικό λιμάνι.
Π-55 Λιμενικός σταθμός ιπτάμενων σκαφών.
Π-56 Λιμενικός σταθμός εμπορικών οχηματαγωγών πλοίων.
Π-57 Αστυνομία.
Π-58 Αρχή περιοχής κατοικίας.
Π-59 Τέλος περιοχής κατοικίας.
Π-60 Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ).
Π-61 Άνω (υπέργεια) διάβαση πεζών.
Π-62 Κάτω (υπόγεια) διάβαση πεζών.
Π-63 Ανισόπεδη διάβαση πεζών χωρίς σκαλοπάτια.
Π-64 Συνιστώμενη ταχύτητα.
Π-65 Γενικά όρια ταχύτητας.
Π-66 Λωρίδα αποκλειστικής κυκλοφορίας λεωφορείων ή τρόλλεϋ ή Τροχιοδρόμου ή δικύκλου ή συνδυασμού αυτών.

[30] Η πινακίδα Π-31δ προστέθηκε με την περίπτωση γγ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

Π-67 Ανώτατα όρια ταχυτήτων ανά λωρίδα κυκλοφορίας.

Π-68 Όρια ελάχιστων ταχυτήτων ανά λωρίδα κυκλοφορίας.

Π-69 Αριθμός και κατευθύνσεις κυκλοφοριακών λωρίδων.

Π-69α Αριθμός και κατευθύνσεις κυκλοφοριακών λωρίδων.

Π-70 Περιορισμός αριθμού κυκλοφοριακών λωρίδων.

Π-70α Περιορισμός αριθμού κυκλοφοριακών λωρίδων.

Π-71 Εγκαταστάσεις υγιεινής για Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ).

Π-72 Κατεύθυνση οχημάτων για στάθμευση σε συγκεκριμένο χώρο (π.χ.

ΜΕΤΡΟ για χρησιμοποίηση του μεταφορικού αυτού μέσου).

Π-73 Προειδοποίηση κατεύθυνσης οχημάτων για στάθμευση σε συγκεκριμένο στεγασμένο χώρο.

Π-74 Κατεύθυνση-επισήμανσης επικίνδυνων καμπυλών.

Π-75 Διαδοχικά βέλη κατεύθυνσης, που τοποθετούνται σε επικίνδυνες καμπύλες κυρίων αρτηριών.

Π-76 Εμπόδιο κινητό, λόγω έργων επί της οδού.

Π-77 Για υποχρεωτικό πέρασμα από τα δεξιά νησίδας ή εμποδίου. (Συνδυάζεται η τοποθέτησή της π.χ. με τη Ρ-52δ).

Π-78 Για υποχρεωτικό πέρασμα από τα αριστερά νησίδας ή εμποδίου. (Συνδυάζεται η τοποθέτησή της π.χ. με τη Ρ-52α).

Π-79 Για υποχρεωτικό πέρασμα από τα δεξιά ή αριστερά νησίδας ή εμποδίου. (Συνδυάζεται η τοποθέτησή της π.χ. με την Ρ-52).

Π-80 Αναγγελία προσέγγισης σε ανισόπεδο κόμβο (αποκλειστικά για αυτοκινητόδρομο).

Π-81 Προειδοποιητική κατευθύνσεων προ ανισόπεδου κόμβου (αποκλειστικά για αυτοκινητόδρομο).

Π-82 Προειδοποιητική κατευθύνσεων εισόδου σε αυτοκινητόδρομο από δευτερεύουσα οδό μέσω ανισόπεδου κόμβου.

Π-83 Γέφυρα σήμανσης με αναγραφή κατευθύνσεων προ ανισόπεδου κόμβου (αποκλειστικά για αυτοκινητόδρομο).

Π-84 Γέφυρα σήμανσης με αναγραφή κατευθύνσεων προ ανισόπεδου κόμβου με αφαίρεση λωρίδας του αυτοκινητόδρομου.

Π-85 Γέφυρα σήμανσης με αναγραφή κατευθύνσεων στην αρχή εξόδου από τον αυτοκινητόδρομο (αρχή λωρίδας επιβράδυνσης κόμβου).

Π-86 Κατεύθυνσης εξόδου από τον αυτοκινητόδρομο.

Π-87 Επιβεβαιωτική της εισόδου στο συγκεκριμένο αυτοκινητόδρομο μετά τον ανισόπεδο κόμβο.

Π-88 Προειδοποιητική κατεύθυνσης εισόδου στον αυτοκινητόδρομο.

Π-89 Κατεύθυνσης εισόδου στον αυτοκινητόδρομο.

Π-90α Προειδοποιητικές εξόδου από τον αυτοκινητόδρομο σε α,β,γ αποστάσεις 300, 200, 100 μέτρα αντίστοιχα προ της αρχής της λωρίδας επιβράδυνσης του κόμβου (όπου η πινακίδα Π-85). Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων η εφαρμογή των ανωτέρω πληροφοριακών πινακίδων (Π-80 έως Π-90γ) μπορεί να επεκταθεί και σε άλλες κατηγορίες οδών με αντίστοιχη χρωματική κωδικοποίηση για κάθε κατηγορία.

Π-91 Προειδοποιητική υποχρεωτικής παρακαμπτήριας διαδρομής των οδικών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων φορτίων.

Π-92 Αρχή περιοχής κατοικίας χαρακτηρισμένης ως περιοχής ήπιας κυκλοφορίας.

Π-92α Τέλος περιοχής κατοικίας χαρακτηρισμένης ως περιοχής ήπιας κυκλοφορίας.

Π-93 Ρύθμιση κυκλοφορίας από σχολικό τροχονόμο.

Π-94 Απαγορεύεται η στάση και στάθμευση. Οι παραβάτες (σταθμευμένα αυτοκίνητα) μεταφέρονται.

Π-95 Τροχιόδρομος επί του οδοστρώματος.

Π-95α Προειδοποιητική διασταύρωσης με αποκλειστική λωρίδα ΜΜΜ και ποδηλάτων (η φορά των βελών είναι ενδεικτική).[31]

Π-96 Επιτρέπεται η στάση των ταξί για επιβίβαση / αποβίβαση

Π-97 Τοποθετήτε στην αρχή της Ε.Λ.Λ. παράλληλης ροής και επαναλαμβάνεται μετά από τα σημεία διακοπής της

Π-98 Τοποθετήτε στο σημείο αρχής τμήματος μικτής χρήσης της Ε.Λ.Λ. για δεξιά στοφή εξόδου.

Π-98α Αποκλειστική λωρίδα ΜΜΜ, μοτοσικλετών και ποδηλάτων παράλληλης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία, καθώς και οχημάτων που στρίβουν δεξιά.[32]

Π-99 Τοποθετήτε κατά την πορεία της κυκλοφορίας, στην αρχή κάθε οικοδομικού τετραγώνου όπου

υπάρχει λωρίδα αντίθετης τοής Μ.Μ.Μ. ώστε να ενημερώνει τους οδηγούς για την ύπαρξη της.

Π-99α Αποκλειστική λωρίδα ΜΜΜ και ποδηλάτων, αντίθετης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία.[33]

Π-100 Τοποθετήτε κατά την πορεία λωρίδας αντίθετης ροής Μ.Μ.Μ. ώστε να πληροφορεί τους οδηγούς των οχημάτων που δεν επιτρέπεται να κυκλοφορούν σε αυτήν για την απαγόρευση της εισόδους του

Π-100α Αποκλειστική λωρίδα ΜΜΜ και ποδηλάτων, αντίθετης ροής με την κυκλοφορία.[34]

Π-101

Π-102

Π-103 Τοποθετήται στις παρόδους των οδών όπου υφίσταται ειδική λωρίδα λεωφορείων και πληροφορεί τους χρήστες της παρόδου για την διασταύρωση τους με αυτήν[35]

Π-104α Αποκλειστική λωρίδα ΜΜΜ, μοτοσικλετών και ποδηλάτων παράλληλης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία.[36]

Π-121 Προειδοποιητική έναρξης αποκλειστικής λωρίδας ποδηλάτων παράλληλης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία.

Π-121α Προειδοποιητική έναρξης λωρίδας ποδηλάτων μη αποκλειστικής χρήσης παράλληλης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία.

Π-122 Αποκλειστική λωρίδα ποδηλάτων παράλληλης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία.

Π-122α Λωρίδα ποδηλάτων μη αποκλειστικής χρήσης.

Π-123 Αποκλειστική λωρίδα ποδηλάτων αντίθετης ροής με την υπόλοιπη κυκλοφορία.

Π-124 Διαδρομή ποδηλάτων που είναι αριθμημένη και αποτελεί μέρος δικτύου ποδηλάτων.

Π-125 Κατεύθυνσης ποδηλάτου μιας τοπωνυμίας με μορφή βέλους.

Π-130 Προειδοποιητική διασταύρωσης με αποκλειστική λωρίδα ποδηλάτων.

Π-131 Αποκλειστική λωρίδα ποδηλάτων αντίθετης ροής με την κυκλοφορία.

Π-132 Τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης.

Π-133 Πυροσβεστήρας.

---

[31] Η πινακίδα Π-95α προστέθηκε με την περίπτωση δδ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[32] Η πινακίδα Π-98α προστέθηκε με την περίπτωση δδ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[33] Η πινακίδα Π-99α προστέθηκε με την περίπτωση δδ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[34] Η πινακίδα Π-100α προστέθηκε με την περίπτωση δδ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

[35] Οι πινακίδες με αριθμό Π-96 έως και Π-103 προβλέπονται από τις υ.α: 4993/395/11-2-2003 (ΦΕΚ 217/Β΄) «Καθορισμός του τρόπου διαχωρισμού και σήμανσης των ειδικών λωρίδων λεωφορείων και τρόλλεϋ»,υ.αΑ-78404/6024/03/16-1-2004 (ΦΕΚ 242/Β΄)«Τροποποίηση της 4993/395/11-2-2003 απόφασης, “περί καθορισμού του τρόπου διαχωρισμού και σήμανσης των ειδικών λωρίδων λεωφορείων και τρόλλεϋ”»,υ.α οικ.47963/6654/29-8-2008 (ΦΕΚ 1933/Β΄)«Τροποποίηση της υπ’ αριθμ. 4993/395/2003 απόφασης του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών».

[36] Η πινακίδα Π-104α προστέθηκε με την περίπτωση δδ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

Π-134α Χώρος στάσης έκτακτης ανάγκης. Υποδεικνύει το χώρο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους οδηγούς για στάση ή στάθμευση σε περίπτωση ανάγκης ή κινδύνου. Αν αυτός ο χώρος είναι εξοπλισμένος με τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης ή και πυροσβεστήρα, η πινακίδα πρέπει να φέρει τα σύμβολα Π - 132 ή και Π - 133 είτε στο κάτω μέρος της είτε σε ορθογώνιο πλαίσιο τοποθετημένο κάτω από την πινακίδα.

Π-134β Χώρος στάσης έκτακτης ανάγκης. Υποδεικνύει το χώρο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους οδηγούς για στάση ή στάθμευση σε περίπτωση ανάγκης ή κινδύνου. Αν αυτός ο χώρος είναι εξοπλισμένος με τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης ή και πυροσβεστήρα, η πινακίδα πρέπει να φέρει τα σύμβολα Π - 132 ή και Π - 133 είτε στο κάτω μέρος της είτε σε ορθογώνιο πλαίσιο τοποθετημένο κάτω από την πινακίδα.

Π-135α Έξοδος κινδύνου. Η πινακίδα αυτή υποδεικνύει τη θέση της εξόδου κινδύνου.

Π-135β Έξοδος κινδύνου. Η πινακίδα αυτή υποδεικνύει τη θέση της εξόδου κινδύνου.

Π-136α Έξοδοι κινδύνου. Η πινακίδα αυτή υποδεικνύει την κατεύθυνση και την απόσταση της πιο κοντινής εξόδου κινδύνου. Σε σήραγγες πρέπει να τοποθετούνται σε μέγιστη απόσταση πενήντα (50) μέτρων μεταξύ τους και σε ύψος 1 έως 1,5 μέτρο από το πεζοδρόμιο.

Π-136β Έξοδοι κινδύνου. Η πινακίδα αυτή υποδεικνύει την κατεύθυνση και την απόσταση της πιο κοντινής εξόδου κινδύνου. Σε σήραγγες πρέπει να τοποθετούνται σε μέγιστη απόσταση πενήντα (50) μέτρων μεταξύ τους και σε ύψος 1 έως 1,5 μέτρο από το πεζοδρόμιο.

Π-136γ Έξοδοι κινδύνου. Η πινακίδα αυτή υποδεικνύει τις κατευθύνσεις και τις αποστάσεις των πιο κοντινών εξόδου κινδύνου. Σε σήραγγες πρέπει να τοποθετούνται σε μέγιστη απόσταση πενήντα (50) μέτρων μεταξύ τους και σε ύψος 1 έως 1,5 μέτρο από το πεζοδρόμιο.[37]

5. Οι πρόσθετες πινακίδες (Πρ-1 μέχρι Πρ-18β) τοποθετούνται σε συνδυασμό πάντοτε με άλλες (κύριες) πινακίδες σήμανσης για να δηλώνουν απόσταση, μήκος και λοιπά διευκρινιστικά στοιχεία ισχύος των κυρίων πινακίδων.

Η σημασία των πινακίδων αυτών είναι:

Πρ-1 Απόσταση από τη θέση της πινακίδας μέχρι την αρχή της επικίνδυνης θέσης ή της περιοχής στην οποία εφαρμόζεται ο καθοριζόμενος με αυτήν κανόνας ή περιορισμός (π.χ. 200 μ.).

Πρ-2 Μήκος του επικίνδυνου τμήματος ή της περιοχής στην οποία εφαρμόζεται ο καθοριζόμενος με την πινακίδα κανόνας ή περιορισμός (π.χ. 1 χιλιόμετρο).

Πρ-3α Αρχή ισχύος πινακίδας Ρ-39 ή Ρ-40, που τοποθετείται παράλληλα προς τον άξονα της οδού. Η ισχύς της πινακίδας εκτείνεται επί .... (π.χ. 10 μ.) από τη θέση της πινακίδας και προς την κατεύθυνση του βέλους.

Πρ-3β Υπόμνηση ισχύος πινακίδας Ρ-39 ή Ρ-40 που τοποθετείται παράλληλα προς τον άξονα της οδού. Η ισχύς της πινακίδας εκτείνεται επί .... (π.χ. 5 μ.) και από τις δύο πλευρές της θέσης της πινακίδας.

Πρ-3γ Τέλος ισχύος πινακίδας Ρ-39 ή Ρ-40 που τοποθετείται παράλληλα προς τον άξονα της οδού. Η ισχύς της πινακίδας εκτείνεται επί ... (π.χ. 10 μ.) από τη θέση της πινακίδας και προς την κατεύθυνση του βέλους.

Πρ-4α Αρχή ισχύος πινακίδας Ρ-39 ή Ρ-40 που τοποθετείται κάθετα προς τον άξονα της οδού.

Πρ-4β Επανάληψη ισχύος πινακίδας Ρ-39 ή Ρ-40 που τοποθετείται κάθετα προς τον άξονα της οδού.

Πρ-4γ Τέλος ισχύος πινακίδας Ρ-39 ή Ρ-40 που τοποθετείται κάθετα προς τον άξονα της οδού.

Πρ-4δ Επιτρέπεται μόνο για οχήματα Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) ύστερα από ειδική άδεια.

Πρ-4ε Εξαιρούνται μόνο οχήματα Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), ύστερα από ειδική άδεια. Ως αναπηρικά οχήματα νοούνται αυτά των Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), τα οποία φέρουν στο άνω δεξιό μέρος του πίσω κρυστάλλου το ειδικό σήμα, το οποίο χορηγείται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Πρ-5 Πάγος.

Πρ-6 Βροχή.

[37] Οι πινακίδες Π-121 έως Π136γ, προστέθηκαν με την περίπτωση δδ της παραγράφου γ, του άρθρου 23 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59/30.3.2018)

Πρ-7 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διασταύρωση (π.χ. α-δ).
Πρ-8 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διασταύρωση μορφής (π.χ. α-β).
Πρ-9 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διακλάδωση μορφής (π.χ. α-γ).
Πρ-10 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διακλάδωση μορφής (π.χ. α-β).
Πρ-11 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διακλάδωση μορφής (π.χ. α-β).
Πρ-12 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διακλάδωση μορφής (π.χ. α-γ).
Πρ-13 Προτεραιότητα κατεύθυνσης σε διακλάδωση μορφής (π.χ. α-β).
Πρ-14α Επικίνδυνη κλειστή στροφή αριστερά.
Πρ-14δ Επικίνδυνη κλειστή στροφή δεξιά.
Πρ-15α Ανακάμπτων ελιγμός αριστερά.
Πρ-15δ Ανακάμπτων ελιγμός δεξιά.
Πρ-16 Επιτρέπεται μόνο για τη συγκεκριμένη κατηγορία οχημάτων που απεικονίζει το σύμβολο.
ΣΥΜΒΟΛΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
Πρ-16α Ζωήλατο όχημα.
Πρ-16β Χειράμαξα.
Πρ-16γ Ποδήλατο.
Πρ-16δ Μοτοποδήλατο.
Πρ-16ε Μοτοσικλέτα ή τρίτροχο όχημα.
Πρ-16στ Επιβατηγό όχημα.
Πρ-16ζ Επιβατηγό με ρυμουλκούμενο ενός άξονα (τρέιλερ).
Πρ-16η Αγροτικό μηχάνημα.
Πρ-16θ Λεωφορείο ή Τρόλλεϋ.
Πρ-16ι Φορτηγό αυτοκίνητο.
Πρ-16ια Φορτηγό αρθρωτό.
Πρ-16ιβ Φορτηγό με ρυμουλκούμενο όχημα, πλην ρυμουλκούμενου ενός άξονα.
Πρ-16ιγ Φορτηγό με ρυμουλκούμενο όχημα ενός άξονα.
Πρ-16ιδ Όχημα που φέρει πάνω από ορισμένη ποσότητα εκρηκτικές ή εύφλεκτες ύλες.
Πρ-16ιε Τροχιόδρομος[38].
Πρ-17 Εξαιρείται (από την ισχύουσα ρύθμιση) μόνο η συγκεκριμένη κατηγορία οχημάτων που απεικονίζει το σύμβολο (αρίθμηση αντίστοιχη με την Πρ-16).
Πρ-18α Επιτρέπεται μόνο για τα "ΤΑΧΙ".
Πρ-18β Εξαιρούνται μόνο τα "ΤΑΧΙ".

6. Το σχήμα, η μορφή, τα χρώματα και οι επ' αυτών αναγραφές εκάστης των κατά το άρθρο αυτό πινακίδων σήμανσης οδών εμφαίνονται στο συνοδεύοντα τον παρόντα Κώδικα πίνακα σχεδίων πινακίδων σήμανσης οδών.

Ύστερα από έγκριση της αρμόδιας Υπηρεσίας Κυκλοφορίας της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να σχεδιασθούν, κατασκευαστούν και τοποθετηθούν πληροφοριακές πινακίδες σήμανσης οδών που προκύπτουν από συνδυασμό δύο ή περισσότερων πινακίδων σήμανσης του σχετικού πίνακα σχεδίων που συνοδεύει τον παρόντα Κώδικα.

7. Οι τοποθετούμενες πινακίδες σήμανσης οδών πρέπει να είναι κατασκευασμένες και τοποθετημένες σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

8. Για την όσο το δυνατόν πιο εύκολη ερμηνεία των πινακίδων σήμανσης ή τον περιορισμό της εφαρμογής των ρυθμιστικών πινακίδων σε ορισμένες κατηγορίες οχημάτων ή κατά ορισμένες χρονικές περιόδους, είναι δυνατή η προσθήκη επεξηγηματικών εγγραφών ή συμβόλων μέσα σε ορθογώνιο παραλληλόγραμμο κάτω από την πινακίδα. Οι εγγραφές αυτές ή τα σύμβολα μπορεί επίσης να περιλαμβάνονται στην πινακίδα εφόσον δεν καθιστούν αυτή δυσνόητη.

[38] Η πινακίδα Πρ-16ιε με την επεξήγησή της στην παράγραφο 5, προστέθηκε με το ά. 22 του ν. 3254/2004 (Α΄ 137).

9. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και βάσει των σχετικών ειδικών προδιαγραφών είναι δυνατόν:

α) Οι πινακίδες σήμανσης οδών να τοποθετούνται επί καταλλήλου υποβάθρου μεγαλύτερου μεγέθους από την πινακίδα, του ίδιου ή και άλλου σχήματος από αυτήν, προκειμένου η πινακίδα να διακρίνεται ευκρινέστερα. Για το σκοπό αυτόν το υπόβαθρο επιτρέπεται να έχει χρώμα διαφορετικό από την πινακίδα, αλλά πάντως διαφορετικό και από τα χρώματα που χρησιμοποιούνται για τις κατηγορίες πινακίδων του άρθρου αυτού, καθώς και να φέρει ειδικά, ιδίως φωσφορίζοντα, υλικά και αντανακλαστικά στοιχεία.

β) Να τοποθετούνται πινακίδες με μορφή φωτεινών πινάκων με μεταβλητά μηνύματα. Η απόφαση του Υπουργού καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας των πινακίδων της μορφής αυτής, τις κατηγορίες τους, τη θέση τους, τα μηνύματα που μπορούν να προβάλλονται στην πινακίδα, τη σημασία κάθε μηνύματος και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

γ) Να τροποποιούνται τα χρώματα, η μορφή και οι αναγραφές των πινακίδων σήμανσης.

10. Οι πινακίδες σήμανσης αφορούν τους οδηγούς οι οποίοι κυκλοφορούν σε ολόκληρο το πλάτος του ανοικτού στην κυκλοφορία οδοστρώματος, εκτός αν, με κατάλληλη τοποθέτησή τους, απευθύνονται αποκλειστικά σε αυτούς που οδηγούν σε μία ή περισσότερες λωρίδες κυκλοφορίας που χωρίζονται με κατά μήκος διαγραμμίσεις ή κατάλληλα διαχωριστικά μέσα.

11. Ο οδηγός που δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται με τη ρυθμιστική πινακίδα Ρ-69 ή το συνδυασμό αυτής με πρόσθετες πινακίδες, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ, τις πινακίδες Ρ-39, Ρ-41, Ρ-42 και Ρ-43 ή το συνδυασμό αυτών με πρόσθετες πινακίδες, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ, τις πινακίδες Ρ-3, Ρ-4, Ρ-5, Ρ-6, Ρ-9, Ρ-10, Ρ-11, Ρ-12, Ρ-13, Ρ-14, Ρ-15, Ρ-16, Ρ-17, Ρ-18, Ρ-19, Ρ-20, Ρ-21, Ρ-22, Ρ-23, Ρ-24, Ρ-25, Ρ-26, Ρ-30, Ρ-31, Ρ-32, Ρ-33, Ρ-34, Ρ-35, Ρ-36, Ρ-37, Ρ-38, Ρ-40, Ρ-44, Ρ-47, Ρ-48, Ρ-49, Ρ-50, Ρ-50α, Ρ-50δ, Ρ-51α, Ρ-51δ, Ρ-52, Ρ-52α, Ρ-52δ, Ρ-53, Ρ-54, Ρ-55, Ρ-56, Ρ-57, Ρ-58, Ρ-59, Ρ-60, Ρ-61, Ρ-62, Ρ-63, Ρ-65, Ρ-66, Ρ66α, Ρ-67, Ρ67α, Ρ-68, Ρ68α, Ρ-70, Ρ-73α, Ρ-73δ, Ρ-74α, Ρ-74δ, Ρ-75, Ρ-76 και Ρ-77 ή το συνδυασμό αυτών με πρόσθετες πινακίδες, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ, τις πινακίδες Ρ-7, Ρ-8, Ρ-27, Ρ-28, Ρ-29, Ρ-45, Ρ-46, Ρ-64, Ρ-71 και Ρ-72 ή το συνδυασμό αυτών με πρόσθετες πινακίδες, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ και τις πινακίδες Ρ-1 και Ρ-2 με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ.[39]

Άρθρο 5: Οριζόντια σήμανση οδών

1. Οι σημάνσεις των οδοστρωμάτων με διαγραμμίσεις ή αναγραφή λέξεων ή απεικόνιση συμβόλων χρησιμοποιούνται για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας ή για την προειδοποίηση ή καθοδήγηση αυτών που χρησιμοποιούν οδούς είτε μόνες είτε σε συνδυασμό με πινακίδες σήμανσης ή σηματοδότες για να τονιστεί ή να διευκρινιστεί η σημασία αυτών. Όταν χρησιμοποιούνται για ρύθμιση της στάθμευσης, σε συνδυασμό με ανάλογες πινακίδες, υπερισχύουν των πινακίδων στάθμευσης. Οι διαγραμμίσεις οδών, που προορίζονται για κινούμενα οχήματα, πρέπει να αναγνωρίζονται εύκολα και έγκαιρα από τους οδηγούς και να είναι ορατές τόσο κατά την ημέρα όσο και κατά τη νύχτα.

2. Τα κύρια είδη των σημάνσεων επί των οδοστρωμάτων με διαγραμμίσεις είναι οι:

α) οι κατά μήκος διαγραμμίσεις,

β) οι κατά πλάτος (εγκάρσιες) διαγραμμίσεις και

γ) οι ειδικές διαγραμμίσεις.

3. Οι κατά μήκος διαγραμμίσεις είναι:

α) η αποτελούμενη από μία ή δύο συνεχείς γραμμές η οποία σημαίνει διαχωρισμό των λωρίδων αντίθετων κατευθύνσεων,

β) η αποτελούμενη από μία διακεκομμένη γραμμή επί του οδοστρώματος, η οποία καθορίζει τα όρια των λωρίδων για την καθοδήγηση της κυκλοφορίας,

[39] Η παρ. 11 του ά. 4 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 3 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
Με την παρ. 2 του ίδιου ά. καταργήθηκε η παρ. 12 του ά. 4.

γ) η αποτελούμενη από μία διακεκομμένη γραμμή, διπλάσιου πλάτους της προηγούμενης, η οποία καθορίζειτα όρια μεταξύ της λωρίδας επιτάχυνσης ή επιβράδυνσης και της παράπλευρης λωρίδας κυκλοφορίας,

δ) η αποτελούμενη από μία διακεκομμένη γραμμή επί του οδοστρώματος με μήκη τμημάτων και των μεταξύ τους κενών, πολύ μικρότερα της διακεκομμένης γραμμής της περίπτωσης β΄, η οποία σημαίνει προειδοποίηση για την προσέγγιση σε διπλή ή συνεχή γραμμή ή για την προσέγγιση σε άλλο τμήμα οδού, το οποίο παρουσιάζει ιδιαίτερο κίνδυνο.

Η προειδοποιητική αυτή γραμμή μπορεί να συμπληρωθεί ή να αντικατασταθεί με βέλη εκτροπής,

ε) η αποτελούμενη από μία συνεχή γραμμή και άλλη παράπλευρα διακεκομμένη, η οποία σημαίνει διαχωρισμό των λωρίδων αντίθετων κατευθύνσεων,

στ) η αποτελούμενη από διπλές διακεκομμένες γραμμές, η οποία καθορίζει λωρίδα ή λωρίδες κυκλοφορίας στις οποίες η κατεύθυνση της κυκλοφορίας μπορεί νααντιστραφεί.

4. Οι κατά πλάτος (εγκάρσιες) διαγραμμίσεις είναι:

α) η αποτελούμενη από μία συνεχή γραμμή επί του πλάτους μιας ή περισσοτέρων λωρίδων κυκλοφορίας, η οποία καθορίζει τη θέση πριν από την οποία οι οδηγοί είναι υποχρεωμένοι να διακόψουν την πορεία τους λόγω της πινακίδας «ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΠΟΡΕΙΑΣ (STOP)» (Ρ-2), λόγω ένδειξης φωτεινού σηματοδότη, σήματος τροχονόμου ή πριν από σιδηροδρομική διάβαση (γραμμή διακοπής πορείας). Η λέξη «STOP» μπορεί να αναγράφεται επί του οδοστρώματος πριν από τις πιο πάνω διαγραμμίσεις,

β) η αποτελούμενη από μία διακεκομμένη γραμμή επί του πλάτους μιας ή περισσοτέρων λωρίδων κυκλοφορίας, η οποία καθορίζει τη θέση πριν από την οποία οι οδηγοί οχημάτων οφείλουν να παραχωρούν προτεραιότητα, συμμορφούμενοι προς την πινακίδα Ρ-1, «ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ».

Μπροστά από μία τέτοια διαγράμμιση μπορεί να σημειωθεί επί του οδοστρώματος, για να συμβολίζει την πινακίδα Ρ-1, μεγάλο τρίγωνο με τη μία πλευρά παράλληλη προς τη διαγράμμιση και την απέναντι αυτής κορυφή προς τον υποχρεούμενο να παραχωρήσει προτεραιότητα.

Η διακεκομμένη αυτή γραμμή μπορεί να αντικατασταθεί με τρίγωνα σημειούμενα το ένα κοντά στο άλλο επί του οδοστρώματος, με τις κορυφές τους προς τον οδηγό ο οποίος υποχρεούται να παραχωρήσει προτεραιότητα,

γ) η αποτελούμενη από ραβδώσεις μεγάλου πλάτους παράλληλα προς τον άξονα του οδοστρώματος, η οποία καθορίζει διάβαση πεζών (ZEBRA), 4. Οι κατά πλάτος (εγκάρσιες) διαγραμμίσεις είναι:

α) Η αποτελούμενη από μία συνεχή γραμμή επί του πλάτους μιας ή περισσότερων λωρίδων κυκλοφορίας, η οποία καθορίζει τη θέση προ της οποίας οι οδηγοί είναι υποχρεωμένοι να διακόψουν την πορεία τους λόγω της πινακίδας “ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΠΟΡΕΙΑΣ (STOP)” (Ρ-2), λόγω ένδειξης φωτεινού σηματοδότη, σήματος τροχονόμου ή προ σιδηροδρομικής διάβασης (γραμμή διακοπής πορείας).

Η λέξη “STOP” μπορείνα αναγράφεται επί του οδοστρώματος προ των πιο πάνω διαγραμμίσεων.

β) Η αποτελούμενη από μία διακεκομμένη γραμμή επί του πλάτους μιας ή περισσότερων λωρίδων κυκλοφορίας, η οποία καθορίζει τη θέση προ της οποίας οι οδηγοί οχημάτων οφείλουν να παραχωρούν προτεραιότητα, συμμορφούμενοι προς την πινακίδα Ρ-1 “ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ”.

Μπροστά από μία τέτοια διαγράμμιση μπορεί να σημειωθεί επί του οδοστρώματος, για να συμβολίζει την πινακίδα Ρ-1, μεγάλο τρίγωνο με τη μία πλευρά παράλληλη προς τη διαγράμμιση και την απέναντι αυτής κορυφή προς τον υποχρεούμενο να παραχωρήσει προτεραιότητα.

Η διακεκομμένη αυτή γραμμή μπορεί να αντικατασταθεί με τρίγωνα σημειούμενα το ένα κοντά στο άλλο επί του οδοστρώματος, με τις κορυφές τους προς τον οδηγό ο οποίος υποχρεούται να παραχωρήσει προτεραιότητα.

γ) Η αποτελούμενη από ραβδώσεις μεγάλου πλάτους παράλληλα προς τον άξονα του οδοστρώματος, η οποία καθορίζει διάβαση πεζών (ZEBRA).

δ) η αποτελούμενη από τετράγωνα ή παραλληλόγραμμα σχήματα, η οποία καθορίζει τις διαβάσεις τωνποδηλάτων,

ε) η αποτελούμενη από δύο συνεχείς παράλληλες γραμμές, σε απόσταση τεσσάρων ως πέντε μέτρων μεταξύ τους, η οποία καθορίζει την επιφάνεια αναμονής των ποδηλάτων, στην οποία καταλήγει η λωρίδα ποδηλάτου. Η επιφάνεια αναμονής διαμορφώνεται σε σηματοδοτούμενες διασταυρώσεις μπροστά από τη γραμμή υποχρεωτικής διακοπής πορείας των οχημάτων, τροφοδοτείται από λωρίδα ποδηλάτων, είναι χρωματισμένη στο ίδιο χρώμα με αυτήν και σημαίνεται με το σύμβολο του ποδηλάτου.

5. Οι ειδικές διαγραμμίσεις είναι:

α) η αποτελούμενη από παράλληλες λοξές λωρίδες, οι οποίες πλαισιώνονται από μία συνεχή ή διακεκομμένη γραμμή επί τμήματος ή επί ελαφρώς ανυψωμένης περιοχής του οδοστρώματος και η οποία σημαίνει απαγόρευση ή περιορισμό εισόδου οχημάτων στις περιοχές αυτές,

β) η τεθλασμένη κίτρινη γραμμή (ζιγκ-ζαγκ) στην πλευρά του οδοστρώματος, η οποία σημαίνει ότι σε όλο το μήκος της γραμμής επί της πλευράς αυτής απαγορεύεται η στάθμευση, ανεξαρτήτως της παράλληλης οδικής σήμανσης με κατακόρυφες πινακίδες απαγορευτικές της στάσης και της στάθμευσης και των απαγορεύσεων του άρθρου 34. Διακοπή της τεθλασμένης γραμμής συνοδευόμενη από την αναγραφή της λέξης «ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ» ή απεικόνιση λεωφορείου μπορεί να χρησιμοποιείται για την υπόδειξη αποκλειστικά στάσης λεωφορείου ή ηλεκτροκίνητου λεωφορείου,

γ) συνεχής κίτρινη γραμμή στο κράσπεδο ή στην άκρη του οδοστρώματος, η οποία σημαίνει ότι σε όλο το μήκος της και προς την πλευρά αυτήν του οδοστρώματος απαγορεύεται η στάση και στάθμευση των οχημάτων, ανεξαρτήτως της παράλληλης οδικής σήμανσης με κατακόρυφες πινακίδες απαγορευτικές της στάσης και της στάθμευσης και των απαγορεύσεων στάθμευσης του άρθρου 34,

δ) διακεκομμένη κίτρινη γραμμή στο κράσπεδο ή στο άκρο του οδοστρώματος, η οποία σημαίνει ότι σε όλο το μήκος της γραμμής και επί της πλευράς αυτής του οδοστρώματος απαγορεύεται ή υπόκειται σε περιορισμούς η στάθμευση, η οποία υποδεικνύεται με άλλα μέσα. Αν χρησιμοποιείται η γραμμή αυτή προς ένδειξη απαγόρευσης ή περιορισμών της στάσης ή στάθμευσης πρέπει, εφόσον υπάρχει λευκή γραμμή υποδεικνύουσα το άκρο του οδοστρώματος, να βρίσκεται εξωτερικώς και παραπλεύρως της λευκής γραμμής,

ε) πλέγμα κίτρινων γραμμών, οι οποίες σχηματίζουν παραλληλόγραμμα, σε ισόπεδους οδικούς κόμβους, το οποίο σημαίνει περιοχή μέσα στην οποία δεν μπορεί να εισέλθει όχημα και αν ακόμη οι φωτεινοί σηματοδότες επιτρέπουν αυτό, όταν η πυκνότητα της κυκλοφορίας είναι τέτοια ώστε, αν εισέλθει, να υποχρεωθεί πιθανώς να παραμείνει στη διασταύρωση. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 26 εξακολουθούν να ισχύουν και αν ακόμη δεν υπάρχει η πιο πάνω διαγράμμιση, στ) συνεχής ή διακεκομμένη γραμμή που προσδιορίζει λωρίδα κυκλοφορίας συνοδευμένη από πινακίδες σήμανσης ή αναγραφή λέξεων ή απεικόνιση συμβόλων στο οδόστρωμα, όπως λεωφορεία, ταξί και ποδήλατα, η οποία σημαίνει ότι η χρήση της λωρίδας κυκλοφορίας επιτρέπεται μόνο στα αναγραφόμενα ή απεικονιζόμενα οχήματα,

ζ) βέλη εκτροπής, βέλη επιλογής, παράλληλες ή λοξές λωρίδες ή αναγραφές μπορούν να χρησιμοποιούνται για την επανάληψη των δεδομένων από πινακίδες οδηγιών ή για να δίνουν σε αυτούς που χρησιμοποιούν τις οδούς πληροφορίες, οι οποίες δεν μπορούν να δοθούν ικανοποιητικά με πινακίδες.

Τέτοιες διαγραμμίσεις χρησιμοποιούνται ιδίως για να δείχνουν τις οριογραμμές ζωνών ή λωρίδων στάθμευσης, για να σημειώσουν στάσεις λεωφορείων και για την προεπιλογή λωρίδας κυκλοφορίας, μπροστά από διασταυρώσεις. Αν υπάρχει βέλος επιλογής στο οδόστρωμα, όπου αυτό είναι χωρισμένο σε λωρίδες κυκλοφορίας με κατά μήκος διαγραμμίσεις, οι οδηγοί υποχρεούνται να επιλέγουν έγκαιρα τη λωρίδα η οποία φέρει το βέλος της κατεύθυνσης την οποία θέλουν να ακολουθήσουν και δεν μπορούν πλέον να πάρουν άλλη κατεύθυνση,

η) περιγράμματα ρόμβων κατά αποστάσεις στο μέσο λωρίδας κυκλοφορίας, τα οποία σημαίνουν ότι η λωρίδα αυτή έχει καθοριστεί ως αμέσου ανάγκης, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 44.

6. Δεν θεωρούνται ως κατά μήκος διαγραμμίσεις, με την έννοια του παρόντος, οι κατά μήκος γραμμές που χρησιμοποιούνται ως οριογραμμές των άκρων του οδο στρώματος, για να καταστούν

αυτά ευκολότερα ορατά, οι κατά μήκος γραμμές που συνδέονται με τέτοιες καθέτους οι οποίες χρησιμοποιούνται για την οριοθέτηση χώρων στάθμευσης στο οδόστρωμα, καθώς και κατά μήκος γραμμές που δείχνουν απαγορεύσεις ή περιορι σμούς στις στάσεις ή στις σταθμεύσεις.

7. Οι διαγραμμίσεις των οδών είναι λευκές, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) διαγραμμίσεων χώρων στους οποίους επιτρέπεται ή περιορίζεται η στάθμευση, οι οποίες μπορούν να είναι κυανές,

β) τεθλασμένων γραμμών (ζιγκ-ζαγκ) σε χώρους όπου απαγορεύεται η στάθμευση, οι οποίες είναι κίτρινες,

γ) της συνεχούς ή διακεκομμένης γραμμής στο κράσπεδο ή το άκρο του οδοστρώματος, της απαγορευτικήςή περιοριστικής στάσης ή στάθμευσης, η οποία είναι κίτρινη,

δ) των γραμμών πλέγματος των διασταυρώσεων της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 5, οι οποίες είναι κίτρινες.Ως λευκό χρώμα νοούνται και οι αποχρώσεις του αρ γυρόχρου ή του ανοικτού γκρίζου χρώματος.

Σε περίπτωση ανάγκης προσωρινής ακύρωσης των μόνιμων διαγραμμίσεων με αντικατάσταση με άλλες, οι προσωρινές αυτές διαγραμμίσεις πρέπει να είναι χρώματος άλλου από το συνήθως χρησιμοποιούμενο και από υλικό που να εξαλείφεται εύκολα.

Για τις προσωρινές διαγραμμίσεις οδών, μπορεί να χρησιμοποιούνται ανακλαστήρες, φωτεινοί δείκτες, κώνοι και οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο υλικό ή αντικείμενο οι προδιαγραφές των οποίων καθορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 10.

8. Στους οδηγούς των οδικών οχημάτων απαγορεύεται:

α) να διαβαίνουν την εκ μιας ή δύο συνεχών γραμμών, κατά μήκος, διαγράμμιση, καθώς και να κινούνται στην αριστερή πλευρά αυτής,

β) να διαβαίνουν την εκ διπλών διακεκομμένων γραμμών, κατά μήκος, διαγράμμιση, καθώς και να κινούνται στην αριστερή πλευρά αυτής, όταν η διαγράμμιση αυτή διαχωρίζει τις δύο κατευθύνσεις,

γ) σε μία συνεχή γραμμή και άλλη παραπλεύρως διακεκομμένη, να διαβαίνουν τη συνεχή γραμμή, όταν κινούνται επί της πλευράς αυτής, επιτρεπόμενης της κίνησης και του προσπεράσματος από την πλευρά της διακεκομμένης. Στην περίπτωση αυτή, η συνεχής γραμμή δεν εμποδίζει τον οδηγό ο οποίος προσπέρασε κατά τον επιτρεπόμενο τρόπο να επανέλθει στην κανονική του θέση επί του οδοστρώματος,

δ) να κινούνται πάνω σε κατά μήκος διαγραμμίσεις (ιππαστί),

ε) να υπερβαίνουν τη διαγράμμιση μιας συνεχούς γραμμής κατά πλάτος σε περίπτωση υποχρεωτικής διακοπής πορείας,

στ) να υπερβαίνουν τη διαγράμμιση μιας διακεκομμένης γραμμής κατά πλάτος σε περίπτωση υποχρεωτικής παραχώρησης προτεραιότητας,

ζ) να εισέρχονται σε περιοχή του οδοστρώματος η οποία προσδιορίζεται με παράλληλες λοξές λωρίδες και πλαισιώνεται με συνεχή γραμμή. Αν η περιοχή αυτή πλαισιώνεται με διακεκομμένη γραμμή, οι οδηγοί επιτρέπεται να εισέρχονται σε αυτή μόνον όταν βεβαιωθούν ότι είναι δυνατό να κάνουν αυτό ασφαλώς ή για να στρίψουν σε οδό η οποία συμβάλλει στη πλευρά της αντίθετης κατεύθυνσης της κυκλοφορίας,

η) να σταθμεύουν στην πλευρά της οδού που έχει διαγραμμιστεί με κίτρινη τεθλασμένη γραμμή (ζιγκ-ζαγκ),

θ) να σταματούν ή να σταθμεύουν ή να μη συμμορφώνονται με τους περιορισμούς οι οποίοι υποδεικνύονται με άλλα μέσα, κατά περίπτωση επί της πλευράς του οδοστρώματος η οποία έχει τη συνεχή ή διακεκομμένη κίτρινη γραμμή στο κράσπεδο ή το άκρο του οδοστρώματος σε όλο το μήκος της γραμμής αυτής,

ι) να κινούνται μέσα σε λωρίδα κυκλοφορίας η οποία έχει πινακίδες σήμανσης ή λέξεις ή σύμβολα επί του οδοστρώματος, όπως λεωφορεία, ταξί και ποδήλατα, αν δεν οδηγούν οχήματα της κατηγορίας αυτής,

ια) να ακολουθούν στις διασταυρώσεις άλλη κατεύθυνση από αυτήν που δείχνουν τα βέλη επιλογής, αν κινούνται σε λωρίδα κυκλοφορίας προδιαλογής η οποίαέχει τα βέλη αυτά,

ιβ) να εισέρχονται σε περιοχή οδοστρώματος η οποία έχει σημανθεί με πλέγμα κίτρινων γραμμών οι οποίες σχηματίζουν παραλληλόγραμμα, αν η πυκνότητα της κυκλοφορίας είναι τέτοια ώστε, αν εισέλθουν, να υποχρεωθούν, πιθανώς, να παραμείνουν στη διασταύρωση,

ιγ) να διαβαίνουν σε οδούς ταχείας κυκλοφορίας, τις διακεκομμένες κατά μήκος γραμμές, εκτός από την περίπτωση αλλαγής λωρίδας κυκλοφορίας.

9. Αν τα άκρα του οδοστρώματος διαγραμμίζονται μέσω φώτων ή αντανακλαστικών στοιχείων, τα φώτα ή αντανακλαστικά στοιχεία είναι:

α) είτε όλα λευκού ή ανοιχτού κίτρινου χρώματος,

β) είτε λευκού ή κίτρινου χρώματος προς διαγράμμιση του αντίθετου προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας άκρου του οδοστρώματος και ερυθρού ή σκούρου κίτρινου χρώματος προς διαγράμμιση του αντίστοιχου προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας άκρου του οδοστρώματος.

Η χάραξη και η σχεδίαση των διαγραμμίσεων των οδών εκτελείται με βάση τις προδιαγραφές διαγραμμίσεων οδών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.[40]

10. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των περιπτώσεων α΄, β΄, γ΄ και στ΄ της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ, τις διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου αυτού με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ, τις δε λοιπές διατάξεις του αυτού άρθρου με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[41]

Άρθρο 6: Φωτεινή σηματοδότηση για την κυκλοφορία οχημάτων

1. Οι οδηγοί των οδικών οχημάτων υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις πιο κάτω ενδείξεις των φωτεινών σηματοδοτών ρύθμισης της κυκλοφορίας, εκτός αν η ρύθμιση αυτής γίνεται από τροχονόμο κατά διάφορο τρόπο.

α) Πράσινο σταθερό φως κυκλικής μορφής:

Ο οδηγός προχωρεί κατευθείαν μπροστά ή στρίβει προς τα δεξιά ή αριστερά, εκτός αν άλλο σήμα ή πινακίδα απαγορεύει την κατευθείαν κίνηση ή στροφή. Ο οδηγός υποχρεούται, και αν ακόμη ο φωτεινός σηματοδότης δείχνει πράσινο φως, κινούμενος κατευθείαν μπροστά, να παραχωρεί προτεραιότητα σε άλλο όχημα ή πεζό που κινείται ακόμη από προηγούμενη σηματοδότηση, στρίβοντας δε να παραχωρεί προτεραιότητα στους πεζούς, οι οποίοι κινούνται στην οδό στην οποία πρόκειται να εισέλθει.

β) Ερυθρό σταθερό φως κυκλικής μορφής:

Ο οδηγός υποχρεούται να σταματήσει προ της ειδικής γραμμής διακοπής αυτής ή, αν δεν υπάρχει τέτοια, σε αρκετή απόσταση από το σηματοδότη, ώστε η σηματοδότηση να είναι σε αυτόν ευχερώς ορατή, να παραμένει δε σε στάση μέχρις ότου ανάψει το πράσινο φως. Επίσης υποχρεούται να μην εισέρχεται στον οδικό κόμβο ούτε να κινείται πάνω στις διαβάσεις πεζών, εάν ο σηματοδότης είναι τοποθετημένος στο μέσο ή στην απέναντι πλευρά του κόμβου.

γ) Κίτρινο σταθερό φως κυκλικής μορφής:

Ο οδηγός υποχρεούται να σταματήσει, όπως και προ ερυθρού φωτός, εκτός αν βρίσκεται τόσο κοντά στο σηματοδότη, ώστε να μην μπορεί να κάμει αυτό ασφαλώς.

δ) Απλό ή διπλό κίτρινο φως κυκλικής μορφής, το οποίο αναβοσβήνει (αναλάμπον):

Ο οδηγός υποχρεούται να ανακόπτει ταχύτητα, να προχωρεί με ιδιαίτερη προσοχή και να παραχωρεί προτεραιότητα στους πεζούς και στα οχήματα.

ε) Απλό ερυθρό φως, το οποίο αναβοσβήνει (αναλάμπον), κυκλικής μορφής ή διπλό εναλλασσόμενο στον ίδιο ιστό, στο αυτό ύψος και προς την αυτήν κατεύθυνση:

Σημαίνει μεγάλο κίνδυνο και υποχρεώνει τον οδηγό σε ακινητοποίηση του οχήματος, όπως και προ ερυθρού σταθερού φωτός. Η σηματοδότηση αυτή χρησιμοποιείται μόνο σε ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις, σε προσβάσεις σε κινητές γέφυρες ή αποβάθρες οχηματαγωγών, όταν

[40] Οι παράγραφοι 1-9 του ά, 5 αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 24 του ν 4530/2018 (Α59)

[41] Η παρ. 10 του ά. 5 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 4 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

πυροσβεστικά οχήματα εισέρχονται στην οδό ή πλησιάζουν αεροσκάφη, τα οποία θα διέλθουν σε χαμηλό ύψος πάνω από την οδό.

στ) Πράσινο φως με μορφή ενός ή περισσότερων βελών:

Ο οδηγός μπορεί να προχωρήσει μόνο προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος ή τα βέλη. Βέλος προς τα πάνω σημαίνει υποχρεωτική κίνηση κατευθείαν μπροστά.

ζ) Σηματοδότης τρίχρωμου συστήματος, ο οποίος περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα πρόσθετα πράσινα βέλη:

Ο οδηγός μπορεί να προχωρεί προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος ή τα βέλη, ανεξάρτητα από τη φάση που έχει ο σηματοδότης κατά τη στιγμή εκείνη, αφού προηγουμένως εισέλθει στη λωρίδα κυκλοφορίας, η οποία προορίζεται για τα οχήματα τα κινούμενα προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος ή τα βέλη.

Οδηγός, ο οποίος βρίσκεται μέσα στη λωρίδα κυκλοφορίας η οποία προορίζεται για τα οχήματα που κινούνται προς την κατεύθυνση του βέλους, υποχρεούται να κινηθεί προς την κατεύθυνση αυτήν, εκτός αν η διακοπή της πορείας του δεν εμποδίζει την κίνηση των οχημάτων που κινούνται πίσω του στην ίδια λωρίδα.

Στις πιο πάνω περιπτώσεις ο οδηγός επιτρέπεται να προχωρήσει προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος μόνον αν το επιτρέπουν οι συνθήκες κυκλοφορίας στην οδό στην οποία πρόκειται να εισέλθει και δεν εκτίθενται σε κίνδυνο οι πεζοί.

η) Ερυθρό φως με μορφή βέλους:

Ο οδηγός απαγορεύεται να κινηθεί προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος και υποχρεούται να σταματήσει το όχημά του, όπως και προ ερυθρού φωτός κυκλικής μορφής.

θ) Κίτρινο φως με μορφή βέλους, το οποίο είναι σταθερό ή αναβοσβήνει:

Ο οδηγός έχει τις αυτές υποχρεώσεις όπως και προ κίτρινου φωτός κυκλικής μορφής.

ι) Ερυθρό φως με μορφή δύο ράβδων που τέμνονται σε σχήμα Χ, το οποίο είναι τοποθετημένο πάνω από λωρίδα κυκλοφορίας, σε οδόστρωμα με περισσότερες από δύο λωρίδες, οι οποίες χωρίζονται με κατά μήκος διαγραμμίσεις, απαγορεύει τη χρησιμοποίηση της λωρίδας αυτής, πράσινο δε φως, με μορφή βέλους προς τα κάτω, παρέχει δικαίωμα κίνησης σε αυτήν.

2. Φωτεινοί σηματοδότες, οι οποίοι έχουν ένδειξη ποδήλατο, λεωφορείο ή άλλο όχημα στα φώτα ή σηματοδότες μικρότερου μεγέθους του κανονικού, με ορθογώνια παραλληλόγραμμη πινακίδα που φέρει ένδειξη συγκεκριμένου οχήματος στον ιστό τους, ισχύουν μόνο για τους οδηγούς των αντίστοιχων οχημάτων.

3. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις των περιπτώσεων β΄, ε΄, η΄ και ι΄ της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδηγού για εξήντα (60) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Ο παραβάτης των λοιπών διατάξεων του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[42]

Άρθρο 6[Α]: Φωτεινή σηματοδότηση για τους ποδηλάτες[43]

1. Οι ποδηλάτες υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις ενδείξεις των ειδικών για αυτούς φωτεινών σηματο δοτών, εκτός αν η ρύθμιση της κυκλοφορίας γίνεται απότροχονόμους κατά διάφορο τρόπο, ως εξής:

α) Πράσινο σταθερό φως με σύμβολο ποδήλατου:

Ο ποδηλάτης προχωρεί κατευθείαν μπροστά ή στρίβει προς τα δεξιά ή αριστερά εκτός αν άλλο σήμα ή πινακίδα απαγορεύει την κατευθείαν κίνηση ή στροφή. Ο ποδηλάτης υποχρεούται και αν ακόμη ο φωτεινός σηματοδότης έχει πράσινη ένδειξη, κινούμενος κατευθείαν μπροστά, να παραχωρεί προτεραιότητα σε όχημα ή ποδήλατο ή πεζό που κινείται ακόμη από προηγούμενη σηματοδότηση, στρίβοντας δε να παραχωρεί προτεραιότητα στους ποδηλάτες ή τους πεζούς οι οποίοι κινούνται στην οδό στην οποία πρόκειται να εισέλθει.

β) Ερυθρό σταθερό φως με σύμβολο ποδηλάτου:

---

[42] Η παρ. 3 του ά. 6 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 5 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[43] Το άρθρο 6[Α] προστέθηκε με το ά. 25 του ν. 4530/2018 (Α΄59)

Ο ποδηλάτης υποχρεούται να σταματήσει πριν από την ειδική γραμμή διακοπής πορείας ή, αν δεν υπάρχει τέτοια, σε αρκετή απόσταση από το σηματοδότη, ώστε η σηματοδότηση να είναι σε αυτόν ευχερώς ορατή και να παραμένει σε στάση μέχρις ότου ανάψει η πράσινη ένδειξη του ποδηλάτη. Επίσης υποχρεούται να μην εισέρχεται στον οδικό κόμβο και να μην κινείται πάνω στις διαβάσεις πεζών ή ποδηλάτων αν ο σηματοδότης είναι τοποθετημένος στο μέσο ή στην απέναντι πλευρά του κόμβου.

γ) Κίτρινο σταθερό φως με σύμβολο ποδήλατου:

Ο ποδηλάτης υποχρεούται να σταματήσει, όπως και πριν από ερυθρό σύμβολο ποδηλάτου, εκτός αν βρίσκεται τόσο κοντά στο σηματοδότη, ώστε να μην μπορεί να κάνει αυτό με ασφάλεια.

δ) Απλό ή διπλό κίτρινο φως με σύμβολο ποδηλάτου το οποίο αναβοσβήνει (αναλάμπον):

Ο ποδηλάτης υποχρεούται να ανακόπτει ταχύτητα, να προχωρεί με ιδιαίτερη προσοχή και να παραχωρεί προτεραιότητα στους πεζούς, στους ποδηλάτες και στα οχήματα.

ε) Πράσινο φως με σύμβολο ποδηλάτου και με ένα ή περισσότερα βέλη από κάτω:

Ο ποδηλάτης μπορεί να προχωρήσει μόνο προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος ή τα βέλη. Βέλος προς τα πάνω σημαίνει υποχρεωτική κίνηση κατευθείαν μπροστά.

στ) Ερυθρό φως με σύμβολο ποδηλάτου και με ένα βέλος από κάτω:

Ο ποδηλάτης απαγορεύεται να κινηθεί προς την κατεύθυνση που δείχνει το βέλος και υποχρεούται να σταματήσει το ποδήλατό του, όπως και πριν από ερυθρόσύμβολο ποδηλάτου.

ζ) Κίτρινο φως με σύμβολο ποδηλάτου και με ένα βέλος από κάτω το οποίο είναι σταθερό ή αναβοσβήνει:

Ο ποδηλάτης έχει τις ίδιες υποχρεώσεις, όπως και πριν από κίτρινο σύμβολο ποδηλάτη.

2. Σηματοδότες σε κοινή διάβαση ποδηλάτων και πεζών:

α) Πράσινο φως με σύμβολο ατόμου που βαδίζει και με πράσινο σύμβολο ποδηλάτου από κάτω:

Οι πεζοί και οι ποδηλάτες μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα.

β) Κόκκινο φως με σύμβολο ατόμου σε στάση και με κόκκινο σύμβολο ποδηλάτου από κάτω:

Οι πεζοί και οι ποδηλάτες δεν μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα.

γ) Πράσινο φως με σύμβολο ατόμου που βαδίζει και με πράσινο σύμβολο ποδηλάτου από κάτω που αναβοσβήνει:

Οι πεζοί και οι ποδηλάτες μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα με ιδιαίτερη προσοχή.

3. Σηματοδότες σε αποκλειστική διάβαση ποδηλάτων:

α) Πράσινο φως με σύμβολο ποδηλάτου:

Οι ποδηλάτες μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα. β) Κόκκινο φως με σύμβολο ποδηλάτου:

Οι ποδηλάτες δεν μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα.

γ) Πράσινο σύμβολο ποδηλάτου, που αναβοσβήνει.

Οι ποδηλάτες μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα με ιδιαίτερη προσοχή.

4. Αν ο ποδηλάτης καταληφθεί στη διάβαση από την ερυθρά ένδειξη του σηματοδότη του (με το σύμβολο του ποδηλάτη σε στάση), δικαιούται να συνεχίσει την πορεία του προς την απέναντι πλευρά της οδού.

5. Οι φωτεινοί σηματοδότες τοποθετούνται κατακόρυφα με το ερυθρό φως πάντοτε πάνω και το πράσινο φως πάντοτε κάτω.

Άρθρο 7: Φωτεινή σηματοδότηση για τους πεζούς

1. Οι πεζοί υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις ενδείξεις των ειδικών γι’ αυτούς φωτεινών σηματοδοτών ως ακολούθως, εκτός αν η ρύθμιση της κυκλοφορίας γίνεται από τροχονόμους κατά διάφορο τρόπο.

α) Πράσινο σταθερό φως με σύμβολο άτομο που βαδίζει: Οι πεζοί μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα.

β) Ερυθρό σταθερό φως με σύμβολο άτομο σε στάση: Οι πεζοί δεν μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα.

γ) Πράσινο φως το οποίο αναβοσβήνει με σύμβολο άτομο που βαδίζει: Οι πεζοί μπορούν να διασχίσουν το οδόστρωμα με ιδιαίτερη προσοχή.

2. Αν ο πεζός καταληφθεί στη διάβαση από το ερυθρό φως με το σύμβολο ατόμου σε στάση, δικαιούται να συνεχίσει την πορεία του προς την απέναντι πλευρά της οδού.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ. [44]

Άρθρο 7α
Ειδική σήμανση, σηματοδότηση και διαμόρφωση των χώρων κυκλοφορίας για Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ορίζεται κάθε θέμα σχετικά με την εγκατάσταση ειδικών μέσων σήμανσης και σηματοδότησης και τη δημιουργία ειδικής διαμόρφωσης των χώρων κυκλοφορίας για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ). Τα ειδικά αυτά μέτρα περιλαμβάνουν ιδίως συσκευές εκπομπής ηχητικών σημάτων, δημιουργία ανάγλυφων σημείων επί των χώρων δημόσιας κυκλοφορίας και κάθε άλλο κατάλληλο μέσο, σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

Άρθρο 8: Σήμανση ισόπεδων σιδηροδρομικών διαβάσεων

1. Στις σιδηροδρομικές διαβάσεις τοποθετούνται, κατά περίπτωση, οι πινακίδες αναγγελίας κινδύνου Κ-31 ή Κ-32, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του παρόντος Κώδικα.

2. Στις ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις, χωρίς κινητά φράγματα, η φωτεινή σηματοδότηση τοποθετείται πλησίον και προ της διάβασης και επί του αυτού ιστού η πινακίδα υποχρεωτικής διακοπής πορείας (Ρ-2) σε συνδυασμό με τις πινακίδες Κ-36 ή Κ-37.

Άρθρο 9: Σήμανση των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς

1. Όταν εκτελούνται στις οδούς εργασίες, τοποθετούνται σε κατάλληλες θέσεις όλες οι πινακίδες σήμανσης που απαιτούνται κατά περίπτωση (κινδύνου, ρυθμιστικές, πληροφοριακές), κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του παρόντος Κώδικα.

2. Επιπλέον της κατά την προηγούμενη παράγραφο σήμανσης, τα όρια των επί του οδοστρώματος εκτελούμενων εργασιών ή οι χώροι εναπόθεσης υλικών πρέπει να επισημαίνονται με την τοποθέτηση συνεχών ή διακεκομμένων εμποδίων, τα οποία να έχουν εναλλασσόμενες λωρίδες ερυθρού και λευκού χρώματος.

Κατά τη νύκτα δε, αν τα εμπόδια δεν είναι αντανακλαστικά, με φώτα και αντανακλαστικά στοιχεία, τα για το σκοπό αυτόν χρησιμοποιούμενα αντανακλαστικά στοιχεία και σταθερά φώτα πρέπει να είναι χρώματος ερυθρού, αν δε χρησιμοποιηθούν φώτα τα οποία αναβοσβήνουν, πρέπει να έχουν χρώμα βαθύ κίτρινο.

Κατ' εξαίρεση των πιο πάνω οριζομένων:

α) Φώτα και αντανακλαστικά στοιχεία ορατά μόνο από τη μία κατεύθυνση της κυκλοφορίας, τα οποία επισημαίνουν τα όρια οδικών εργασιών επί της απέναντι πλευράς της οδού, πρέπει να είναι λευκά.

β) Φώτα και αντανακλαστικά στοιχεία, τα οποία επισημαίνουν τα όρια οδικών εργασιών, οι οποίες διαχωρίζουν τις δύο κατευθύνσεις της κυκλοφορίας, πρέπει να είναι λευκά ή κίτρινα ανοικτού χρώματος.

3. Τα μέσα σήμανσης των προηγούμενων παραγράφων τοποθετούνται με μέριμνα και ευθύνη των εργοληπτών ή των εκτελούντων τις εργασίες, σε περίπτωση δε που οι εργασίες εκτελούνται απολογιστικά, από τον επιβλέποντα το έργο. Οι φορείς που κατασκευάζουν τα διάφορα έργα στις οδούς ή αναθέτουν την κατασκευή τους σε τρίτους υποχρεούνται να ελέγχουν την τοποθέτηση των μέσων σήμανσης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι λεπτομέρειες και οι προδιαγραφές, τις οποίες πρέπει να πληρούν οι διάφορες σημάνσεις των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς.

---

[44] Η παρ. 3 του ά. 7 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 6 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

5. Αυτός που παραλείπει την τοποθέτηση και συντήρηση των πιο πάνω μέσων σήμανσης, αυτός που τα τοποθετεί πλημμελώς, καθώς και αυτός που παραλείπει την αφαίρεσή τους μετά την ολοκλήρωση των εργασιών, τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο χιλίων πεντακοσίων (1.500,00) ευρώ και ποινή φυλάκισης έως έξι (6) μήνες.[45]

Άρθρο 10: Εγκατάσταση μέσων σήμανσης και σηματοδότησης

1. Όποιος έχει τις κατά τον παρόντα Κώδικα αρμοδιότητες ή την εξουσία επί του πράγματος, επί του οποίου διεξάγεται δημόσια κυκλοφορία, υποχρεούται να λαμβάνει κάθε μέτρο, ώστε από τη δημόσια κυκλοφορία να μη δημιουργείται κίνδυνος ή ζημία τρίτων προσώπων ή άλλων έννομων αγαθών.

2. Η κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση των οδών εκτελείται μόνο κατόπιν σχετικής μελέτης. Αρμόδιοι φορείς για την εκπόνηση ή έγκριση μελετών εφαρμογής, που αφορούν την κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση των οδών (πινακίδες και διαγραμμίσεις), και για την εγκατάσταση και συντήρηση της σήμανσης αυτής, είναι είτε η Γενική Γραμματεία Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων είτε οι υπηρεσίες της Περιφέρειας είτε οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης που τις συντηρούν, κατά περίπτωση.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες των φορέων αυτών έχουν την υποχρέωση της υλοποίησης, σε εύλογο χρονικό διάστημα, και των σχετικών αστυνομικών αποφάσεων.

Η Γενική Γραμματεία Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ασκεί σε όλη τη Χώρα την εποπτεία και παρέχει τις οδηγίες για θέματα κυκλοφοριακής σήμανσης.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων διαπιστώσουν την ελλιπή ή εσφαλμένη σήμανση ή πλημμελή συντήρηση μέσων σημάνσεως από τις προς τούτο αρμόδιες υπηρεσίες, δύναται να τις καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών εγκατάστασης νέας, απομάκρυνσης ή αντικατάστασης εσφαλμένης σήμανσης, καθώς και συντήρησης μέσων σήμανσης, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάστασή των. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την εγκατάσταση, απομάκρυνση, αντικατάσταση και συντήρηση των μέσων σήμανσης. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τις ανωτέρω υπηρεσίες και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να ακυρώνει αποφάσεις των αρμόδιων υπηρεσιών, που αναφέρονται σε θέματα οδικής σήμανσης και οι οποίες δεν είναι σύμφωνες με τις τεχνικές προδιαγραφές και οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

3. Για την εγκατάσταση και λειτουργία των φωτεινών σηματοδοτών, οι οποίοι ρυθμίζουν την κυκλοφορία οχημάτων και πεζών, απαιτείται προηγούμενη εκπόνηση ή έγκριση της σχετικής μελέτης από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή από την αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου και Συντήρησης Έργων της Περιφέρειας ή άλλη αρμόδια, κατά νόμο, υπηρεσία.

4. Επιτρέπεται ο διαχωρισμός των λωρίδων κυκλοφορίας με κατάλληλη διαμόρφωση και εγκατάσταση εξοπλισμού, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή από την αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου και Συντήρησης Έργων της Περιφέρειας ή άλλη αρμόδια, κατά νόμο, υπηρεσία.

5. Για τη μελέτη, εγκατάσταση και συντήρηση των κάθε είδους σηματοδοτών, ηχητικών συσκευών ή κινητών φραγμάτων στις ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις, αρμόδιες είναι οι υπηρεσίες του φορέα εκμετάλλευσης.

---

[45] Η παρ. 5 του ά. 9 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 7 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

6. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές, οι όροι και ο τρόπος της κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης των οδών, της σηματοδότησής τους, της σήμανσης και σηματοδότησης των εκτελούμενων έργων, της δημιουργίας ειδικών διαμορφώσεων του οδοστρώματος, της τοποθέτησης κινητών εμποδίων και κάθε άλλη συναφής λεπτομέρεια.

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί να τροποποιείται ή να συμπληρώνεται το σύστημα κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης και το σύστημα σηματοδότησης που προβλέπονται από τον Κώδικα αυτόν.

8. Απαγορεύεται η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης ή η χάραξη διαγραμμίσεων, καθώς και η εγκατάσταση σηματοδοτών από άλλους, εκτός από τις παραπάνω καθοριζόμενες αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης απαγορεύεται η καταστροφή, παραποίηση, μετάθεση, αλλοίωση και γενικά η με οποιονδήποτε τρόπο επενέργεια στις πινακίδες σήμανσης, στους σηματοδότες και το σύστημα στήριξής τους, στις διαγραμμίσεις πάνω στο οδόστρωμα, καθώς και στις συσκευές ρύθμισης ή μέτρησης της κυκλοφορίας. Οι διατάξεις του άρθρου 47 του Κώδικα αυτού, για τον καταλογισμό της σχετικής δαπάνης σε βάρος των παραβατών, εφαρμόζονται ανάλογα στις παραπάνω περιπτώσεις.

9. Απαγορεύεται η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής, η οποία μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση με πινακίδες σήμανσης ή με κυκλοφοριακή διαγράμμιση ή με άλλη συσκευή ρύθμισης της κυκλοφορίας ή να τις καταστήσει λιγότερο ορατές ή αποτελεσματικές ή να προκαλέσει θάμβωση στους χρήστες της οδού και γενικά να αποσπάσει την προσοχή τους κατά τρόπο που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην ασφάλεια της κυκλοφορίας. Οι πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές, οι οποίες τοποθετούνται, κατά παράβαση της παρούσας παραγράφου, αφαιρούνται ή εξαλείφονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων διαπιστώσουν την παράλειψη άσκησης των αρμοδιοτήτων της παρούσας παραγράφου, από τους προς τούτο υπόχρεους δήμους ή κοινότητες, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών αφαίρεσης ή εξάλειψης των αντικειμένων που έχουν τοποθετηθεί παράνομα, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση του δήμου ή της κοινότητας. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση ή εξάλειψη των πινακίδων, αφισών, διαγραμμίσεων ή συσκευών που έχουν τοποθετηθεί παράνομα. Η σχετική δαπάνη βαρύνει το δήμο ή την κοινότητα και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη βάσει των διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση ή εξάλειψη των πινακίδων, αφισών, διαγραμμίσεων ή συσκευών που έχουν τοποθετηθεί παράνομα, καθώς και ο δήμος ή η κοινότητα, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των παραβατών, η είσπραξη της οποίας γίνεται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

10. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 τιμωρείται με:

α) διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ και β) φυλάκιση μέχρι δώδεκα (12) μηνών, επιφυλασσομένης της εφαρμογής διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων.[46]

[46] Η παρ. 10 του άρθρου 10 αντικαταστάθηκε αρχικά με το άρθρο 8 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50): και στην συνέχεια ως ανωτέρω με την παράγραφο 6. του ν.4055/2012/ ΦΕΚ51Α΄
Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

Άρθρο 11: Επιγραφές - Διαφημίσεις

1. Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση που πραγματοποιείται με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο, στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα των χαρακτηρισμένων εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων [47] και σε ζώνη μέχρι εκατόν πενήντα (150) μέτρων και από τις δύο πλευρές του άξονα των οδών αυτών και είναι ορατή από τους χρήστες των οδών.

Η παραπάνω ζώνη απαγόρευσης περιορίζεται στα σαράντα (40) μέτρα και από τις δύο πλευρές του άξονα των ανωτέρω τμημάτων εθνικών και επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων, που διέρχονται μέσα από κατοικημένη περιοχή, αν το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητος στα τμήματα αυτά είναι ανώτερο των 70 Km/h.

Σε κλάδους ανισόπεδων κόμβων αυτοκινητοδρόμων και στις περιοχές των σταθμών διοδίων ισχύει η απόσταση των 150 μέτρων από τις δύο πλευρές του άξονα της κατεύθυνσης, ανεξαρτήτως ορίου ταχύτητας.[48]

2. Απαγορεύεται γενικά η τοποθέτηση επιγραφών ή διαφημίσεων ή η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής, σε θέση ή κατά τρόπο που μπορεί να έχει οποιεσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις στους χρήστες της οδού ή να επηρεάσει με οιονδήποτε τρόπο την κυκλοφορία. Ιδίως απαγορεύεται η τοποθέτηση ή εγκατάσταση των ανωτέρω σε τέτοιες θέσεις, ώστε να παρεμποδίζεται η θέα των πινακίδων κατακόρυφης σήμανσης ή φωτεινών σηματοδοτών ή να δημιουργείται σύγχυση με πινακίδες σήμανσης ή με κυκλοφοριακή διαγράμμιση ή με άλλη συσκευή ρύθμισης της κυκλοφορίας ή να τις καταστήσει λιγότερο ορατές ή αποτελεσματικές ή να προκαλέσει θάμβωση στους χρήστες της οδού και γενικά να αποσπάσουν την προσοχή τους κατά τρόπο που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην οδική ασφάλεια γενικά.

3. Σε οδούς, στις οποίες είναι εγκατεστημένοι φωτεινοί σηματοδότες ρύθμισης της κυκλοφορίας, απαγορεύεται η τοποθέτηση έγχρωμων φωτεινών διαφημίσεων ή πινακίδων ή αναγραφών με χρώματα που χρησιμοποιούνται στη φωτεινή σηματοδότηση, σε απόσταση εκατέρωθεν και ύψος μικρότερο των είκοσι (20) μέτρων από κάθε φανό σηματοδότησης.

4. Με παράλληλη τήρηση των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, επιτρέπεται να τοποθετούνται ή να λειτουργούν επιγραφές, που αναφέρονται στην επωνυμία ή σε άλλο διακριτικό σημείο ή τίτλο επιχείρησης που λειτουργεί παρά την οδό.

Οι διαφημιστικές ως άνω πινακίδες και επιγραφές, όπου επιτρέπεται, πρέπει να τοποθετούνται παράλληλα προς τον άξονα της οδού, εκτός από τις διαφημίσεις και τις επιγραφές των εγκεκριμένων πλαισίων και των πρατηρίων καυσίμων που λειτουργούν παρά την οδό, οι οποίες μπορούν να τοποθετούνται και κάθετα προς τον άξονα αυτής.

5. Η τοποθέτηση διαφημιστικών πλαισίων στα στέγαστρα στάσεων αναμονής των αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών που βρίσκονται σε οδούς ταχείας κυκλοφορίας, στα εκτός κατοικημένης περιοχής τμήματα των εθνικών, επαρχιακών και δημοτικών οδών, καθώς και στα, εντός κατοικημένης περιοχής, τμήματα των εθνικών, επαρχιακών και δημοτικών οδών που το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας για τα επιβατηγά οχήματα είναι ανώτερο των 70 χλμ/ώρα, επιτρέπεται μόνο στην παράλληλη, προς τον

---

[47] Οι λέξεις: «ή αυτοκινητοδρόμων» προστέθηκαν στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 με το άρθρο 13 παρ. 12 του ν. 3212/2003 (Α΄ 308).

Με την ίδια διάταξη καταργήθηκαν τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 1 του ίδιου άρθρου, τα οποία πριν είχαν ως εξής: «Προκειμένου περί οδών που βρίσκονται εντός κατοικημένων περιοχών και το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας είναι 70 Km ή κατώτερο επιτρέπεται η διαφήμιση με την επιφύλαξη των κατωτέρω απαγορεύσεων, στο χώρο της οδού και μέχρι τη ρυμοτομική γραμμή.

Στις οδούς των ανωτέρω κατηγοριών που θα χαρακτηρισθούν με αποφάσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ σαν πρωτεύον αστικό οδικό δίκτυο και ανήκει σε αυτό η αποκλειστική αρμοδιότητα για τη συντήρησή τους, δύναται να καθορίζονται οδοί, τμήματα οδών ή χώροι στους οποίους οι διαφημίσεις απαγορεύονται, είτε στο χώρο της οδού (οδόστρωμα, διαχωριστική νησίδα, νησίδα ασφαλείας, οδός παρόδιου εξυπηρέτησης, πεζοδρόμιο), είτε εντός των ρυμοτομικών γραμμών, ή δύναται να επιτρέπονται σε ειδικά πλαίσια, κατασκευασμένα και τοποθετημένα σύμφωνα με εγκεκριμένες προδιαγραφές του ΥΠΕΧΩΔΕ»

[48] Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 11 προστέθηκε ως ανωτέρω με το άρθρο 9 παράγραφος 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

άξονα της οδού, πλευρά (πλάτη) αυτών, με την προϋπόθεση ότι η πλευρά αυτή ή τμήμα της προβλέπεται να είναι κλειστό. Η διαφήμιση επιτρέπεται και στις δύο όψεις των πλαισίων αυτών, εφόσον δεν είναι κάθετες προς τον άξονα οποιασδήποτε άλλης οδού.

Στις λοιπές περιπτώσεις επιτρέπεται η τοποθέτηση πλαισίων στην αντίθετη, προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας, πλευρά των στεγάστρων, καθώς και στην, παράλληλη προς τον άξονα της οδού, πλευρά (πλάτη) αυτών, με την προϋπόθεση ότι οι πλευρές αυτές ή τμήμα αυτών προβλέπεται να είναι κλειστά. Όταν τοποθετούνται πλαίσια σε δύο πλευρές των στεγάστρων πρέπει στην πλάτη αυτών να εξασφαλίζεται ελεύθερη δίοδος μήκους τουλάχιστον ενός (1) μέτρου καθ' όλο το ύψος αυτής. Η προβολή της διαφήμισης επιτρέπεται και στις δύο όψεις των πλαισίων αυτών.[49]

6. Απαγορεύονται επί οχημάτων οι φωτεινές ή φωτιζόμενες διαφημίσεις, οι διαφημίσεις για τις οποίες χρησιμοποιούνται αντανακλαστικά στοιχεία, καθώς και οι διαφημίσεις με εναλλασσόμενα μηνύματα.

7. Απαγορεύεται κάθε διαφήμιση εκτός των καθορισμένων πλαισίων ή οποιαδήποτε αναγραφή λέξεων, εικόνων ή συμβόλων σε στύλους ηλεκτροφωτισμού ή φωτεινών σηματοδοτών, σε διαχωριστικές νησίδες ή νησίδες ασφαλείας σε πεζοδρόμια, σε επιφάνειες τεχνικών έργων, οδοποιίας, είτε αυτή γίνεται απευθείας στις επιφάνειες αυτές είτε σε επιφάνειες μέσων εξαρτώμενων από τα τεχνικά έργα.

8. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993. Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παράνομων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζομένων, η είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

9. Αυτός που παραβαίνει με οποιονδήποτε τρόπο τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, ιδίως αυτός που επικολλά ή αναρτά έντυπα ή διενεργεί γενικά διαφημιστικές πράξεις παραβαίνοντας τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με χρηματική ποινή μέχρι δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και φυλάκιση μέχρι δώδεκα (12) μηνών, επιφυλασσομένης της εφαρμογής διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων. Πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι Α.Ε., διαχειριστές Ε.Π.Ε., καθώς και πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή τη διαχείριση νομικών προσώπων του Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. ή του εν γένει ιδιωτικού τομέα, που αναθέτουν διαφημιστικές πράξεις

[49] Η ανωτέρω παράγραφος 5. του άρθρου 11 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 15 του άρθρου 19 του ν.4071/2012/ΦΕΚ 85$^{Α'}$

κατά παράβαση των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, τιμωρούνται ως αυτουργοί, ανεξάρτητα από την ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου. [50]

10. Οι ποινές της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται εφόσον δεν προβλέπονται ποινές αυστηρότερες από άλλες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΔΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Άρθρο 12: Γενικές διατάξεις

1. Αυτοί που χρησιμοποιούν τις οδούς πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε συμπεριφορά που είναι ενδεχόμενο να εκθέσει σε κίνδυνο ή να παρεμβάλλει εμπόδια στην κυκλοφορία, να εκθέσει σε κίνδυνο πρόσωπα ή ζώα ή να προκαλέσει ζημιές σε δημόσιες ή ιδιωτικές περιουσίες. Οι οδηγοί υποχρεούνται να οδηγούν με σύνεση και με διαρκώς τεταμένη την προσοχή, να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά, στους υπερήλικες, στα Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ) και γενικώς στα πρόσωπα που χρειάζονται βοήθεια και να μην προκαλούν γενικά με τη συμπεριφορά τους τρόμο, ανησυχία ή παρενόχληση στους λοιπούς χρήστες των οδών, στους παρόδιους ή στους κατοικούντες πλησίον αυτών.

2. Δεν επιτρέπεται η απόθεση ή εγκατάλειψη ή η απόρριψη οποιουδήποτε αντικειμένου ή ύλης στις οδούς, εφόσον παρακωλύει έστω και κατ' ελάχιστο την κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων, ως και τη στάθμευση των οχημάτων.

Δεν επιτρέπεται επίσης να χύνονται στις οδούς ουσίες ή υλικά, τα οποία μπορούν να καταστήσουν την οδό ολισθηρή (π.χ. νερά, λάδια, ασβέστης κ.λπ.).

3. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη από το όχημα οποιουδήποτε αντικειμένου, έστω και αν από αυτό δεν καθίσταται επικίνδυνη ούτε παρακωλύεται η κυκλοφορία.

Δεν επιτρέπεται η απόρριψη από το όχημα κάθε αντικειμένου ή ουσίας που μπορεί να προκαλέσει πυρκαγιά ή να ρυπάνει το περιβάλλον.

4. Αν οι χρήστες των οδών δεν μπορούν να αποφύγουν τη δημιουργία εμποδίου ή κινδύνου, υποχρεούνται να λαμβάνουν αμέσως τα αναγκαία μέτρα για την απομάκρυνση ή αποτροπή αυτού κι αν δεν μπορούν οφείλουν να ειδοποιούν τους λοιπούς χρήστες της οδού για την ύπαρξη του εμποδίου ή του κινδύνου. Αυτοί που επιθυμούν για εύλογη αιτία να καταλάβουν για λίγο μέρος του πεζοδρομίου ή του οδοστρώματος (μεταφορές, επιβίβαση, αποβίβαση κ.λπ.), οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την απρόσκοπτη και ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων.

5. Η χρήση των **ζωνών ασφαλείας** είναι υποχρεωτική τόσο για τους οδηγούς όσο και για τους επιβάτες. Σε περίπτωση μεταφοράς ανηλίκων επιβατών, εφόσον στο όχημα υπάρχει συνοδός, την ευθύνη φέρει αυτός. Για τη μεταφορά παιδιών με αυτοκίνητο είναι υποχρεωτική η χρήση ειδικών μέσων συγκράτησης και προστασίας, όπως καθισμάτων, ζωνών ασφαλείας κ.λπ.. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται οι προδιαγραφές για τα ειδικά μέσα συγκράτησης, καθώς και εξαιρέσεις από την υποχρέωση αυτή.[51]

6. Οι οδηγοί και οι επιβάτες μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων χωρίς κουβούκλιο υποχρεούνται να φορούν **προστατευτικό κράνος,** κανονικά δεμένο. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται τα χαρακτηριστικά, οι προδιαγραφές, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης αυτής. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και οι εξαιρέσεις από την υποχρέωση αυτή.[52]

7. Οι οδηγοί οχημάτων οφείλουν να συμπεριφέρονται με ευγένεια στους πεζούς και στους άλλους οδηγούς. Οι οδηγοί των επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης μετά ή άνευ μετρητού, ως και οι οδηγοί των μέσων μαζικής μεταφοράς, περιλαμβανομένων και των τουριστικών οχημάτων, οφείλουν να συμπεριφέρονται με ευγένεια στους επιβάτες.

---

[50] Η παρ. 9 του άρθρου 11 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με την παρ.7 του ν.4055/2012/ ΦΕΚ51Α΄. Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[51] Η παρ. 5 του ά. 12 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 10 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[52] Η παρ. 6 του ά. 12 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 10 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

8. Απαγορεύεται η οδήγηση οδικών οχημάτων για επίδειξη ικανότητας, εντυπωσιασμό, ανταγωνισμό ή τέλεση αυτοσχέδιων αγώνων.

9. Απαγορεύεται η, εκατέρωθεν του οδοστρώματος των αυτοκινητοδρόμων, στάθμευση οχημάτων και η εγκατάσταση υπαίθριων μικροκαταστημάτων ή κινητών και ακίνητων καντινών για την πώληση διαφόρων ειδών.

Στο λοιπό οδικό δίκτυο είναι δυνατή η εγκατάσταση των ανωτέρω, μετά από άδεια των αρμόδιων για τη συντήρηση του οδικού δικτύου αρχών, που χορηγείται μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη των κατά τόπους αρμόδιων υπηρεσιών της Τροχαίας.

10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα ώστε το μάθημα της Οδικής Κυκλοφορίας να διδάσκεται στα σχολεία, σε όλες τις βαθμίδες.

11. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4 και 7, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων ευρώ. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 2 τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων ευρώ. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τριακοσίων πενήντα ευρώ και επί τόπου αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού, από τον βεβαιούντα την παράβαση, για δέκα (10) ημέρες και ο επιβάτης που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατό ευρώ. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων ευρώ και, εφόσον πρόκειται για οδηγό, με επί τόπου αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού, από τον βεβαιούντα την παράβαση, για τριάντα (30) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Ειδικά για τους παραβάτες των διατάξεων της παραγράφου 8 επιβάλλεται και η επί τόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας για τριάντα (30) ημέρες.[53]

Άρθρο 13: Οδηγοί

1. Κάθε κινούμενο όχημα ή συνδυασμός οχημάτων επιβάλλεται να έχει οδηγό.

2. Ο οδηγός επιβάλλεται να έχει την, κατά τις σχετικές διατάξεις προβλεπόμενη άδεια οδήγησης και την αναγκαία σωματική και διανοητική ικανότητα και να βρίσκεται σε κατάλληλη κατάσταση για να οδηγεί, οφείλει δε κατά το χρόνο της οδήγησης να είναι σε θέση να ελέγχει το όχημά του ή τα ζώα του. Ο οδηγός κάθε οχήματος υποχρεούται να έχει πλήρη ελευθερία των κινήσεών του, για να ενεργεί ελεύθερα τους αναγκαίους χειρισμούς. Ιδιαίτερα, απαγορεύεται να χρησιμοποιεί εν κινήσει ακουστικά που έχουν συνδεθεί με φορητά ραδιόφωνα, μαγνητόφωνα και άλλες παρεμφερείς ηχητικές συσκευές, καθώς και τηλεόραση. Η εν κινήσει χρήση κινητού τηλεφώνου επιτρέπεται μόνο όταν αυτό είναι τοποθετημένο σε ειδική θέση για ανοικτή ακρόαση ή όταν χρησιμοποιείται με ακουστικό ασύρματης επικοινωνίας.[54]

3. Ο οδηγός μηχανοκίνητου οχήματος και μοτοποδηλάτου επιβάλλεται να έχει, κατά τις σχετικές διατάξεις, αναγκαίες γνώσεις και επιδεξιότητα για να οδηγεί. Τις αυτές αναγκαίες γνώσεις πρέπει να έχει και ο εκπαιδευόμενος οδηγός, όταν οδηγεί.

4. Ο οδηγός αυτοκινήτου οχήματος που **μεταφέρει επικίνδυνες ύλες** πάνω από ορισμένες ποσότητες επιβάλλεται να έχει υποστεί την, κατά τις σχετικές διατάξεις, **αναγκαία επαγγελματική κατάρτιση,** για να ενεργεί και να οδηγεί το όχημα, ώστε να μην κινδυνεύουν οι άνθρωποι, το περιβάλλον, τα ζώα και η προσωπική του ασφάλεια.

5. Οι οδηγοί λεωφορείων, επιβατηγών δημόσιας χρήσης και φορτηγών αυτοκινήτων απαγορεύεται να οδηγούν πέραν των χρονικών ορίων τα οποία καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Οι κάτοχοι των επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης, μετά ή άνευ μετρητού, καθώς και οι κάτοχοι

[53] Η παρ. 11 του ά. 12 αντικαταστάθηκε αρχικά με το ά. 10 παρ. 3 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50) και στη συνέχεια ως ανωτέρω με το ά. 17 παρ. 1 του ν. 3710/2008 (Α΄ 216).

[54] Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 13 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω από το άρθρο 11 παράγραφος 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

των μέσων μαζικής μεταφοράς και των τουριστικών οχημάτων, οφείλουν να φροντίζουν για την ύπαρξη μέτρων παθητικής ασφάλειας των επιβατών. Οι οδηγοί οφείλουν να οδηγούν με σύνεση, ώστε να είναι απόλυτα ασφαλής η μεταφορά των επιβατών.[55]

6. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατό (100,00) ευρώ και επιτόπου αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για τριάντα (30) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ, πλην των οδηγών φορτηγών οχημάτων, οι οποίοι τιμωρούνται σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006 (ΦΕΚ 49/Α΄). Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 5 τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ και αυτός που παραβαίνει τη διάταξη του τρίτου εδαφίου με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ. [56]

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, ορίζεται σύστημα επιβολής διοικητικών ποινών (τρόπος επιβολής ποινής, ύψος ποινών, όργανα επιβολής ποινών, περιγραφή ποινών) στους παραβαίνοντες τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

8. Ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών, οι νομάρχες, κατά περίπτωση, ή οι από αυτούς εξουσιοδοτούμενες αρχές μπορούν να επιβάλλουν την επανεξέταση κατόχου άδειας ικανότητας οδηγού, αν ανακύψουν αμφιβολίες για την ικανότητά του προς οδήγηση ή την ιατρική επανεξέτασή του, αν ανακύψουν αμφιβολίες για τη σωματική ή πνευματική του κατάσταση.

Στις περιπτώσεις αυτές η άδεια ικανότητας οδήγησης του παραπεμπόμενου για επανεξέταση οδηγού αφαιρείται μετά την έκδοση της απόφασης για επανεξέταση και αποδίδεται μόνο αν αυτός κριθεί ικανός. Τα του τρόπου και της διαδικασίας επανεξέτασης των οδηγών, ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, προκειμένου δε για τα μοτοποδήλατα του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

7.[57]

Άρθρο 14: Ζώα, αναβάτες αλόγων και συνοδοί ζώων

1. Ζώα επιτρέπεται να οδηγούνται μόνο από ανθρώπους απόλυτα ικανούς γι' αυτό που είναι σε θέση να τα ελέγχουν πλήρως.

2. Ζώα που είναι πιθανό να θέσουν σε κίνδυνο τους χρήστες των οδών δεν επιτρέπεται να κινούνται σε οδούς, εκτός κι αν βρίσκονται κάτω από την επίβλεψη και έλεγχο κάποιου κατάλληλου οδηγού. Τα σκυλιά πρέπει, γενικά, να είναι δεμένα με ειδικό λουρί.

3. Ζώα επικίνδυνα, είτε σε αγέλες ή κοπάδια, πρέπει επίσης να κινούνται κάτω από τον έλεγχο ενός ατόμου επικεφαλής. Μεγάλες αγέλες ή κοπάδια ζώων πρέπει να έχουν πολλούς οδηγούς.

4. Εφόσον μεγάλα ζώα ή αγέλες ή κοπάδια κινούνται κατά τη διάρκεια της νύκτας στις οδούς, οι οδηγοί τους υποχρεούνται να επισημαίνουν τα ζώα, ως και την αρχή και το τέλος της αγέλης ή του κοπαδιού με ευδιάκριτα φώτα.

5. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ.[58]

---

[55] Η παράγραφος 5 του άρθρου 13 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω από το άρθρο 11 παράγραφος 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[56] Η παράγραφος 6 του άρθρου 13 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω από το άρθρο 11 παραγραφος 3 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[57] Η παράγραφος 8 του άρθρου 13 που τίθεται ανωτέρω: Αρχικά, προστέθηκε στο τέλος της παραγράφου, εδάφιο**,** με το άρθρο 43 παράγραφος 1 του ν.2963/2001(Α΄268), όσον αφορά τις αναπηρικές συντάξεις, στη συνέχεια, με το άρθρο 15 παράγραφος 1 του ν. 3534/2007(Α΄ 40) αντικαταστάθηκε το εδάφιο με αυτό που τίθεται μέσα σε «», το οποίο ΟΜΩΣ με το άρθρο 20 του π.δ51/2012 καταργήθηκε-

[58] Η παρ. 5 του ά. 14 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 12 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 15: Εκπομπές ρύπων, θόρυβοι κ.λπ.

1. Απαγορεύεται η κυκλοφορία, ως και η οδήγηση κάθε οδικού οχήματος το οποίο:

α) εκπέμπει ουσίες ή προϊόντα βλαπτικά για την υγεία του ανθρώπου ή που ρυπαίνουν το περιβάλλον πέραν των επιτρεπόμενων ορίων,

β) προκαλεί γενικά από την κίνηση και λειτουργία του θόρυβο, πέραν των επιτρεπόμενων ορίων.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται τα επιτρεπόμενα όρια περιεκτικότητας σε βλαπτικές ουσίες για την υγεία του ανθρώπου και σε προϊόντα αερίων που ρυπαίνουν το περιβάλλον, που εκπέμπονται από τα οδικά οχήματα, καθώς επίσης και τα επιτρεπόμενα όρια των θορύβων που προκαλούνται από αυτά.

Όλα τα πιο πάνω όρια μπορούν να κλιμακώνονται ανάλογα με την ηλικία του κινητήρα και με άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά του οχήματος.

«3. Αυτοί που παραβαίνουν τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ και με επιτόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος από τον βεβαιούντα την παράβαση, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα»[59]

Τα αφαιρούμενα στοιχεία κρατούνται στην αρμόδια Αρχή μέχρι να προσκομιστεί από τον παραβάτη σημείωμα της αρμόδιας Υπηρεσίας Συγκοινωνιών για την καταλληλότητα του οχήματος από πλευράς εκπομπής καυσαερίων ή θορύβων.

Σε όσες περιοχές έχει εφαρμοστεί ή θα εφαρμοστεί η κάρτα ελέγχου καυσαερίων, στους παραβάτες επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις καθιέρωσης του θεσμού αυτού.

«4. Οι οδηγοί οδικών οχημάτων υποχρεούνται να μην παρενοχλούν τους άλλους χρήστες της οδού, τους παρόδιους και τους διαμένοντες επί της οδού, προκαλώντας, μεταξύ άλλων, θόρυβο από τη χρήση ηχητικού συστήματος ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή, σκόνη, καπνό ή ρίψη υγρών, όποτε είναι αυτό δυνατόν να αποφεύγεται. Οι παραβάτες τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ, εκτός αυτών που προκαλούν θόρυβο από τη χρήση ηχητικών συστημάτων, οι οποίοι τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ και με επιτόπου αφαίρεση της άδειας οδήγησης για τριάντα (30) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα.»[60]

Άρθρο 16: Θέση επί της οδού

1. Στο οδικό δίκτυο της Χώρας ισχύει η δεξιά κατεύθυνση κυκλοφορίας.

Ο οδηγός κάθε οχήματος υποχρεούται, τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 12 παράγραφος 1 και 17 παράγραφος 6 του παρόντος Κώδικα, να οδηγεί το όχημά του πλησίον του δεξιού άκρου του οδοστρώματος και αν ακόμη ολόκληρο το οδόστρωμα είναι ελεύθερο.

2. Ο οδηγός, με εξαίρεση την περίπτωση απολύτου ανάγκης, υποχρεούται να κινείται αποκλειστικά στις καθορισμένες, για την κατηγορία του οχήματός του ειδικές οδούς, οδοστρώματα και λωρίδες κυκλοφορίας όπου υφίστανται τέτοιες. Αν δεν έχει οριστεί λωρίδα κυκλοφορίας ή ειδική οδός γι' αυτούς, οι μεν οδηγοί φορτηγών, λεωφορείων και βραδυκίνητων και βραδυπορούντων γενικά οδικών οχημάτων υποχρεούνται, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 17 παράγραφος 6 του Κώδικα αυτού, να οδηγούν αυτά στη δεξιά λωρίδα κυκλοφορίας στις οδούς οι οποίες έχουν δύο τουλάχιστον λωρίδες κατά κατεύθυνση, οι δε οδηγοί μοτοποδηλάτων, ποδηλάτων και μη μηχανοκίνητων οχημάτων, καθώς και οι οδηγοί ζώων, υποχρεούνται να κινούνται κατά μήκος οποιουδήποτε προς

[59] Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 15 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του ν. 3542/2007(Α΄ 50).

[60] Η παράγραφος 4 του άρθρου 15 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του ν. 3542/2007(Α΄ 50).

την κατεύθυνση της κυκλοφορίας βατού ερείσματος της οδού, εφόσον υπάρχει, και δεν προκαλείται δυσχέρεια στους χρησιμοποιούντες αυτό, άλλως πλησίον του άκρου δεξιού του οδοστρώματος.

3. Τηρουμένων των διατάξεων της παραγράφου 1, σε οδοστρώματα που είναι χωρισμένα σε δύο ή περισσότερες λωρίδες κυκλοφορίας, κατά κατεύθυνση με κατά μήκος διαγραμμίσεις, οι οδηγοί οχημάτων υποχρεούνται να οδηγούν αυτά μέσα στα όρια μιας λωρίδας και κατά το δυνατόν στο μέσο αυτής.

4. Ο οδηγός δεν επιτρέπεται να κυκλοφορεί σε οδόστρωμα που προορίζεται για την αντίθετη προς την κατεύθυνσή του κυκλοφορία, καθώς και σε πλατείες, πεζόδρομους, πεζοδρόμια, νησίδες ασφαλείας και διαχωριστικές νησίδες ή ειδικά ερείσματα, τα οποία προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, εκτός από περιπτώσεις απολύτου ανάγκης ή όταν ειδικές ρυθμίσεις το επιτρέπουν.

5. Σε οδοστρώματα διπλής κατεύθυνσης, τα οποία έχουν τέσσερις ή περισσότερες λωρίδες κυκλοφορίας, ο οδηγός δεν επιτρέπεται να καταλαμβάνει τις λωρίδες κυκλοφορίας που προορίζονται για την κίνηση προς την αντίθετη κατεύθυνση.

6. Σε οδοστρώματα διπλής κατεύθυνσης, τα οποία έχουν τρεις λωρίδες κυκλοφορίας, ο οδηγός δεν επιτρέπεται να καταλαμβάνει την ακραία λωρίδα κυκλοφορίας της αντίθετης κατεύθυνσης.

7. Σε μονόδρομους (οδούς μοναδικής κατεύθυνσης), οι οποίοι έχουν ειδικά σημανθεί, ο οδηγός δεν επιτρέπεται να οδηγεί αντίθετα με την κατεύθυνση του μονόδρομου.

8. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των μεν παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ, των δε παραγράφων 4 έως και 7 με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[61]

Άρθρο 17: Προσπέρασμα – Κυκλοφορία σε στοίχους

1. Ο οδηγός επιτρέπεται να προσπεράσει προπορευόμενο όχημα μόνο εφόσον μπορεί να το κάνει χωρίς κίνδυνο ή παρακώλυση της κυκλοφορίας και εφόσον προειδοποιήσει έγκαιρα γι' αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 του παρόντος Κώδικα.

2**. Το προσπέρασμα επιτρέπεται, κατά κανόνα, από τα αριστερά.** Κατ' εξαίρεση, το προσπέρασμα επιτρέπεται από τα δεξιά αν ο προπορευόμενος οδηγός έχει δώσει σήμα ότι προτίθεται να στρίψει αριστερά και έχει μετακινήσει το όχημα ή τα ζώα του προς την πλευρά αυτήν.

3. Το προσπέρασμα απαγορεύεται γενικά στις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν κάποιος από τους οδηγούς που ακολουθούν αυτόν που προτίθεται να προσπεράσει άρχισε ήδη το προσπέρασμα.

β) Όταν ο οδηγός που προπορεύεται στην αυτή λωρίδα κυκλοφορίας δώσει σήμα ότι προτίθεται να προσπεράσει άλλον.

γ) Όταν η λωρίδα κυκλοφορίας, την οποία θα χρησιμοποιήσει ο οδηγός κατά το προσπέρασμα, δεν είναι ελεύθερη σε αρκετή απόσταση μπροστά του, κατά τρόπο ώστε, λαμβανομένης υπόψη της διαφοράς ταχύτητας του οχήματός του, κατά το χρόνο του προσπεράσματος, και εκείνης των οχημάτων, τα οποία προτίθεται να προσπεράσει, να μην εκθέσει σε κίνδυνο ή παρεμποδίσει τους ερχόμενους αντίθετα.

δ) Αμέσως προ ή επί μη κυκλικού ισόπεδου οδικού κόμβου, εκτός αν:

αα) επιτρέπεται το προσπέρασμα προς τα δεξιά, κατά την περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού,

ββ) η οδός, στην οποία γίνεται το προσπέρασμα, έχει προτεραιότητα,

γγ) η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τροχονόμο ή με φωτεινούς σηματοδότες και

δδ) το όχημα το οποίο προσπερνάται είναι ποδήλατο, μοτοποδήλατο ή μοτοσικλέτα χωρίς καλάθι.

ε) Αμέσως προ ή επί ισοπέδου σιδηροδρομικής διάβασης χωρίς κινητά φράγματα, εκτός αν η οδική κυκλοφορία ρυθμίζεται από φωτεινούς σηματοδότες, όπως αυτοί που χρησιμοποιούνται στους ισόπεδους οδικούς κόμβους.

στ) Αμέσως προ ή σε διάβαση πεζών, η οποία έχει σημανθεί ως διάβαση πεζών στο οδόστρωμα ή με πινακίδα σήμανσης.

---

[61] Η παρ. 8 του ά. 16 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 14 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

ζ) Μέσα στις σήραγγες με μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση.[62]

η) Όταν σχολικό λεωφορείο έχει σταματήσει σε οδόστρωμα με μία ή δύο λωρίδες κυκλοφορίας προς την κατεύθυνση που κινείται και έχει αναμμένα τα φώτα έκτακτης ανάγκης για την αποβίβαση και επιβίβαση μαθητών.

4. Ειδικότερα σε οδόστρωμα διπλής κατεύθυνσης, το προσπέρασμα απαγορεύεται και κατά την προσέγγιση σε κυρτή αλλαγή κλίσης ή σε στροφές με ανεπαρκή ορατότητα, εκτός αν υπάρχει στα σημεία αυτά διαχωριστική νησίδα ή δύο τουλάχιστον λωρίδες κυκλοφορίας προς την κατεύθυνση αυτού που προσπερνά, οι οποίες ορίζονται με κατά μήκος διαγραμμίσεις, το δε προσπέρασμα γίνεται χωρίς να εγκαταλείψει ο οδηγός τις λωρίδες κυκλοφορίας που σημειώνονται ως κλειστές γι' αυτούς που έρχονται αντίθετα.

5. Ο οδηγός, κατά το προσπέρασμα, υποχρεούται να αφήνει στο όχημα το οποίο προσπερνά αρκετό χώρο παραπλεύρως.

6. Ο οδηγός, υποχρεούται μετά το προσπέρασμα, να επαναφέρει το όχημά του πλησίον του δεξιού άκρου του οδοστρώματος, χωρίς κίνδυνο γι' αυτούς που προσπερνά.

Αν όμως κινείται σε οδόστρωμα με δύο τουλάχιστον λωρίδες κυκλοφορίας κατά κατεύθυνση και προτίθεται να προσπεράσει περισσότερα από ένα οχήματα, μπορεί να παραμείνει στη λωρίδα που χρησιμοποιεί για το προσπέρασμα, αν η ενέργειά του αυτή δεν προκαλεί δυσχέρεια στους οδηγούς ταχύτερων οχημάτων που τον πλησιάζουν από πίσω.

7. Οδηγός που αντιλαμβάνεται ότι άλλος οδηγός προτίθεται να τον προσπεράσει, υποχρεούται να κινείται πλησίον του δεξιού άκρου του οδοστρώματος και να μην επιταχύνει την κίνησή του. Ο οδηγός βραδέως κινούμενου ή ογκώδους οχήματος, του οποίου δεν είναι ευχερές και ασφαλές το προσπέρασμα, λόγω της στενότητας ή της κατάστασης του οδοστρώματος, σε συνδυασμό με την πυκνότητα της αντιθέτως ερχόμενης κυκλοφορίας, υποχρεούται να μειώνει την ταχύτητά του και να πλησιάζει κατά το δυνατόν, στο δεξιό άκρο του οδοστρώματος, για να διευκολύνει το προσπέρασμα από οχήματα που ακολουθούν.

8. α) Σε μονόδρομους και οδούς διπλής κατεύθυνσης, που υπάρχουν δύο τουλάχιστον λωρίδες κυκλοφορίας, κατά κατεύθυνση, μέσα σε κατοικημένες περιοχές και τρεις εκτός αυτών, διαχωριζόμενες με κατά μήκος διαγραμμίσεις, επιτρέπεται η κυκλοφορία σε παράλληλες σειρές (στοίχους).

β) Στην περίπτωση αυτή, αλλαγή λωρίδας επιτρέπεται μόνον εφόσον δεν προκαλείται κίνδυνος ή παρακώλυση της κυκλοφορίας και δίνεται έγκαιρα προειδοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 του παρόντος Κώδικα.

γ) Στην περίπτωση που προβλέπεται στο εδάφιο α΄ της παρούσας παραγράφου, ο προβλεπόμενος τρόπος οδήγησης δε θεωρείται ότι αποτελεί προσπέρασμα κατά την έννοια του παρόντος άρθρου. Η διάταξη της περίπτωσης στ΄ της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού παραμένει εφαρμόσιμη.

9. Αν η πυκνότητα της κυκλοφορίας είναι τέτοια ώστε τα οχήματα να καταλαμβάνουν ολόκληρο το πλάτος του οδοστρώματος προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας και κινούνται με την ταχύτητα του προπορευόμενου αυτών οχήματος, αλλαγή λωρίδας επιτρέπεται μόνο προκειμένου το όχημα να στρίψει δεξιά ή αριστερά ή να σταθμεύσει.

10. Στις περιπτώσεις κίνησης των οχημάτων σε παράλληλες σειρές (στοίχους), οι οδηγοί των βραδυπορούντων οχημάτων υποχρεούνται να κινούν αυτά στη δεξιά λωρίδα του οδοστρώματος.

11. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των περιπτώσεων α΄, β΄, ε΄, στ΄ και ζ΄ της παραγράφου 3 και της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ, τις δε λοιπές διατάξεις, με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[63]

[62] Η περ. ζ΄ της παρ. 3 του ά. 17 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 15 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50). Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής: ζ) Μέσα στις σήραγγες.

[63] Η παρ. 11 του ά. 17 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 15 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 18: Διέλευση οχημάτων που κινούνται αντίθετα

1. Ο οδηγός κατά τη συνάντησή του με οχήματα που έρχονται αντίθετα υποχρεούται να παραχωρεί επαρκή χώρο παραπλεύρως, κινούμενος στο δεξιό άκρο του οδοστρώματος. Αν κατά τη συνάντηση αυτήν παρεμποδίζεται η διέλευση του οχήματος, λόγω εμποδίου ή από άλλη αιτία, υποχρεούται ο οδηγός να μειώνει την ταχύτητα και αν είναι αναγκαίο, να διακόπτει την πορεία του για να επιτρέπει τη διέλευση στον ερχόμενο ή τους ερχόμενους.

2. Σε οδούς μεγάλης κλίσης, που η διέλευση των οχημάτων που έρχονται αντίθετα είναι αδύνατη ή δυσχερής, ο οδηγός του κατερχόμενου οχήματος υποχρεούται να παραχωρήσει επαρκή χώρο για τη διέλευση του ανερχόμενου οχήματος.

Αν το ένα από τα δύο οχήματα απαιτείται να οπισθοδρομήσει, για να μπορέσει να περάσει το άλλο, ο συνδυασμός οχημάτων (συρμός) έχει προτεραιότητα διέλευσης σε σχέση με τα άλλα οχήματα, τα βαρέα προς τα ελαφρά και τα λεωφορεία προς τα φορτηγά αυτοκίνητα. Αν και τα δύο οχήματα είναι της ίδιας κατηγορίας, υποχρεούται να οπισθοδρομήσει ο οδηγός του κατερχόμενου οχήματος εκτός αν, λόγω των συνθηκών κυκλοφορίας, της διαμόρφωσης και κατάστασης της οδού και του μεταφερόμενου φορτίου, μπορεί πιο εύκολα να οπισθοδρομήσει ο οδηγός του ανερχομένου.

3. Σε κάθε άλλη περίπτωση εκτός από τις αναφερόμενες πιο πάνω στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, που η διέλευση οχημάτων που κινούνται αντίθετα είναι δυσχερής ή αδύνατη, έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των δύο τελευταίων περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου με την προσθήκη ότι σε περίπτωση οχημάτων της αυτής κατηγορίας υποχρεούται να οπισθοδρομήσει ο οδηγός του οχήματος που του επιτρέπουν οι κυκλοφοριακές συνθήκες.

4. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[64]

Άρθρο 19: Ταχύτητα και απόσταση μεταξύ οχημάτων

1. Ο οδηγός οδικού οχήματος επιβάλλεται να έχει τον πλήρη έλεγχο του οχήματός του ώστε να μπορεί σε κάθε στιγμή να εκτελεί τους απαιτούμενους χειρισμούς.

2. Ο οδηγός επιβάλλεται να ρυθμίζει την ταχύτητα του οχήματός του λαμβάνων συνεχώς υπόψη του τις επικρατούσες συνθήκες, ιδιαίτερα δε τη διαμόρφωση του εδάφους, την κατάσταση και τα χαρακτηριστικά της οδού, την κατάσταση και το φορτίο του οχήματός του, τις καιρικές συνθήκες και τις συνθήκες κυκλοφορίας, κατά τρόπον ώστε να είναι σε θέση να διακόψει την πορεία του οχήματός του μπροστά από οποιοδήποτε εμπόδιο που μπορεί να προβλεφθεί και το οποίο βρίσκεται στο ορατό από αυτόν μπροστινό τμήμα της οδού. Υποχρεούται επίσης να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του και, σε περίπτωση ανάγκης, να διακόπτει την πορεία του, όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν.

3. Ιδιαίτερα, ο οδηγός επιβάλλεται να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του σε τμήματα της οδού με περιορισμένο πεδίο ορατότητας, στις στροφές, πλησίον των σχολείων, πλησίον των ισόπεδων οδικών κόμβων, στις απότομες κατωφέρειες, πλησίον των μέσων μαζικής μεταφοράς, που σταθμεύουν για να αποβιβάζουν ή επιβιβάζουν επιβάτες, κατά τις νυκτερινές ώρες, σε περίπτωση ομίχλης, βροχής, χιόνων, παγετού και γενικά όταν το οδόστρωμα είναι ολισθηρό. Την αυτή επίσης υποχρέωση έχει κατά τη διέλευσή του από στενές διόδους και αν η διασταύρωσή του με άλλα οχήματα καθίσταται δυσχερής, όταν υπάρχουν ζώα επί της οδού που παρουσιάζουν σημεία ταραχής, κατά τη διέλευσή του από κατοικημένες περιοχές, αν πεζοί, που βρίσκονται στην τροχιά του, καθυστερούν να απομακρυνθούν, ως και σε κάθε άλλη ειδική περίπτωση, που επιβάλλεται μετριασμός ταχύτητας.

Οι οδηγοί αυτοκινήτων οχημάτων που κινούνται σε οδό με χιόνια υποχρεούνται, εφόσον το όχημα δε φέρει ειδικά ελαστικά, να τοποθετούν στους δύο τουλάχιστον κινητήριους τροχούς αντιολισθητικές αλυσίδες ή άλλα ανάλογα αντιολισθητικά μέσα. Την ίδια υποχρέωση έχουν οι οδηγοί των πιο πάνω οχημάτων και όταν κινούνται σε οδό με παγετό, εφόσον ειδοποιούνται προς τούτο με ρυθμιστικές πινακίδες ή από τις αρμόδιες αρχές.

[64] Η παρ. 4 του ά. 18 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 16 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50)

Αν δεν συμμορφωθεί ο οδηγός, τα αστυνομικά όργανα μπορούν να επιβάλουν ακινητοποίηση του οχήματος στο άκρο της οδού ή σε άλλο κατάλληλο σημείο, μέχρι την αποκατάσταση της κανονικής κυκλοφορίας.[65]

4. Ο οδηγός οχήματος υποχρεούται να μην παρεμποδίζει την ομαλή πορεία άλλων οχημάτων κινούμενος με ασυνήθη βραδύτητα, χωρίς αποχρώντα λόγο.

5. Απαγορεύεται στους οδηγούς οχημάτων να συναγωνίζονται μεταξύ τους στην ταχύτητα.

6. Στην τήρηση των πιο πάνω διατάξεων υποχρεούνται και οι οδηγοί ζώων έλξης, φορτίου ή ιππασίας.

7. Ο οδηγός οχήματος, το οποίο κινείται πίσω από άλλο, υποχρεούται να τηρεί αρκετή απόσταση για την αποφυγή σύγκρουσης αν, το προ αυτού κινούμενο όχημα, μειώσει ξαφνικά την ταχύτητά του ή διακόψει την πορεία του.

8. Εκτός των κατοικημένων περιοχών, για τη διευκόλυνση του προσπεράσματος, οι οδηγοί οχημάτων, για τα οποία επιβάλλεται ειδικός περιορισμός ταχύτητας, ή συνδυασμού οχημάτων συνολικού μήκους πάνω από επτά (7) μέτρα, υποχρεούνται, εκτός των περιπτώσεων κατά τις οποίες ή προσπερνούν ή ετοιμάζονται να προσπεράσουν, να τηρούν αρκετή απόσταση από τα προ αυτών κινούμενα μηχανοκίνητα οχήματα, ώστε τα άλλα οχήματα που τους προσπερνούν να μπορούν ακίνδυνα να κινηθούν στο μπροστινό χώρο του οχήματός τους.

9. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου δεν έχει εφαρμογή:

α) όταν η κυκλοφορία είναι πυκνή,

β) σε περιπτώσεις που απαγορεύεται το προσπέρασμα,

γ) στις οδούς οι οποίες έχουν δύο ή περισσότερες λωρίδες κυκλοφορίας, κατά την κατεύθυνση των οχημάτων,

δ) όταν πρόκειται για φάλαγγα ενόπλων δυνάμεων.

10. Αυτός που παραβαίνει τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατό (100,00) ευρώ και αυτός που παραβαίνει τις υπόλοιπες διατάξεις τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[66]

Άρθρο 20: Όρια ταχύτητας

1. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας των αυτοκινήτων οχημάτων, μέσα στις κατοικημένες περιοχές, ορίζεται σε 50 χιλιόμετρα την ώρα, εκτός αν άλλως ορίζεται με ειδική σήμανση.

2. Εκτός κατοικημένων περιοχών τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια ταχύτητας, για τις διάφορες κατηγορίες αυτοκινήτων οχημάτων και των συνδυασμών αυτών, ορίζονται στον παρακάτω πίνακα:[67]

Πίνακας ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων ταχύτητας

Κατηγορία οχήματος	αυτοκινητόδρομοι	Οδοί ταχείας κυκλοφορίας	άλλο οδικό δίκτυο
Επιβατηγά	130	110	90
Επιβατηγά με ελαφρό ρυμουκούμενο	100	90	80
Επιβατηγά με ρυμουλκούμενο	90	80	80
Λεωφορεία	100	90	80
Λεωφορεία με ελαφρό ρυμουλκούμενο	80	80	80
Αρθρωτά λεωφορεία	70	70	70
Διώροφα λεωφορεία	80	80	80

[65] Το τελευταίο εδ. της παρ. 3 του ά. 19 προστέθηκε με το ά. 17 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[66] Η παρ. 10 του ά. 19 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 17 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[67] Η παρ. 2 του ά. 20 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 18 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Λεωφορεία μεταφοράς μαθητών	80	80	60
Φορτηγά αυτοκίνητα επιτρεπόμενου μέγιστου βάρους μέχρι 3.500 χλγ.	100	90	80
Φορτηγά αυτοκίνητα επιτρεπόμενου μέγιστου βάρους μέχρι 3.500 χλγ. με ελαφρό ρυμουλκούμενο	85	85	80
Φορτηγά αυτοκίνητα επιτρεπόμενου μέγιστου βάρους μέχρι 3.500 χλγ. με ρυμουλκούμενο	80	80	70
Φορτηγά μ.β. μεγαλύτερου των 3.500 χλγ.	85	80	80
Φορτηγά μ.β. μεγαλύτερου των 3.500 χλγ. με ελαφρό ρυμουλκούμενο ή ρυμουλκούμενο	80	70	70
Συνδυασμός φορτηγών	80	70	70
Μοτοσικλέτες πάνω από 125 κ.ε.	130	110	90
Μοτοσικλέτες μέχρι 125 κ.ε.	80	80	70
Μοτοσικλέτες με καλάθι	70	70	60

3. Για τα φορτηγά αυτοκίνητα που μεταφέρουν πρόσωπα, το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας ορίζεται σε 40 χιλιόμετρα την ώρα μέσα σε κατοικημένες περιοχές και σε 50 χιλιόμετρα την ώρα έξω από αυτές.

4. Για τα φορτηγά αυτοκίνητα και τους συνδυασμούς αυτών, που μεταφέρουν επικίνδυνα φορτία, με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, καθορίζονται ανώτατα επιτρεπόμενα όρια ταχύτητας, χαμηλότερα των πιο πάνω οριζομένων, αναλόγως της επικινδυνότητας του μεταφερόμενου φορτίου και των τεχνικών προδιαγραφών του μεταφορικού μέσου.

5. Για τα μοτοποδήλατα, τα αγροτικά μηχανήματα και τα μηχανήματα έργων, το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας ορίζεται σε 40 χιλιόμετρα την ώρα, αν δε τα αγροτικά μηχανήματα, τα μηχανήματα έργων ή τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα στερούνται ελαστικών με αεροθάλαμο, σε 15 χιλιόμετρα την ώρα.

6. Με βάση μελέτες που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από τις αρμόδιες Τεχνικές Υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και με απόφαση του οικείου Νομαρχιακού, Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, δύνανται να καθορίζονται και μεταβάλλονται τα ανώτατα όρια ταχύτητας στις οδούς για τις οποίες έχουν την αρμοδιότητα επίβλεψης και συντήρησης, τα οποία πρέπει να είναι κατώτερα των ανωτάτων ορίων που προβλέπονται από το άρθρο αυτό.

7. Ειδικά για τους αυτοκινητοδρόμους, τους δρόμους ταχείας κυκλοφορίας και το πρωτεύον εθνικό οδικό δίκτυο, όπως αυτό ορίζεται με τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, τα όρια ταχύτητας, εκτός των ανωτάτων επιτρεπομένων ορίων, που προβλέπονται από το άρθρο αυτό, καθορίζονται και μεταβάλλονται ύστερα από μελέτη και μόνο με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Οι κατά την προηγούμενη και την παράγραφο αυτή αποφάσεις τίθενται σε ισχύ από την τοποθέτηση των οικείων πινακίδων στις ανωτέρω οδούς.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορούν να μεταβάλλονται τα υπό του άρθρου αυτού οριζόμενα όρια ταχύτητας.

9. Στα φορτηγά αυτοκίνητα και στα ρυμουλκούμενα από αυτά ως και στα λεωφορεία αυτοκίνητα πρέπει να αναγράφεται στο πίσω μέρος του αμαξώματός τους, με στοιχεία ύψους 0,15 μ. μαύρου

χρώματος σε άσπρη κυκλική επιφάνεια, ο αριθμός των χιλιομέτρων την ώρα του επιτρεπόμενου ανώτατου ορίου ταχύτητάς τους.

10. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να επιβάλλεται για τον έλεγχο των στοιχείων πορείας (διανυόμενα χιλιόμετρα, διακοπές πορείας και χρόνος, ταχύτητα) των φορτηγών, λεωφορείων και άλλων κατηγοριών αυτοκινήτων, ο εφοδιασμός τους με αυτόματη συσκευή καταγραφής των στοιχείων αυτών και με μηχανισμό περιορισμού της ταχύτητας του οχήματος, ως και η υποχρέωση λειτουργίας αυτών.

Με την αυτή απόφαση καθορίζεται ο τύπος και οι τεχνικές προδιαγραφές των συσκευών, ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων.

11. Ο έλεγχος της ταχύτητας των οδικών οχημάτων μπορεί να γίνεται από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές και με ειδικές συσκευές. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές των ειδικών αυτών συσκευών ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

12. Σε αυτόν που υπερβαίνει το ανώτατο όριο ταχύτητας έως 20 χλμ/ώρα, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.

Για υπέρβαση του ανώτατου ορίου ταχύτητας πάνω από 20 χλμ/ώρα, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο εκατό (100,00) ευρώ. Για υπέρβαση του ανώτατου ορίου ταχύτητας πάνω από 30 χλμ/ώρα, καθώς και για κίνηση οχημάτων στους αυτοκινητόδρομους με ταχύτητα πάνω από 150 χλμ/ώρα, στις οδούς ταχείας κυκλοφορίας με ταχύτητα πάνω από 130 χλμ/ώρα και στο υπόλοιπο οδικό δίκτυο με ταχύτητα πάνω από 120 χλμ/ώρα, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο τριακοσίων πενήντα (350,00) ευρώ και επί τόπου αφαίρεση της άδειας οδήγησης, από αυτόν που βεβαιώνει την παράβαση, για εξήντα (60) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Σε αυτόν που οδηγεί με ταχύτητα κατώτερη του ελάχιστου επιτρεπόμενου ορίου ταχύτητας, καθώς και σε αυτόν που παραβαίνει τη διάταξη της παραγράφου 9 του άρθρου αυτού, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.

13. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα χωρίς να είναι εφοδιασμένο με τις συσκευές που προβλέπονται από την παράγραφο 10 του άρθρου αυτού, καθώς και αυτός που παραλείπει να τοποθετήσει το φύλλο ή άλλο σύστημα καταγραφής ταχογράφου, τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδηγού για τριάντα (30) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Οι ίδιες διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται και σε όποιον επενεργεί με οποιονδήποτε τρόπο στο μηχανισμό της ανωτέρω συσκευής, με σκοπό να τον καταστήσει ανενεργό ή να αλλοιώσει τις καταγραφόμενες ενδείξεις και σε περίπτωση που ο οδηγός αμφισβητεί την παράβαση, το όχημα μεταφέρεται, συνοδεία αστυνομικού, στην αρμόδια για τη διενέργεια ελέγχου υπηρεσία της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. [68]

14. Αυτός που οδηγεί μηχανοκίνητο όχημα με εξοπλισμό εντοπισμού συσκευών μέτρησης ταχύτητας χωρίς να διαθέτει για τον εξοπλισμό αυτόν την κατά νόμο άδεια, καθώς και όποιος οδηγεί μηχανοκίνητο όχημα με εξοπλισμό παρεμπόδισης συσκευών μέτρησης ταχύτητας, τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000,00) ευρώ, με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδηγού για τριάντα (30) ημέρες και επιτόπου αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος για εξήντα (60) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα.[69]

Άρθρο 21: Κανόνες για τους ελιγμούς των οχημάτων

1. Ο οδηγός που προτίθεται να εκτελέσει ελιγμό, οφείλει προηγουμένως να βεβαιωθεί ότι μπορεί **να το πράξει χωρίς κίνδυνο ή παρακώλυση** των λοιπών χρηστών της οδού, οι οποίοι κινούνται πίσω, μπροστά ή πλάι του, ή ετοιμάζονται να τον προσπεράσουν, λαμβάνοντας υπόψη τη θέση, την κατεύθυνση και την ταχύτητά τους.

[68] Οι παρ. 12 και 13 του ά. 20 αντικαταστάθηκαν ως ανωτέρω με το ά. 18 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[69] Η παρ. 14 προστέθηκε το ά. 18 παρ. 3 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

2. Πριν από κάθε ελιγμό, ο οδηγός υποχρεούται να καταστήσει έγκαιρα γνωστή την πρόθεσή του αυτή, χρησιμοποιώντας για το σκοπό αυτόν τους δείκτες κατεύθυνσης, αν δε αυτοί δεν λειτουργούν, υποχρεούται να δώσει τα ακόλουθα σήματα με το χέρι:

α) Έκταση του βραχίονα για στροφή προς την κατεύθυνση αυτού.

β) Κάμψη του βραχίονα προς τα πάνω για στροφή προς την αντίθετη πλευρά αυτού.

γ) Κάμψη του βραχίονα προς τα κάτω, για τον ελιγμό στάθμευσης.

3. Η προειδοποίηση που δίνεται με τους δείκτες κατεύθυνσης επιβάλλεται να συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια του ελιγμού και να παύει όταν ολοκληρωθεί ο ελιγμός.

4. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ. Αυτός που επιχειρεί στην οδό συνεχείς ή διακεκομμένους ελιγμούς και κίνηση που εγκυμονεί κίνδυνο για τους λοιπούς χρήστες της οδού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ και επί τόπου αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδήγησης για τριάντα (30) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα.[70]

Άρθρο 22: Κίνηση προς τα πίσω

1. **Απαγορεύεται η προς τα πίσω κίνηση των οχημάτων**, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η προς τα μπρος κίνηση είναι αδύνατη ή γίνεται ελιγμός στάθμευσης, καθώς και στις περιπτώσεις **εκπαίδευσης και εξέτασης υποψήφιων οδηγών** σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Ο ελιγμός στάθμευσης επιτρέπεται να εκτελείται στην ίδια οδό και σε μήκος όχι μεγαλύτερο του διπλάσιου μήκους του οχήματος.

2. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[71]

Άρθρο 23: Αλλαγή κατεύθυνσης

1. Ο οδηγός, προκειμένου να αλλάξει κατεύθυνση προς τα δεξιά, υποχρεούται να κινηθεί έγκαιρα προς το δεξιό άκρο του οδοστρώματος και να πραγματοποιήσει τη στροφή κατά το δυνατόν κλειστή.

2. Προκειμένου ο οδηγός να αλλάξει κατεύθυνση προς τα αριστερά, υποχρεούται να πλησιάσει προοδευτικά προς τον άξονα του οδοστρώματος, αν είναι διπλής κατεύθυνσης και προς το αριστερό άκρο αυτού, αν είναι μονής κατεύθυνσης (μονόδρομος). Για να εισέλθει στην κάθετη οδό πρέπει να πραγματοποιήσει τη στροφή στο κέντρο της διασταύρωσης, ώστε το όχημα να εισέλθει στη δεξιά πλευρά του οδοστρώματος αυτής της οδού. Κατά την κίνηση αυτή ο οδηγός υποχρεούται να επιτρέπει τη διέλευση των οχημάτων που κινούνται αντίθετα στο οδόστρωμα που πρόκειται να εγκαταλείψει.

3. Αν ο οδηγός κατά την αλλαγή της κατεύθυνσης, πρόκειται να διασχίσει ειδική λωρίδα που προορίζεται για την κίνηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, ποδηλάτων ή μοτοποδηλάτων, υποχρεούται να παραχωρεί προτεραιότητα σε αυτά.

4. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού και εφόσον ο οδηγός που προτίθεται να αλλάξει κατεύθυνση καταστήσει γνωστή την πρόθεσή του αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 21 του παρόντος Κώδικα, οι οδηγοί που τον ακολουθούν και κινούνται στις παρακείμενες λωρίδες, υποχρεούνται να τον διευκολύνουν με τη μείωση της ταχύτητας του οχήματός τους, αυτός δε να μην αλλάξει κατεύθυνση αν δεν μπορεί να το πράξει με ασφάλεια.

5. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[72]

24: Επιβράδυνση

1. Απαγορεύεται η απότομη τροχοπέδηση, εκτός αν την επιβάλλουν λόγοι ασφάλειας.

---

[70] Η παρ. 4 του ά. 21 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 19 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[71] Η παρ. 2 του ά. 22 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 20 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[72] Η παρ. 5 του ά. 23 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 21 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

2. Με εξαίρεση την περίπτωση που η μείωση της ταχύτητας γίνεται για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου, ο οδηγός μπορεί να επιβραδύνει σε σημαντικό βαθμό την κίνηση του οχήματός του, μόνο αν αυτό δεν δημιουργεί κίνδυνο ή δεν προκαλεί δυσχέρεια στους άλλους οδηγούς και μετά προηγούμενη πάντοτε σαφή και έγκαιρη προειδοποίηση. Η προειδοποίηση δίνεται με τα φώτα πέδησης ή φωτεινού συναγερμού του οχήματος ή με το χέρι (έκταση του βραχίονα και συνεχής κίνηση αυτού προς τα πάνω και κάτω).

3. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[73]

Άρθρο 25: Ειδικοί κανόνες για τα οχήματα των δημόσιων συγκοινωνιών

1. Για τη διευκόλυνση της κίνησης των οχημάτων δημόσιων συγκοινωνιών (μαζικής μεταφοράς επιβατών) μέσα στις κατοικημένες περιοχές, οι οδηγοί των άλλων οχημάτων υποχρεούνται, εφόσον δεν δημιουργείται κίνδυνος, να μειώσουν την ταχύτητά τους και σε ανάγκη να διακόπτουν την πορεία τους για να επιτρέπουν στα οχήματα αυτά να εκτελέσουν τον αναγκαίο ελιγμό για την εκκίνηση από τις καθορισμένες στάσεις.

2. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, οι οδηγοί των οχημάτων δημόσιων συγκοινωνιών δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση να προειδοποιήσουν με τους δείκτες κατεύθυνσης των οχημάτων τους για την πρόθεσή τους να εκκινήσουν και να λάβουν τις αναγκαίες προφυλάξεις για την αποφυγή κάθε κινδύνου.

3. Για την επιβίβαση ή αποβίβαση επιβατών οι οδηγοί των οχημάτων δημόσιων συγκοινωνιών υποχρεούνται να πλησιάζουν, κατά το δυνατόν, το άκρο του οδοστρώματος.

4. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατό (100,00) ευρώ.[74]

Άρθρο 26: Ισόπεδοι οδικοί κόμβοι και υποχρέωση παραχώρησης προτεραιότητας

1. Ο οδηγός που πλησιάζει σε ισόπεδο οδικό κόμβο υποχρεούται να καταβάλλει ιδιαίτερη προσοχή για να μην προκαλέσει επί του κόμβου κίνδυνο ή παρακώλυση της κυκλοφορίας, ρυθμίζοντας την ταχύτητα του οχήματός του, ώστε να μπορεί να διακόψει την πορεία αυτού, για να διέλθουν τα οχήματα που έχουν προτεραιότητα.

2. Ο οδηγός απαγορεύεται να εισέρχεται στον κόμβο, έστω και αν οι τυχόν υπάρχοντες φωτεινοί σηματοδότες το επιτρέπουν, όταν η πυκνότητα της κυκλοφορίας είναι τέτοια ώστε να υποχρεωθεί ενδεχομένως να παραμείνει στη διασταύρωση.

3. Ο οδηγός που έχει εισέλθει στον κόμβο όπου η κυκλοφορία ρυθμίζεται με φωτεινούς σηματοδότες, μπορεί να εξέλθει αυτού και πριν δοθεί το σήμα ελεύθερης κυκλοφορίας προς την κατεύθυνση την οποία θα ακολουθήσει, αν δεν θα παρεμποδιστεί εκ τούτου η διέλευση των λοιπών οχημάτων που χρησιμοποιούν την οδό και κινούνται προς την ανοικτή κατεύθυνση.

4. Στους κόμβους η προτεραιότητα ορίζεται με κατάλληλη σήμανση.

5. Στους κόμβους χωρίς τέτοια σήμανση η προτεραιότητα ανήκει σε αυτόν που έρχεται από τα δεξιά. Κατ' εξαίρεση:

α) Αυτοί που κυκλοφορούν στους αυτοκινητόδρομους, εθνικές οδούς και οδούς ταχείας κυκλοφορίας έχουν προτεραιότητα.

β) Αυτοί που εισέρχονται σε οδό από χωματόδρομο, μονοπάτια, παρόδιο ιδιοκτησία, χώρο στάθμευσης και σταθμούς ανεφοδιασμού και εξυπηρέτησης οφείλουν να παραχωρούν προτεραιότητα σε αυτούς που κινούνται στην οδό.

γ) Αυτοί που εκκινούν ή κινούνται προς τα πίσω, όπου αυτό επιτρέπεται, οφείλουν να παραχωρούν προτεραιότητα.

δ) Τα σιδηροδρομικά ή τροχιοδρομικά οχήματα έχουν προτεραιότητα.

6. Οι ενδείξεις των φωτεινών σηματοδοτών κυκλοφορίας υπερισχύουν των ενδείξεων των πινακίδων σήμανσης, οι οποίες καθορίζουν την προτεραιότητα.

---

[73] Η παρ. 3 του ά. 24 αντικαταστάαθηκε ως ανωτέρω με το ά. 22 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[74] Η παρ. 4 του ά. 25 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 23 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

7. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τριακοσίων πενήντα (350,00) ευρώ.[75]

Άρθρο 27: Ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις

1. Αυτοί που χρησιμοποιούν τις οδούς οφείλουν να καταβάλλουν ιδιαίτερη προσοχή, όταν πλησιάζουν ή διασχίζουν σιδηροδρομικές διαβάσεις και να τηρούν τους πιο κάτω κανόνες:

α) Ο οδηγός οχήματος υποχρεούται να μειώνει την ταχύτητα του οχήματός του προ των πινακίδων αναγγελίας κινδύνου Κ-31 έως Κ-35.

β) Προ ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης, χωρίς κινητά φράγματα ή φωτεινή σηματοδότηση, που επισημαίνεται με πινακίδες υποχρεωτικής διακοπής πορείας Ρ-2 και πλησίον σιδηροδρομικής διάβασης με πινακίδα Κ-36 ή Κ-37, ο οδηγός υποχρεούται να διακόπτει την πορεία του στην ειδική προς τούτο γραμμή, ή, σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοια, στη θέση που βρίσκονται οι πινακίδες και να μην εκκινεί, αν δεν βεβαιωθεί ότι δεν πλησιάζει σιδηροδρομικός συρμός.

γ) Προ ισόπεδης σιδηροδρομικής διάβασης, που επισημαίνεται με φωτεινή σηματοδότηση, με κινητά φράγματα που λειτουργούν αυτόματα, ο χρήστης της οδού υποχρεούται, μπροστά από ερυθρό φως που αναβοσβήνει ή μπροστά από δύο τέτοια φώτα τα οποία αναβοσβήνουν διαδοχικά, να διακόπτει την πορεία προ της ειδικής γραμμής ή προ του σηματοδότη, αν δεν υπάρχει τέτοια. Την ίδια υποχρέωση έχει και στην περίπτωση ηχητικού σήματος που εκπέμπει συσκευή εγκατεστημένη στη διάβαση.

δ) Αυτοί που χρησιμοποιούν την οδό υποχρεούνται να μην εισέρχονται σε ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση, όταν τα κινητά φράγματα έχουν κλείσει την οδό και κατά το χρόνο που αυτά ανεβαίνουν ή κατεβαίνουν.

ε) Αυτός που διασχίζει ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση οφείλει να κινείται χωρίς καθυστέρηση.

στ) Ουδείς οδηγός επιτρέπεται να εισέρχεται σε ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση, χωρίς προηγουμένως να βεβαιωθεί ότι δε θα υποχρεωθεί να ακινητοποιηθεί πάνω σε αυτήν. Σε περίπτωση αναγκαστικής ακινητοποίησης του οχήματος πάνω στις σιδηροτροχιές, κατά το χρόνο που διέρχεται την ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση, ο οδηγός ως και οι λοιποί χρήστες της οδού πλησίον της διάβασης υποχρεούνται να το μετακινήσουν και αν δεν μπορούν να ειδοποιήσουν αμέσως και με κάθε τρόπο τους μηχανοδηγούς των σιδηροδρομικών οχημάτων για τον κίνδυνο.

2. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 1 περίπτωση β΄, γ΄ και δ΄ του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ και αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για εξήντα (60) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα, τις δε λοιπές διατάξεις του άρθρου αυτού με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[76]

3. Η έλλειψη ηχοφωτεινής σηματοδότησης ή κινητών φραγμάτων σε ισόπεδη σιδηροδρομική διάβαση ή προσώπου ρυθμίζοντος τη σε αυτήν κυκλοφορία, ουδεμία συνεπάγεται αστική ή ποινική ευθύνη για τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και το προσωπικό τους, για οποιοδήποτε ατύχημα το οποίο μπορεί να συμβεί στην αφύλακτη σιδηροδρομική διάβαση, εφόσον αυτό οφείλεται στη μη τήρηση των σχετικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα ή άλλου νόμου, από αυτούς που επιχειρούν να διέλθουν από τη διάβαση αυτή.[77]

Άρθρο 28: Οχήματα που κινούνται σε σιδηροτροχιές

1. Όπου επί οδοστρωμάτων κινούνται τροχιοδρομικά οχήματα, αυτοί που χρησιμοποιούν την οδό υποχρεούνται να αφήνουν ελεύθερη τη σιδηροτροχιά, όταν αυτά πλησιάζουν, για να επιτρέπουν το πέρασμά τους.

2. Το προσπέρασμα των κινούμενων τροχιοδρομικών οχημάτων ή αυτών που βρίσκονται σε στάση γίνεται από τα δεξιά. Αν αυτό είναι αδύνατο λόγω έλλειψης χώρου, η διέλευση ή το προσπέρασμα μπορεί να γίνει και από τα αριστερά, αν δεν προκαλούνται κίνδυνοι ή δυσχέρειες γι' αυτούς που

[75] Η παρ. 7 του ά. 26 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 24 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[76] Η παρ. 2 του ά. 27 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 25 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[77] Η παρ. 3 του ά. 27 προστέθηκε με το ά. 25 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

έρχονται αντίθετα. Στους μονόδρομους το προσπέρασμα των τροχιοδρομικών οχημάτων μπορεί να γίνει και από τα αριστερά, αν οι συνθήκες της κυκλοφορίας το επιτρέπουν.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[78]

Άρθρο 29: Κίνηση οχημάτων σε αυτοκινητόδρομους, οδούς ταχείας κυκλοφορίας και σήραγγες

1. Στους αυτοκινητόδρομους και στις οδούς ταχείας κυκλοφορίας, οι οποίες διακρίνονται από τις ειδικές πινακίδες σήμανσης και στις οδούς εισόδου και εξόδου εξ αυτών, απαγορεύεται η κυκλοφορία πεζών, εφίππων, ζώων, ποδηλάτων, ζωηλάτων οχημάτων και γενικά οχημάτων τα οποία δεν κινούνται με κινητήρα, ως και μηχανοκίνητων οχημάτων τα οποία εξ υπολογισμού ή εκ κατασκευής ή εξ άλλης αιτίας δεν μπορούν να αναπτύξουν σε οριζόντια οδό ταχύτητα μεγαλύτερη των 70 χιλιομέτρων την ώρα, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων.[79]

2. Στις πιο πάνω οδούς απαγορεύεται:

α) Η πραγματοποίηση επιτόπιας στροφής (αναστροφή 180ο).

β) Η οπισθοπορεία.

γ) Η οδήγηση οχημάτων στην κεντρική διαχωριστική λωρίδα, συμπεριλαμβανομένων και των επ' αυτής σημείων σύνδεσης των δύο οδοστρωμάτων.

3. Εάν όχημα ακινητοποιηθεί αναγκαστικά επί του οδοστρώματος από βλάβη ή άλλη αιτία, ο οδηγός του υποχρεούται να καταβάλλει κάθε προσπάθεια να το μετακινήσει εκτός του οδοστρώματος, και, αν δεν μπορεί, να τοποθετήσει αμέσως την κατ' άρθρο 81 του παρόντος Κώδικα τριγωνική πινακίδα σε απόσταση 100 τουλάχιστον μέτρων πίσω από το όχημα ή την ειδική προειδοποιητική συσκευή σε κατάλληλη θέση και κατά τη νύκτα να έχει αναμμένα τα φώτα θέσης.

Αν το όχημα εξ αιτίας βλάβης ρυμουλκείται στον αυτοκινητόδρομο ή την οδό ταχείας κυκλοφορίας, υποχρεούται να εξέλθει αυτών στην πρώτη έξοδο.

4. Σε αυτοκινητόδρομους ή οδούς ταχείας κυκλοφορίας τριών ή περισσότερων λωρίδων κυκλοφορίας προς την αυτή κατεύθυνση απαγορεύεται στους οδηγούς των φορτηγών αυτοκινήτων, μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους πάνω από 3,5 τόννους, των λεωφορείων ή των συνδυασμών οχημάτων (συρμών), μήκους μεγαλύτερου των 7 μέτρων, να καταλαμβάνουν άλλη λωρίδα εκτός των δύο πλησιέστερων προς το δεξιό άκρο του οδοστρώματος.

Η ακραία αριστερή λωρίδα χρησιμοποιείται από επιβατηγά οχήματα ή μοτοσικλέτες ως λωρίδα προσπέρασης και καθίσταται και αυτή λωρίδα κυκλοφορίας, εφόσον οι υπόλοιπες λωρίδες τελούν υπό καθεστώς κυκλοφοριακής συμφόρησης.[80]

5. Οι οδηγοί που εισέρχονται σε αυτοκινητόδρομο ή οδό ταχείας κυκλοφορίας υποχρεούνται:

α) Αν η οδός εισόδου δεν συνεχίζεται με λωρίδα επιτάχυνσης, να παραχωρούν προτεραιότητα στα κινούμενα οχήματα επί του αυτοκινητόδρομου ή της οδού ταχείας κυκλοφορίας.

β) Αν υπάρχει λωρίδα επιτάχυνσης, να χρησιμοποιούν αυτήν και εισερχόμενοι στον αυτοκινητόδρομο ή την οδό ταχείας κυκλοφορίας να συμμορφώνονται με αυτά που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 21 του παρόντος Κώδικα.

6. Ο οδηγός που εξέρχεται από αυτοκινητόδρομο ή οδό ταχείας κυκλοφορίας υποχρεούται να καταλάβει έγκαιρα τη λωρίδα κυκλοφορίας που αντιστοιχεί στην έξοδο του αυτοκινητόδρομου ή της οδού ταχείας κυκλοφορίας και να εισέλθει το ταχύτερο στη λωρίδα επιβράδυνσης, αν υπάρχει τέτοια.

7. Απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση η δημιουργία και η χρήση πρόσβασης προς ή από αυτοκινητοδρόμους και οδούς ταχείας κυκλοφορίας, για την εξυπηρέτηση παρόδιων ιδιοκτησιών.[81]

8. Σε σήραγγες, που υποδεικνύονται από ειδικές πινακίδες, ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

---

[78] Η παρ. 3 του ά. 28 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 26 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[79] Η φράση εντός «» αντικαταστάθηκε με το ά. 30 του ν. 4530/2018 (Α΄59)

[80] Το δεύτερο εδ. της παρ. 4 του ά. 29 προστέθηκε ως ανωτέρω με το ά. 27 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄50).

[81] Η παρ. 7 του ά. 29 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 27 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50). Η αρχική της διατύπωση είχε ως εξής:

Οι οδηγοί απαγορεύεται:

α) Να πραγματοποιούν οπισθοπορεία.

β) Να πραγματοποιούν επιτόπια στροφή (αναστροφή 180ο).

γ) Να σταθμεύουν στις ειδικές διαπλατύνσεις εκτός των περιπτώσεων έκτακτων οδικών συμβάντων.[82]

Ακόμα και αν η σήραγγα είναι φωτισμένη, ο οδηγός πρέπει να ανάψει τα φώτα διασταύρωσης ή τα φώτα πορείας. Σε περίπτωση παρατεταμένης ακινητοποίησης, ο οδηγός πρέπει να σβήσει τη μηχανή του οχήματός του.

Οι οδηγοί υποχρεούνται να τηρούν τα ηλεκτρονικά μέσα σήμανσης και τις οδηγίες που δίδονται σε αυτούς από τα κέντρα ελέγχου σήραγγας μέσω μεγαφώνου ή ραδιοφώνου.[83]

9. Η λωρίδα έκτακτης ανάγκης (Λ.Ε.Α.) προορίζεται αποκλειστικά και μόνο για την κίνηση οχημάτων άμεσης ανάγκης και οχημάτων συντήρησης των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών ή των εταιρειών που, κατά παραχώρηση από το Δημόσιο, λειτουργούν, συντηρούν και εκμεταλλεύονται αυτοκινητόδρομο ή οδό ταχείας κυκλοφορίας, για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων, περιστατικών ή άλλων αναγκών. Οποιαδήποτε άλλη χρήση των λωρίδων έκτακτης ανάγκης, εξαιρουμένων των περιπτώσεων της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού, απαγορεύεται.[84]

10. Απαγορεύεται η κυκλοφορία οχημάτων σε αυτοκινητοδρόμους, οδούς ταχείας κυκλοφορίας, σήραγγες και γέφυρες που διακρίνονται με ειδικές πινακίδες σήμανσης χωρίς την καταβολή διοδίου τέλους, όταν και όπου προβλέπεται η καταβολή αυτή. Για την καταβολή του διοδίου τέλους είναι υπόχρεοι εις ολόκληρον ο κύριος και ο οδηγός του οχήματος. Η βεβαίωση της παράβασης γίνεται από τα αρμόδια αστυνομικά όργανα που τη διαπιστώνουν είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω τεχνικών ή ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 104 του παρόντος. [85]

11. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου αυτού τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) μέχρι δώδεκα (12) μηνών και με χρηματική ποινή διακοσίων (200,00) ευρώ τουλάχιστον.[86] Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 2 και της παραγράφου 8 περίπτωση α΄ και β΄ του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ, τις δε λοιπές διατάξεις του άρθρου αυτού, με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[87]

Άρθρο 30: Άνοιγμα των θυρών οχημάτων

1. Απαγορεύεται σε όλους να ανοίγουν ή να αφήνουν τις πόρτες του οχήματος ανοικτές ή να εισέρχονται/εξέρχονται αυτού, αν προηγουμένως δεν βεβαιωθούν ότι, εκ των ενεργειών τους, δεν προκαλείται κίνδυνος στους χρήστες της οδού.

2. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[88]

Άρθρο 31: Εμπόδια στο οδόστρωμα

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 16 του Κώδικα αυτού, οι οδηγοί επιτρέπεται να διέρχονται από την αριστερή ή δεξιά πλευρά κάθε κατασκευής, νησίδας, στύλου, πασσάλου, μνημείου, έργου ή συσκευής που βρίσκονται στο οδόστρωμα και τα οποία αποτελούν εμπόδιο για την

[82] Το τρίτο εδ. της παρ. 8 του ά. 29 προστέθηκε με το ά. 27 παρ. 3 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[83] Το τελευταίο εδ. της παρ. 8 προστέθηκε με το ά. 27 παρ. 3 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[84] Η (νέα) παρ. 9 (μετά την αναρίθμηση της προηγούμενης παρ. 9 σε 10) προστέθηκε με το ά. 27 παρ. 5 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[85] Η παράγραφος 10 του άρθρου 29 προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 17 του ν. 3920/2011/Α΄ 33, (μετά την αναρίθμηση της παρ. 10 σε 11) και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο αυτής με την παράγραφο 5 του άρθρου 143 του ν. 4070/2012/ΦΕΚ82Α – πριν την αντικατάσταση το εδάφιο είχε ως εξής: «Η βεβαίωση της παράβασης γίνεται από τα αρμόδια αστυνομικά όργανα που τη διαπιστώνουν αυτοπροσώπως»

[86] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[87] Η παρ. 11 αναριθμήθηκε αρχικά από 9 σε 10 ως έχει ανωτέρω με το ά. 27 παρ. 4 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50) και στη συνέχεια από 10 σε 11 με το ά. 17 του ν. 3920/2011 (Α΄ 33).

[88] Η παρ. 2 του ά. 30 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 28 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

κατευθείαν κίνηση των οχημάτων, εκτός αν με πινακίδες σήμανσης ορίζεται η πλευρά στην οποία υποχρεούνται να κινηθούν.

2. Αν εμπόδιο από τα πιο πάνω βρίσκεται στον άξονα οδοστρώματος διπλής κατεύθυνσης, οι οδηγοί υποχρεούνται να διέρχονται από τη δεξιά πλευρά αυτού.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[89]

Άρθρο 32: Φόρτωση οχημάτων

1. Το μεικτό βάρος οχήματος δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος του.

2. Το φορτίο του οχήματος πρέπει να τακτοποιείται και να στοιβάζεται κατά τρόπον ώστε:

α) Να μην εκτίθενται σε κίνδυνο πρόσωπα και να μην προκαλούνται ζημιές από διαρροή ή πτώση αυτού στην οδό.

β) Να μην περιορίζεται ή παρεμποδίζεται η ορατότητα του οδηγού, να μην εμποδίζεται η οδήγηση του οχήματος και να μη μειώνεται η σταθερότητα αυτού.

γ) Να μην προκαλούνται θόρυβοι ή σκόνη ή άλλες ενοχλήσεις, οι οποίες μπορούν να αποφευχθούν.

δ) Να μην καλύπτονται οι φανοί, συμπεριλαμβανομένων και των φανών στάθμευσης και πορείας, τα αντανακλαστικά στοιχεία, οι πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας και το διακριτικό σήμα της χώρας απογραφής του οχήματος, ως και τα σήματα που δίνονται με το χέρι, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

3. Τα εξαρτήματα, ως καλώδια, σχοινιά, αλυσίδες, καλύμματα κ.λπ. που χρησιμοποιούνται για εξασφάλιση ή προστασία του φορτίου, πρέπει να σφίγγονται και να στερεώνονται καλά. Ιδιαιτέρως τα εξαρτήματα που χρησιμοποιούνται για την προστασία του φορτίου πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις της προηγούμενης παραγράφου. Η φόρτωση των φορτηγών αυτοκινήτων διέπεται από τις ειδικές περί αυτών διατάξεις του ν. 3446/2006.[90]

4. Το φορτίο απαγορεύεται να προεξέχει από το πίσω τμήμα του οχήματος περισσότερο από 30% του μήκους του αμαξώματος. Ειδικά, στα μοτοποδήλατα, μοτοσικλέτες και τρίτροχα οχήματα, το φορτίο απαγορεύεται να προεξέχει περισσότερο από 0,40 μ. από τις πλευρές τους, υπολογιζόμενου από το εξωτερικό άκρο του εμπρόσθιου πλευρικού φανού του οχήματος, ή του μπρος ή πίσω ακραίου σημείου αυτών. Προκειμένου για ειδική μεταφορά αντικειμένων που προεξέχουν από το πίσω τμήμα των αυτοκινήτων οχημάτων πέραν του 30% του μήκους του αμαξώματος, απαιτείται προηγούμενη άδεια της κατά τόπον αρμόδιας Τεχνικής Υπηρεσίας.

4α. Ειδικότερα, για τους οδικούς συρμούς μεταφοράς οχημάτων επιτρέπεται η μεταφορά οχημάτων που προεξέχουν από το εμπρόσθιο τμήμα του συρμού μέχρι 50 εκατοστά του μέτρου και από το πίσω τμήμα του συρμού μέχρι 150 εκατοστά του μέτρου. Οι προεξοχές αυτές μετρούνται από το απώτερο σταθερό τμήμα του αμαξώματος του συρμού μπροστά ή πίσω μέχρι του απώτερου σημείου του πρώτου ή τελευταίου οχήματος που αποτελούν μέρος του φορτίου αντίστοιχα. Κάποια από τα οχήματα που αποτελούν το φορτίο μπορούν να στηρίζονται σε εκτεινόμενες φορητές κατασκευές που προεξέχουν του αμαξώματος και δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τη μέτρηση των διαστάσεων, χωρίς να επιτρέπεται αυτές οι κατασκευές να εξέχουν και του φορτίου.[91]

5. Τα προεξέχοντα φορτία από το μπρος ή πίσω τμήμα ή τις πλευρές του οχήματος, αν αυτό επιτρέπεται, πρέπει να επισημαίνονται με σταθερή προσαρμοσμένη πινακίδα διαστάσεων τουλάχιστον 0,50x0,50 μ. λευκού χρώματος με διαγώνιες ερυθρές λωρίδες, κατασκευασμένη από υλικά υψηλής αντανακλαστικότητας και τοποθετημένη με το πάνω άκρο όχι πιο ψηλά από 1,60 μ. και το κάτω άκρο όχι πιο χαμηλά από 0,40 μ. από το οδόστρωμα, όταν δεν μπορούν την προεξοχή να αντιληφθούν οι οδηγοί των άλλων οχημάτων.

---

[89] Η παρ. 3 του ά. 31 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 29 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[90] Το τελευταίο εδ. της παρ. 3 του ά. 32 τίθεται ως ανωτέρω μετά την αντικατάσταση του τρίτου και τέταρτου εδ. της ίδιας παρ. με το ά. 30 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[91] Η παράγραφος προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 48 του ν. 4313/2014 (ΦΕΚ Α΄ 261/2014)

Κατά τη νύκτα, όπως αυτή ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 του παρόντος Κώδικα, για την επισήμανση αυτή πρέπει να χρησιμοποιείται λευκό φως και λευκό αντανακλαστικό στοιχείο μπροστά, ερυθρό δε φως και ερυθρό αντανακλαστικό στοιχείο πίσω.

6. Ειδικότερα προκειμένου για μηχανοκίνητα οχήματα και αν αυτό επιτρέπεται:

α) Τα προεξέχοντα φορτία περισσότερο από ένα (1) μέτρο πέραν του μπρος ή πίσω τμήματος του οχήματος, πρέπει να επισημαίνονται οπωσδήποτε.

β) Τα φορτία τα οποία προεξέχουν κατά πλάτος περισσότερο από 0,40 μ. από το εξωτερικό άκρο του μπρος φανού ή του πίσω ερυθρού φανού του οχήματος, πρέπει να επισημαίνονται τη νύκτα.

7. Η μεταφορά αντικειμένων που σύρονται στο έδαφος επιτρέπεται μόνον εφόσον αυτά δεν φθείρουν το οδόστρωμα και δεν δημιουργούν κίνδυνο για τους χρήστες της οδού και ύστερα από ειδική άδεια της αρμόδιας κατά τόπον Τεχνικής Υπηρεσίας.

8. Ο κάτοχος ή ο οδηγός, που κυκλοφορεί όχημα με υπέρβαση του μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους του ή επικίνδυνα φορτωμένο, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ. Σε περίπτωση επικίνδυνης φόρτωσης, κατά παράβαση του παρόντος άρθρου, επιβάλλεται και ακινητοποίηση του οχήματος κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του παρόντος Κώδικα.

Αυτός που παραβαίνει τις λοιπές διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.

Για τις σχετικές παραβάσεις που αφορούν φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές περί αυτών διατάξεις του ν. 3446/2006.[92]

Άρθρο 33: Μεταφορά επιβατών με οχήματα

1. Απαγορεύεται η μεταφορά επιβατών με οδικά οχήματα κατά τρόπο τέτοιο ώστε να δημιουργείται κίνδυνος.

2. Ειδικότερα απαγορεύεται:

α) Η μεταφορά επιβατών περισσοτέρων των αναγραφομένων στην άδεια κυκλοφορίας του οχήματος.

β) Η κατάληψη θέσης παραπλεύρως του οδηγού, από παιδιά ηλικίας μικρότερης των δώδεκα (12) ετών, εφόσον δεν συγκρατούνται με εγκεκριμένο σύστημα συγκράτησης κατάλληλο για την ηλικία, το ύψος και το βάρος τους, ως και από περισσότερα πρόσωπα από όσα επιτρέπεται στη θέση αυτή.

γ) Η μεταφορά ανηλίκων έως πέντε (5) ετών με μοτοσικλέτα ή μοτοποδήλατο, εφόσον δε συγκρατούνται με εγκεκριμένο σύστημα συγκράτησης κατάλληλο για την ηλικία, το ύψος και το βάρος τους.

3. Ο οδηγός μηχανοκίνητου οχήματος και μοτοποδηλάτου επιβάλλεται να μεριμνά για την ασφάλεια των συνεπιβατών του και ειδικότερα να ελέγχει αν φορούν τις ζώνες ασφαλείας και το προστατευτικό κράνος κατά τη μεταφορά τους.

4. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ[93].

Άρθρο 34: Στάση και στάθμευση

1. Η στάση και η στάθμευση επιτρέπονται, αν δεν δημιουργείται εξ αυτών κίνδυνος ή παρακώλυση της κυκλοφορίας και αν δεν υπάρχουν σχετικές απαγορευτικές πινακίδες ή διαγραμμίσεις.

2. Η στάση ή στάθμευση οχήματος απαγορεύεται:

α) Επάνω σε διαβάσεις πεζών ή ποδηλατιστών και σε απόσταση μικρότερη από πέντε (5) μέτρα από αυτές.

β) Σε απόσταση μικρότερη από δώδεκα (12) μέτρα από στάσεις αστικών, υπεραστικών, ηλεκτροκίνητων λεωφορείων και τροχιοδρομικών οχημάτων.

---

[92] Η παρ. 8 του ά. 32 τίθεται ως ανωτέρω μετά την αντικατάσταση των παρ. 8 και 9 με το ά. 30 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[93] Η παρ. 4 του ά. 33 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 31 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

γ) Σε εισόδους και εξόδους κόμβων και σε απόσταση μικρότερη από δέκα (10) μέτρα από τη νοητή προέκταση της πλησιέστερης οριογραμμής του κάθετου οδοστρώματος.

δ) Σε σιδηροδρομικές ή τροχιοδρομικές γραμμές ή πολύ πλησίον αυτών, ώστε να παρεμποδίζεται η κίνηση των σιδηροδρομικών ή τροχιοδρομικών οχημάτων.

ε) Σε πεζοδρόμια, πλατείες, ειδικά ερείσματα που προορίζονται για πεζούς ως και ποδηλατοδρόμους, εκτός αν επιτρέπεται σε αυτούς η στάθμευση με ειδική σήμανση.

στ) Πάνω και κάτω από τις γέφυρες, εκτός αν υπάρχουν χώροι για στάθμευση ειδικά προορισμένοι.

ζ) Πλησίον και πάνω σε κυρτές καμπύλες αλλαγής των κατά μήκος κλίσεων των οδών (ράχεων) και σε στροφές ανεπαρκούς ορατότητας για προσπέρασμα.

η) Σε οδοστρώματα που είναι χωρισμένα σε δύο λωρίδες κυκλοφορίας και αν το εναπομένον πλάτος της λωρίδας μεταξύ οχήματος και απαγορευτικής γραμμής υπέρβασης είναι μικρότερο από τρία (3) μέτρα.

θ) Σε απόσταση μικρότερη από είκοσι (20) μέτρα από φωτεινούς σηματοδότες και δώδεκα (12) μέτρα από πινακίδες υποχρεωτικής διακοπής πορείας (STOP), ως και σε θέση, στην οποία το όχημα κρύβει από τους χρήστες της οδού τη θέα των πινακίδων σήμανσης και σηματοδοτών.

ι) Σε απόσταση πέντε (5) μέτρων από την τομή οικοδομικών γραμμών ή των νοητών προεκτάσεων αυτών.

ια) Πάνω στις νησίδες ασφαλείας ως και στις διαχωριστικές νησίδες.

ιβ) Στους αυτοκινητόδρομους και τις οδούς ταχείας κυκλοφορίας, εκτός των χώρων στάθμευσης, που καθορίζονται με σήμανση.

ιγ) Σε λωρίδες επιτάχυνσης και επιβράδυνσης.

ιδ) Σε σήραγγες που υποδεικνύονται από ειδικές πινακίδες, εκτός από τους χώρους που υποδεικνύονται ειδικά γι' αυτόν το σκοπό.

ιε) Επί σημασμένης βοηθητικής οδού, η οποία προορίζεται για οχήματα που μετακινούνται βραδέως.

ιστ) Σε θέση όπου βρίσκεται κεκλιμμένο επίπεδο (ράμπα) διάβασης Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ).

ιζ) Σε ειδικούς χώρους στάθμευσης οχημάτων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ).

ιη) Σε χώρους στάθμευσης αποκλειστικά για συγκεκριμένο όχημα Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ).

3. Η στάθμευση οχήματος στο οδόστρωμα απαγορεύεται και:

α) Σε απόσταση μικρότερη από δεκαπέντε (15) μέτρα προ και μετά τις ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις.

β) Μπροστά από την είσοδο και έξοδο οχημάτων παροδίου ιδιοκτησίας ως και απέναντι από αυτήν, όταν η οδός είναι στε νή και παρεμποδίζεται η είσοδος – έξοδος οχημάτων εξ αυτής.

γ) Σε θέση από την οποία παρεμποδίζεται όχημα που σταθμεύει κανονικά να εξέλθει από το χώρο που έχει σταθμεύσει.

δ) Αν το ελεύθερο μέρος της οδού που απομένει είναι ανεπαρκές για την κυκλοφορία των οχημάτων.

ε) Παράπλευρα άλλου οχήματος, σε στάση ή στάθμευση, εκτός αν άλλως ορίζεται με ειδική σήμανση. Κατ' εξαίρεση, τα δίτροχα ποδήλατα, μοτοποδήλατα και μοτοσικλέτες χωρίς καλάθι, μπορούν να σταθμεύουν το ένα παράπλευρα με το άλλο σε διπλή σειρά.

ζ) Σε απόσταση μικρότερη από πέντε (5) μέτρα προ και μετά από πυροσβεστικά σημεία.

η) Προ της εισόδου και εξόδου της προοριζόμενης για τη διακίνηση ασθενών προς και από νοσοκομεία, κλινικές και σταθμούς πρώτων βοηθειών γενικά.

θ) Αν εμποδίζει τη χρήση χώρων στάθμευσης που σημαίνεται κατάλληλα.

ι) Σε ειδικούς χώρους στάθμευσης επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (ΤΑΧΙ).

ια) Στις εισόδους και εξόδους των πεζόδρομων ως και πάνω σ' αυτούς.

ιβ) Επί του κεντρικού οδοστρώματος οδών τριών οδοστρωμάτων καθώς και εκτός κατοικημένων περιοχών, επί των οδοστρωμάτων οδών σημασμένων ως οδών προτεραιότητας με κατάλληλες πινακίδες.

4. Εκτός κατοικημένων περιοχών, επιτρέπεται η στάση ή η στάθμευση μόνο στους χώρους που έχουν διατεθεί για το σκοπό αυτόν ή στα ερείσματα των οδών, αν δε δεν υπάρχουν τέτοια, όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο δεξιό άκρο του οδοστρώματος και παράλληλα προς τον άξονά του, εκτός αν απαγορεύεται αυτό.

5. Μέσα στις κατοικημένες περιοχές, σε θέσεις όπου επιτρέπεται η στάση ή η στάθμευση, οι οδηγοί οχημάτων ή ζώων υποχρεούνται να θέτουν αυτά όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο δεξιό άκρο του οδοστρώματος.

Στους μονόδρομους επιτρέπεται η στάση ή η στάθμευση και στην αριστερή πλευρά. Αν δεν υπάρχει πεζοδρόμιο, οι οδηγοί υποχρεούνται να αφήνουν ελεύθερο χώρο πλάτους ενός (1) μέτρου, τουλάχιστον, για τη διέλευση των πεζών.

Στις κατοικημένες περιοχές απαγορεύεται η στάθμευση φορτηγών αυτοκινήτων μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους πάνω από 3,5 τόννους, λεωφορείων, μηχανημάτων έργων, αγροτικών μηχανημάτων, ρυμουλκούμενων, τροχόσπιτων και σκαφών, πέραν από 24 συνεχείς ώρες.

Η στάθμευση αυτών μπορεί να πραγματοποιείται σε κατάλληλους περιφραγμένους χώρους που ορίζονται από τους οικείους δήμους ή κοινότητες, οι οποίοι μεριμνούν και για τη φύλαξή τους, ενώ με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Δημόσιας Τάξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής, στην οποία προβλέπονται και οι δαπάνες φύλαξης, συντήρησης κ.λπ..

6. Τα οχήματα που βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση, επιβάλλεται να τοποθετούνται παράλληλα με την οριογραμμή του οδοστρώματος και επί της αντιστοιχούσας γι’ αυτούς προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας πλευράς, εκτός αν ορίζεται με σήμανση διαφορετικά. Εντούτοις, η επί της άλλης πλευράς στάση ή στάθμευση επιτρέπεται όταν η στάση ή η στάθμευση επί της αντιστοιχούσας προς την κατεύθυνση της κυκλοφορίας πλευράς εμποδίζεται λόγω παρουσίας σιδηροτροχιών. Δύναται να επιτρέπεται η στάση και η στάθμευση στο μέσον του οδοστρώματος, σε ειδικά σημειούμενες θέσεις.

7. Οι οδηγοί οχημάτων ή ζώων που σταθμεύουν δεν επιτρέπεται να απομακρύνονται από αυτά, εάν δεν λάβουν προηγουμένως τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή δυστυχήματος και, προκειμένου για μηχανοκίνητα οχήματα, για να εμποδισθεί η χρησιμοποίηση αυτών χωρίς την άδεια των οδηγών τους.

8. Τα αρμόδια αστυνομικά όργανα μπορούν να ακινητοποιούν τα οχήματα με ειδικούς μηχανισμούς (τροχοσφιγκτήρες κ.λπ.), να ενεργούν τη μεταφορά οχήματος το οποίο σταθμεύει σε απαγορευμένη θέση ή την απομάκρυνση τροχόσπιτων, σκαφών ή άλλων ογκωδών αντικειμένων, αν εξαιτίας της στάθμευσης των οχημάτων ή της εγκατάλειψης των τροχόσπιτων και σκαφών ως και των αντικειμένων αυτών παρεμποδίζεται η κυκλοφορία. Η μεταφορά των οχημάτων γίνεται με κατάλληλα τεχνικά μέσα αποκλειομένης της παραβίασης των θυρών του οχήματος σε σταθμό αυτοκινήτων ή άλλο κατάλληλο χώρο, αφού ληφθούν μέτρα για την αποτροπή υλικών ζημιών.

Για τη μεταφορά ειδοποιείται ο ιδιοκτήτης ή κάτοχος του οχήματος μέσα σε εύλογη προσθεσμία. Τα έξοδα μεταφοράς, τα οποία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ως και τα φύλακτρα του οχήματος, βαρύνουν τον ιδιοκτήτη ή κάτοχο αυτού ή του σκάφους ή των άλλων αντικειμένων, ο οποίος μπορεί να τα παραλάβει αμέσως μετά την καταβολή των εξόδων αυτών.

Μεταφορά οχήματος, έστω και αν τούτο σταθμεύει νόμιμα, μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα παραπάνω, χωρίς επιβολή διοικητικών ποινών ή άλλων επιβαρύνσεων, όταν υφίσταται κατάσταση ανάγκης ή για λόγους ασφαλείας, ειδοποιημένου όμως προς τούτο, με κάθε πρόσφορο μέσο, του ιδιοκτήτη ή κατόχου, μέσα σε εύλογη προθεσμία.

9. Ο οδηγός μηχανοκίνητου οχήματος, εκτός των δίτροχων μοτοποδηλάτων και δίτροχων μοτοσικλετών χωρίς καλάθι, αν υποχρεωθεί να σταθμεύσει σε οδόστρωμα σε θέση που απαγορεύεται η στάθμευση, είναι υποχρεωμένος να τοποθετήσει πινακίδα ή κατάλληλη συσκευή, σύμφωνα με το άρθρο 81 του παρόντος Κώδικα, με τρόπο ώστε να ειδοποιούνται από απόσταση οι οδηγοί που πλησιάζουν. Η πινακίδα τοποθετείται στο οδόστρωμα και σε απόσταση μεγαλύτερη από είκοσι

(20) μέτρα στις κατοικημένες περιοχές, πενήντα (50) δε μέτρα εκτός κατοικημένων περιοχών, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του άρθρου 29 του παρόντος. Η αυτή υποχρέωση υφίσταται και για τα ρυμουλκούμενα στην ως άνω περίπτωση.

10. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ, πλην των περιπτώσεων ιστ΄ και ιη΄ για την παράβαση των οποίων τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ και αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των λοιπών παραγράφων του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ. Τα παραπάνω διοικητικά πρόστιμα ορίζονται στο ήμισυ, όταν οι παραβάσεις αφορούν σε μοτοποδήλατα ή μοτοσικλέτες. Αν η παράνομη στάθμευση συνεχίζεται και πέραν των τριών (3) ωρών από τη βεβαίωση της παράβασης, βεβαιώνεται νέα παράβαση από το ίδιο ή άλλο όργανο και μετά την πάροδο του δεύτερου τρίωρου γίνεται μεταφορά του οχήματος, τροχόσπιτου, σκάφους ή των άλλων ογκωδών αντικειμένων, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 8 του άρθρου αυτού, εκτός αν παρεμποδίζεται η κυκλοφορία, οπότε η μεταφορά γίνεται αμέσως. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης ορίζονται τα ειδικότερα θέματα και οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.[94]

11. Ως παραβάτης των διατάξεων που ρυθμίζουν τη στάθμευση θεωρείται ο οδηγός του οχήματος που καταλαμβάνεται επ' αυτοφώρω και, σε περίπτωση απουσίας του οδηγού, ο κάτοχος αυτού.

Εάν το όχημα ανήκει σε επιχείρηση ενοικιάσεως και είναι μισθωμένο, ως παραβάτης λογίζεται ο μισθωτής που προκύπτει από το μισθωτήριο συμβόλαιο.[95]

12. Απαγορεύεται η κατάληψη με οποιοδήποτε μέσο και για οποιονδήποτε λόγο μέρους ή ολόκληρου του οδοστρώματος των εθνικών, επαρχιακών, και δημοτικών ή κοινοτικών οδών δια των οποίων διεξάγεται η κυκλοφορία μηχανοκίνητων και μη οχημάτων. Αυτοί που παραβαίνουν με πρόθεση τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τιμωρούνται με τις ποινές της παραγράφου 1 του άρθρου 292 του Ποινικού Κώδικα. Παράλληλα, και ανεξάρτητα, της κατά το προηγούμενο εδάφιο ποινής, με πράξη του οικείου νομάρχη, μετά προηγούμενη ακρόαση αυτού σε βάρος του οποίου λαμβάνεται το μέτρο, ανακαλείται για ένα (1) έτος και σε περίπτωση υποτροπής, οριστικά, αν πρόκειται για όχημα δημόσιας χρήσης, το δικαίωμα κυκλοφορίας αυτού ως δημόσιας χρήσης, διατασσόμενης συγχρόνως της αφαίρεσης των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος.

12Α. Απαγορεύεται η καθ' οιονδήποτε τρόπο κατάληψη μέρους ή ολόκληρου του οδοστρώματος και των εγκατεστημένων σε αυτό σταθμών διοδίων των αυτοκινητοδρόμων, καθώς και η παρεμπόδιση ή διακοπή (μερική ή ολική) της λειτουργίας των σταθμών διοδίων με οποιονδήποτε τρόπο. Αυτοί που παραβαίνουν με πρόθεση τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τιμωρούνται με τις ποινές της παραγράφου 1 του άρθρου 292 του Ποινικού Κώδικα. [96]

13. Για τον καθορισμό στις κατοικημένες περιοχές των θέσεων στάσης, αφετηρίας ή στάθμευσης αστικών, υπεραστικών, ηλεκτροκίνητων λεωφορείων, τροχιοδρομικών οχημάτων ως και επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (ΤΑΧΙ-ΑΓΟΡΑΙΩΝ), επιτρέπεται παρέκκλιση από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου αυτού.

Στις περιπτώσεις αυτές ο καθορισμός των θέσεων στάσης, αφετηρίας και στάθμευσης γίνεται, προκειμένου μεν για την περιοχή αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., από αυτόν, ύστερα από ειδική μελέτη αυτού, προκειμένου δε για τις λοιπές περιοχές της χώρας από τον οικείο νομάρχη, ύστερα από ειδική μελέτη που καταρτίζεται από την αρμόδια υπηρεσία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης για τον καθορισμό τέτοιων θέσεων και με την οποία πρέπει να εξασφαλίζεται η ομαλή, ασφαλής και απρόσκοπτη διεξαγωγή της κυκλοφορίας στις θέσεις αυτές.

---

[94] Η παρ. 10 του ά. 34 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 32 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[95] Η παρ. 11 του ά. 34 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 15 παρ. 2 του ν. 3534/2007(Α΄ 40).
Η αρχική διατύπωση της παρ. αυτής ήταν η εξής:«11.Ως παραβάτης των διατάξεων για τη στάθμευση του παρόντος Κώδικα λογίζεται ο οδηγός του οχήματος που καταλαμβάνεται επ' αυτοφώρω και σε περίπτωση απουσίας του οδηγού ο κάτοχος αυτού.»

[96] Η παράγραφος 12^{Α} προστέθηκε με το άρθρο 143 παράγραφος 2. του ν. 4070/2012/ΦΕΚ82Α΄

Στις στάσεις μέσων μαζικής μεταφοράς είναι δυνατή η τοποθέτηση επί του οδοστρώματος ειδικών προεξοχών για την επιβίβαση και την αποβίβαση επιβατών. Επίσης επιτρέπεται η τοποθέτηση κατακόρυφων ελαστικών εύκαμπτων επαναφερόμενων κυλίνδρων (οριοδεικτών) στις διασταυρώσεις όταν εμποδίζεται η στροφή των μέσων μαζικής μεταφοράς. Οι προδιαγραφές των προεξοχών, καθώς και των οριοδεικτών και η διαδικασία της τοποθέτησης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.[97]

14. Η στάθμευση οχημάτων σε χώρους ελεγχόμενης στάθμευσης επιτρέπεται για το χρονικό διάστημα για το οποίο έχει καταβληθεί αποδεδειγμένα το τέλος στάθμευσης που καθορίζεται κάθε φορά από την αρμόδια αρχή.

Αν η στάθμευση, χωρίς την καταβολή του καθορισμένου τέλους στάθμευσης, συνεχίζεται και πέραν των τριών (3) ωρών από τη βεβαίωση της παράβασης, βεβαιώνεται νέα παράβαση από το ίδιο ή άλλο όργανο.

15. Οι διατάξεις της παραγράφου 13 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τον καθορισμό των θέσεων στάσης, αφετηρίας των λεωφορείων που διενεργούν διεθνείς λεωφορειακές γραμμές, στις περιοχές της Περιφέρειας Αττικής και της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης. Ειδικά, για τον καθορισμό θέσεων στάσης, αφετηρίας και στάθμευσης των ειδικών τουριστικών λεωφορείων Δ.Χ. ανοικτού τύπου αστικής περιήγησης, στη διαδρομή, που προβλέπεται από το άρθρο 8 της υπ' αριθμ. 22212/29.10.2008 (Β΄ 2267) κοινής απόφασης των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Μεταφορών, όπως ισχύει, ο ΟΑΣΑ υποχρεούται να προβεί στον καθορισμό αυτών στην αιτούμενη θέση, εφόσον αυτή

βρίσκεται σε απόσταση τουλάχιστον τριών (3) μέτρων από στάση μέσων μαζικής μεταφοράς του ΟΑΣΑ. Σε περίπτωση ύπαρξης στο ίδιο σημείο στάσεων περισσότερων γραμμών μέσων μαζικής μεταφοράς, ως σημείο μέτρησης της άνω απόστασης λαμβάνεται το απώτερο σημείο στάσης από το σημείο, όπου ζητείται η ως άνω χωροθέτηση. Μέχρι τη χωροθέτηση των στάσεων από τον ΟΑΣΑ, σύμφωνα με το εδάφιο γ΄ της παρ. 13 του παρόντος, οι υφιστάμενες στάσεις θεωρούνται ως νομίμως χωροθετημένες.[98]

Άρθρο 35: Κανόνες χρήσης φώτων εντοπισμού θέσης

1. Τα μηχανοκίνητα οχήματα στις οδούς, πλην των δίτροχων μοτοσικλετών χωρίς καλάθι, επιβάλλεται να έχουν τη νύκτα και οποτεδήποτε η ορατότητα είναι ανεπαρκής, αναμμένα τουλάχιστον τα δύο λευκά ή ειδικής επιλογής κίτρινα φώτα θέσης στο μπρος μέρος τους και ίσο αριθμό ερυθρών φώτων θέσης πίσω, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στα άρθρα 65 και 66 του παρόντος Κώδικα. Στο συνδυασμό μηχανοκίνητου οχήματος με ένα ή περισσότερα ρυμουλκούμενα, πρέπει τα ερυθρά φώτα θέσης να είναι προσαρμοσμένα και στο πίσω μέρος του τελευταίου ρυμουλκούμενου. Τα ρυμουλκούμενα, των οποίων το πλάτος υπερβαίνει τα 1,60 μέτρα, επιβάλλεται να έχουν αναμμένα στο μπροστινό μέρος τους τα δύο λευκά φώτα θέσης (πλευρικά) του άρθου 65 του παρόντος Κώδικα.

2. Οχήματα ή συνδυασμός οχημάτων στα οποία δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλεται τη νύκτα να έχουν αναμμένα τουλάχιστον ένα λευκό ή ειδικής επιλογής κίτρινο φως στο μπροστινό μέρος και τουλάχιστον ένα ερυθρό φως στο πίσω μέρος αυτών. Αν υπάρχει μόνο ένα φως μπροστά και ένα φως πίσω πρέπει να τοποθετείται αυτό στην κεντρική γραμμή του οχήματος ή στην αριστερή του πλευρά.

3. Τη νύκτα και οποτεδήποτε η ορατότητα είναι ανεπαρκής, η παρουσία μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων οχημάτων που βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση πρέπει να επισημαίνεται με τα μπρος και πίσω φώτα θέσης ή στάθμευσης. Εξαιρούνται:

α) Τα οχήματα που βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση σε οδό που φωτίζεται αρκετά.

β) Τα δίτροχα ποδήλατα, δίτροχα μοτοποδήλατα ή δίτροχες μοτοσικλέτες χωρίς καλάθι, που βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση στο άκρο του οδοστρώματος σε κατοικημένη περιοχή και δεν είναι εφοδιασμένα με συσσωρευτή (μπαταρία).

---

[97] Το τελευταίο εδ. της παρ. 13 του ά. 34 προστέθηκε ως ανωτέρω με το ά. 32 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[98] Η παράγραφος προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 48 του ν. 4313/2014 (ΦΕΚ Α΄ 261/2014)

γ) Τα οχήματα που βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση σε ειδικούς χώρους έξω από το οδόστρωμα και

δ) Τα οχήματα που βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση σε οδούς κατοικημένων περιοχών με ελάχιστη κυκλοφορία οχημάτων.

4. Τα φώτα που καθορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού πρέπει να είναι ικανά ώστε να γίνεται αντιληπτή η παρουσία του οχήματος στους χρήστες της οδού.

Κατά τις ώρες της ημέρας, οι οδηγοί μοτοποδηλάτων και μοτοσικλετών πρέπει να κινούνται με αναμμένο ένα τουλάχιστον πρόσθιο φως διασταύρωσης και ένα οπίσθιο ερυθρό φως. Η εσωτερική νομοθεσία μπορεί να επιτρέπει τη χρησιμοποίηση φώτων ημέρας στη θέση των φώτων διασταύρωσης.

Το μπρος και πίσω φως απαγορεύεται να εκπέμπεται από τον αυτό φανό ή την αυτή συσκευή, εκτός αν το επιτρέπουν τα χαρακτηριστικά του οχήματος, ιδιαίτερα το μήκος του.

5. Τα μηχανοκίνητα οχήματα, το μήκος των οποίων δεν υπερβαίνει τα έξι (6) μέτρα και το πλάτος τα δύο (2) μέτρα και στα οποία δεν έχει συνδεθεί άλλο όχημα, επιτρέπεται, όταν βρίσκονται σε στάση ή στάθμευση, σε οδό κατοικημένης περιοχής, να έχουν αναμμένο ένα πλευρικό φως προς το μέρος όπου διεξάγεται η κυκλοφορία. Το φως αυτό πρέπει να είναι λευκό ή κίτρινο μπροστά και ερυθρό ή κίτρινο πίσω.

6. Δεν επιτρέπεται σε όχημα να φέρει μπροστά ερυθρά φώτα, ερυθρές αντανακλαστικές συσκευές ή ερυθρά αντανακλαστικά υλικά και πίσω λευκά ή ειδικής επιλογής κίτρινα φώτα, λευκής ή ειδικής επιλογής κίτρινες αντανακλαστικές συσκευές ή λευκά ή ειδικής επιλογής κίτρινα αντανακλαστικά υλικά.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται προκειμένου για χρήση λευκών ή ειδικής επιλογής κίτρινων φώτων οπισθοδρόμησης ούτε για την αντανάκλαση των ανοικτού χρώματος αριθμών ή γραμμάτων των πίσω πινακίδων αναγνώρισης ή άλλων χαρακτηριστικών ή διακριτικών σημάτων, που προβλέπονται και περιγράφονται από τις σχετικές διατάξεις. Επίσης δεν εφαρμόζεται για την αντανάκλαση του ανοικτού χρώματος των ως άνω πινακίδων ή σημάτων, ούτε για τα ερυθρά φώτα ορισμένων οχημάτων άμεσης ανάγκης, τα οποία περιστρέφονται ή αναβοσβήνουν.

7. Οι οδηγοί των οδικών και τροχιοδρομικών οχημάτων που κυκλοφορούν κατά τη διάρκεια της νύκτας, υποχρεούνται να μεριμνούν για το φωτισμό της πίσω πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας, ώστε να είναι εύκολη η αναγνώριση των στοιχείων της.

8. Στα ζωήλατα οχήματα και χειράμαξες η συσκευή που εκπέμπει το φωτισμό μπορεί να φέρεται από τον οδηγό ή από το συνοδό ο οποίος βαδίζει στην αριστερή πλευρά αυτών.

9. Ομάδες πεζών οι οποίες οδηγούνται από επιφορτισμένο για το σκοπό αυτόν πρόσωπο ή σχηματίζουν πομπή, όπως επίσης οι οδηγοί ζώων ή ζώων έλξης φορτίου ή ιππασίας, οι οποίοι κινούνται κατά μήκος του οδοστρώματος τη νύκτα, υποχρεούνται να έχουν προς την πλευρά στην οποία διεξάγεται η κυκλοφορία αντανακλαστικό στοιχείο ή ένα τουλάχιστον αναμμένο φως λευκό ή ειδικής επιλογής κίτρινο μπροστά και ένα ερυθρό φως πίσω ή κίτρινο φως και στα δύο πιο πάνω σημεία. Τα φώτα αυτά είναι δυνατόν να εκπέμπονται και από την αυτή συσκευή. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζονται σε κατοικημένη περιοχή που φωτίζεται αρκετά.

10. Των διατάξεων του άρθρου αυτού εξαιρούνται τα αμαξίδια βρεφών και Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) ως και άλλα μικρά οχήματα χωρίς μηχανή, τα οποία σύρονται ή προωθούνται από τους πεζούς, εκτός και αν κυκλοφορούν τη νύκτα εκτός κατοικημένης περιοχής, οπότε υποχρεούνται να φέρουν αντανακλαστικά στοιχεία χρώματος λευκού ή κίτρινου.

11. Δεν επιτρέπεται σε όχημα να έχει φώτα διαφορετικού χρώματος από αυτά που ορίζονται κατά περίπτωση στο άρθρο αυτό.

12. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[99]

[99] Η παρ. 12 του ά. 35 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 33 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 36: Κανόνες χρήσης των φώτων οχημάτων

1. Κατά τη διάρκεια της νύκτας ο οδηγός υποχρεούται να έχει τα φώτα του οχήματός του αναμμένα και να τα χρησιμοποιεί όπως πιο κάτω:

α) Τα φώτα πορείας απαγορεύεται να είναι αναμμένα, όταν το οδόστρωμα φωτίζεται, αρκετά μεν μέσα στις κατοικημένες περιοχές, αρκετά δε και συνεχώς εκτός κατοικημένων περιοχών, ώστε ο οδηγός να μπορεί να βλέπει ευκρινώς από απόσταση τουλάχιστον εκατό (100) μέτρων καθώς και όταν το όχημα βρίσκεται σε στάση ή στάθμευση.

β) Τα φώτα πορείας πρέπει, στις ακόλουθες περιπτώσεις, να μην είναι αναμμένα ή, όταν είναι αναμμένα, η λειτουργία τους να ρυθμίζεται κατά τρόπον ώστε να αποτρέπεται η θάμβωση:

αα) Όταν ο οδηγός πρόκειται να συναντηθεί με όχημα που έρχεται αντίθετα, τα τυχόν αναμμένα φώτα πορείας πρέπει να σβήνουν ή η λειτουργία τους να ρυθμίζεται κατά τρόπον ώστε να αποτρέπεται η θάμβωση για αρκετό διάστημα και αντ' αυτών να είναι αναμμένα τα φώτα διασταύρωσης, για να μπορεί ο οδηγός του άλλου οχήματος να προχωρήσει εύκολα και ακίνδυνα.

ββ) Όταν ένα όχημα ακολουθεί πίσω και πλησίον άλλου, τα φώτα πορείας μπορούν να χρησιμοποιούνται κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού για να δοθεί προειδοποίηση για την πρόθεση προσπεράσματος κατά τα προβλεπόμενα από το άρθρο 37 του παρόντος Κώδικα.

γγ) Σε κάθε άλλη περίπτωση κατά την οποία είναι αναγκαίο να αποφευχθεί η θάμβωση των άλλων που χρησιμοποιούν την αυτήν οδό, ή αυτών που χρησιμοποιούν άλλη οδό ή υδάτινη οδό ή σιδηροδρομική γραμμή, οι οποίες βαίνουν παράπλευρα αυτής.

γ) Τα φώτα διασταύρωσης επιβάλλεται να ανάβουν μέσα και έξω από τις κατοικημένες περιοχές όπου απαγορεύεται η χρήση των φώτων πορείας.

δ) Τα φώτα θέσης επιβάλλεται να χρησιμοποιούνται εκτός των περιπτώσεων του άρθου 35 του παρόντος Κώδικα και με τα φώτα πορείας, τα φώτα διασταύρωσης και τα φώτα ομίχλης. Σε περίπτωση στάσης ή στάθμευσης μπορούν να ανάβουν τα φώτα θέσης ή τα φώτα στάθμευσης.

2. Αν υπάρχουν φώτα ομίχλης, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στο άρθρο 69 του παρόντος Κώδικα, πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε περίπτωση ομίχλης, χιονόπτωσης ή καταρρακτώδους βροχής, μόνα τους ή μαζί με τα φώτα διασταύρωσης. Τα φώτα αυτά επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε στενούς ελικοειδείς οδούς και αν δεν συντρέχουν οι πιο πάνω προϋποθέσεις.

3. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις του άρθρου 37 παράγραφος 3 του παρόντος Κώδικα απαγορεύεται, κατά τη συνάντηση με όχημα που έρχεται αντίθετα, το άναμμα και το σβήσιμο των φώτων ή η εναλλαγή της χρήσης τους κατά μικρά χρονικά διαστήματα.

4. Η κατά το άρθρο 37 παράγραφος 3 του παρόντος Κώδικα φωτεινή προειδοποίηση είναι το άναμμα των φώτων διασταύρωσης, με διακοπές σε μικρά χρονικά διαστήματα ή το άναμμα με διακοπές των φώτων πορείας ή η εναλλαγή των φώτων διασταύρωσης και των φώτων πορείας με διακοπές επίσης σε μικρά χρονικά διαστήματα.

5. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της περίπτωσης β΄της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού τιμωρείται με χρηματική ποινή διακοσίων (200,00) έως επτακοσίων (700,00) ευρώ και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδήγησης για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.[100] Αυτός δε που παραβαίνει τις λοιπές διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[101]

Άρθρο 37: Ηχητικές και φωτεινές προειδοποιήσεις

1. Η χρήση ηχητικών οργάνων προειδοποίησης επιτρέπεται μόνο:

α) Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, για την αποφυγή δυστυχήματος.

β) Εκτός κατοικημένων περιοχών, κατά το προσπέρασμα, για να ειδοποιηθεί ο οδηγός του προπορευόμενου οχήματος, αν αυτό είναι απαραίτητο.

[100] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[101] Η απρ. 5 του ά. 36 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 34 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

γ) Όταν μεταφέρονται με οχήματα άτομα, τα οποία κινδυνεύουν ή έχουν άμεση ανάγκη ιατρικής βοήθειας.

2. Η χρήση των ηχητικών οργάνων πρέπει να μην παρατείνεται πέραν του απολύτως αναγκαίου χρόνου.

3. Οι οδηγοί αυτοκινήτων οχημάτων μπορούν τη νύκτα, αντί ηχητικών προειδοποιήσεων, να δίνουν τις φωτεινές προειδοποιήσεις, του άρθρου 36 παράγραφος 4 του παρόντος Κώδικα.

4. Ο οδηγός σχολικού λεωφορείου ή οχήματος μεταφοράς Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) οφείλει να έχει αναμμένο το σύστημα φωτεινού συναγερμού, όσο χρόνο διαρκεί η επιβίβαση ή αποβίβαση.

5. Οι οδηγοί αυτοκινήτων οχημάτων, εκτός από την περίπτωση ακινησίας του οχήματος, επιτρέπεται να θέτουν σε λειτουργία τα φώτα έκτακτης ανάγκης (σύστημα φωτεινού συναγερμού), μόνο όταν κινδυνεύουν τρίτοι από το δικό τους όχημα.

6. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 1,2,4 και 5 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ.[102]

Άρθρο 38: Κανόνες κυκλοφορίας πεζών

1. Οι πεζοί υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τα πεζοδρόμια ή τα ειδικά γι' αυτούς ερείσματα. Κατ' εξαίρεση, μπορούν να χρησιμοποιούν το οδόστρωμα, αφού λάβουν τις αναγκαίες προφυλάξεις:

α) Πεζοί που ωθούν, σύρουν ή μεταφέρουν ογκώδη αντικείμενα, οι οποίοι αν βάδιζαν στο πεζοδρόμιο ή το έρεισμα, θα προκαλούσαν σοβαρή δυσχέρεια στη κίνηση των άλλων πεζών.

β) Ομάδες πεζών, όταν οδηγούνται από ειδικά για το σκοπό αυτόν επιφορτισμένο πρόσωπο ή σχηματίζουν πομπή.

γ) Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ) τα οποία κινούνται σε αναπηρικά καθίσματα.

2. Αν είναι αδύνατη η χρησιμοποίηση των πεζοδρομίων ή των ερεισμάτων, που προορίζονται για τους πεζούς, ή δεν υπάρχουν πεζοδρόμια ή ερείσματα, οι πεζοί μπορούν να βαδίζουν στο οδόστρωμα, κατά τρόπον ώστε να μην παρεμποδίζουν την κυκλοφορία. Αν το οδόστρωμα διαθέτει λωρίδα για ποδήλατα ή μοτοποδήλατα, μπορούν να βαδίζουν σ' αυτήν, αν το επιτρέπει η πυκνότητα της κυκλοφορίας και δεν παρεμποδίζουν την κίνηση των μοτοποδηλάτων ή ποδηλάτων. Οι πεζοί δεν επιτρέπεται να υπερπηδούν εμπόδια π.χ. δοκούς, αλυσίδες, νησίδες, στηθαία, κιγκλιδώματα, που έχουν τοποθετηθεί από τις αρμόδιες αρχές για ειδικούς λόγους.

Η ύπαρξη τέτοιων εμποδίων σημαίνει απαγόρευση εισόδου του πεζού στην αποκλεισμένη επιφάνεια της οδού.

3. Οι πεζοί που χρησιμοποιούν το οδόστρωμα υποχρεούνται να βαδίζουν αντίθετα με την κατεύθυνση της κυκλοφορίας και όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο άκρο του οδοστρώματος, εκτός αν κατ' αυτόν τον τρόπο κινδυνεύουν ή δεν το επιτρέπουν ειδικές περιστάσεις.

Κατ' εξαίρεση, πρόσωπα που ωθούν ή σύρουν χειράμαξες, ωθούν ποδήλατο, μοτοποδήλατο ή μοτοσικλέτα, Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ), που κινούνται σε αναπηρικά καθίσματα ως και ομάδες πεζών, όταν σχηματίζουν πομπή ή οδηγούνται από ειδικά επιφορτισμένο πρόσωπο, υποχρεούνται να βαδίζουν πλησίον του δεξιού άκρου του οδοστρώματος. Οι πεζοί που βαδίζουν στο οδόστρωμα, αν δεν σχηματίζουν πομπή, υποχρεούνται να βαδίζουν σε απλό στοίχο, όταν το απαιτεί η ασφάλεια της κυκλοφορίας, εξαιτίας των συνθηκών ορατότητας, της πυκνότητας ή άλλων λόγων. Ομάδες πεζών που κινούνται στις οδούς υποχρεούνται να αφήνουν ελεύθερη στα δεξιά της οδού επαρκή επιφάνεια του οδοστρώματος, ώστε να μπορεί να διέρχεται ένα όχημα.

4. Οι πεζοί προκειμένου να διασχίσουν το οδόστρωμα, υποχρεούνται:

α) Αν υπάρχουν στο οδόστρωμα διαβάσεις πεζών, να τις χρησιμοποιούν.

β) Αν στη διάβαση πεζών την οποία πρόκειται να χρησιμοποιήσουν, υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες πεζών, να συμμορφώνονται στα σήματά τους.

γ) Αν στη διάβαση δεν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες πεζών, αλλά η κυκλοφορία ρυθμίζεται με φωτεινούς σηματοδότες οχημάτων ή από τροχονόμους και δίνεται σήμα για να προχωρήσουν τα οχήματα, να μην κατέρχονται στο οδόστρωμα.

[102] Η παρ. 6 του ά. 37 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 35 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

δ) Σε διαβάσεις που η κυκλοφορία τόσο των πεζών όσο και των οχημάτων δεν ρυθμίζεται με φωτεινούς σηματοδότες, να μην κατεβαίνουν στο οδόστρωμα πριν λάβουν υπόψη τους την απόσταση και την ταχύτητα των οχημάτων τα οποία πλησιάζουν.

ε) Αν δεν υπάρχουν στο οδόστρωμα διαβάσεις πεζών, να μην κατεβαίνουν σ' αυτό, αν δεν βεβαιωθούν ότι δεν θα παρεμποδίσουν την κυκλοφορία των οχημάτων, στη συνέχεια δε να διασχίζουν το οδόστρωμα κάθετα προς τον άξονά του.

στ) Σε ισόπεδους οδικούς κόμβους, στους οποίους η κυκλοφορία ρυθμίζεται με φωτεινούς σηματοδότες οχημάτων ή τροχονόμους, να διασχίζουν το οδόστρωμα βαδίζοντας παράλληλα με τα κινούμενα οχήματα.

ζ) Να διασχίζουν το οδόστρωμα κάθετα χωρίς να βραδυπορούν ή να σταματούν σε αυτό αδικαιολόγητα.

5. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[103]

Άρθρο 39: Συμπεριφορά των οδηγών προς τους πεζούς

1. Όλοι οι οδηγοί πρέπει να αποφεύγουν να συμπεριφέρονται με τρόπο που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τους πεζούς.

Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 12 παράγραφος 1, 17 παράγραφος 3 περίπτωση στ΄ και 19 παράγραφος 1 του παρόντος Κώδικα, όπου σε οδοστρώματα υπάρχουν διαβάσεις πεζών, οι οποίες έχουν σημανθεί με πινακίδες ή διαγραμμίσεις και η κυκλοφορία των οχημάτων ρυθμίζεται με φωτεινή σηματοδότηση ή τροχονόμους, οι οδηγοί οχημάτων υποχρεούνται:

α) Να σταματούν πριν από τη διάβαση, όταν απαγορεύεται σε αυτούς με σήμα να προχωρήσουν ή όταν τυφλοί χρησιμοποιούν και επιδεικνύουν το λευκό μπαστούνι τους, για να δείξουν ότι πρόκειται να διασχίσουν την οδό ή όταν τα Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ) πρόκειται να διασχίσουν την οδό. Όταν επιτραπεί να προχωρήσουν, να μη διακόπτουν ή παρεμποδίζουν τη διέλευση των πεζών, τυφλών ή των Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), οι οποίοι έχουν ήδη εισέλθει και προχωρούν στη διάβαση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 38 του παρόντος Κώδικα.

β) Αυτοί που προτίθενται να στρίψουν σε άλλη οδό, στην είσοδο της οποίας υπάρχει διάβαση πεζών, να κινούνται αργά και να παραχωρούν προτεραιότητα στους πεζούς που ήδη χρησιμοποιούν ή εισέρχονται στη διάβαση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 38 του παρόντος Κώδικα και σε περίπτωση ανάγκης να διακόπτουν την πορεία του οχήματός τους.

2. Αν σε σημασμένη διάβαση πεζών η κυκλοφορία των οχημάτων δεν ρυθμίζεται με φωτεινή σηματοδότηση ή με τροχονόμο, οι οδηγοί υποχρεούνται να πλησιάζουν στη διάβαση με ταχύτητα τόσο μικρή ώστε να μην εκθέτουν σε κίνδυνο τους πεζούς που τη χρησιμοποιούν ή εισέρχονται σε αυτήν και, σε περίπτωση ανάγκης, να διακόπτουν την πορεία του οχήματός τους για να επιτρέπουν την διέλευση των πεζών.

Σε σημασμένους με ειδική σήμανση πεζοδρόμους, τα οχήματα τα οποία επιτρέπεται να εισέλθουν σε αυτούς οφείλουν να κινούνται με ταχύτητα βαδίσματος και να παραχωρούν προτεραιότητα στους πεζούς. Στους οδηγούς των οδικών οχημάτων επιβάλλεται να παραχωρούν προτεραιότητα στις διαβάσεις πεζών ή ποδηλατιστών, όταν σε αυτές κινούνται πεζοί ή ποδηλατιστές αντίστοιχα.

3. Σε περιοχές κατοικίας που έχουν χαρακτηρισθεί και σημανθεί ως περιοχές ήπιας κυκλοφορίας εφαρμόζονται οι εξής ειδικοί κανόνες:

α) Οι πεζοί μπορούν να χρησιμοποιούν το οδόστρωμα σε όλο το πλάτος του. Τα παιχνίδια επιτρέπονται.

β) Οι οδηγοί πρέπει να προχωρούν με πολύ χαμηλή ταχύτητα, η οποία σε καμιά περίπτωση δε θα πρέπει να υπερβαίνει τα 20 χιλιόμετρα την ώρα.

γ) Οι οδηγοί δεν πρέπει να θέτουν τους πεζούς σε κίνδυνο ούτε να συμπεριφέρονται με παρεμποδιστικό τρόπο. Αν είναι αναγκαίο πρέπει να σταματούν.

δ) Οι πεζοί δεν πρέπει να εμποδίζουν χωρίς λόγο την κυκλοφορία των οχημάτων.

ε) Απαγορεύεται η στάθμευση, εκτός από εκεί που επιτρέπεται από σήματα στάθμευσης.

[103] Η παρ. 5 του ά. 38 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 36 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

στ) Σε διασταυρώσεις, χρήστες της οδού που εξέρχονται από περιοχή κατοικίας πρέπει να παραχωρούν την προτεραιότητα στους άλλους χρήστες της οδού.

4. Οι οδηγοί, οι οποίοι πρόκειται να στρίψουν σε άλλη οδό στην οποία δεν υπάρχουν σημασμένες με πινακίδες διαβάσεις πεζών ή διαγραμμίσεις στο οδόστρωμα, υποχρεούνται να παραχωρούν προτεραιότητα στους πεζούς, οι οποίοι στις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 38 του παρόντος Κώδικα, έχουν κατέλθει στο οδόστρωμα της οδού, στην οποία πρόκειται να εισέλθουν οι οδηγοί και σε περίπτωση ανάγκης, να διακόπτουν την πορεία του οχήματός τους.

Οι οδηγοί πρέπει επίσης να δείχνουν ιδιαίτερη προσοχή στους πεζούς που διασχίζουν την οδό προκειμένου να επιβιβαστούν σε μέσα μαζικής μεταφοράς ή όταν απομακρύνονται από αυτά.

5. Οι οδηγοί που προτίθενται να προσπεράσουν από δεξιά, όταν αυτό επιτρέπεται, όχημα δημόσιων συγκοινωνιών, που βρίσκεται σε στάση σε καθορισμένο σημείο, υποχρεούνται να σταματούν, για να επιτρέπουν την αποβίβαση ή επιβίβαση των επιβατών.

6. Ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[104]

Άρθρο 40: Ειδικοί κανόνες για τους οδηγούς ποδηλάτων, μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων

1. Οι οδηγοί ποδηλάτων, μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων, απαγορεύεται:

α) Να ρυμουλκούνται από άλλο όχημα.

β) Να ρυμουλκούν ή ωθούν διάφορα αντικείμενα.

γ) Να μεταφέρουν αντικείμενα, τα οποία εμποδίζουν την οδήγηση του οχήματός τους ή εκθέτουν σε κίνδυνο τους λοιπούς χρήστες της οδού.

δ) Να κινούνται ανά δύο ή και πλείονες παράλληλα.

ε) Να σύρουν μαζί τους ζώα δεμένα με λουρί.

στ) Να χρησιμοποιούν εν κινήσει ακουστικά που έχουν συνδεθεί με φορητά ραδιόφωνα, μαγνητόφωνα και άλλες παρεμφερείς ηχητικές συσκευές. Από τη διάταξη αυτήν εξαιρούνται ακουστικά και κεφαλόφωνα ανοικτής ακρόασης φορητών συσκευών ραδιοεπικοινωνίας, που χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία σε μικρή απόσταση μεταξύ των οδηγών ποδηλάτων, μοτοποδηλάτων και μοτοσικλετών ή μεταξύ των οδηγών των οχημάτων αυτών και σταθμών βάσης ή άλλων κινητών σταθμών ραδιοδικτύων, καθώς επίσης και μεταξύ των οδηγών εκπαιδευτικών μοτοποδηλάτων και μοτοσικλετών και των εκπαιδευτικών αυτοκινήτων κατά τις φάσεις της εκπαίδευσης ή της εξέτασης των υποψηφίων οδηγών.

ζ) Να χρησιμοποιούν εν κινήσει κινητό τηλέφωνο το οποίο δεν είναι τοποθετημένο σε ειδική θέση για ανοικτή ακρόαση.

2. Οι οδηγοί ποδηλάτων, μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων υποχρεούνται, όταν οδηγούν, να κρατούν το τιμόνι και με τα δύο τους χέρια, εκτός αν δίνουν σήμα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

3. Οι οδηγοί ποδηλάτων υποχρεούνται να κατεβαίνουν από αυτά και να τα οδηγούν βαδίζοντας, όταν δημιουργείται εμπόδιο ή κίνδυνος για την κυκλοφορία των πεζών.

4. Οι οδηγοί ποδηλάτων και μοτοποδηλάτων απαγορεύεται να μεταφέρουν επιβάτες στα οχήματά τους. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η μεταφορά ενός μόνο επιβάτη σε ποδήλατο που έχει δύο ζεύγη ποδοστροφάλων και διαθέτει, από κατασκευή, μόνιμο πρόσθετο κάθισμα, ως και σε μοτοποδήλατο, που διαθέτει, από κατασκευή, προσαρμοσμένο σταθερό πρόσθετο κάθισμα. Οι οδηγοί μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων, επιτρέπεται να μεταφέρουν επιβάτη μόνο μέσα στο ειδικό καλάθι, αν υπάρχει για το σκοπό αυτόν και σε πρόσθετο κάθισμα, το οποίο είναι σταθερά προσαρμοσμένο, από κατασκευή, πίσω ή δίπλα από τη θέση του οδηγού.

5. Σε οδούς, οι οποίες έχουν λωρίδα κυκλοφορίας για την κίνηση ποδηλάτων ή μοτοποδηλάτων, απαγορεύεται στους οδηγούς αυτών να χρησιμοποιούν το υπόλοιπο του οδοστρώματος.

---

[104] Η παρ. 6 του ά. 39 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 37 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

6. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ, πλην των περιπτώσεων στ΄ και ζ΄ της παραγράφου 1, όπου ο παραβάτης τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ και αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδηγού για τριάντα (30) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα.[105]

7.α. Ειδικά οι ελαφριές και βαριές τετράτροχες μοτοσικλέτες, που είναι εξοπλισμένες με κινητήρα εσωτερικής καύσης με κυλινδρισμό έως 125 κυβικά εκατοστά, απαγορεύεται να κυκλοφορούν σε ασφαλτοστρωμένες οδούς και χώρους του άρθρου 1. Τις οδούς αυτέςεπιτρέπεται μόνο να διασχίζουν κάθετα.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να προβλέπεται η ειδική εκπαίδευση των οδηγών μοτοσικλετών της παρούσας, καθώς και οχημάτων, που είναι σχεδιασμένα για χρήση εντός δρόμου ή και παντός εδάφους, όπως αυτά ορίζονται στην υποπερίπτωση (i) της περίπτωσης στ΄ και στις υποπεριπτώσεις (i) και (ii) της περίπτωσης ζ΄ της παρ. 2 του άρθρου 4 του Κανονισμού 168/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 53), το περιεχόμενο και η διάρκειά της, καθώς και οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την πιστοποίηση των αναγκαίων πρόσθετων δεξιοτήτων για τη χρήση των οχημάτων αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Δεν εμπίπτει στην απαγόρευση του πρώτου εδαφίου η κυκλοφορία των παραπάνω μοτοσικλετών από οδηγούς, άτομα με αναπηρία, στους οποίους έχουν παραχωρηθεί με βάση ειδικές διοικητικές πράξεις, και από οδηγούς που έχουν υποβληθεί επιτυχώς στην ειδική εκπαίδευση του προηγούμενου εδαφίου.

β. Η ισχύς της διάταξης του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης α΄ αρχίζει τριάντα (30) ημέρες μετά τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.[106]

Άρθρο 41: Ειδικοί κανόνες για συνοδείες, πομπές και κίνηση αμαξιδίων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) ή βρεφών

1. Απαγορεύεται στους χρήστες της οδού να διακόπτουν στρατιωτικές φάλαγγες, στοίχους μαθητών, οι οποίοι συνοδεύονται από επιφορτισμένο ειδικά για το σκοπό αυτόν πρόσωπο και άλλες πομπές.

2. Για την κίνηση αμαξιδίων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), τα οποία προωθούνται από τους ίδιους ή τους συνοδούς τους και αμαξιδίων βρεφών, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται τα πεζοδρόμια, οι πεζόδρομοι ή κατάλληλα ερείσματα.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[107]

Άρθρο 42: Οδήγηση υπό την επίδραση οινοπνεύματος, φαρμάκων ή τοξικών ουσιών.[108]

1. Απαγορεύεται η οδήγηση κάθε οδικού οχήματος από οδηγό, ο οποίος κατά την οδήγηση του οχήματος βρίσκεται υπό την επίδραση οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών ή φαρμάκων που σύμφωνα

[105] Η παρ. 6 του ά. 40 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 38 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[106] Η παράγραφος 7 του ά, 40 προστέθηκε με την παράγραφο 1 του ά, 31 του ν. 4530/2018)Α΄59)

[107] Η παρ. 3 του ά. 41 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 39 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[108] Το άρθρο 42 τίθεται ανωτέρω όπως αντικαταστάθηκε, αρχικά με το άρθρο 43 παράγραφος 2 του ν. 2963/2001 (Α΄ 268) και στη συνέχεια, με το άρθρο 40 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50), με το οποίο αντικαταστάθηκαν οι παράγραφοι 7, 8 και 9. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του ν.4055/2012/ΦΕΚ51Α΄/12-5-2012: «8. Στο άρθρο 42 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2696/1999 (Α΄ 57), γίνονται οι εξής τροποποιήσεις:
«α) Οι αναφερόμενες στην περίπτωση γ΄ της παραγράφου 7 παραβάσεις τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) μηνών και χρηματική ποινή χιλίων διακοσίων (1.200) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδήγησης για έξι (6) μήνες.

με τις οδηγίες χρήσης τους ενδέχεται να επηρεάζουν την ικανότητα του οδηγού. Ο ελεγχόμενος οδηγός θεωρείται ότι βρίσκεται υπό την επίδραση οινοπνεύματος όταν το ποσοστό αυτού στον οργανισμό είναι από 0,50 γραμμάρια ανά λίτρο αίματος (0,50 g/l) και άνω, μετρούμενο με τη μέθοδο της αιμοληψίας ή από 0,25 χιλιοστά του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα και άνω, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να ορισθεί και μικρότερο ποσοστό από το αναφερόμενο στο προηγούμενο εδάφιο, να καθοριστούν ειδικές κατηγορίες οδηγών με μικρότερα ποσοστά, προσαρμοζόμενων αναλόγως και των ορίων της παραγράφου 7, να εξειδικεύονται τα όρια τοξικών ουσιών ή φαρμάκων της παρούσας παραγράφου που ενδέχεται να επηρεάζουν την ικανότητα του οδηγού και να καθορίζονται οι επιστημονικοί τρόποι και η διαδικασία διαπίστωσης της χρήσης οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών ή φαρμάκων κατά τις παραγράφους του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

2. Τα αρμόδια αστυνομικά και λιμενικά όργανα μπορούν κατά περίπτωση να ασκούν έλεγχο για τη διαπίστωση ύπαρξης, στον οργανισμό των οδηγών, οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών ή φαρμάκων κατά την προηγούμενη παράγραφο, οι δε οδηγοί υποχρεούνται να δέχονται τον έλεγχο αυτόν.

3. Σε περίπτωση θανατηφόρου τροχαίου ατυχήματος ο έλεγχος για τη διαπίστωση ύπαρξης στον οργανισμό οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών ή φαρμάκων, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, γίνεται υποχρεωτικά με αιμοληψία από τα θανόντα πρόσωπα, ως και από τους ζώντες, εκτός και αν για τους τελευταίους ειδικοί παθολογικοί λόγοι δεν το επιτρέπουν, οπότε στην περίπτωση αυτή η μέτρηση γίνεται, για μεν το οινόπνευμα στον εκπνεόμενο αέρα με τη συσκευή αλκοολομέτρου, για δε τις τοξικές ουσίες και φάρμακα με τη λήψη ούρων ή άλλο πρόσφορο μέσο. Για την ύπαρξη ή μη των προβαλλόμενων αυτών λόγων χρειάζεται ιατρική πιστοποίηση από δημόσιο νοσοκομείο.

4. Σε περίπτωση τροχαίου ατυχήματος με σωματικές βλάβες ο έλεγχος για τη διαπίστωση ύπαρξης στον οργανισμό οινοπνεύματος γίνεται είτε στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρων είτε με αιμοληψία.

5. Στους τροχονομικούς ελέγχους στο δρόμο ή σε τροχαία ατυχήματα χωρίς σωματικές βλάβες, ο έλεγχος για τη διαπίστωση ύπαρξης στον οργανισμό οινοπνεύματος γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου, για δε τη διαπίστωση ύπαρξης τοξικών ουσιών ή φαρμάκων της παραγράφου 1 του παρόντος γίνεται με τη χρησιμοποίηση κάθε κατάλληλου επιστημονικού μέσου. Η διαπίστωση του ποσοστού συγκέντρωσης οινοπνεύματος σε ατύχημα πεζού, στις περιπτώσεις της παρούσας και των δύο προηγούμενων παραγράφων, διαπιστώνεται με τον ίδιο τρόπο.

6. Με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3, όποιος αρνείται να υποβληθεί σε έλεγχο για τη διαπίστωση ύπαρξης στον οργανισμό του οινοπνεύματος, είτε διά αιμοληψίας είτε με τη χρήση συσκευής αλκοολομέτρου, τεκμαίρεται ότι η συγκέντρωση οινοπνεύματος στο αίμα του είναι άνω του 1,10 g/l σύμφωνα με τη μέθοδο της αιμοληψίας. Επίσης όποιος αρνείται να υποβληθεί σε έλεγχο για τη διαπίστωση ύπαρξης τοξικών ουσιών ή φαρμάκων στον οργανισμό τεκμαίρεται ότι βρίσκεται υπό την επίδραση τοξικών ουσιών ή φαρμάκων που σύμφωνα με τις οδηγίες τους ενδέχεται να επηρεάζουν την ικανότητα οδήγησης, σύμφωνα με την παράγραφο 9.

7. Όποιος οδηγεί όχημα υπό την επίδραση οινοπνεύματος τιμωρείται ως εξής:

α) Με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ, εάν η συγκέντρωση οινοπνεύματος στο αίμα του κυμαίνεται από 0,50 g/l έως 0,80 g/l, μετρούμενη με τη μέθοδο της αιμοληψίας ή από 0,25 έως 0,40 χιλιοστά του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου.

β) Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 8 παραβάσεις τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδήγησης για πέντε (5) χρόνια.

γ) Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 9 παραβάσεις τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακοσίων (500) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδήγησης για χρονικό διάστημα τριών (3) μέχρι έξι (6) μηνών.

β) Με διοικητικό πρόστιμο επτακοσίων (700,00) ευρώ και με αφαίρεση, επιτόπου, της άδειας ικανότητας οδηγού για ενενήντα (90) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα, εάν η συγκέντρωση οινοπνεύματος στο αίμα του είναι άνω του 0,80 g/l και μέχρι 1,10 g/l, μετρούμενη με τη μέθοδο της αιμοληψίας ή άνω των 0,40 έως 0,60 χιλιοστών του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου.

Στην περίπτωση αυτή η άδεια ικανότητας οδηγού επιστρέφεται μετά την παρέλευση του τριμήνου, μόνο με την προσκόμιση του αποδεικτικού καταβολής του διοικητικού προστίμου.

γ) Με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) μηνών, διοικητικό πρόστιμο χιλίων διακοσίων (1.200,00) ευρώ και αφαίρεση, επιτόπου, της άδειας ικανότητας οδηγού για εκατόν ογδόντα (180) ημέρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα, εάν η συγκέντρωση οινοπνεύματος στο αίμα του είναι άνω του 1,10 g/l, μετρούμενη με τη μέθοδο της αιμοληψίας, ή άνω των 0,60 χιλιοστών του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου. Στην περίπτωση αυτή η άδεια ικανότητας οδηγού επιστρέφεται μετά την παρέλευση του εξαμήνου, μόνο με την προσκόμιση αποδεικτικού καταβολής του διοικητικού προστίμου.

δ. Στις πιο πάνω περιπτώσεις α΄, β΄ και γ΄ το όχημα ακινητοποιείται υποχρεωτικά και φυλάσσεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46 του παρόντος και των, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, εκδιδόμενων αποφάσεων. Ο έλεγχος και η βεβαίωση των παραβάσεων της παρούσας παραγράφου γίνεται από συνεργείο δύο τουλάχιστον αστυνομικών ή λιμενικών, εκ των οποίων ο ένας είναι ανακριτικός υπάλληλος.

8. Εάν ο οδηγός οχήματος καταληφθεί να οδηγεί και πάλι υπό την επήρεια οινοπνεύματος εντός δύο (2) ετών από προηγούμενη παράβαση της απαγόρευσης οδήγησης υπό την επίδραση οινοπνεύματος και η συγκέντρωση οινοπνεύματος στο αίμα του, κατά τη νέα παράβαση, είναι άνω του 1,10 g/l, μετρούμενη με τη μέθοδο της αιμοληψίας ή άνω των 0,60 χιλιοστών του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου, επιβάλλεται για κάθε περαιτέρω παράβαση ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών και διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000,00) ευρώ, καθώς και επιτόπου αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για πέντε (5) χρόνια, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Η αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού, στην περίπτωση αυτή, αρχίζει κάθε φορά από τη λήξη του χρόνου της προηγούμενης αφαίρεσης.

Στις περιπτώσεις αυτές, η άδεια ικανότητας οδηγού επιστρέφεται μετά την παρέλευση του συνολικού χρόνου αφαίρεσής της, μόνο με την προσκόμιση αποδεικτικού καταβολής των διοικητικών προστίμων.

Η περίπτωση δ΄ της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται αναλόγως.

9. Εάν ο οδηγός καταληφθεί να οδηγεί υπό την επίδραση τοξικών ουσιών ή φαρμάκων, που σύμφωνα με τις οδηγίες τους ενδέχεται να επηρεάζουν την ικανότητα οδήγησης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων (200,00) ευρώ και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για χρονικό διάστημα τριών (3) μέχρι έξι (6) μηνών, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.

10. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 7 εδάφιο γ΄ και 8 του άρθρου αυτού, η παράβαση τιμωρείται, παράλληλα και ανεξάρτητα από τις ποινικές και λοιπές κυρώσεις που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές, και με την ποινή της αφαίρεσης των κρατικών πινακίδων και της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος για χρονικό διάστημα από δέκα (10) ημέρες έως έξι (6) μήνες, η οποία επιβάλλεται από το δικαστήριο. Η κύρωση αυτή δεν ισχύει για τις περιπτώσεις των κατηγοριών οχημάτων του άρθρου 103 παράγραφος 4 στοιχεία α΄ και β΄ του παρόντος.

11. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 6, εφαρμόζονται κατ' αναλογία στους κυβερνήτες ή χειριστές των μικρών σκαφών και των θαλάσσιων μέσων αναψυχής, η κίνηση και κυκλοφορία των οποίων καθορίζεται με τους Γενικούς Κανονισμούς Λιμένα, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 156 του Κ.Δ.Ν.Δ., καθώς και στους κυβερνήτες των πλοίων αναψυχής του ν. 2743/1999 (ΦΕΚ 211/Α΄), εφόσον αυτά δεν έχουν συγκροτημένο πλήρωμα. Στις περιπτώσεις αυτές, εφαρμόζονται κατ'

αναλογία και οι ποινικές διατάξεις της παραγράφου 7 και επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 157 του Κ.Δ.Ν.Δ., με τη διαδικασία που ορίζεται σ' αυτό.[109] [110]

Άρθρο 43: Συμπεριφορά σε περίπτωση ατυχήματος

1. Αν συμβεί οδικό τροχαίο ατύχημα, από το οποίο επήλθε βλάβη σε πρόσωπα ή πράγματα, κάθε οδηγός ή άλλος που χρησιμοποιεί την οδό, ο οποίος ενεπλάκη με οποιονδήποτε τρόπο στο ατύχημα υποχρεούται:

α) Να σταθμεύσει αμέσως στον τόπο του ατυχήματος χωρίς να δημιουργήσει πρόσθετους κινδύνους στην κυκλοφορία.

β) Να λάβει μέτρα κυκλοφοριακής ασφάλειας στον τόπο του ατυχήματος και, αν δεν μπορεί, να ειδοποιήσει για το ατύχημα την πλησιέστερη Αστυνομική Αρχή.

γ) Να δώσει τα στοιχεία της ταυτότητάς του ως και κάθε χρήσιμη σχετική με το όχημά του πληροφορία, αν οι εμπλακέντες στο ατύχημα ζητήσουν αυτά.

Σε περίπτωση υλικών ζημιών, αν ο ζημιωθείς δεν είναι παρών, τα εμπλακέντα στο ατύχημα πρόσωπα υποχρεούνται, μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες, να του δώσουν τις πιο πάνω πληροφορίες κατά τον καταλληλότερο τρόπο ή διά του πλησιέστερου Αστυνομικού Τμήματος, το οποίο φροντίζει για την ενημέρωση του ζημιωθέντα.

2. Αν από το οδικό τροχαίο ατύχημα επήλθε θάνατος ή σωματική βλάβη, κάθε οδηγός ή άλλος που χρησιμοποιεί την οδό, ο οποίος ενεπλάκη με οποιονδήποτε τρόπο στο ατύχημα, υποχρεούται επιπλέον:

α) Να δώσει την αναγκαία βοήθεια και συμπαράσταση στους παθόντες.

β) Να ειδοποιήσει την πλησιέστερη Αστυνομική Αρχή και να παραμείνει στον τόπο του ατυχήματος μέχρι την άφιξή της, εκτός αν είναι αναγκαία η απομάκρυνσή του για την ειδοποίηση της Αστυνομίας ή για την περίθαλψη των τραυματιών ή του ίδιου. Και στην περίπτωση αυτήν ο οδηγός υποχρεούται να αναγγείλει το ατύχημα στην Αστυνομική Αρχή το ταχύτερο δυνατόν.

γ) Να αποτρέψει οποιαδήποτε μεταβολή στον τόπο του ατυχήματος, η οποία θα μπορούσε να δυσκολέψει το έργο της Αστυνομίας με εξαίρεση τις ενέργειές του εκείνες οι οποίες αποβλέπουν στην αποκατάσταση της τυχόν διακοπείσας κυκλοφορίας.

3. Αυτός, που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 1 και παραγράφου 2 περίπτωση γ΄ του άρθρου αυτού, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) μήνα, αν δε πρόκειται για οδηγό μηχανοκίνητου οχήματος ή μοτοποδήλατου και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για χρονικό διάστημα ενός (1) έως τριών (3) μηνών, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.[111]

4. Αυτός, που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 2 περίπτωση α΄ και β΄ του άρθρου αυτού, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών.

Αν από τη συμπεριφορά του ο παθών περιήλθε σε κίνδυνο ζωής ή επήλθε θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη αυτού, ο υπαίτιος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για χρονικό διάστημα τριών (3) έως έξι (6) μηνών, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.

---

[109] Η παράγραφος 11 του άρθρου 42, αντικαταστάθηκε εκ νέου όπως ανωτέρω, με το άρθρο 42 του ν. 3153/2003 (Α΄ 153).

[110] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν.3904/2010 (Α΄ 218): «Όλες οι σε βαθμό πλημμελήματος αξιόποινες πράξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2696/1999(ΦΕΚ 57 Α΄), τιμωρούνται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και με πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, εκτός από τις πράξεις των άρθρων 34 παρ. 12, 43 παράγραφοι 2 περιπτώσεις α΄, β΄ και 4, 85 παρ. 5 και 98 παρ. 2, οι οποίες εξακολουθούν να τιμωρούνται ως πλημμελήματα, με τις αναφερόμενες στις οικείες διατάξεις ποινές».

[111] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

5. Σε περίπτωση σωματικής βλάβης, η οποία προκαλείται από όχημα, αν ο οδηγός αυτού συμμορφώθηκε με τις υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις για κράτηση του άρθρου 419 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Στην περίπτωση αυτήν οι αστυνομικοί που επιλαμβάνονται ως προανακριτικοί υπάλληλοι, μετά τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και την ενέργεια των σχετικών προανακριτικών πράξεων, παύουν την προσωρινή κράτηση του οδηγού. Αν πρόκειται για οδηγούς οι οποίοι είναι ύποπτοι φυγής ή ιδιαίτερα επικίνδυνοι, προκύπτουν δε σε βάρος τους στοιχεία ενοχής, οι πιο πάνω υπάλληλοι προσάγουν αυτούς στον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος μπορεί να εφαρμόσει τις διατάξεις του άρθρου 419 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

6. Δεν έχουν επίσης εφαρμογή στα αυτοκίνητα οχήματα, στα τρίτροχα οχήματα και τις μοτοσικλέτες, κατά την έννοια του παρόντος Κώδικα, οι για την κράτηση από την Αστυνομική Αρχή διατάξεις του άρθρου 11 του ν. ΓΠΝ/1911, αν ο οδηγός συμμορφώθηκε με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού και κατέθεσε αποδεικτικό ασφάλισης (βεβαίωση αναγνωρισμένης στην Ελλάδα ασφαλιστικής εταιρείας) του οχήματος ή αποδείξει ότι είναι κάτοχος δελτίου διεθνούς ασφάλισης, τα οποία αποτελούν δήλωση αναδοχής χρέους για τα ισχύοντα στην Ελλάδα ελάχιστα ποσά ασφαλιστικής κάλυψης, τα οποία προβλέπονται από τα νομίμως εγκεκριμένα τιμολόγια ασφαλίστρων ή προκειμένου για αυτοκίνητα και τρίτροχα οχήματα δημόσιας χρήσης, καταθέσει δήλωση αναδοχής χρέους αλληλοασφαλιστικού συνεταιρισμού ή αλληλοασφαλιστικού ταμείου συνεταιρισμού, που λειτουργεί νόμιμα, στον οποίο το όχημα είναι ασφαλισμένο.

7. Τα οχήματα που εγκαταλείπονται για οποιονδήποτε λόγο στον τόπο του ατυχήματος, καθώς και τα απομακρυνθέντα και μη παραληφθέντα οχήματα λόγω παράνομης στάθμευσης, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 34 του παρόντος Κώδικα, εφόσον εμποδίζουν την οδική κυκλοφορία, απομακρύνονται με μέριμνα των ιδιοκτητών ή κατόχων τους και σε περίπτωση αδυναμίας ή αδιαφορίας αυτών, απομακρύνονται από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή, η οποία, μετά παρέλευση διμήνου, τα παραδίδει στον Ο.Δ.Δ.Υ. για εκποίηση. Οι λεπτομέρειες καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 44: Οχήματα άμεσης ανάγκης – Έργα στις οδούς

1. Αυτοί που χρησιμοποιούν την οδό, όταν ειδοποιούνται με τις συσκευές ηχητικής ή φωτεινής προειδοποίησης, ότι πλησιάζει όχημα άμεσης ανάγκης ή όχημα της τεχνικής επιτήρησης των φορέων λειτουργίας και συντήρησης των οδών ή όχημα με το οποίο μεταφέρονται πρόσωπα που έχουν ανάγκη άμεσης βοήθειας, υποχρεούνται να αφήνουν χώρο, κινούμενοι προς τα δεξιά της οδού, για να διέλθει το όχημα αυτό και σε περίπτωση ανάγκης, να σταματούν.[112]

Ως οχήματα άμεσης ανάγκης, για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, θεωρούνται τα οχήματα που φέρουν ειδικά πρόσθετα μπλε ή ερυθρά φώτα. Με ένα ή περισσότερα μπλε φώτα που αναβοσβήνουν, μπορούν να εφοδιάζονται μόνο τα νοσοκομειακά οχήματα, τα οχήματα πρώτων βοηθειών και κλινικών, τα οχήματα της Ελληνικής Αστυνομίας, της Δημοτικής Αστυνομίας ως και τα οχήματα των στρατιωτικών και λιμενικών αρχών.

Με ένα ή περισσότερα ερυθρά φώτα που αναβοσβήνουν, μπορούν να εφοδιάζονται μόνο τα οχήματα της πυροσβεστικής υπηρεσίας δασαρχείου και αποκατάστασης βλαβών ηλεκτρικού δικτύου, καθώς και τα οχήματα των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να παρέχεται το δικαίωμα να τοποθετούνται τα πιο πάνω φώτα και σε άλλες κατηγορίες οχημάτων.

2. Αν η ειδοποίηση για την κίνηση των οχημάτων άμεσης ανάγκης ή οχημάτων με τα οποία μεταφέρονται πρόσωπα, που έχουν ανάγκη άμεσης βοήθειας, δίνεται με τις ειδικές συσκευές προειδοποίησης και δεν δημιουργείται κίνδυνος για τους λοιπούς χρήστες της οδού οι οδηγοί των οχημάτων αυτών δεν υποχρεούνται να τηρήσουν τις διατάξεις των άρθρων 12 έως 43 του παρόντος Κώδικα. Δεν μπορούν όμως να διέρχονται αντίθετα στους μονόδρομους ή να μη συμμορφώνονται στα σήματα που δίνουν οι τροχονόμοι.

[112] Το πρώτο εδ. της παρ. 1 του ά. 44 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 41 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

3. Αν οι οδηγοί κινούνται στο οδόστρωμα με περισσότερες από δύο λωρίδες κυκλοφορίας κατά κατεύθυνση υποχρεούνται, αν χρησιμοποιούν τη λωρίδα που ορίζεται με κατάλληλη διαγράμμιση ως λωρίδα άμεσης ανάγκης, να την εγκαταλείψουν αμέσως κινούμενοι στις παραπλεύρως λωρίδες.

Αυτοί που κινούνται στις παρακείμενες λωρίδες υποχρεούνται να παρέχουν προτεραιότητα στους εισερχομένους. Απαγορεύεται στους οδηγούς οχημάτων να ακολουθούν από κοντά τα οχήματα άμεσης ανάγκης, όταν κινούνται για εκτέλεση επείγουσας αποστολής.

4. Οι οδηγοί των οχημάτων άμεσης ανάγκης επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τις ειδικές συσκευές προειδοποίησης μόνο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δικαιολογείται αυτό εκ του κατεπείγοντος της αποστολής τους.

5. Οι εργαζόμενοι στην κατασκευή, επισκευή ή συντήρηση τμημάτων οδών ως και οι χειριζόμενοι τεχνικό εξοπλισμό, ο οποίος χρησιμοποιείται για την εκτέλεση των έργων αυτών, αν τηρούν τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος Κώδικα και παίρνουν τα αναγκαία προφυλακτικά μέτρα, δεν υποχρεούνται να συμμορφωθούν στις διατάξεις που αναφέρονται στους κανόνες κυκλοφορίας του παρόντος Κώδικα.

6. Οι οδηγοί οχημάτων, για να προσπεράσουν ή να παρακάμψουν τον τεχνικό εξοπλισμό, που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, όταν αυτός χρησιμοποιείται για εκτέλεση έργων στην οδό, δεν υποχρεούνται να τηρήσουν τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18 του παρόντος Κώδικα, αν λαμβάνουν τα αναγκαία προφυλακτικά μέτρα.

7. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[113]

Με την αυτή ποινή τιμωρείται και αυτός που για να επιτύχει την κατά προτεραιότητα κίνησή του προσποιείται ότι το όχημα που οδηγεί είναι όχημα άμεσης ανάγκης ή μεταφέρονται με αυτό πρόσωπα που έχουν ανάγκη άμεσης βοήθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 45: Ειδικές υποχρεώσεις οδηγών και πεζών προς τα αστυνομικά όργανα και τους σχολικούς τροχονόμους

1. Οι οδηγοί οχημάτων και οι πεζοί υποχρεούνται να συμμορφώνονται στο σήμα στάσης το οποίο δίνουν τα αστυνομικά όργανα που φορούν στολή.

2. Οι οδηγοί οχημάτων, όταν καλούνται από τα όργανα αυτά, υποχρεούνται να δείχνουν κάθε στοιχείο σχετικό με την κυκλοφορία του οχήματός τους.

3. Για την οδική ασφάλεια των πεζών μαθητών κατά τις μετακινήσεις τους προς και από τα σχολεία, μπορούν να χρησιμοποιούνται σχολικοί τροχονόμοι.

Ο σχολικός τροχονόμος ρυθμίζει την κυκλοφορία σε ορισμένο σημείο της οδού (και όχι σε διασταύρωση), διακόπτοντας τη ροή οχημάτων σε διατομή της οδού, όπου υπάρχει σημασμένη διάβαση πεζών. Προς το σκοπό αυτόν είναι εφοδιασμένος με φορητή πινακίδα STOP, την οποία εκτείνει κατάλληλα πάνω από την επιφάνεια του οδοστρώματος. Ο τροχονόμος αυτός φέρει αντανακλαστικό χιτώνιο που πληροί τις προδιαγραφές του αντίστοιχου χιτωνίου της Ελληνικής Αστυνομίας, αντί όμως των διακριτικών της Αστυνομίας φέρει την ένδειξη “σχολικός τροχονόμος’’.

Οι σχολικοί τροχονόμοι ορίζονται από το διευθυντή του σχολείου, μπορεί να προέρχονται είτε από το προσωπικό του σχολείου είτε να προτείνονται από τον οικείο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και εξοπλίζονται με μέριμνα του οικείου σχολείου.

4. Αυτός, που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου αυτού, ως και αυτός που αρνείται να επιδείξει κάθε στοιχείο σχετικό με την κυκλοφορία του οχήματός του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους[114] ως και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο. Με τις αυτές πιο πάνω ποινές τιμωρείται ο οδηγός οχήματος, ο οποίος συμπεριφέρεται με πράξεις ή λόγια, υβριστικά

[113] Το πρώτο εδ. της παρ. 7 του ά. 44 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 41 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[114] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

ή απειλητικά προς τα όργανα που εκτελούν υπηρεσία τροχαίας κίνησης ή παρεμβάλλει δυσχέρειες στο έργο αυτών κατά τη βεβαίωση παραβάσεων του παρόντος Κώδικα ή δίνει ψευδή στοιχεία ταυτότητας ή στοιχεία σχετικά με την κυκλοφορία του οχήματός του.

Άρθρο 46: Ακινητοποίηση οχήματος

1. Αν διαπιστωθεί ότι η κίνηση οδικού οχήματος είναι επικίνδυνη για τους επιβαίνοντες ή τους λοιπούς χρήστες της οδού, συνεπεία βλαβών, φθορών, εκπομπής ρύπων, προσθήκης εξαρτημάτων και άλλων παράνομων μετατροπών ή εξαιτίας σωματικής ή πνευματικής κατάστασης του οδηγού, τα αστυνομικά όργανα μπορούν να ακινητοποιήσουν το όχημα μέχρι να εξασφαλισθούν οι αναγκαίες προυποθέσεις ασφαλούς κίνησης και λειτουργίας του οχήματος.

Ακινητοποίηση κάθε οδικού οχήματος μπορούν να επιβάλλουν τα αστυνομικά όργανα, κατά τις ώρες κοινής ησυχίας και μέσα στις κατοικημένες περιοχές αν από τη λειτουργία του προκαλούνται υπερβολικοί θόρυβοι. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, όπως η διαδικασία, ο τρόπος και οι περιπτώσεις ακινητοποίησης του οχήματος καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Η ακινητοποίηση οχήματος σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου δεύτερου του ν. 4388/2016 (Α΄ 93) γίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 12 του τελευταίου αυτού άρθρου.[115]

2. Ο οδηγός που αρνείται να συμμορφωθεί με τις υποδείξεις του αστυνομικού οργάνου για την ακινητοποίηση του οχήματός του ή εκείνος, ο οποίος κινεί όχημα του οποίου διατάχθηκε η ακινητοποίηση, όπως ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων (200,00) ευρώ,[116] ως και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για χρονικό διάστημα ενός (1) έως τριών (3) μηνών, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.[117]

Άρθρο 47: Εργασίες και εναπόθεση υλικών στις οδούς

1. Αυτοί που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς υποχρεούνται:

α) Να εκτελούν το έργο και εναποθέτουν τα υλικά και τα εργαλεία κατά τρόπο, που να μην παρεμποδίζει την κυκλοφορία. Αν η παρεμπόδιση δεν μπορεί να αποφευχθεί επιβάλλεται να επισημαίνονται, κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος Κώδικα, οι χώροι εκτέλεσης του έργου και τα υλικά.

β) Να περιφράσσουν τα ορύγματα ή άλλους επικίνδυνους για την κυκλοφορία χώρους των έργων και επισημαίνουν αυτούς κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος Κώδικα.

2. Απαγορεύεται η απόρριψη χωμάτων ή άχρηστων υλικών στην οδό (οδοστρώματα, ερείσματα, πεζοδρόμια, πεζόδρομους, τάφρους κ.λπ.).

Για την απομάκρυνση των πιο πάνω υλικών μπορούν να εφαρμοσθούν οι διατάξεις της επόμενης παραγράφου.

3. Οποιαδήποτε τομή ή εκσκαφή οδοστρώματος, ερείσματος, πεζόδρομου ή πεζοδρομίου εθνικής, επαρχιακής, δημοτικής ή κοινοτικής οδού, η οποία είναι απαραίτητη για την κατασκευή έργου, που εκτελείται από επιχείρηση κοινής ωφέλειας, οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, επιτρέπεται να γίνει μόνο ύστερα από άδεια της αρμόδιας για τη συντήρηση της οδού υπηρεσίας, η οποία θεωρείται πριν από την έναρξη των εργασιών από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή. Στην άδεια αυτήν ορίζεται ο χρόνος μέσα στον οποίο θα ενεργείται η πλήρης αποκατάσταση της φθοράς του οδοστρώματος από την επιχείρηση ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο. Οι αρμόδιες υπηρεσίες συντήρησης των οδών υποχρεούνται, μετά την παρέλευση της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην άδεια, να αποκαθιστούν τις γενόμενες φθορές και να καταλογίζουν τη σχετική δαπάνη σε

[115] Το τελευταίο εδάφιο της παραγρα΄φου 1 του άρθρου 36 προστέθηκε μρ το άρθρο 32 του ν. 4530/2018 (Α΄59)

[116] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[117] Η παρ. 2 του ά. 46 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 42 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

βάρος του οργανισμού, της επιχείρησης ή του προσώπου που εκτελεί ή για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο, κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

4. Αυτοί που εργάζονται στις οδούς υποχρεούνται να φορούν ειδικούς επενδύτες ασφάλειας, αντανακλαστικούς και φθορίζοντες, ώστε να διακρίνονται ευχερώς από τα κινούμενα σε αυτές οχήματα. Οι προδιαγραφές των επενδυτών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Υπόχρεοι για τον εφοδιασμό των εργαζομένων στις οδούς με τους επενδύτες αυτούς είναι οι εργοδότες.

5. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ, της δε παραγράφου 4 με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ. Αυτός που παραβαίνει τις λοιπές διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και αυτός που επιφέρει με οποιονδήποτε τρόπο, και από αμέλεια ακόμη, φθορές στην οδό, εφόσον από άλλη διάταξη δεν προβλέπεται αυστηρότερη ποινή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους.[118]

Άρθρο 48: Κατάληψη τμήματος οδού και πεζόδρομου

1. Η προσωρινή ή διαρκής κατάληψη τμήματος του οδοστρώματος με εγκαταστάσεις ή εμπόδια απαγορεύεται, ιδιαίτερα αν με αυτά παρεμποδίζεται η κυκλοφορία, η επιτρεπόμενη στάση ή στάθμευση οχημάτων ή περιορίζεται η ορατότητα αυτών που χρησιμοποιούν τις οδούς.

2. Κατ' εξαίρεση της διάταξης της προηγούμενης παραγράφου, μπορεί να επιτραπεί σε έκτακτες περιπτώσεις ή ζώνες μικρής κυκλοφορίας εντός κατοικημένων περιοχών, αν υπάρχει αρκετός χώρος γι' αυτό, η κατάληψη τμήματος οδού με προσωρινές εγκαταστάσεις ή εμπόδια ύστερα από άδεια των Δημοτικών ή Κοινοτικών Αρχών μετά γνώμη των αρμόδιων Αστυνομικών Αρχών.

3. Αυτοί που ανεγείρουν οικοδομές μέσα σε κατοικημένες περιοχές ή εκτελούν άλλα έργα και καταλαμβάνουν ολόκληρο το πεζοδρόμιο μπροστά από την οικοδομή ή το έργο, υποχρεούνται να κατασκευάσουν πρόσθετο πεζοδρόμιο ή να πάρουν άλλα κατάλληλα μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

4. Όταν επιτρέπεται, όπως πιο πάνω, η κατάληψη τμήματος οδού πρέπει αυτό να επισημαίνεται υποχρεωτικά από αυτόν που το κατέλαβε κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος Κώδικα.

5. Η κατάληψη επιφάνειας πεζόδρομου για οποιαδήποτε άλλη χρήση, εκτός γι' αυτήν που έχει κατασκευαστεί, απαγορεύεται, εφόσον παρεμποδίζεται η κυκλοφορία των πεζών, ως και η είσοδος - έξοδος οχημάτων άμεσης ανάγκης ή εξυπηρέτησης των παροδίων.

6. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ.[119]

Άρθρο 49: Αγώνες στις οδούς και στις πίστες[120]

1. Αγώνες ζωήλατων οχημάτων, ζώων, ποδηλάτων, αυτοκινήτων, τετράτροχων οχημάτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων σε οδούς και χώρους του πεδίου εφαρμογής του παρόντος, επιτρέπεται να γίνονται μόνο έπειτα από σχετική άδεια.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο άδεια χορηγείται:

α) Για τους αγώνες ζωήλατων οχημάτων και ζώων, από τις κατά τόπους Αστυνομικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Τροχαίας.

β) Για τους αγώνες ποδηλάτων, ομοίως από τις παραπάνω Αρχές, έπειτα από προηγούμενη αίτηση των ενδιαφερομένων και γνώμη της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ποδηλασίας (Ε.Ο.Π.).

γ) Για όλους τους αγώνες μοτοσυκλετών, μοτοποδηλάτων και τετράτροχων οχημάτων, που διενεργούνται από συλλόγους, μέλη της ειδικώς αναγνωρισμένης Αθλητικής Ομοσπονδίας, ή από την

---

[118] Η παρ. 5 του ά. 47 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 43 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[119] Η παρ. 6 του ά. 48 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 44 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[120] Το άρθρο 49 αντικαταστάθηκε ως έχει με το άρθρο 17 του ν.4275/2014 (Α΄149)

ίδια, από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ή τιςεξουσιοδοτημένες από αυτόν Αρχές, έπειτα από σύμφωνη γνώμη της Αθλητικής Ομοσπονδίας Μοτοσυκλετών ή του νομικού προσώπου που εκπροσσωπεί νόμιμα το άθλημα στη Διεθνή Ομοσπονδία Μοτοσυκλέτας (Δ.Ο.Μ.), σύμφωνα με τους κανόνες ασφαλείας που ορίζει η Διεθνής Ομοσπονδία Μοτοσυκλέτας (Δ.Ο.Μ.). Ειδικά για τους αγώνες που διοργανώνονται από την Αθλητική Ομοσπονδία Μοτοσυκλετών, απαιτείται γνωστοποίηση προς τις αρμόδιες Αρχές.

δ) Για όλους τους εθνικούς αγώνες αυτοκινήτων, οχημάτων καρτ, παλαιών αυτοκινήτων ιστορικού ενδιαφέροντος, από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ή τις εξουσιοδοτημένες από αυτόν Αρχές, έπειτα από σύμφωνη γνώμη της, αναγνωρισμένης από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Αθλητικής Ομοσπονδίας Αυτοκινήτων.

Για όλους τους διεθνείς αγώνες αυτοκινήτων, οχημάτων καρτ, παλαιών αυτοκινήτων ιστορικού ενδιαφέροντος, που αναγράφονται στο πρόγραμμα αγώνων της Διεθνούς Ομοσπονδίας Αυτοκινήτου, από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ή τις εξουσιοδοτημένες από αυτόν Αρχές, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του νομικού προσώπου που εκπροσωπεί νόμιμα το άθλημα στη Διεθνή Ομοσπονδία Αυτοκινήτου (Δ.Ο.Α.) ή της, αναγνωρισμένης από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Αθλητικής Ομοσπονδίας για το μηχανοκίνητο αθλητισμό, σύμφωνα με τους κανόνες ασφαλείας που ορίζει η Διεθνής Ομοσπονδία Αυτοκινήτων (Δ.Ο.Α.).

ε) Για τις εκδηλώσεις των παλαιών αυτοκινήτων ιστορικού ενδιαφέροντος από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ή τις εξουσιοδοτημένες από αυτόν Αρχές, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του νομικού προσώπου που εκπροσωπεί νόμιμα τα παραπάνω στη Διεθνή Ομοσπονδία Παλαιού Αυτοκινήτου (Δ.Ο.Π.Α.) ή τη Διεθνή Ομοσπονδία Αυτοκινήτων (Δ.Ο.Α.).

Η αίτηση των ενδιαφερομένων για τις ανωτέρω περιπτώσεις γ΄, δ΄ και ε΄ του παρόντος υποβάλλεται κατά περίπτωση στις ανωτέρω Αθλητικές Ομοσπονδίες (Αυτοκινήτου ή Μοτοσυκλετών) ή στα νομικά πρόσωπα που εκπροσωπούν νόμιμα το άθλημα στην Ελλάδα είτε τη Διεθνή Ομοσπονδία Αυτοκινήτου (Δ.Ο.Α.) είτε τη Διεθνή Ομοσπονδία Μοτοσυκλέτας (Δ.Ο.Μ.) είτε τη Διεθνή Ομοσπονδία Παλαιού Αυτοκινήτου (Δ.Ο.Π.Α.) και διαβιβάζεται στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ή στις εξουσιοδοτημένες από αυτόν Αρχές, μαζί με την απαιτούμενη σύμφωνη γνώμη τους, προκειμένου να εκδοθεί η σχετική άδεια.

3. Για την περίπτωση των οχημάτων καρτ, απαιτείται άδεια οδήγησης αυτοκινήτου ή άδεια οδηγού αγώνων κάρτινγκ οποιασδήποτε κατηγορίας, που έχει εκδοθεί από την αναγνωρισμένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού Αθλητική Ομοσπονδία για το Μηχακίνητο Αθλητισμό ή σε ό,τι αφορά τους διεθνείς αγώνες καρτ από το νομικό πρόσωπο που εκπροσωπεί νόμιμα το άθλημα στη Διεθνή Ομοσπονδία Αυτοκινήτου (Δ.Ο.Α.).

Τα μέτρα ασφαλείας που προβλέπονται από το Διεθνή Κανονισμό Καρτ, τόσο για τους οδηγούς όσο και για τους θεατές, εφαρμόζονται αναλόγως.

4. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και με ποινή απαγόρευσης διοργάνωσης αγώνων για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε (5) ετών από την ημερομηνία παράβασης.

Άρθρο 50: Τεκμήριο υπαιτιότητας

Τεκμαίρεται υπαιτιότητα του τρίτου που ζημιώθηκε από την κυκλοφορία οδικού οχήματος, το οποίο οδηγείται κατά τις περί κυκλοφορίας διατάξεις, αν αυτός παραβίασε κατά την επέλευση της ζημίας, τις διατάξεις αυτές. Σε κάθε άλλη περίπτωση έχει εφαρμογή ο ν. ΓΠΝ/1911 “περί της εκ των αυτοκινήτων ποινικής και αστικής ευθύνης”, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα.

Άρθρο 51: Πραγματογνώμονες

Κατά την κατάρτιση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 185 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του πίνακα πραγματογνωμόνων και για τα θέματα τα οποία σχετίζονται με τα συμβάντα από τροχαία ατυχήματα πρέπει να περιλαμβάνονται σ’ αυτόν πρόσωπα, τα οποία έχουν τεχνική επιστημονική κατάρτιση ή εμπειρία για θέματα κυκλοφορίας κατά προτίμηση από δημόσιους υπαλλήλους ή συνταξιούχους, που υποδεικνύονται από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, το Υπουργείο Μεταφορών και

Επικοινωνιών, το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος και το νομικό πρόσωπο που εκπροσωπεί στη χώρα μας τη Διεθνή Ομοσπονδία Αυτοκινήτου.

Άρθρο 52: Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας

1. Μέτρα που αφορούν στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, όπως στον καθορισμό των μονόδρομων, ποδηλατοδρόμων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, στην προτεραιότητα οδών, στην αλλαγή της διατομής του οδοστρώματος ή της οδού, στην εγκατάσταση και λειτουργία φωτεινής σηματοδότησης, στον προσδιορισμό και τη λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων σε κοινόχρηστους χώρους και γενικά στον καθορισμό χώρων στάθμευσης και στην επιβολή περιορισμών ή απαγορεύσεων κυκλοφορίας ή στάθμευσης, λαμβάνονται με αποφάσεις του Περιφερειακού ή Δημοτικού Συμβουλίου στο οδικό δίκτυο αρμοδιότητάς τους, με βάση μελέτες που έχουν εκπονηθεί από ή για λογαριασμό των αρμοδίων Τεχνικών Υπηρεσιών τους. Οι αποφάσεις αυτές εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Κατ' εξαίρεση, τα μέτρα του πρώτου εδαφίου, που καθορίζονται στις μελέτες που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από τις Υπηρεσίες κυκλοφορίας του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύου ή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, λαμβάνονται με αποφάσεις των κατά τόπους αρμοδίων Περιφερειακών Αστυνομικών Διεθύνσεων ή Διευθύνσεων Τροχαίας, όταν αυτά αφορούν:

α) Τους αυτοκινητόδρομους, τις οδούς ταχείας κυκλοφορίας και το εθνικό οδικό δίκτυο της χώρας, τις παρακαμπτήριες οδούς αυτών και αυτές που τα επηρεάζουν.

β) Τα εκτελούμενα ή υπάρχοντα ή προγραμματιζόμενα συγκοινωνιακά έργα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στο αστικό και υπεραστικό δίκτυο.

γ) Το βασικό οδικό δίκτυο, όπως αυτό ορίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων:

– Των Δήμων της Περιφέρειας Αττικής εκτός των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων.

– Του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης ήτοι των Δήμων Θεσσαλονίκης, Κορδελιού– Ευόσμου, Παύλου Μελά, Αμπελοκήπων– Μενεμένης, Καλαμαριάς, Νεάπολης– Συκεών, πλην της δημοτικής ενότητας Πεύκων, Πυλαίας– Χορτιάτη, πλην της δημοτικής ενότητας Χορτιάτη, της δημοτικής ενότητας Θέρμης του Δήμου Θέρμης και της δημοτικής κοινότητας Καλοχωρίου του Δήμου Δέλτα.

– Του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου, ήτοι των δημοτικών ενοτήτων Βόλου, Ν. Ιωνίας, Αισωνίας και Ιωλκού του Δήμου Βόλου.

– Του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου, ήτοι των δημοτικών ενοτήτων Ηρακλείου και Νέας Αλικαρνασσού του Δήμου Ηρακλείου και της δημοτικής Ενότητας Γαζίου του Δήμου Μαλεβιζίου.

– Του πολεοδομικού συγκροτήματος Πατρών, ήτοι των Δημοτικών Κοινοτήτων Ανατολικού, αρκτικού, Κεντρικού και Νότιου Τομέα Δήμου Πατρέων, της Δημοτικής Κοινότητας Ρίου (Αγίου Γεωργίου Ρίου), της Τοπικής Κοινότητας Ακταίου (Βερναδαίικων) και της Δημοτικής Κοινότητας Παραλίας.

– Του πολεοδομικού συγκροτήματος Λάρισας, ήτοι της δημοτικής Ενότητας Λαρισαίων.

δ) Τις παρακαμπτήριες οδούς του βασικού δικτύου της προηγούμενης περίπτωσης και στις οδούς που επηρεάζουν το ανωτέρω δίκτυο.

ε) Την κυκλοφορία στο οδικό δίκτυο επί των ορίων, μεταξύ ομόρων ΟΤΑ.

Οι παραπάνω κανονιστικές αποφάσεις γνωστοποιούνται άμεσα στις κατά τόπους Υπηρεσίες Τροχαίας ή στις Αστυνομικές Υπηρεσίες που ασκούν καθήκοντα Τροχαίας, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες κυκλοφορίας της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Αν από τη λήψη των μέτρων της παρούσας παραγράφου επηρεάζονται οι υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.Α.Σ.Α.), για την περιοχή αρμοδιότητάς του ή των αρμοδίων Υπηρεσιών των Περιφερειών για λεωφορειακές διαδρομές ΚΤΕΛ ή των Δήμων για αστικές λεωφορειακές διαδρομές, για τις άλλες περιοχές της χώρας.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο μπορεί να λαμβάνονται προσωρινά εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών, με απόφαση των κατά τόπους αρμοδίων Διευθύνσεων Αστυνομίας ή Διευθύνσεων Τροχαίας, όταν αυτό επιβάλλεται από ιδιαίτερους λόγους ασφαλείας ή σε έκτακτες περιπτώσεις για την αντιμετώπιση τελείως προσωρινών καταστάσεων.

3. Με τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων, και με την αυτή διαδικασία, μπορεί να καθορίζονται σε κατοικημένες περιοχές, πεζόδρομοι ή περιοχές μόνο για την κυκλοφορία πεζών ή ατόμων με αναπηρίες ή περιοχές ήπιας κυκλοφορίας. Όπου οι αποφάσεις αυτές επηρεάζουν τις υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, εφαρμόζεται και η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Στις μελέτες, βάσει των οποίων εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις, περιλαμβάνεται αναγκαίως και ο κανονισμός λειτουργίας του πεζόδρομου.

4. α) Με βάση κυκλοφοριακές μελέτες, που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από κοινού από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας ή του οικείου δήμου και του Φορέα ή της Υπηρεσίας που είναι κατά περίπτωση αρμόδιος για τις Υπηρεσίες δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς και με απόφαση του οικείου Δημάρχου, εξαιρουμένης της περιοχής αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., μπορούν να καθορίζονται οδοί ή λωρίδες κυκλοφορίας, στις οποίες κυκλοφορούν μόνο μέσα δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των τροχιοδρομικών οχημάτων.

β) Για την περιοχή αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., ο καθορισμός οδών ή λωρίδων κυκλοφορίας, στις οποίες κυκλοφορούν μόνο μέσα δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των τροχιοδρομικών οχημάτων, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μετά από εισήγηση του Οργανισμού με βάση το στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό του Ο.Α.Σ.Α. και με βάση μελέτες που εκπονούνται από τον Ο.Α.Σ.Α. για τα μέτρα προτεραιότητας των δημόσιων μέσων μαζικής μεταφοράς έναντι των λοιπών οχημάτων, καθώς επίσης για την εγκατάσταση ειδικών σημάνσεων και για κάθε μέτρο που θα εξασφαλίζει την απρόσκοπτη κυκλοφορία των οχημάτων των αστικών συγκοινωνιών και την ασφαλή και άνετη διακίνηση των επιβατών. Με όμοια απόφαση που λαμβάνεται μετά από σχετική μελέτη και πρόταση των αρμόδιων υπηρεσιών εκπόνησης ή έγκρισης των κυκλοφοριακών μελετών, είναι δυνατόν να επιτρέπεται στις προαναφερόμενες οδούς ή λωρίδες η κυκλοφορία δίκυκλων μοτοσικλετών, μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων, καθώς επίσης και η εφαρμογή των μέτρων αυτών για ορισμένες ημέρες και ώρες. Σε όλες τις περιπτώσεις καθορισμού οδών ή λωρίδων της παρούσας περίπτωσης, η επιλογή του είδους και του υλικού διαχωρισμού, η συ νοδευτική οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η υλοποίηση της σήμανσης, η τοποθέτηση και συντήρηση των διαχωριστικών μέσων ανήκουν στην αρμοδιότητα των εποπτευόμενων από αυτό Οργανισμών που βαρύνονται και με τις σχετικές δαπάνες.

γ) Οι προδιαγραφές και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υλικού και των στοιχείων διαχωρισμού καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

δ) Για την περιοχή αρμοδιότητας του Σ.Α.Σ.Θ., οι σχετικές δαπάνες που αφορούν την κατασκευή και συντήρηση των λωρίδων κυκλοφορίας δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς προσώπων, βαρύνουν τον αντίστοιχο δήμο, ενώ το κόστος εγκατάστασης και συντήρησης των ηλεκτρονικών μέσων ελέγχου βαρύνουν το Φορέα Λειτουργίας.

ε) Η παράβαση των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρούσας παραγράφου τιμωρείται με το πρόστιμο που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου αυτού για τους παραβάτες των μέτρων περιορισμού ή απαγόρευσης της κυκλοφορίας.

στ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζεται η αρμόδια Υπηρεσία Τροχαίας και οι διαδικασίες για την αφαίρεση της άδειας κυκλοφορίας και οδήγησης στους ανωτέρω παραβάτες για ορισμένο χρονικό διάστημα, από δέκα (10) ημέρες μέχρι τρεις (3) μήνες.[121]

5. Σε οδούς, στις οποίες για ειδικούς λόγους επιβάλλε ται η αναγκαστική μείωση της ταχύτητας των οχημάτων ή ο περιορισμός της κυκλοφορίας τους, μπορεί να ορίζεται, με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, η δημιουργία ειδικών διαμορφώσεων του οδοστρώματος ή η τοποθέτηση

[121] Η παράγραφος 4 του άρθρου 52 αντικαταστάθηκε ως έχει με την παρ. 1 του άρθρου 101 τουν.4199/2014 (Α΄216)

κινητών εμποδίων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι κατηγορίες των οδών στις οποίες επιτρέπεται η δημιουργία των ως άνω διαμορφώσεων ή η τοποθέτηση κινητών εμποδίων, οι προϋποθέσεις δημιουργίας ή τοποθέτησής τους, οι προδιαγραφές και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και η ειδική σήμανση που πρέπει να εφαρμόζεται, κατά περίπτωση. Εκείνος που παραβαίνει την παραπάνω υπουργική απόφαση τιμωρείται με φυλάκιση από έναν (1) έως έξι (6) μήνες και χρηματική ποινή από χίλια (1.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Με τις ίδιες ποινικές κυρώσεις τιμωρείται και εκείνος που δημιουργεί ειδική διαμόρφωση ή τοποθετεί κινητά εμπόδια πριν από την έκδοση της υπουργικής αποφάσεως.

6. Για την ανακούφιση, την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή της οδικής κυκλοφορίας, σε συνδυασμό με τηνανάγκη εξασφάλισης καλύτερων συνθηκών διεξαγωγής της οδικής κυκλοφορίας με τα μέσα δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς προσώπων ή για λόγους γενικότερου δημόσιου συμφέροντος, μπορούν να λαμβάνονται μέτρα περιορισμού ή απαγόρευσης της κυκλοφορίας ή της στάθμευσης μηχανοκίνητων οχημάτων οποιασδήποτε κατηγορίας ή ορισμένων κατηγοριών, καθώς και μοτοποδηλάτων σε ορισμένη περιοχή ή περιοχές της χώρας ή πόλεων ή κωμοπόλεων ή σε ορισμένη οδό ή οδούς ή και σε τμήμα οδού ή οδών. Στις περιοχές όπου, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγουμένου εδαφίου, έχει απαγορευθεί η στάθμευση οχημάτων και μοτοποδηλάτων, εκτός από τις προβλεπόμενες από την παράγραφο αυτή κυρώσεις, μπορεί να γίνεται και η μεταφορά του οχήματος ή του μοτοποδηλάτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 34 του παρόντος Κώδικα. Τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο αυτή λαμβάνονται για την περιοχή της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και για τις υπόλοιπες περιοχές της χώρας με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η παράβαση των διατάξεων των αποφάσεων που εκδίδονται κατά το προηγούμενο εδάφιο τιμωρείται, για μεν τη στάθμευση κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 του παρόντος Κώδικα, για δε τα μέτρα περιορισμού ή απαγόρευσης της κυκλοφορίας με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200) ευρώ. Επιπλέον, στους παραβάτες που δεν συμμορφώνονται με τις υποδείξεις των αστυνομικών οργάνων για στάθμευση σε συγκεκριμένο σημείο ή άμεση έξοδο από την απαγορευμένη περιοχή επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους.

7. Τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού ισχύουν από την τοποθέτηση των οικείων πινακίδων σήμανσης, των σηματοδοτών ή των διαγραμμίσεων στο οδόστρωμα, εκτός εάν κατά το χρόνο ισχύος των μέτρων αυτών η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τροχονόμους ή τα μέτρα έχουν ληφθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και από τον Κώδικα αυτόν δεν προβλέπονται αντίστοιχες πινακίδες σήμανσης, οπότε τα μέτρα αυτά ισχύουν από τη δημοσίευση των σχετικών, κατά την προηγούμενη παράγραφο, αποφάσεων ή από τη χρονολογία που θα ορίζουν οι ίδιες αυτές αποφάσεις.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη μπορούν να επιβάλονται περιορισμοί στην κίνηση φορτηγών αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο της χώρας και να καθορίζεται η προσωρινή κίνησή τους σε χώρους στάθμευσης. Με απόφαση των οικείων Περιφερειακών Συμβουλίων καθορίζεται ωράριο τροφοδοσίας των επιχειρήσεων, υπεραγορών και λοιπών καταστημάτων. Οι μεν παραβάτες των διατάξεων που θεσπίζονται βάσει των εξουσιοδοτήσεων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής, τιμωρούνται με τις ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006 που αφορούν τα φορτηγά οχήματα, οι δε παραβάτες των διατάξεων που θεσπίζονται βάσει των εξουσιοδοτήσεων του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου αυτής τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400) ευρώ.[122]

[122] Αντικαταστάθηκε όλο το άρθρο 52 από την παράγραφο 9 του άρθρπυ 48 του ν.4313/2014 (ΦΕΚ Α΄ 261/2014)

Άρθρο 52Α : Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας στους χερσαίους χώρους λιμένων.
[123]

1. Μέτρα που αφορούν στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, στον καθορισμό των μονοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, στην προτεραιότητα οδών, στην αλλαγή της διατομής του οδοστρώματος ή της οδού, στον προσδιορισμό και τη λειτουργία χώρων στάθμευσης οχημάτων και γενικά στον καθορισμό χώρων στάθμευσης και στην επιβολή περιορισμών ή απαγορεύσεων κυκλοφορίας ή στάθμευσης, στους λιμένες της επικράτειας λαμβάνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Προστασίας του Πολίτη, με βάση μελέτες των οικείων φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων οι οποίες έχουν εκπονηθεί από τις αρμόδιες τεχνικές τους υπηρεσίες, ή ελλείψει αυτών, από τεχνικές υπηρεσίες των οικείων Δήμων ή Περιφερειών, με μέριμνα των φορέων. Οι ανωτέρω μελέτες τυγχάνουν της σύμφωνης γνώμης της Λιμενικής Αρχής και διαβιβάζονται από τον οικείο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, για προώθηση και έγκριση από την Επιτροπή Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων (ΕΣΑΛ).

2. Όσον αφορά στους τουριστικούς λιμένες της επικράτειας τα μέτρα της παραγράφου 1 λαμβάνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Προστασίας του Πολίτη και Πολιτισμού και Τουρισμού, και εφαρμόζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1. Οι μελέτες για τους τουριστικούς λιμένες, αφού τύχουν της σύμφωνης γνώμης της Λιμενικής Αρχής, διαβιβάζονται από τον οικείο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού για προώθηση και έγκριση από την επιτροπή τουριστικών λιμένων του άρθρου 30 του ν.2160/1993.

3. Αν από τη λήψη των μέτρων της παραγράφου 1 επηρεάζονται οι υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, οι μελέτες τυγχάνουν και της σύμφωνης γνώμης του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.Α.Σ.Α.), για την περιοχή αρμοδιότητάς του ή των Διευθύνσεων Μεταφορών και Επικοινωνιών των Περιφερειών για τις άλλες περιοχές της χώρας.

4. Με αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων των δύο πρώτων εδαφίων των παραγράφων 1 και 2 και με την ίδια διαδικασία μπορούν να καθορίζονται, εντός των λιμένων και τουριστικών λιμένων, πεζόδρομοι ή περιοχές μόνο για την κυκλοφορία πεζών ή Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) ή περιοχές ήπιας κυκλοφορίας. Όπου από τις αποφάσεις αυτές επηρεάζονται οι υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, εφαρμόζεται και η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

5. Τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού ισχύουν από την τοποθέτηση των οικείων πινακίδων σήμανσης, των σηματοδοτών ή των διαγραμμίσεων στο οδόστρωμα, εκτός αν κατά το χρόνο ισχύος των μέτρων αυτών η κυκλοφορία ρυθμίζεται από τα στελέχη της Λιμενικής Αρχής.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ, ΑΠΟΓΡΑΦΗ, ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, ΘΕΣΗ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ - ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΒΑΡΗ ΚΑΙ ΕΛΞΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Άρθρο 53 - Διαστάσεις και βάρη οχημάτων

1.α. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται το μέγιστο όριο των διαστάσεων, του βάρους, του φορτίου και των ανά άξονα επιβαρύνσεων των αυτοκινήτων οχημάτων και των ρυμουλκουμένων από αυτά.

[123] Με την παράγραφο 2 του άρθρου 23 του ν.4058/2012/ΦΕΚ63Α προστίθεται το ανωτέρω άρθρο 52Α

β. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα παραπάνω τεχνικά στοιχεία για τα αγροτικά μηχανήματα.

γ. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Ανάπτυξης καθορίζονται τα παραπάνω θέματα για τα μηχανήματα έργων.

δ. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται τα παραπάνω θέματα για τα μοτοποδήλατα, ποδήλατα και χειροκίνητα οχήματα και

ε. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται τα παραπάνω θέματα για τα ζωήλατα οχήματα.

Η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα παραπάνω τεχνικά στοιχεία γίνεται αντίστοιχα με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και των συναρμόδιων Υπουργών.[124]

2. Τα πιο πάνω οχήματα των οποίων οι διαστάσεις, το βάρος, το φορτίο και οι ανά άξονα επιβαρύνσεις υπερβαίνουν τα καθοριζόμενα ανώτατα όρια της κάθε περίπτωσης, επιτρέπεται να κυκλοφορούν μόνο ύστερα από ειδική άδεια, η οποία μπορεί να δοθεί από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή των εξουσιοδοτημένων απ' αυτόν αρχών. Στην άδεια αυτήν καθορίζονται περιορισμοί για την κυκλοφορία των οχημάτων αυτών αναφερόμενοι ιδίως στις οδούς διέλευσης, το χρόνο κυκλοφορίας, τη μέγιστη επιτρεπόμενη ταχύτητα και τα απαιτούμενα μέτρα οδικής ασφάλειας.

3. Στον καθορισμό του πλάτους των ρυμουλκούμενων και των συνδυασμών οχημάτων δεν συμπεριλαμβάνεται η εγκάρσια προέκταση:

α) Των ελαστικών πλησίον του σημείου επαφής τους με το έδαφος και των συνδέσεων των δεικτών πίεσης αυτών.

β) Των αντιολισθητικών συσκευών προσαρμοσμένων στους τροχούς.

γ) Των καθρεπτών οδήγησης όταν είναι τέτοιας κατασκευής ώστε να υποχωρούν τόσο προς τα μπρος όσο και προς τα πίσω με μέτρια πίεση, για να μην εξέχουν πέραν του επιτρεπόμενου μέγιστου πλάτους.

δ) Των πλευρικών δεικτών κατεύθυνσης και των ενδεικτικών φώτων του όγκου τους.

ε) Των τελωνειακών σφραγίδων, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στο φορτίο και συσκευών οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εξασφάλιση και προστασία των σφραγίδων αυτών.

4. Τα άκρα των αξόνων και τα κεντρικά τμήματα των τροχών (πλήμνες) των οδικών οχημάτων απαγορεύεται να εξέχουν του εξωτερικού περιγράμματος του οχήματος, εξαιρουμένων των μηχανημάτων έργων, των αγροτικών μηχανημάτων και ζωήλατων οχημάτων, τα οποία στερούνται προφυλακτήρων λάσπης (φτερών) ή έχουν αμάξωμα το οποίο δεν εξέχει των τροχών και για τα οποία επιτρέπεται τα άκρα των αξόνων και των κεντρικών τμημάτων των τροχών να εξέχουν του επιπέδου της στεφάνης των τροχών το πολύ 0,25 μ..

5. Το όχημα το οποίο κυκλοφορεί παρά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ακινητοποιείται από το αρμόδιο αστυνομικό όργανο που διαπίστωσε την παράβαση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 46 του παρόντος Κώδικα.

6. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδομένων κοινών υπουργικών αποφάσεων τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ και με αφαίρεση της άδειας ικανότητας οδηγού για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα, εκτός των φορτηγών αυτοκινήτων για τα οποία εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006.[125]

Άρθρο 54 - Έλξη οχημάτων

1. Τα οδικά οχήματα επιτρέπεται να έλκουν άλλο όχημα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών, για τα αυτοκίνητα

[124] Η παρ. 1 του άρθρου 53 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 47 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[125] Η παρ. 6 του ά. 53 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 47 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

οχήματα, και απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, για τα μηχανήματα έργων, μπορεί να επιτρέπεται η έλξη περισσοτέρων του ενός ρυμουλκουμένων και να επιβάλλονται περιορισμοί στην κυκλοφορία των συρμών αυτών.[126]

2. Οι αγροτικοί ελκυστήρες επιτρέπεται να έλκουν περισσότερα από ένα αγροτικά μηχανήματα, αν αυτά είναι εφοδιασμένα με συστήματα τροχοπέδησης, που ο χειρισμός τους γίνεται από τη θέση του οδηγού του ελκυστήρα και το συνολικό μήκος του συρμού δεν υπερβαίνει τα 14 μέτρα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να επιτρέπεται για τους πιο πάνω ελκυστήρες να έλκουν περισσότερα από ένα φορτωμένα ρυμουλκούμενα. Σε όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 55, 56 και 57 του παρόντος Κώδικα.

3. Η έλξη μηχανοκίνητου οχήματος επιτρέπεται από άλλο, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, μόνο αν το ελκόμενο δεν είναι δυνατό να κινηθεί με ίδια μέσα, λόγω βλάβης ή λόγω έλλειψης κύριων οργάνων και αν δεν δημιουργείται από αυτό κίνδυνος για την κυκλοφορία.

4. Με αποφάσεις των αρμόδιων, κατά περίπτωση, Υπουργών Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις σύνδεσης μηχανοκίνητων οχημάτων και ρυμουλκούμενων.

5. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[127]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΤΡΟΧΟΠΕΔΗΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Άρθρο 55: Τροχοπέδηση αυτοκινήτων οχημάτων

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με συστήματα τροχοπέδησης, τα οποία να μπορεί να χειρίζεται με ευχέρεια ο οδηγός από τη θέση οδήγησης και να είναι ικανά να εκτελέσουν τις πιο κάτω λειτουργίες τροχοπέδησης:

α) Τροχοπέδηση πορείας, ικανή να επιβραδύνει την κίνηση του οχήματος, μέχρι να το σταματήσει, κατά τρόπο ασφαλή, ταχύ και αποτελεσματικό, όποιες και αν είναι οι συνθήκες φόρτωσής του και οποιαδήποτε η ανωφερική ή κατωφερική κλίση της οδού.

β) Τροχοπέδηση στάθμευσης, ικανή να συγκρατεί το όχημα ακίνητο, όποιες και αν είναι οι συνθήκες φόρτωσής του και σε σημαντική ανωφερική ή κατωφερική κλίση της οδού. Οι επιφάνειες τριβής της τροχοπέδης αυτής διατηρούνται στη θέση πέδησης με συσκευή, η ενέργεια της οποίας είναι καθαρά μηχανική.

γ) Τροχοπέδηση έκτακτης ανάγκης (δευτερεύουσα), ικανή να επιβραδύνει την κίνηση του οχήματος, μέχρι να το σταματήσει σε εύλογη απόσταση, όποιες και αν είναι οι συνθήκες φόρτωσής του, ακόμη και σε περίπτωση αποτυχίας της τροχοπέδης πορείας.

2. Τα πιο πάνω συστήματα πέδησης μπορούν να έχουν κοινά τμήματα. Ο συνδυασμός των συστημάτων αυτών επιτρέπεται μόνον όταν αυτά μπορούν να λειτουργήσουν με δύο τουλάχιστον ανεξάρτητους χειρισμούς.

3. Η τροχοπέδη πορείας πρέπει να επενεργεί σε όλους τους τροχούς του οχήματος.

4. Η τροχοπέδη στάθμευσης και η τροχοπέδη έκτακτης ανάγκης πρέπει να επενεργούν σε έναν τουλάχιστον τροχό σε κάθε πλευρά του κατά μήκος άξονα του οχήματος.

5. Η τροχοπέδη πορείας και η τροχοπέδη στάθμευσης πρέπει να επενεργούν σε επιφάνειες τριβής σταθερά συνδεδεμένες με το σύστημα των τροχών, διά μέσου στοιχείων επαρκούς αντοχής.

6. Όταν η τροχοπέδη βρίσκεται σε κατάσταση πέδησης, οι επιφάνειες τριβής δεν πρέπει να μπορούν να αποσυνδέονται. Η αποσύνδεση αυτή είναι δυνατή σε ορισμένες επιφάνειες τριβής στη μεν τροχοπέδη στάθμευσης μόνο μετά από ενέργεια του οδηγού, στη δε τροχοπέδη πορείας ή έκτακτης ανάγκης αν εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα της πέδησης.

---

[126] Η παράγραφος 1 του ά. 54 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 10, παρ. 9 του ν. 2898/2001 (Α΄ 71).

[127] Η παρ. 5 του ά. 54 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 48 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

7. Το σύνολο των τμημάτων του συστήματος τροχοπέδησης πορείας πρέπει να έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα της πέδησης μετά από παρατεταμένη ή επαναλαμβανόμενη επενέργεια.

8. Η επενέργεια της τροχοπέδης πορείας πρέπει να κατανέμεται κατάλληλα και να συγχρονίζεται μεταξύ των διαφόρων αξόνων του οχήματος.

9. Εάν η τροχοπέδη πορείας ενεργοποιείται υποβοηθητικά ή εξ ολοκλήρου από πηγή ενέργειας, πλην της μυϊκής ενέργειας του οδηγού, πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα ακινητοποίησης του οχήματος μέσα σε εύλογη απόσταση, ακόμη και σε περίπτωση αποτυχίας της πηγής ενέργειας.

10. Αυτός που θέτει στην κυκλοφορία, ως και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα, που δεν είναι εφοδιασμένο με σύστημα τροχοπέδησης, το οποίο να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[128]

Άρθρο 56: Τροχοπέδηση ρυμουλκούμενων

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 57 παράγραφος 1 περίπτωση γ΄ του παρόντος Κώδικα, τα ρυμουλκούμενα, εκτός από τα ελαφρά, επιβάλλεται να είναι φοδιασμένα με τα ακόλουθα δύο συστήματα τροχοπέδησης:

α) Τροχοπέδη πορείας, ικανή να επιβραδύνει την κίνηση του οχήματος, μέχρι να το σταματήσει κατά τρόπον ασφαλή, ταχύ και αποτελεσματικό, όποιες και αν είναι οι συνθήκες φόρτωσής του και οποιαδήποτε η ανωφερική ή κατωφερική κλίση της οδού.

β) Τροχοπέδη στάθμευσης, ικανή να επιβραδύνει την κίνηση του οχήματος, μέχρι να το σταματήσει κατά τρόπο ασφαλή, ταχύ και αποτελεσματικό, με την οποία παραμένει το όχημα ακίνητο, όποιες και αν είναι οι συνθήκες φόρτωσής του σε σημαντική ανωφερική ή κατωφερική κλίση της οδού. Οι επιφάνειες τριβής της τροχοπέδης αυτής διατηρούνται στη θέση πέδησης με συσκευή, η ενέργεια της οποίας είναι καθαρά μηχανική. Τα πιο πάνω δεν εφαρμόζονται σε ρυμουλκούμενα, τα οποία δε μπορούν να αποσυνδεθούν από το έλκουν όχημα, χωρίς τη χρήση εργαλείων, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 57 παράγραφος 1 περίπτωση α΄ του παρόντος Κώδικα που αφορούν την τροχοπέδη στάθμευσης του συνδυασμού οχημάτων.

2. Τα συστήματα τροχοπέδησης, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο είναι δυνατό να έχουν κοινά τμήματα, επιτρεπόμενου του συνδυασμού αυτών.

3. Η επενέργεια της τροχοπέδης πορείας πρέπει να κατανέμεται κατάλληλα σ' όλους τους τροχούς του ρυμουλκούμενου και να συγχρονίζεται μεταξύ των διαφόρων αξόνων αυτού.

4. Η τροχοπέδη πορείας πρέπει να τίθεται σε ενέργεια από τη θέση οδήγησης με το χειρισμό της τροχοπέδης πορείας του έλκοντος οχήματος. Από τη διάταξη αυτή εξαιρούνται τα ρυμουλκούμενα με μέγιστο επιτρεπόμενο μικτό βάρος μέχρι 3.500 χιλιόγραμμα, η τροχοπέδη των οποίων μπορεί να είναι κατασκευασμένη, ώστε να τίθεται σε ενέργεια αυτόματα, όταν το ρυμουλκούμενο κινείται προς το επιβραδύνον έλκουν όχημα.

5. Η τροχοπέδη πορείας και στάθμευσης πρέπει να επενεργεί επί επιφανειών πέδησης οι οποίες είναι σταθερά συνδεδεμένες με τους τροχούς διά μέσου στοιχείων επαρκούς αντοχής.

6. Η τροχοπέδη πορείας, σε περίπτωση απόσπασης του ρυμουλκούμενου, πρέπει να το ακινητοποιεί αυτόματα. Της διάταξης αυτής εξαιρούνται τα μονοαξονικά ρυμουλκούμενα και από τα διαξονικά, εκείνα των οποίων η απόσταση των αξόνων είναι μικρότερη του ενός μέτρου με την προϋπόθεση ότι:

α) το μέγιστο επιτρεπόμενο μικτό βάρος αυτών δεν υπερβαίνει τα 1.500 χιλιόγραμμα, και

β) εκτός των ημιρυμουλκούμενων, είναι εφοδιασμένα, πλην της κύριας συσκευής σύνδεσης και με δευτερεύουσα σύνδεση, η οποία σε περίπτωση θραύσης της κύριας συσκευής, θα εμποδίσει την πτώση της ράβδου έλξης του ρυμουλκούμενου στο έδαφος και θα εξασφαλίσει τη συνέχιση της ασφαλούς έλξης.

[128] Η παρ. 10 του ά. 55 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 49 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

7. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα που έλκει ρυμουλκούμενο εκ των ανωτέρω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με σύστημα τροχοπέδησης που λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[129]

Άρθρο 57: Τροχοπέδηση συνδυασμών οχημάτων

1. Τηρουμένων των διατάξεων των δύο προηγούμενων άρθρων, σε συνδυασμό οχημάτων επιβάλλεται:

α) Τα συστήματα πέδησης καθενός εκ των συνδεόμενων οχημάτων να συνδυάζονται μεταξύ τους.

β) Η επενέργεια της τροχοπέδης πορείας να κατανέμεται κατάλληλα και να συγχρονίζεται μεταξύ των συνδεόμενων οχημάτων και

γ) Το μέγιστο επιτρεπόμενο βάρος ρυμουλκούμενου, το οποίο, ενδεχομένως, δεν είναι εφοδιασμένο με τροχοπέδη πορείας, να μην υπερβαίνει το μισό του αθροίσματος του απόβαρου του έλκοντος οχήματος και του βάρους του οδηγού.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί συνδυασμό οχημάτων, που δεν είναι εφοδιασμένος με σύστημα τροχοπέδησης, το οποίο να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[130]

Άρθρο 58: Τροχοπέδηση μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και τρίτροχων οχημάτων

1. Τα δίτροχα μοτοποδήλατα και οι μοτοσικλέτες, χωρίς πλευρικό κάνιστρο, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με δύο συστήματα τροχοπέδησης, εκ των οποίων το ένα θα πρέπει να επενεργεί στον μπροστινό τροχό τουλάχιστον, ενώ το άλλο στον πίσω τροχό τουλάχιστον.

Σε μοτοσικλέτα με πλευρικό καλάθι δεν απαιτείται να υπάρχει σύστημα τροχοπέδησης που να επενεργεί στον τροχό του καλαθιού.

2. Τα μοτοποδήλατα με τρεις τροχούς επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα είτε με δύο ανεξάρτητα συστήματα τροχοπέδησης, που να επενεργούν συγχρόνως σε όλους τους τροχούς είτε με ένα σύστημα τροχοπέδησης, που να επενεργεί σε όλους τους τροχούς και ένα σύστημα εφεδρικής τροχοπέδησης (έκτακτης ανάγκης), το οποίο μπορεί να είναι η τροχοπέδη στάθμευσης.

3. Τα συστήματα τροχοπέδησης μοτοποδηλάτων και μοτοσικλετών πρέπει να είναι ικανά να επιβραδύνουν την κίνηση του οχήματος, μέχρι να το σταματήσουν, κατά τρόπο ασφαλή, ταχύ και αποτελεσματικό, όποιες και αν είναι οι συνθήκες φόρτωσής του και οποιαδήποτε η ανωφερική ή κατωφερική κλίση της οδού.

4. Τα τρίτροχα οχήματα επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με ένα σύστημα τροχοπέδησης, το οποίο με χειρισμό με το πόδι πρέπει να επενεργεί σε όλους τους τροχούς, ένα σύστημα τροχοπέδησης στάθμευσης και ένα σύστημα εφεδρικής τροχοπέδησης (έκτακτης ανάγκης), το οποίο μπορεί να είναι η τροχοπέδη στάθμευσης.

Η τροχοπέδη στάθμευσης πρέπει να είναι σύμφωνη με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 55 παράγραφος 1 περίπτωση β΄ του παρόντος Κώδικα.

5. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί μοτοποδήλατο ή μοτοσικλέτα ή τρίτροχο όχημα, που δεν είναι εφοδιασμένα με σύστημα τροχοπέδησης, που λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[131]

Άρθρο 59: Τροχοπέδηση ποδηλάτων

1. Τα ποδήλατα επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με δύο συστήματα τροχοπέδησης, ανεξάρτητα μεταξύ τους, άμεσης και αποτελεσματικής ενέργειας, εκ των οποίων το μεν ένα θα επενεργεί στο μπροστινό, το δε άλλο στον πίσω τροχό.

---

[129] Η παρ. 7 του ά. 56 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 50 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[130] Η παρ. 2 του ά. 57 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 51 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[131] Η παρ. 5 του ά. 58 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 52 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί ποδήλατο, που δεν είναι εφοδιασμένο με σύστημα τροχοπέδησης, το οποίο να λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[132]

Άρθρο 60: Τροχοπέδηση ζωήλατων οχημάτων

1. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, μπορεί να επιβληθεί σε ορισμένες κατηγορίες ζωήλατων οχημάτων ο εφοδιασμός τους με σύστημα τροχοπέδησης εύχρηστο και αποτελεσματικό, που να επενεργεί στο όχημα και στο έδαφος.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί ζωήλατο όχημα, που δεν είναι εφοδιασμένο με σύστημα τροχοπέδησης, που λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[133]

Άρθρο 61: Τροχοπέδηση αγροτικών μηχανημάτων

1. Αγροτικά μηχανήματα, τα οποία εκ κατασκευής μπορούν να αναπτύξουν ταχύτητα μεγαλύτερη των 30 χιλιομέτρων την ώρα, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με δύο ανεξάρτητα μεταξύ τους συστήματα τροχοπέδησης. Οι διατάξεις των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 3 του άρθρου 55 του παρόντος Κώδικα, εφαρμόζονται ανάλογα και στην προκειμένη περίπτωση.

2. Αγροτικά μηχανήματα, τα οποία εκ κατασκευής δεν μπορούν να αναπτύξουν ταχύτητα μεγαλύτερη των 30 χιλιομέτρων την ώρα, μπορεί να είναι εφοδιασμένα με ένα μόνο σύστημα τροχοπέδησης (τροχοπέδη πορείας), αν το σύστημα αυτό λειτουργεί και ως τροχοπέδη στάθμευσης.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αγροτικό μηχάνημα, που δεν είναι εφοδιασμένο με το προβλεπόμενο πιο πάνω σύστημα τροχοπέδησης ή αυτό δεν λειτουργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[134]

Άρθρο 62: Τροχοπέδηση μηχανημάτων έργων

1. Μηχανήματα έργων, τα οποία εκ κατασκευής μπορούν να αναπτύξουν ταχύτητα μεγαλύτερη των 25 χιλιομέτρων την ώρα, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με δύο ανεξάρτητα μεταξύ τους συστήματα τροχοπέδησης. Οι διατάξεις των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 5 του άρθρου 55 του παρόντος Κώδικα, εφαρμόζονται ανάλογα και στην προκειμένη περίπτωση.

2. Μηχανήματα έργων, τα οποία εκ κατασκευής δεν μπορούν να αναπτύξουν ταχύτητα μεγαλύτερη των 25 χιλιομέτρων την ώρα, επιτρέπεται να είναι εφοδιασμένα με ένα μόνο σύστημα τροχοπέδησης, εάν το σύστημα αυτό λειτουργεί και ως τροχοπέδη στάθμευσης.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί μηχάνημα έργων, που δεν είναι εφοδιασμένο με το προβλεπόμενο σύστημα τροχοπέδησης, που να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[135]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄: ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΕΣ)

Άρθρο 63: Φώτα πορείας (μεγάλα)

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τα οποία μπορούν να υπερβούν την ταχύτητα των 40 χλμ. την ώρα σε ευθεία οριζόντια οδό, επιβάλλεται να έχουν στο μπροστινό μέρος τους δύο λευκά ή ειδικής επιλογής κίτρινα φώτα πορείας, ικανής έντασης, για τον επαρκή φωτισμό της οδού κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες, σε απόσταση τουλάχιστον 100 μέτρων μπροστά από το όχημα.

---

[132] Η παρ. 2 του ά. 59 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 53 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[133] Η παρ. 2 του ά. 60 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 54 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[134] Η παρ. 3 του ά. 61 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 55 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[135] Η παρ. 3 του ά. 62 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 56 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

2. Η απόσταση μεταξύ των εξωτερικών ορίων των φώτων πορείας και του ακρότατου εξωτερικού ορίου του οχήματος σε ουδεμία περίπτωση θα είναι μικρότερη από την αντίστοιχη απόσταση των φώτων διασταύρωσης.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα από τα πιο πάνω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα προβλεπόμενα ως άνω φώτα πορείας, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[136]

Άρθρο 64: Φώτα διασταύρωσης (μεσαία)

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τα οποία μπορούν να υπερβούν την ταχύτητα των 10 χλμ. την ώρα σε ευθεία οριζόντια οδό, επιβάλλεται να έχουν στο μπροστινό μέρος τους ζυγό αριθμό λευκών φώτων ή ειδικής επιλογής κίτρινα φώτα διασταύρωσης, ικανής έντασης, για τον επαρκή φωτισμό της οδού κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες, σε απόσταση τουλάχιστον 40 μέτρων μπροστά από το όχημα. Τα αυτοκίνητα οχήματα δεν επιτρέπεται να είναι εφοδιασμένα με περισσότερα από δύο φώτα διασταύρωσης που να ανάβουν ταυτόχρονα.

2. Το εξωτερικό σημείο της φωτιστικής επιφάνειας των φώτων διασταύρωσης πρέπει να μην απέχει περισσότερο από 0,40 μ. από το ακρότατο της αυτής πλευράς εξωτερικό όριο του οχήματος.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα από τα πιο πάνω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα προβλεπόμενα ως άνω φώτα διασταύρωσης, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[137]

Άρθρο 65: Φώτα θέσης (μικρά)

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα επιβάλλεται να έχουν δύο μετωπικά λευκά φώτα θέσης.

Επιτρέπεται η χρήση ειδικής επιλογής κίτρινου χρώματος για τα φώτα αυτά, όταν είναι ενσωματωμένα σε φώτα πορείας ή διασταύρωσης, τα οποία εκπέμπουν ειδικής επιλογής κίτρινες δέσμες.

2. Τα πιο πάνω φώτα θέσης, όταν είναι τα μόνα αναμμένα, πρέπει, κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες, να είναι ορατά από απόσταση τουλάχιστον 300 μέτρων, χωρίς να προκαλούν θάμβωση ή δυσχέρεια στους χρησιμοποιούντες την οδό.

3. Τα αυτοκίνητα και τα ρυμουλκούμενα επιβάλλεται να έχουν, στο πίσω μέρος τους, ζυγό αριθμό ερυθρών φώτων θέσης, ορατών κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες, από απόσταση τουλάχιστον 300 μέτρων, χωρίς να προκαλείται θάμβωση ή δυσχέρεια στους χρησιμοποιούντες την οδό.

4. Το εξωτερικό σημείο της φωτιστικής επιφάνειας των φώτων θέσης πρέπει να μην απέχει περισσότερο από 0,40 μ. από το ακρότατο της αυτής πλευράς εξωτερικό όριο του οχήματος.

5. Τα ρυμουλκούμενα, με πλάτος μεγαλύτερο από 1,60 μ. επιβάλλεται να έχουν δύο μετωπικά λευκά φώτα θέσης, όπως πιο πάνω, προσαρμοσμένα σε τέτοια θέση ώστε το εξωτερικό σημείο της φωτιστικής τους επιφάνειας να μην απέχει περισσότερο από 0,15 μ. από το ακρότατο της αυτής πλευράς εξωτερικό όριο του ρυμουλκούμενου.

6. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο από τα πιο πάνω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα φώτα θέσης που προβλέπονται και τα οποία λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[138]

---

[136] Η παρ. 3 του ά. 63 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 57 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[137] Η παρ. 3 του ά. 64 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 58 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[138] Η παρ. 6 του ά. 65 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 59 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 66: Φώτα όγκου και φώτα πλευρικά

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα, το πλάτος των οποίων υπερβαίνει τα 2,10 μ. επιβάλλεται να έχουν δύο τουλάχιστον φώτα όγκου, τα οποία πρέπει να εκπέμπουν λευκό ή κίτρινο φως προς τα εμπρός και ερυθρό φως προς τα πίσω.

Με τα ίδια πιο πάνω φώτα μπορεί να είναι εφοδιασμένα και τα οχήματα των οποίων το πλάτος υπερβαίνει το 1,80 μ..

2. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα μπορεί να είναι εφοδιασμένα με κίτρινα πλευρικά φώτα.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα από τα πιο πάνω ή ρυμουλκούμενο, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα προβλεπόμενα πιο πάνω φώτα που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[139]

Άρθρο 67: Φως πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα επιβάλλεται να έχουν φώτα ικανής έντασης, για τον επαρκή φωτισμό της πινακίδας του αριθμού κυκλοφορίας, ώστε ο αριθμός, όταν φωτίζεται, να είναι ευανάγνωστος κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες, από απόσταση 20 τουλάχιστον μέτρων και μη ορατό απευθείας από τους ακολουθούντες οδηγούς των άλλων οχημάτων.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με το προβλεπόμενο πιο πάνω φως πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας, που να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[140]

Άρθρο 68: Φώτα τροχοπέδησης

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τα οποία μπορούν να υπερβούν την ταχύτητα των 25 χλμ. την ώρα σε ευθεία οριζόντια οδό και τα ρυμουλκούμενα, επιβάλλεται να έχουν στο πίσω μέρος τους τουλάχιστον δύο ερυθρά φώτα τροχοπέδησης, η φωτιστική ένταση των οποίων να είναι σημαντικά μεγαλύτερη εκείνης των πίσω φώτων θέσης.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα προβλεπόμενα πιο πάνω φώτα πέδησης, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[141]

Άρθρο 69: Φώτα ομίχλης

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα μπορούν να φέρουν μπροστά δύο φώτα ομίχλης αντιθαμβωτικά, λευκού ή ειδικής επιλογής κίτρινου χρώματος και τοποθετημένα κατά τρόπον ώστε κανένα σημείο της φωτιστικής τους επιφάνειας να βρίσκεται ψηλότερα από το ανώτατο σημείο της φωτιστικής επιφάνειας των φώτων διασταύρωσης και το εξωτερικό σημείο της φωτιστικής τους επιφάνειας να μην απέχει περισσότερο από 0,40 μ. από το ακρότατο της αυτής πλευράς εξωτερικό όριο του οχήματος.

2. Τα αυτοκίνητα και τα ρυμουλκούμενα μπορούν να φέρουν πίσω ένα ή δύο φώτα ομίχλης χρώματος ερυθρού.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα εκ των πιο πάνω, το οποίο έχει φώτα ομίχλης που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[142]

---

[139] Η παρ. 3 του ά. 66 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 60 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[140] Η παρ. 2 του ά. 67 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 61 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[141] Η παρ. 2 του ά. 68 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 62 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[142] Η παρ. 3 του ά. 69 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 63 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 70: Φώτα οπισθοπορείας

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα μπορούν να έχουν αντιθαμβωτικά φώτα οπισθοπορείας, λευκού ή ειδικής επιλογής κίτρινου χρώματος, τα οποία να ανάβουν αυτόματα με τη χρησιμοποίηση της ταχύτητας οπισθοδρόμησης του οχήματος.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα, το οποίο έχει φως οπισθοπορείας, που δεν πληροί τους όρους του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[143]

Άρθρο 71: Φώτα δεικτών κατεύθυνσης (φλας) και φώτα έκτακτης ανάγκης

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τα τρίτροχα οχήματα, οι μοτοσικλέτες, τα μοτοποδήλατα και τα ρυμουλκούμενα, επιβάλλεται να έχουν ζυγό αριθμό σταθερών δεικτών κατεύθυνσης με κίτρινα φώτα που αναβοσβήνουν, ορατά κατά την ημέρα και νύκτα από τους χρησιμοποιούντες την οδό. Η συχνότητα με την οποία αναβοσβήνει το φως πρέπει να είναι 90 παλμοί το λεπτό, με ανοχή συν πλην 30 παλμούς.

Με τα πιο πάνω φώτα μπορούν να αναβοσβήνουν συγχρόνως και τα πλευρικά φώτα θέσης.

2. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με συσκευή που να επιτρέπει τη σύγχρονη λειτουργία των φώτων δεικτών κατεύθυνσης (φώτα έκτακτης ανάγκης).

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα, που αναφέρεται στην πιο πάνω παράγραφο και το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τους πιο πάνω προβλεπόμενους φωτεινούς δείκτες κατεύθυνσης που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[144]

Άρθρο 72: Αντανακλαστήρες

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα επιβάλλεται να έχουν στο πίσω μέρος τους δύο τουλάχιστον ερυθρούς αντανακλαστήρες, ορατούς από οδηγό, κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες από απόσταση τουλάχιστον 150 μέτρων, όταν φωτίζονται από τα φώτα πορείας, τα φώτα διασταύρωσης ή τα φώτα ομίχλης άλλου οχήματος.

2. Οι πιο πάνω αντανακλαστήρες των μεν αυτοκινήτων οχημάτων μπορούν να έχουν οποιοδήποτε σχήμα, εκτός τριγωνικού, των δε ρυμουλκούμενων επιβάλλεται να έχουν σχήμα ισόπλευρου τριγώνου, πλευράς μήκους από 0,15 μ. έως και 0,20 μ. και το οποίο τοποθετείται με τη μία πλευρά οριζόντια και την απέναντι αυτής κορυφή προς τα πάνω. Μέσα στο τρίγωνο αυτό απαγορεύεται η τοποθέτηση οποιουδήποτε φωτεινού σήματος.

3. Το εξωτερικό άκρο της φωτιστικής επιφάνειας του αντανακλαστήρα πρέπει να μην απέχει περισσότερο από 0,40 μ. από το ακρότατο της αυτής πλευράς εξωτερικό όριο του οχήματος.

4. Τα ρυμουλκούμενα επιβάλλεται να έχουν στο μπροστινό μέρος δύο λευκούς αντανακλαστήρες οποιουδήποτε σχήματος, εκτός τριγωνικού και να ανταποκρίνονται ως προς την ορατότητα με τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

5. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα, το μήκος των οποίων υπερβαίνει τα 6 μ., επιβάλλεται να έχουν κίτρινους πλευρικούς αντανακλαστήρες.

6. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο, που δεν έχει τους κατά το άρθρο αυτό προβλεπόμενους αντανακλαστήρες, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[145]

Άρθρο 73: Γενική διάταξη ηλεκτρικού συστήματος

1. Το ηλεκτρικό σύστημα των αυτοκινήτων οχημάτων και των συνδυασμών οχημάτων, οι οποίοι αποτελούνται από ένα έλκον αυτοκίνητο όχημα και ένα ή περισσότερα ρυμουλκούμενα, πρέπει να

[143] Η παρ. 2 του ά. 70 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 64 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[144] Η παρ. 3 του ά. 71 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 65 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
[145] Η παρ. 6 του ά. 72 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 66 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

είναι κατασκευασμένο κατά τρόπον ώστε τα φώτα πορείας, διασταύρωσης, ομίχλης, τα μετωπικά φώτα θέσης του αυτοκινήτου οχήματος και το φως της πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας, να μην ανάβουν όταν δεν είναι αναμμένα τα πίσω ερυθρά φώτα θέσης. Επίσης, τα μπροστινά λευκά φώτα θέσης του αυτοκινήτου οχήματος να είναι πάντοτε αναμμένα όταν ανάβουν τα φώτα πορείας, διασταύρωσης ή ομίχλης.

Η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή όταν τα φώτα πορείας ή διασταύρωσης χρησιμοποιούνται για φωτεινή προειδοποίηση (άρθρο 36 παρ. 4).

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα ή συνδυασμό οχημάτων, που δεν είναι εφοδιασμένο με το πιο πάνω προβλεπόμενο ηλεκτρικό σύστημα, το οποίο να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[146]

Άρθρο 74: Φώτα μοτοποδηλάτων και μοτοσικλετών

1. Τα τρίτροχα μοτοποδήλατα επιβάλλεται να έχουν:

α) Ένα ή δύο φώτα διασταύρωσης.

β) Ένα ή δύο πίσω φώτα θέσης.

γ) Ένα ή δύο φώτα τροχοπέδησης.

δ) Ένα ή δύο σε κάθε πλευρά μη τριγωνικούς ανακλαστήρες.

ε) Έναν μη τριγωνικό ανακλαστήρα πίσω.

στ) Δύο ανακλαστήρες σε κάθε ποδομοχλό, όταν αυτοί δεν είναι αναδιπλούμενοι.

Επίσης τα δίτροχα μοτοποδήλατα μπορεί να είναι εφοδιασμένα και με:

α) Ένα ή δύο φώτα πορείας.

β) Δύο σε κάθε πλευρά δείκτες κατεύθυνσης.

γ) Φώτα για το φωτισμό της πινακίδας του αριθμού κυκλοφορίας.

δ) Ένα ή δύο φώτα θέσης μπροστά.

ε) Έναν μη τριγωνικό ανακλαστήρα μπροστά.

2. Τα τρίτροχα μοτοποδήλατα και τα ελαφρά τετράτροχα επιβάλλεται να έχουν:

α) Ένα ή δύο φώτα διασταύρωσης.

β) Ένα ή δύο φώτα θέσης μπροστά. Τα τρίτροχα μοτοποδήλατα με μέγιστο πλάτος άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα θέσης μπροστά.

γ) Ένα ή δύο φώτα θέσης πίσω. Τα τρίκυκλα μοτοποδήλατα με μέγιστο πλάτος άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα θέσης πίσω.

δ) Έναν ή δύο μη τριγωνικούς ανακλαστήρες πίσω. Τα τρίκυκλα μοτοποδήλατα με μέγιστο πλάτος άνω των 1.000 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο μη τριγωνικούς ανακλαστήρες πίσω.

ε) Δύο ανακλαστήρες σε κάθε ποδομοχλό, όταν αυτοί δεν είναι αναδιπλούμενοι.

στ) Ένα ή δύο φώτα τροχοπέδησης. Τα τρίτροχα μοτοποδήλατα με μέγιστο πλάτος άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα τροχοπέδησης.

ζ) Δύο σε κάθε πλευρά δείκτες κατεύθυνσης, για τα τρίτροχα μοτοποδήλατα με κλειστό αμάξωμα.

Επίσης τα τρίτροχα μοτοποδήλατα μπορεί να είναι εφοδιασμένα και με:

α) Ένα ή δύο φώτα πορείας.

β) Δύο σε κάθε πλευρά δείκτες κατεύθυνσης, για τα τρίτροχα μοτοποδήλατα χωρίς κλειστό αμάξωμα.

γ) Φώτα για το φωτισμό της πινακίδας του αριθμού κυκλοφορίας.

δ) Έναν ή δύο σε κάθε πλευρά μη τριγωνικούς ανακλαστήρες.

3. Οι δίτροχες μοτοσικλέτες επιβάλλεται να έχουν:

α) Ένα ή δύο φώτα πορείας.

β) Ένα ή δύο φώτα διασταύρωσης.

γ) Δύο σε κάθε πλευρά δείκτες κατεύθυνσης.

δ) Ένα ή δύο φώτα τροχοπέδησης.

ε) Ένα ή δύο φώτα θέσης μπροστά.

[146] Η παρ. 2 του ά. 73 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 67 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

στ) Ένα ή δύο φώτα θέσης πίσω.
ζ) Φως για το φωτισμό της πίσω πινακίδας του αριθμού κυκλοφορίας.
η) Έναν μη τριγωνικό ανακλαστήρα πίσω.
Επίσης οι δίτροχες μοτοσικλέτες μπορεί να είναι εφοδιασμένες και με:
α) Ένα ή δύο φώτα ομίχλης μπροστά.
β) Ένα ή δύο φώτα ομίχλης πίσω.
γ) Ένα φως έκτακτης ανάγκης.
δ) Έναν ή δύο σε κάθε πλευρά μη τριγωνικούς ανακλαστήρες.
4. Οι δίτροχες μοτοσικλέτες με πλευρικό κάνιστρο επιβάλλεται να έχουν:
α) Ένα ή δύο φώτα πορείας.
β) Ένα ή δύο φώτα διασταύρωσης.
γ) Δύο σε κάθε πλευρά δείκτες κατεύθυνσης.
δ) Ένα ή δύο φώτα τροχοπέδησης.
ε) Δύο ή τρία φώτα θέσης μπροστά, από τα οποία το ένα στο καλάθι.
στ) Δύο ή τρία φώτα θέσης πίσω, από τα οποία το ένα στο καλάθι.
ζ) Φως για το φωτισμό της πίσω πινακίδας του αριθμού κυκλοφορίας.
η) Δύο μη τριγωνικούς ανακλαστήρες πίσω.
Επίσης οι δίτροχες μοτοσικλέτες με πλευρικό καλάθι μπορεί να είναι εφοδιασμένες και με:
α) Ένα ή δύο φώτα ομίχλης μπροστά.
β) Ένα ή δύο φώτα ομίχλης πίσω.
γ) Ένα φως έκτακτης ανάγκης.
δ) Έναν ή δύο σε κάθε πλευρά μη τριγωνικούς ανακλαστήρες.
5. Το ηλεκτρικό σύστημα μοτοσικλέτας και καλαθιού πρέπει να είναι κατασκευασμένο κατά τρόπο ώστε τα φώτα θέσης (μετωπικό και πίσω) του καλαθιού να ανάβουν συγχρόνως με το πίσω φως θέσης της μοτοσικλέτας.
6. Τα στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού προβλεπόμενα φώτα πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές ως προς το χρώμα, την ένταση και την τοποθέτηση, οι οποίες καθορίζονται για τα αντίστοιχα φώτα των αυτοκινήτων οχημάτων κ.λπ., εκτός των μοτοποδήλατων, τα οποία επιβάλλεται να έχουν φανούς μέτριας έντασης.
7. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα από τα πιο πάνω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα ως άνω προβλεπόμενα φώτα, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[147]

Άρθρο 75: Φώτα τρίτροχων οχημάτων

1. Τα τρίτροχα οχήματα επιβάλλεται να έχουν:
α) Ένα ή δύο φώτα πορείας. Τα τρίτροχα οχήματα, των οποίων το μέγιστο πλάτος είναι άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα πορείας.
β) Ένα ή δύο φώτα διασταύρωσης. Τα τρίτροχα οχήματα, των οποίων το μέγιστο πλάτος είναι άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα διασταύρωσης.
γ) Έναν ή δύο σε κάθε πλευρά δείκτες κατεύθυνσης.
δ) Ένα ή δύο φώτα πέδησης. Τα τρίτροχα οχήματα, των οποίων το μέγιστο πλάτος είναι άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα πέδησης.
ε) Ένα ή δύο φώτα θέσης μπροστά. Τα τρίτροχα οχήματα, των οποίων το μέγιστο πλάτος είναι άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα θέσης μπροστά.
στ) Ένα ή δύο φώτα θέσης πίσω. Τα τρίτροχα οχήματα, των οποίων το μέγιστο πλάτος είναι άνω των 1.300 χιλ. επιβάλλεται να έχουν δύο φώτα θέσης πίσω.
ζ) Φως για το φωτισμό της πίσω πινακίδας του αριθμού κυκλοφορίας.
η) Δύο μη τριγωνικούς ανακλαστήρες πίσω.
θ) Φως έκτακτης ανάγκης.

[147] Η παρ. 7 του ά. 74 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 68 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

ι) Έναν ή δύο μη τριγωνικούς ανακλαστήρες πίσω. Τα τρίτροχα οχήματα, των οποίων το μέγιστο πλάτος είναι μέχρι 1.000 χιλ. δεν επιβάλλεται να έχουν ανακλαστήρα πίσω.

Επίσης τα τρίτροχα οχήματα μπορεί να είναι εφοδιασμένα και με:

α) Ένα ή δύο φώτα ομίχλης μπροστά.

β) Ένα ή δύο φώτα ομίχλης πίσω.

γ) Ένα ή δύο φώτα οπισθοπορείας.

δ) Έναν ή δύο σε κάθε πλευρά μη τριγωνικούς ανακλαστήρες.

2. Τα προβλεπόμενα φώτα στην προηγούμενη παράγραφο του άρθρου αυτού πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές ως προς το χρώμα, την ένταση και την τοποθέτηση, οι οποίες καθορίζονται για τα αντίστοιχα φώτα των αυτοκινήτων οχημάτων.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί τρίτροχη μοτοσικλέτα, η οποία δεν είναι εφοδιασμένη με τα πιο πάνω προβλεπόμενα φώτα και αντανακλαστικά στοιχεία, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[148]

Άρθρο 76: Φώτα ποδηλάτων

1. Τα ποδήλατα επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με ένα λευκό ή κίτρινο φως μπροστά και ένα ερυθρό φως και αντανακλαστικό στοιχείο πίσω, ως και με έναν τουλάχιστον αντανακλαστήρα σε κάθε πλευρά. Ομοίως αντανακλαστικό στοιχείο κίτρινου χρώματος επιβάλλεται να τοποθετείται σε κάθε ποδομοχλό.

Εξαιρούνται της υποχρέωσης να φέρουν τα ως άνω φώτα, εφόσον δεν κυκλοφορούν τη νύκτα, τα ποδήλατα των οποίων η διάμετρος τροχού δεν υπερβαίνει τα 500 χιλιοστά, τα αγωνιστικά και τα ορειβατικά ποδήλατα.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί ποδήλατο, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα πιο πάνω προβλεπόμενα φώτα και αντανακλαστικά στοιχεία, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[149]

Άρθρο 77: Φώτα ζωήλατων οχημάτων

1. Τα ζωήλατα οχήματα επιβάλλεται να έχουν δύο λευκά φώτα μπροστά και δύο ερυθρά πίσω. Αντί των ερυθρών επιτρέπεται να τοποθετηθούν αντανακλαστικά στοιχεία ερυθρού φωτός.

2. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί ζωήλατο όχημα, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με τα πιο πάνω προβλεπόμενα φώτα και αντανακλαστικά στοιχεία, που να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[150]

Άρθρο 78: Φώτα αγροτικών μηχανημάτων

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα για το σύστημα φωτισμού και οπτικής γενικά σήμανσης των οχημάτων έχουν ανάλογη εφαρμογή και στα αγροτικά μηχανήματα τα οποία κινούνται αυτοδύναμα, ως και επί των υπ' αυτών ρυμουλκούμενων, αν αυτά καλύπτουν τα πίσω φώτα του έλκοντος οχήματος. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις συνδυασμών μονοαξονικών γεωργικών ελκυστήρων, των οποίων η πραγματική ισχύς του κινητήρα στον άξονα δεν υπερβαίνει τους 7 ίππους, μετά ρυμουλκούμενων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του κεφαλαίου αυτού για τις δίτροχες μοτοσικλέτες με ή χωρίς καλάθι.

Αν όμως υπερβαίνει τους 7 ίππους εφαρμόζονται οι διατάξεις του κεφαλαίου αυτού για τις τρίτροχες μοτοσικλέτες.

---

[148] Η παρ. 3 του ά. 75 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 69 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[149] Η παρ. 2 του ά. 76 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 70 του. 3542/2007 (Α΄ 50).

[150] Η παρ. 2 του ά. 77 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 71 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Αν η ιδιομορφία των πιο πάνω μηχανημάτων δεν επιτρέπει ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων για τη θέση των φώτων και αντανακλαστικών στοιχείων, οι Υπουργοί Γεωργίας και Μεταφορών και Επικοινωνιών, με αποφάσεις τους καθορίζουν διάφορο τρόπο τοποθέτησης.

2. Τα αγροτικά μηχανήματα μπορούν να φέρουν ειδικό προβολέα, ο οποίος χρησιμοποιείται μόνο κατά την εκτέλεση μηχανοαγροτικών εργασιών, απαγορευμένης της χρήσης αυτού κατά την κίνησή τους στις οδούς.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα εκ των πιο πάνω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με το προβλεπόμενο σύστημα φωτισμού, που να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, ως και αυτός που παραβαίνει τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[151]

Άρθρο 79: Φώτα μηχανημάτων έργων

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα για φωτισμό και οπτική σήμανση οχημάτων, γενικά, έχουν ανάλογη εφαρμογή και επί των μηχανημάτων έργων, ως και επί των υπ' αυτών ρυμουλκούμενων, αν αυτά καλύπτουν τα πίσω φώτα του έλκοντος οχήματος.

Τα χιονοκαθαριστικά μηχανήματα επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα και με φανούς κίτρινου φωτός.

2. Τα μηχανήματα έργων μπορεί να έχουν ειδικούς προβολείς, οι οποίοι χρησιμοποιούνται μόνο κατά την εκτέλεση έργων, απαγορευμένης της χρήσης αυτών κατά την κίνησή τους επί των οδών.

3. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα από τα πιο πάνω, το οποίο δεν είναι εφοδιασμένο με το προβλεπόμενο σύστημα φωτισμού, που να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, ως και αυτός που παραβαίνει τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ.[152]

Άρθρο 80: Γενικές διατάξεις για το φωτισμό

1. Τα φώτα οδικού οχήματος ή ρυμουλκούμενου, εκτός από τα φώτα των δεικτών κατεύθυνσης και τα φώτα έκτακτης ανάγκης, απαγορεύεται να αναβοσβήνουν ή να μεταβάλλουν ένταση. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται αυτό για φώτα χρησιμοποιούμενα για την επισήμανση οχημάτων ή συνδυασμών οχημάτων (π.χ. οχήματα προτεραιότητας, φάλαγγας οχημάτων, οχήματα μεγάλου μεγέθους και οχήματα εξοπλισμού κατασκευής ή συντήρησης των οδών), ως προς τα οποία δεν εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες κυκλοφορίας ή η παρουσία των οποίων επί της οδού επιβάλλει στους λοιπούς χρησιμοποιούντες τις οδούς να λαμβάνουν ειδικές προφυλάξεις.

2. Συνδυασμός δύο ή περισσότερων ομοίων ή όχι φώτων, τα οποία εκτελούν την αυτή λειτουργία και τα οποία έχουν το ίδιο χρώμα, θεωρείται ότι αποτελούν ένα και μόνο φως, αν οι προβολές των φωτιστικών επιφανειών τους, σε εγκάρσιο κατακόρυφο επίπεδο, καταλαμβάνουν ποσοστό όχι λιγότερο του 50% της επιφάνειας του μικρότερου ορθογώνιου παραλληλόγραμμου, το οποίο περιγράφει τις προβολές αυτές των φωτιστικών επιφανειών.

3. Απλή φωτιστική επιφάνεια, η οποία έχει σχήμα ταινίας, θεωρείται ότι είναι δύο ή ζυγός αριθμός φώτων, αν είναι τοποθετημένη συμμετρικά ως προς το μέσο κατά μήκος επίπεδο του οχήματος, εκτείνεται μέχρις απόστασης όχι μεγαλύτερης των 0,40 μ. από το ακρότατο εξωτερικό όριο του οχήματος και έχει μήκος τουλάχιστον 0,80 μ.. Ο φωτισμός μιας τέτοιας επιφάνειας πρέπει να παρέχεται από δύο τουλάχιστον φωτεινές πηγές που βρίσκονται κατά το δυνατόν πλησιέστερα προς τα άκρα αυτής. Η πιο πάνω φωτιστική επιφάνεια μπορεί να αποτελείται από αριθμό στοιχείων, τα οποία είναι τοποθετημένα κατά τρόπο ώστε οι προβολές των φωτιστικών επιφανειών των διαφόρων στοιχείων σε εγκάρσιο κατακόρυφο επίπεδο να καταλαμβάνουν ποσοστό όχι λιγότερο του 50% της επιφάνειας του μικρότερου ορθογώνιου παραλληλόγραμμου, το οποίο περιγράφει τις προβολές αυτές των φωτιστικών επιφανειών.

4. Φώτα οχήματος, τα οποία εκτελούν την αυτή λειτουργία και φωτίζουν προς την ίδια κατεύθυνση, πρέπει να είναι του αυτού χρώματος. Φώτα και αντανακλαστήρες, ζυγού αριθμού, πρέπει να

[151] Η παρ. 3 του ά. 78 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 72 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[152] Η παρ. 3 του ά. 79 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 73 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

τοποθετούνται συμμετρικά ως προς το μέσο κατά μήκος επίπεδο του οχήματος, εκτός των οχημάτων, τα οποία έχουν ασύμμετρο εξωτερικό σχήμα. Η ένταση των φώτων κάθε ζεύγους πρέπει να είναι η αυτή. Τα φώτα δεν πρέπει να επικαλύπτονται από διάφορα αντικείμενα και πρέπει να διατηρούνται καθαρά.

5. Τηρουμένων των λοιπών διατάξεων του κεφαλαίου αυτού, φώτα διαφόρων ειδών, ως και αντανακλαστήρες, μπορούν να ενώνονται ή να ενσωματώνονται μέσα στην αυτή συσκευή.

6. Απαγορεύεται η προσθήκη άλλων φωτιστικών ή αντανακλαστικών στοιχείων πέραν των προβλεπομένων στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του παρόντος Κώδικα.

7. Με αποφάσεις του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται τα χαρακτηριστικά των χρωμάτων των φώτων, τα οποία χρησιμοποιούνται από τα διάφορα οδικά οχήματα.

8. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[153]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Άρθρο 81: Μηχανισμοί, εξαρτήματα και συσκευές οχημάτων

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με σύστημα διεύθυνσης, το οποίο να επιτρέπει στον οδηγό την ευχερή, ταχεία και ασφαλή αλλαγή κατεύθυνσης του οχήματός του.

2. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τα τρίτροχα οχήματα, οι μοτοσικλέτες και τα μοτοποδήλατα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με έναν τουλάχιστον καθρέπτη, τοποθετημένο σε θέση η οποία να εξασφαλίζει την ορατότητα της οδού πίσω από το όχημα.

3. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τα αγροτικά μηχανήματα και τα μηχανήματα έργων, τα οποία κινούνται στις οδούς πρέπει να είναι εφοδιασμένα με ένα τουλάχιστον ηχητικό όργανο προειδοποίησης ικανής έντασης, τα δε τρίτροχα οχήματα, οι μοτοσικλέτες και τα μοτοποδήλατα με όμοιο όργανο μικρότερης έντασης. Ο ήχος, ο οποίος εκπέμπεται από το ηχητικό όργανο, πρέπει να είναι συνεχής του αυτού τόνου και όχι διαπεραστικός.

4. Τα οχήματα άμεσης ανάγκης, τα έχοντα προτεραιότητα, ως και τα οχήματα δημόσιας μαζικής μεταφοράς επιβατών, μπορούν να είναι εφοδιασμένα και να χρησιμοποιούν άλλα ηχητικά όργανα, διαφόρων ήχων, οι προδιαγραφές των οποίων καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

5. Η χρήση σαλπίγγων εναλλασσόμενου ήχου, σειρήνων, σφυρικτών κ.λπ. απαγορεύεται, εκτός των οχημάτων της προηγούμενης παραγράφου.

6. Τα ποδήλατα, εκτός από τα χρησιμοποιούμενα σε αθλητικούς αγώνες, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με ένα κουδούνι.

7. Τα διαφανή μέρη των αυτοκινήτων, οχημάτων και των ρυμουλκουμένων, τα οποία αποτελούν τμήμα του αμαξώματος αυτών, περιλαμβανομένου και του ανεμοθώρακα καθώς και οποιουδήποτε εσωτερικού χωρίσματος, επιβάλλεται να είναι κατασκευασμένα κατά τρόπο ώστε, αφ' ενός μεν, σε περίπτωση θραύσης τους, ο κίνδυνος τραυματισμού προσώπων να μειώνεται στο ελάχιστο, αφ' ετέρου δε να είναι ορατός τόσο ο οδηγός όσο και οι επιβαίνοντες αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται οι προδιαγραφές των μεμβρανών που επιτρέπεται να επικολλώνται στα παράθυρα πίσω από τη θέση του οδηγού - συνοδηγού, όταν το αυτοκίνητο διαθέτει δεξιό καθρέπτη, καθώς και οι περιπτώσεις εκείνες που για ιατρικούς λόγους επιτρέπεται η επικόλληση μεμβρανών σε όλα τα παράθυρα του αυτοκινήτου.

Ειδικότερα, τα διαφανή μέρη του ανεμοθώρακα πρέπει να είναι κατασκευασμένα από τέτοια ύλη, ώστε:

α) η διαφάνεια του ανεμοθώρακα να μην ελαττώνεται με την πάροδο του χρόνου·

β) να μην παραμορφώνουν τις εικόνες των αντικειμένων που φαίνονται διά μέσου του ανεμοθώρακα·

γ) σε περίπτωση θραύσης τους, ο οδηγός να έχει ικανή καθαρή θέα της οδού.[154]

---

[153] Η παρ. 8 του ά. 80 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 74 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[154] Η παρ. 7 του ά. 81 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 75 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

8. Το αυτοκίνητο όχημα, το οποίο έχει ανεμοθώρακα διαστάσεων και σχήματος ώστε ο οδηγός να μην μπορεί να βλέπει κανονικά μπροστά του, παρά μόνο μέσα από το διαφανές μέρος του ανεμοθώρακα, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένο με έναν τουλάχιστον αποτελεσματικό καθαριστήρα του ανεμοθώρακα, τοποθετημένο σε κατάλληλη θέση και ο οποίος να λειτουργεί κατά τρόπον ώστε να μην απαιτείται διαρκής ενέργεια του οδηγού.

Απαγορεύεται η τοποθέτηση ή ανάρτηση μπροστά ή πίσω από τον ανεμοθώρακα, ως και η επικόλληση σε αυτόν αντικειμένων που περιορίζουν την ορατότητα του οδηγού.

9. Το αυτοκίνητο όχημα, το οποίο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένο με έναν τουλάχιστον καθαριστήρα του ανεμοθώρακα, πρέπει επίσης να έχει και πλυντήρια του ανεμοθώρακα.

10. Τα φορτηγά όλων των κατηγοριών, τα λεωφορεία, ως και τα ρυμουλκούμενα επιβάλλεται να φέρουν στους τροχούς του πίσω τελευταίου άξονα λασπωτήρες.

11. Τα αυτοκίνητα οχήματα, εκτός από τα τρίτροχα οχήματα και τις μοτοσικλέτες, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με σύστημα κίνησης του οχήματος προς τα πίσω, ο χειρισμός του οποίου να γίνεται από τη θέση του οδηγού.

12. Ο κινητήρας εσωτερικής καύσης, ο οποίος χρησιμοποιείται για την προώθηση οδικού οχήματος, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένος με αποτελεσματικό σιγαστήρα, κατάλληλο να μειώνει το θόρυβο, ο οποίος προκαλείται από την έξοδο των καυσαερίων και τέτοιας κατασκευής, ώστε να μην δύναται να τεθεί εκτός λειτουργίας από τον οδηγό από τη θέση του.

13. Οι τροχοί των μηχανοκίνητων οχημάτων, των ρυμουλκούμενων, των μοτοποδηλάτων και των ποδηλάτων επιβάλλεται να φέρουν ελαστικά με ή χωρίς αεροθάλαμο ή άλλα ελαστικά ανάλογης αποτελεσματικότητας που να είναι σε τέτοια κατάσταση, ώστε να εξασφαλίζονται οι συνθήκες ασφάλειας και η πρόσφυση, ακόμη και επί υγρού οδοστρώματος. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορούν ορισμένα ειδικής χρήσης μηχανοκίνητα οχήματα και ρυμουλκούμενα να εξαιρεθούν της πιο πάνω υποχρέωσης, αν δεν προκαλείται φθορά του καταστρώματος της οδού. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζεται το, για κάθε τύπο ελαστικού, ελάχιστο επιτρεπόμενο πάχος προεξοχών του πέλματος, κάτω από το οποίο, εξαιτίας έλλειψης επαρκούς ικανότητας πρόσφυσης, απαγορεύεται για λόγους ασφάλειας η περαιτέρω χρήση του ελαστικού αυτού.

Τα αυτοκίνητα οχήματα εκτός των δίτροχων μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με έναν εφεδρικό τροχό.

Τα επιβατηγά οχήματα, αντί για εφεδρικό τροχό, δύνανται να είναι εφοδιασμένα με Κιβώτιο Επισκευής Ελαστικού ή με ειδικά συστήματα συνέχισης οδήγησης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ορίζονται οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.[155]

14. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με σύστημα ανάρτησης των τροχών, το οποίο εξασφαλίζει την ελαστική με αυτούς σύνδεση του αμαξώματος του οχήματος και την απόσβεση των ταλαντώσεων.

Με αποφάσεις του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί ορισμένα ειδικής χρήσης αυτοκίνητα οχήματα ή ρυμουλκούμενα να εξαιρεθούν της υποχρέωσης αυτής.

15. Αυτοκίνητο όχημα, το οποίο μπορεί να υπερβεί την ταχύτητα των 40 χλμ. την ώρα, σε ευθεία οριζόντια οδό, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένο με μετρητή ταχύτητας (ταχόμετρο) που να λειτουργεί σωστά.

16. Τα μηχανοκίνητα οχήματα, εκτός από τις δίτροχες μοτοσικλέτες χωρίς καλάθι, τα τρίτροχα μοτοποδήλατα και τα ρυμουλκούμενα, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με την πινακίδα ή την ειδική συσκευή επισήμανσης, η οποία αναφέρεται στα άρθρα 29 παράγραφος 3 και 34 παράγραφος 9 του παρόντος Κώδικα. Η πιο πάνω πινακίδα αποτελείται από ισόπλευρο τρίγωνο που έχει πλευρά μήκους όχι μικρότερη των 0,40 μ. και πλάτους όχι μικρότερη των 0,05 μ., το δε εσωτερικό μέρος του μπορεί να είναι κενό ή χρωματισμένο με ανοικτό χρώμα. Οι πλευρές του τριγώνου αυτού πρέπει να

[155] Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 13 του άρθρου 81, προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 101 του ν. 4199/2014 (Α΄ 216)

είναι κατασκευασμένες από αντανακλαστική ύλη ερυθρού χρώματος. Η πινακίδα πρέπει να είναι κατασκευασμένη κατά τρόπον ώστε να μπορεί να τοποθετείται σταθερά σε κατακόρυφη θέση. Οι προδιαγραφές των πινακίδων, της αντανακλαστικής ύλης αυτών, ως και των ειδικών συσκευών επισήμανσης, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

17. Τα επιβατηγά αυτοκίνητα οχήματα, ως και τα φορτηγά μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους μέχρι και 3.500 χλγρ. επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με ζώνες ασφαλείας στα μπροστινά καθίσματα. Τα επιβατηγά αυτοκίνητα οχήματα, που τέθηκαν το πρώτο σε κυκλοφορία στη Χώρα μετά την 1η Ιανουαρίου 1993 και που θα τεθούν από της ισχύος του παρόντος Κώδικα, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με ζώνες ασφαλείας και στα πίσω καθίσματα. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται οι προδιαγραφές των ζωνών ασφαλείας.

Με όμοια απόφαση μπορεί να επιβάλλεται η υποχρέωση εφοδιασμού και χρήσης ζωνών ασφαλείας και σε άλλες κατηγορίες οχημάτων, ως και στα πίσω καθίσματα των επιβατηγών αυτοκινήτων οχημάτων που ήδη κυκλοφορούν στη Χώρα.

18. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα, μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους μεγαλύτερου των 3.500 χιλιογράμμων, επιβάλλεται να είναι εφοδιασμένα με κατάλληλες σφήνες αναστολής κύλισης (τάκοι).

19. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να επιβάλλεται αυτοκίνητα ή οχήματα ή συνδυασμοί οχημάτων (συρμοί) μήκους μεγαλύτερου των 10 μέτρων να εφοδιάζονται με συστήματα, με τα οποία υποβοηθείται η λήψη σημάτων προειδοποίησης τα οποία δίνονται από τους οδηγούς των οχημάτων που ακολουθούν.

20. Τα ζωήλατα οχήματα, μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους μέχρι 3.000 χλγ., μπορούν να φέρουν μεταλλική στεφάνη στους τροχούς, το πλάτος της οποίας σε ουδεμία περίπτωση επιτρέπεται να είναι μικρότερο των 0,05 μ.. Η στεφάνη αυτή επιβάλλεται να είναι συνεχής, κυλινδρική και χωρίς προεξοχές, γωνίες ή διακοπές, απαγορεύεται δε να στερεώνεται στους τροχούς με καρφιά των οποίων η κεφαλή εξέχει της επιφάνειας της στεφάνης.

21. Τα μηχανήματα έργων και τα αγροτικά μηχανήματα, τα οποία δεν μπορούν να αναπτύξουν ταχύτητα μεγαλύτερη από 40 χλμ. την ώρα σε ευθεία οριζόντια οδό, επιβάλλεται να φέρουν, για την αναγνώρισή τους, στην πίσω πλευρά, ειδική μεταλλική τριγωνική πινακίδα, της οποίας το περίγραμμα φέρει αντανακλαστικό υλικό ερυθρού χρώματος, η δε υπόλοιπη επιφάνεια φθορίζον υλικό επίσης ερυθρού χρώματος.

22. Τα οχήματα, μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους 7.500 χλγ. και άνω και τα ρυμουλκούμενα οχήματα μέγιστου επιτρεπόμενου βάρους 3.000 χλγ. και άνω, επιβάλλεται να φέρουν, για την αναγνώρισή τους, στην πίσω πλευρά τους, μία ή δύο μεταλλικές πινακίδες, οι οποίες έχουν εναλλασσόμενες λοξές λωρίδες με φθορίζον υλικό ερυθρού χρώματος και αντανακλαστικό υλικό κίτρινου χρώματος.

23. Τα οχήματα ή οι συνδυασμοί οχημάτων μήκους 13 μέτρων και άνω, επιβάλλεται να φέρουν, για την αναγνώρισή τους, στην πίσω πλευρά τους, μία ή δύο πινακίδες, των οποίων η επιφάνεια καλύπτεται με φθορίζον υλικό χρώματος ερυθρού και αντανακλαστικό υλικό χρώματος κίτρινου και επί των οποίων αναγράφονται ειδικά σύμβολα.

24. Οι διαστάσεις, οι τεχνικές προδιαγραφές, ως και οι θέσεις τοποθέτησης των ειδικών πινακίδων επισήμανσης ειδικών οχημάτων, που αναφέρονται στις παραγράφους 21 έως και 23 του άρθρου αυτού, καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

25. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να επιβάλλεται ο εφοδιασμός των αυτοκινήτων, των υπ' αυτών ρυμουλκουμένων, των τρίτροχων οχημάτων, των μοτοσικλετών και των μοτοποδηλάτων και με άλλα, εκτός των πιο πάνω, εξαρτήματα ή συσκευές (π.χ. πυροσβεστήρες), που προορίζονται για την ασφάλεια των οχημάτων αυτών ή των άλλων επί της οδού οχημάτων, τη βελτίωση του εξοπλισμού τους και την εξυπηρέτηση του δι' αυτών εκτελούμενου έργου. Με την αυτήν απόφαση μπορεί να επιβάλλεται ο εφοδιασμός όλων των οδικών οχημάτων με κιβώτιο το οποίο θα περιέχει υγειονομικό υλικό πρώτων βοηθειών.

26. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί οδικό όχημα, τρίτροχο όχημα, μοτοσικλέτα, μοτοποδήλατο, αγροτικό μηχάνημα ή μηχάνημα έργων, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού ή που δεν είναι εφοδιασμένο με τους από το άρθρο αυτό προβλεπόμενους μηχανισμούς, πινακίδες, συσκευές, ζώνες ασφαλείας ή συστήματα ή που έχει μηχανισμούς, πινακίδες, συσκευές, ζώνες ασφαλείας ή συστήματα που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ, στην περίπτωση δε που δεν είναι εφοδιασμένο με τις ζώνες ασφαλείας που προβλέπονται στην παράγραφο 17 του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ. Προκειμένου για λεωφορεία και φορτηγά οχήματα, το διοικητικό πρόστιμο των ογδόντα (80,00) ευρώ επιβάλλεται στον ιδιοκτήτη του οχήματος και όχι στον οδηγό αυτού, εφόσον η παράβαση αφορά στον εφοδιασμό του οχήματος με τα κατάλληλα ελαστικά.

Προκειμένου για λεωφορεία και φορτηγά οχήματα, το διοικητικό πρόστιμο των ογδόντα (80) ευρώ επιβάλλεται στον ιδιοκτήτη του οχήματος και όχι στον οδηγό αυτού, εφόσον η παράβαση αφορά στον εφοδιασμό του οχήματος με τα κατάλληλα ελαστικά.[156]

27. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα άλλης κατηγορίας, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού ή που δεν είναι εφοδιασμένο με τους από το άρθρο αυτό προβλεπόμενους, κατά περίπτωση, μηχανισμούς, πινακίδες, συσκευές ή συστήματα ή που έχει μηχανισμούς, πινακίδες, συσκευές ή συστήματα, που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[157]

28. Κατ' εξαίρεση των οριζομένων στις προηγούμενες παραγράφους 26 και 27, οι παραβάτες των διατάξεων της παραγράφου 12 του άρθρου αυτού, τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του παρόντος Κώδικα.

29. Τα οχήματα τα οποία μεταφέρουν επικίνδυνα εμπορεύματα, επιβάλλεται να φέρουν αναγνωριστικές της επικινδυνότητας του φορτίου πινακίδες και ειδικά σήματα, σύμφωνα με τις ισχύουσες για τις μεταφορές αυτές διατάξεις.

Άρθρο 82: Ειδικές διατάξεις

1. Η κατασκευή των μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοποδηλάτων πρέπει να είναι τέτοια ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία οποιουδήποτε κινδύνου, εκπομπής υπερβολικών ρύπων, οσμών, θορύβων, πυρκαγιάς ή έκρηξης.

2. Η λειτουργία των κυκλωμάτων υψηλής τάσης των οδικών οχημάτων πρέπει να μην προκαλεί, από την υπερβολική εκπομπή ραδιοπαρασίτων, αισθητή παρενόχληση.

Τα όρια και μέθοδοι μέτρησης των χαρακτηριστικών ηλεκτρομαγνητικών διαταραχών οχημάτων με κινητήρα εσωτερικής καύσεως ως και η διαδικασία ελέγχου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

3. Το μηχανοκίνητο όχημα πρέπει να είναι κατασκευασμένο κατά τρόπον ώστε το πεδίο ορατότητας του οδηγού, μπροστά, δεξιά και αριστερά αυτού, να είναι αρκετό για να είναι δυνατή η ασφαλής οδήγηση.

4. Τα μηχανοκίνητα οχήματα, τα μοτοποδήλατα και τα ρυμουλκούμενα πρέπει να είναι κατασκευασμένα και εξοπλισμένα κατά τρόπον ώστε να περιορίζεται κατά το δυνατόν, σε περίπτωση ατυχήματος, ο κίνδυνος, τόσο για τους επιβαίνοντες αυτών όσο και για τους λοιπούς που χρησιμοποιούν τις οδούς. Ιδιαιτέρως τα οχήματα αυτά πρέπει να μην φέρουν στο εσωτερικό και εξωτερικό τους μέρος διακοσμητικά ή άλλα αντικείμενα που προεξέχουν και τα οποία είναι δυνατόν να καταστούν επικίνδυνα για τους επιβάτες ή τους λοιπούς χρήστες της οδού.

5. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί όχημα, το οποίο δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο ογδόντα (80,00) ευρώ.[158]

---

[156] Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 26 του άρθρου11 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 3710/2008 (Α΄216)

[157] Οι παρ. 26 και 27 του ά. 81 αντικαταστάθηκαν ως ανωτέρω με το ά. 75 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50), το δε τελευταίο εδ. της παρ. 26 προστέθηκε με το ά. 17 παρ. 2 του ν. 3710/2008 (Α΄ 216).

[158] Η παρ. 5 του ά. 82 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 76 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 83: Εξωτερική εμφάνιση αυτοκινήτων οχημάτων

1. Σε περίπτωση μεταβολής του εξωτερικού χρωματισμού που αναγράφεται στην άδεια κυκλοφορίας του αμαξώματος αυτοκινήτου οχήματος, ο κάτοχος αυτού υποχρεούται, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, από τη μεταβολή, να γνωρίσει αυτό στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, της σχετικής διαδικασίας καθοριζόμενης με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να επιβάλλεται ομοιόμορφος εξωτερικός χρωματισμός στα αυτοκίνητα οχήματα ορισμένων κατηγοριών.

3. Η αναγραφή ή τοποθέτηση διαφημίσεων στο εσωτερικό ή εξωτερικό του αμαξώματος αυτοκινήτων οχημάτων, τα οποία εκτελούν δημόσια συγκοινωνία, επιτρέπεται εφόσον δεν ανατρέπεται ο ομοιόμορφος χρωματισμός που χαρακτηρίζει το δημόσιο μέσο μεταφοράς και υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

4. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων υπουργικών αποφάσεων, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ.[159]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄: ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ, ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Άρθρο 84: Έγκριση τύπου οχημάτων

1. Για την κυκλοφορία στη Χώρα των μηχανοκίνητων οχημάτων, των υπ' αυτών ρυμουλκούμενων ως και τρίτροχων οχημάτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων είτε αυτά εισάγονται από το εξωτερικό είτε κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται στο εσωτερικό, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του τύπου αυτών, η οποία χορηγείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Γεωργίας, για τα αγροτικά μηχανήματα, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων για τα μηχανήματα έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών για τα λοιπά οχήματα.

2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των κατά τις προηγούμενες παραγράφους εγκρίσεων, οι τεχνικές προδιαγραφές των ως άνω οχημάτων πέραν των οριζομένων στον παρόντα Κώδικα, ο τρόπος ελέγχου των εισαγόμενων ή κατασκευαζόμενων πιο πάνω οχημάτων, τα των υποχρεώσεων των εισαγωγέων ή κατασκευαστών αυτών για την υποβολή των τεχνικών αυτών στοιχείων, ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια, αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών, κατά περίπτωση.

Η έγκριση τύπου τεχνικών ολοτήτων και συστατικών στοιχείων αυτοκινήτων οχημάτων και των ρυμουλκούμενών τους ως και των τρίτροχων οχημάτων και μοτοσικλετών, χορηγείται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

3. Σε αυτοκίνητα οχήματα, που προορίζονται για την κυκλοφορία μέσα σε ειδικούς περιφραγμένους χώρους, η έγκριση δίνεται με ειδική διαδικασία, που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

4. Αν αμφισβητείται από την αρμόδια υπηρεσία ο χαρακτηρισμός μηχανοκίνητου οχήματος ως αυτοκινήτου, αγροτικού μηχανήματος ή μηχανήματος έργου, απαιτείται κοινή απόφαση των αρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργών, της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού. Με την απόφαση αυτή συγκροτείται κοινή επιτροπή των συναρμόδιων κατά περίπτωση υπουργείων, η οποία έχει ως έργο την επίλυση της πιο πάνω αμφισβήτησης. Στην αυτή επιτροπή ανατίθεται και το έργο κατάταξης των οχημάτων ειδικής χρήσης σε ειδική κατηγορία, εφόσον δεν είναι δυνα τή η κατάταξή τους σε μία από τις προαναφερθείσες κατηγορίες. Με την ως άνω απόφαση καθορίζεται επίσης το περιεχόμενο της ειδικής χρήσης των οχημάτων αυτών, ως και κάθε λεπτομέρεια σχετικά με τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης έγκρισης στα οχήματα αυτά.

[159] Η παρ. 4 του ά. 83 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 77 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 85: Στοιχεία αναγνώρισης πλαισίου και κινητήρα

1. Στο πλαίσιο ή το αμάξωμα των αυτοκινήτων οχημάτων και των υπ' αυτών ρυμουλκούμενων ως και των τρίτροχων οχημάτων και μοτοσικλετών, επιβάλλεται να σημειώνονται το όνομα του κατασκευαστή, τα στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν τον τύπο του οχήματος και ο αύξων αριθμός κατασκευής του, στο δε κινητήρα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τον τύπο αυτού, ως και ο αριθμός σειράς κατασκευής του.

2. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης της προηγούμενης παραγράφου, ως και ο τρόπος αναγνώρισης αυτοκινήτων οχημάτων, των οποίων τα πλαίσια και οι κινητήρες δεν φέρουν τα πιο πάνω χαρακτηριστικά.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας για τα αγροτικά μηχανήματα, του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων για τα μηχανήματα έργων και του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών για τα μοτοποδήλατα, μπορούν οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων να εφαρμοσθούν ανάλογα και στα αγροτικά μηχανήματα, στα μηχανήματα έργων, στα ρυμουλκούμενα από αυτά, ως και στα μοτοποδήλατα.

4. Προ της αντικατάστασης ή επιδιόρθωσης τμήματος του αμαξώματος ή του πλαισίου των αυτοκινήτων, των τρίτροχων οχημάτων και των μοτοσικλετών, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση ή την αλλοίωση ολικά ή μερικά του τύπου και του αριθμού πλαισίου, οι κάτοχοι αυτών υποχρεούνται, πριν από την επέμβαση, να το γνωρίσουν στις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες προβαίνουν στη χάραξη του αριθμού κυκλοφορίας ή του αριθμού πλαισίου σε άλλη κατάλληλη θέση.

5. Ο κάτοχος οχήματος των κατηγοριών του άρθρου αυτού, ο οποίος παραποιεί ή εξαφανίζει τα στην παράγραφο 1 αναφερόμενα στοιχεία αναγνώρισης του οχήματος, ως και αυτός που ενεργεί την παραποίηση ή αλλοίωση, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) μηνός και με οριστική αφαίρεση της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.

6. Ο κάτοχος του οχήματος των κατηγοριών του άρθρου αυτού, ως και αυτός που ενεργεί την αντικατάσταση ή επιδιόρθωση, για την οποία προβλέπει η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, χωρίς να τηρηθεί η σε αυτήν προβλεπόμενη διαδικασία, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους και με αφαίρεση της άδειας κυκλοφορίας για χρονικό διάστημα ενός (1) έως τριών (3) μηνών, η οποία επιβάλλεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο.

Άρθρο 86: Τεχνικός έλεγχος οχημάτων

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα, τρίτροχα οχήματα, μοτοσικλέτες και μοτοποδήλατα, τα οποία κυκλοφορούν στη Χώρα, ως και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα, υπόκεινται σε τακτικό περιοδικό τεχνικό έλεγχο.

Οι κατηγορίες των οχημάτων που ελέγχονται, η συχνότητα του περιοδικού τεχνικού ελέγχου, τα στοιχεία που πρέπει να ελέγχονται, ο τρόπος και η διαδικασία διενέργειας του ελέγχου ως και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

2. Ο τεχνικός έλεγχος των αγροτικών μηχανημάτων και των υπ' αυτών ρυμουλκούμενων επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, των δε μηχανημάτων έργων και των υπ' αυτών ρυμουλκούμενων με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

3. Εάν για οδικό όχημα ή ρυμουλκούμενο, εκ των αναφερομένων στις προηγούμενες παραγράφους, δημιουργούνται αμφιβολίες για την ασφαλή και κανονική, γενικά, στις οδούς κυκλοφορία του, οι Αστυνομικές Αρχές, ως και οι υπό των αρμόδιων υπουργών ή νομαρχών εξουσιοδοτημένες υπηρεσίες μπορούν να διατάσσουν τον έκτακτο τεχνικό έλεγχο αυτού.

4. Ο κάτοχος οχήματος, ο οποίος δεν το προσκομίζει για τον τακτικό ή έκτακτο τεχνικό έλεγχο εντός της καθοριζόμενης προθεσμίας, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00)

ευρώ. Για τη σχετική παράβαση που αφορά σε φορτηγά οχήματα έχει εφαρμογή η ειδική διάταξη του ν. 3446/2006.[160]

5. Με την αυτή ποινή τιμωρείται και ο οδηγός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1350/1983, ως και αυτός που κυκλοφορεί το όχημα το οποίο δεν έχει υποστεί τακτικό ή έκτακτο τεχνικό έλεγχο μέσα στην καθοριζόμενη προθεσμία.

Άρθρο 87: Γενική απογραφή και ταξινόμηση οχημάτων

1. Δεν επιτρέπεται σε κανένα μηχανοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο να κυκλοφορεί οπουδήποτε στη Χώρα, εάν δεν έχει απογραφεί και ταξινομηθεί κατά την οριζόμενη εκάστοτε γενική απογραφή και ταξινόμηση των οχημάτων.

2. Ο τρόπος και η διαδικασία διενέργειας των γενικών αυτών απογραφών και ταξινομήσεων καθορίζονται, για τα αυτοκίνητα οχήματα και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα ως και τα τρίτροχα οχήματα και τις μοτοσικλέτες, με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, για τα μηχανήματα έργων και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και για τα αγροτικά μηχανήματα και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

3. Αυτός που κυκλοφορεί μηχανοκίνητο όχημα, το οποίο δεν έχει νόμιμα απογραφεί και ταξινομηθεί, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ και με αφαίρεση της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος μέχρι της απογραφής του σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 103 του παρόντος Κώδικα. Για τη σχετική παράβαση που αφορά σε φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006.[161]

Οι διατάξεις του άρθρου 46 του παρόντος Κώδικα μπορούν να εφαρμοστούν και στην προκειμένη περίπτωση.

Άρθρο 88: Άδεια κυκλοφορίας οχημάτων

1. Δεν επιτρέπεται μηχανοκίνητο όχημα, ρυμουλκούμενο, μοτοποδήλατο ή ζωήλατο όχημα, να κυκλοφορεί οπουδήποτε στη Χώρα, αν δεν έχει εκδοθεί γι' αυτό άδεια κυκλοφορίας.

2. Ο τρόπος και η διαδικασία χορήγησης, κατά τις κείμενες διατάξεις, των αδειών της προηγούμενης παραγράφου, καθορίζονται, για τα αυτοκίνητα οχήματα και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα, τα τρίτροχα οχήματα και τις μοτοσικλέτες, με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, για τα μηχανήματα έργων και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, για τα αγροτικά μηχανήματα και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα, με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, για τα μοτοποδήλατα με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και για τα ζωήλατα οχήματα με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Από τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να εξαιρεθούν, με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, ειδικά μηχανοκίνητα οχήματα, τα οποία χρησιμοποιούνται σε αγώνες και πειραματισμούς μέσα σε αυτοκινητοδρόμια ή παλαιά αυτοκίνητα που χρησιμοποιούνται μόνο σε επιδείξεις ή αγώνες.

3. Τα στοιχεία των αυτοκινήτων οχημάτων στην άδεια κυκλοφορίας, ως και των υπ' αυτών ρυμουλκουμένων, καθώς και των τρίτροχων οχημάτων και των μοτοσικλετών, ο καθορισμός των κύριων χαρακτηριστικών αυτών, η σε περίπτωση μεταβολής ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών και ο χρόνος μέσα στον οποίο επιβάλλεται να γίνει αυτή, η χορήγηση άδειας για την προσωρινή κυκλοφορία ή για δοκιμή, ως και οποιοδήποτε άλλο σχετικό θέμα ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

---

[160] Η παρ. 4 του ά. 86 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 78 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[161] Το πρώτο εδ. της παρ. 3 του άρθρου 87 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 79 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Προκειμένου για αγροτικά μηχανήματα και ρυμουλκούμενα από αυτά, μηχανήματα έργων και ρυμουλκούμενα από αυτά και μοτοποδήλατα,[162] τα πιο πάνω ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων, κατά περίπτωση, υπουργών.

4. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αυτοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο από αυτό, καθώς και τρίτροχο όχημα ή μοτοσικλέτα, που δεν είναι εφοδιασμένο με άδεια κυκλοφορίας ή του οποίου η άδεια κυκλοφορίας έχει αφαιρεθεί, τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) μέχρι έξι (6) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων (200,00) ευρώ.[163] Για τη σχετική παράβαση που αφορά φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006.

5. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί αγροτικό μηχάνημα με ή χωρίς ρυμουλκούμενο ή μηχάνημα έργων με ή χωρίς ρυμουλκούμενο, που δεν είναι εφοδιασμένο με άδεια κυκλοφορίας ή του οποίου η άδεια κυκλοφορίας έχει αφαιρεθεί, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.

6. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία, καθώς και αυτός που οδηγεί μοτοποδήλατο που δεν είναι εφοδιασμένο με άδεια κυκλοφορίας ή του οποίου η άδεια κυκλοφορίας έχει αφαιρεθεί ή έχει λήξει, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ, αυτός δε που θέτει σε κυκλοφορία και αυτός που οδηγεί ζωήλατο όχημα, που δεν είναι εφοδιασμένο με άδεια κυκλοφορίας, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ.[164]

Άρθρο 89: Μεταβολή στοιχείων της άδειας κυκλοφορίας

1. Κατά την αλλαγή κατόχου οδικού οχήματος, ως και κατά τη μεταβολή των αναγραφόμενων κύριων χαρακτηριστικών στοιχείων στην άδεια κυκλοφορίας, όταν αυτά επιτρέπονται, απαιτείται έκδοση νέας άδειας, μετά από εξακρίβωση των νέων στοιχείων, από τις αρμόδιες κατά περίπτωση, για την έκδοση των αδειών κυκλοφορίας, υπηρεσίες.

2. Αν διαπιστωθεί, από αρμόδιο όργανο, ότι δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, μέσα στην προθεσμία που καθορίζεται στην κατά το άρθρο 88 παράγραφος 3 προβλεπόμενη απόφαση, αφαιρούνται η άδεια και οι πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας του οχήματος, οι οποίες επιστρέφονται μετά την έκδοση νέας άδειας, κατά τα οριζόμενα πιο πάνω.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) μέχρι τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων (200,00) ευρώ.[165] Για τη σχετική παράβαση που αφορά σε φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006.[166]

Άρθρο 90: Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας

1. Δεν επιτρέπεται σε κανένα μηχανοκίνητο όχημα, ρυμουλκούμενο, μοτοποδήλατο[167] ή ζωήλατο όχημα να κυκλοφορεί οπουδήποτε στη Χώρα, αν δεν φέρει τις πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, οι οποίες χορηγήθηκαν νόμιμα. Οι χορηγούμενες πινακίδες πρέπει να είναι αντανακλαστικές.

2. Οι διαστάσεις, οι προδιαγραφές, ο τρόπος κατασκευής και η διαδικασία χορήγησης των πινακίδων της προηγούμενης παραγράφου, τα της αντικατάστασης αυτών σε περίπτωση απώλειας, κλοπής, καταστροφής ή φθοράς, τα της χορήγησης πινακίδων για δοκιμαστική ή προσωρινή κυκλοφορία, ο τρόπος και η θέση ανάρτησης, τα των εγγραφών και ενδείξεων επ' αυτών, καθώς και οποιοδήποτε σχετικό θέμα, ρυθμίζονται, για τα αυτοκίνητα, καθώς και για τα τρίτροχα οχήματα και τις μοτοσικλέτες και τα υπ' αυτών ρυμουλκούμενα με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, για

---

[162] Η λέξη «ποδήλατο» από την παρ. 1, οι λέξεις «και τα ποδήλατα» από την παρ. 2 και οι λέξεις «και ποδήλατα» από την παρ. 3 του ά. 88 διαγράφηκαν με το ά. 80 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[163] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[164] Οι παρ. 4, 5 και 6 του ά. 88 αντικαταστάθηκαν ως ανωτέρω με το ά. 80 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[165] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[166] Η παρ. 3 του ά. 89 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 81 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[167] Η λέξη «ποδήλατο» από την παρ. 1 του ά. 90 διαγράφηκε με το ά. 82 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

τα αγροτικά μηχανήματα με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, για τα μηχανήματα έργων με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, για τα μοτοποδήλατα με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και για τα ζωήλατα οχήματα με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.[168]

3. Απαγορεύεται για οποιαδήποτε αιτία αντικατάσταση των πινακίδων, που καθορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού με άλλες που δεν έχουν χορηγηθεί νόμιμα ή παραποίηση αυτών με οποιαδήποτε μορφή (τεμαχισμό, αλλαγή σχήματος ή γράμματος, κάμψη της πινακίδας κ.λπ.) ή μετάθεση από του ενός οχήματος σε άλλο ή κατασκευή από άλλον πλην του κατά τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα οριζομένου και κατά τρόπο διάφορο, ως και η πώληση, αγορά και χρήση τέτοιων πινακίδων. Οι παραβάτες της διάταξης της παραγράφου αυτής, ως και αυτοί που υποβάλλουν ψευδή στοιχεία, για τη λήψη ανταλλακτικών πινακίδων για το σκοπό παράνομης χρησιμοποίησής τους, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους.[169]

4. Αυτός που θέτει σε κυκλοφορία αυτοκίνητο όχημα, το οποίο δεν έχει τοποθετημένες και τις δύο πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, οι οποίες έχουν νόμιμα χορηγηθεί, καθώς και εκείνος, ο οποίος κυκλοφορεί άλλης κατηγορίας όχημα, που δεν είναι εφοδιασμένο με κανονικές πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τριακοσίων (300,00) ευρώ. Με διοικητικό πρόστιμο τριακοσίων (300,00) ευρώ τιμωρείται και αυτός που οδηγεί οδικό όχημα του οποίου οι πινακίδες δεν είναι, για οποιοδήποτε λόγο, ευκρινώς ορατές ή αναγνωρίσιμες από τεχνικά μέσα βεβαίωσης παραβάσεων ή τοποθετεί επ' αυτών μη αντανακλαστικό υλικό. Για τη σχετική παράβαση που αφορά φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006.[170]

Άρθρο 91: Κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων στο εξωτερικό – Κυκλοφορία ξένων αυτοκινήτων

1. Τα αυτοκίνητα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα, που έχουν απογραφεί στη Χώρα, δεν επιτρέπεται να εξέλθουν των ορίων της Επικράτειας, αν δεν είναι εφοδιασμένα με τα υπό των σχετικών διεθνών συμβάσεων και κανονισμών καθοριζόμενα πιστοποιητικά και λοιπά έγγραφα, ως και με το διεθνές διακριτικό σήμα των αυτοκινήτων της Ελλάδας. Ξένα αυτοκίνητα απαγορεύεται να εισέρχονται και να κυκλοφορούν στη Χώρα αν δεν φέρουν το διακριτικό σήμα της χώρας στην οποία έχουν απογραφεί.

2. Τα της κατασκευής, του διακριτικού σήματος της προηγούμενης παραγράφου, των εγγραφών σε αυτό, του σημείου τοποθέτησής του επί του οχήματος και οποιαδήποτε άλλη σχετική λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, σύμφωνα με αυτά που ισχύουν διεθνώς.

3. Τα οχήματα και τα ρυμουλκούμενα από αυτά τα οποία έχουν απογραφεί στη Χώρα απαγορεύεται να φέρουν διεθνές διακριτικό σήμα ξένου κράτους.

4. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο σαράντα (40,00) ευρώ.[171]

Άρθρο 92: Αφαίρεση άδειας και πινακίδων αριθμού κυκλοφορίας

Η άδεια και οι πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας αφαιρούνται, εκτός των περιπτώσεων οι οποίες προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις και:

α) Όταν δεν υπάρχουν πλέον οι προυποθέσεις με τις οποίες χορηγήθηκαν.

β) Όταν δεν συντρέχουν οι όροι για την ασφαλή κυκλοφορία του οχήματος.

---

[168] Η παρ. 2 του ά. 90 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 82 παρ. 2 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[169] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[170] Η παρ. 4 του ά. 90 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 82 παρ. 3 του ν. 2542/2007 (Α΄ 50).

[171] Η παρ. 4 του ά. 91 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 83 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

Άρθρο 93: Παύση κυκλοφορίας οχήματος

1. Όταν μηχανοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο, τρίτροχο όχημα, μοτοσικλέτα, που έχει απογραφεί, καταστραφεί, διαλυθεί ή εξαχθεί οριστικά στην αλλοδαπή, ο κάτοχός του υποχρεούται, μέσα σε δύο (2) μήνες, από το χρόνο που επήλθε ένα εκ των πιο πάνω γεγονότων, να υποβάλλει σχετική δήλωση στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και να παραδώσει σε αυτήν την άδεια και τις πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας του οχήματος. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

2. Οι κάτοχοι αγροτικών μηχανημάτων ή μηχανημάτων έργων, που έχουν απογραφεί, υποχρεούνται, στις πιο πάνω περιπτώσεις, να παραδώσουν την άδεια κυκλοφορίας και τις πινακίδες των οχημάτων αυτών στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας ή του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, κατά περίπτωση.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο εκατό (100,00) ευρώ.[172]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ - ΑΔΕΙΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΟΔΗΓΗΣΗΣ

Άρθρο 94 - «Άδειες Οδήγησης – Κυρώσεις - Άδειες εκπαιδευτών υποψήφιων οδηγών»[173]

1. Για την οδήγηση μοτοποδηλάτων και ελαφρών τετρακύκλων, μοτοσικλετών, μηχανοκίνητων τρικύκλων, τετρακύκλων και αυτοκινήτων απαιτείται η κατοχή της κατάλληλης κατηγορίας άδειας οδήγησης. Οι κατηγορίες των αδειών οδήγησης, η κλιμάκωση και η ισοδυναμία μεταξύ των κατηγοριών, καθώς και η χορήγηση, ανανέωση και η αμοιβαία αναγνώριση και ανταλλαγή αυτών ορίζονται στο π.δ. 51/2012 (Α΄101).

2. Απαγορεύεται η οδήγηση μοτοποδηλάτων και ελαφρών τετρακύκλων, μοτοσικλετών, μηχανοκίνητων τρικύκλων, τετρακύκλων και αυτοκινήτων:

α. Από πρόσωπα τα οποία δεν κατέχουν ισχύουσα ελληνική άδεια οδήγησης της κατάλληλης κατηγορίας. Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τα πρόσωπα, τα οποία εκπαιδεύονται προκειμένου να αποκτήσουν συγκεκριμένης κατηγορίας άδεια οδήγησης, εφόσον είναι εφοδιασμένα με τα κατά νόμο προβλεπόμενα έγγραφα για το σκοπό αυτόν.

β. Από πρόσωπα τα οποία δεν κατέχουν ισχύουσα ελληνική ειδική άδεια ή ισχύον ελληνικό πιστοποιητικό, τα οποία απαιτούνται για την οδήγηση ειδικών κατηγοριών οδικών οχημάτων, ακόμα και εάν κατέχουν την προβλεπόμενη στην προηγούμενη περίπτωση α΄ της παρούσας παραγράφου άδεια οδήγησης.

3. Δεν υπάγονται στις απαγορεύσεις της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2 του παρόντος και εφόσον έχουν συμπληρώσει την ελάχιστη απαιτούμενη ηλικία που προβλέπεται για τη χορήγηση ελληνικής άδειας οδήγησης:

α. Οι κάτοχοι ισχύουσας άδειας οδήγησης, αντίστοιχης κατηγορίας, η οποία έχει εκδοθεί από κράτος−μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από τα κράτη Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν.

β. Οι κάτοχοι ισχύουσας διεθνούς άδειας οδήγησης η οποία έχει εκδοθεί από οποιοδήποτε κράτος, εκτός της Ελλάδος, και δεν έχουν την κανονική διαμονή τους στην Ελλάδα.

γ. Οι κάτοχοι ισχύουσας άδειας οδήγησης, η οποία έχει εκδοθεί από κράτη εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα οποία η Ελλάδα έχει συνάψει ειδική συμφωνία, η οποία έχει κυρωθεί με νόμο και οι οποίοι δεν έχουν την κανονική διαμονή τους στην Ελλάδα.

δ. Οι κάτοχοι ισχύουσας άδειας οδήγησης κατά τα οριζόμενα σε διεθνείς συμβάσεις ή συμφωνίες που έχουν κυρωθεί με νόμο και οι οποίοι δεν έχουν την κανονική διαμονή τους στην Ελλάδα.

---

[172] Η παρ. 3 του ά. 93 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 84 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[173] Το άρθρο 94 τίθεται ανωτέρω όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1. του άρθρου 49 του ν.4155/2013 (ΦΕΚ Α΄120/29-5-2013).

ε. Οι οδηγοί μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών, μηχανοκίνητων τρικύκλων, τετρακύκλων και αυτοκινήτων, τα οποία ανήκουν στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις ή στα σώματα ασφαλείας, εφόσον είναι κάτοχοι ισχύουσας άδειας οδήγησης που έχει εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες τους.

στ. Τα μέλη διπλωματικών αποστολών και προξενικών αρχών, καθώς και τα μέλη Διεθνών Οργανισμών και Γραφείων Διεθνών Οργανισμών στην Ελλάδα ως και τα μέλη των οικογενειών τους, υπήκοοι τρίτων χωρών, πλην των κρατών−μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Νορβηγίας, της Ισλανδίας ή του Λιχτενστάιν, και κάτοχοι Δελτίου Ταυτότητας εκδοθέντος από τη Διεύθυνση Εθιμοτυπίας του Υπουργείου Εξωτερικών, εφόσον κατέχουν ισχύουσα άδεια οδήγησης της χώρας τους, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή συνοδεύεται από βεβαίωση της εκδούσας αρχής, για το δικαίωμα οδήγησης οχήματος βάσει των κατηγοριών που κατέχουν, επίσημα μεταφρασμένης.

4. Αυτός που καταλαμβάνεται να οδηγεί μοτοποδήλατο, μοτοσικλέτα, μηχανοκίνητο τρίκυκλο, ελαφρύ τετράκυκλο, τετράκυκλο και αυτοκίνητο και στερείται ή δεν κατέχει την κατάλληλη άδεια οδήγησης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 1 του παρόντος ή η άδεια οδήγησής του έχει ανακληθεί ή αφαιρεθεί για οποιονδήποτε λόγο, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης από έναν (1) έως δώδεκα (12) μήνες, με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ, καθώς και με επιτόπου αφαίρεση του εντύπου της άδειας οδήγησής του, εφόσον υπάρχει, για τριάντα (30) ημέρες.

Για τη σχετική παράβαση που αφορά φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006 (Α΄ 49).

Για τη σχετική παράβαση που αφορά στην ειδική άδεια οδήγησης οδηγού επιβατικού δημοσίας χρήσης (Ε.Δ.Χ.) αυτοκινήτου έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 4070/2012 (Α΄82).

5. Αυτός που καταλαμβάνεται να οδηγεί αυτοκίνητο φορτηγό ή λεωφορείο χωρίς να κατέχει το κατάλληλο Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Ικανότητας (Π.Ε.Ι.) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 74/2008(Α΄112), τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400,00) ευρώ και με αφαίρεση του εντύπου της άδειας οδήγησής του, εφόσον υπάρχει, για τριάντα (30) ημέρες.

6.α. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Μεταφορών και Επικοινωνιών ρυθμίζονται τα θέματα της εκπαίδευσης και κατάρτισης των υποψήφιων εκπαιδευτών υποψήφιων οδηγών, και ειδικότερα οι όροι και οι προϋποθέσεις, η διαδικασία τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η σύνθεση των εξεταστικών επιτροπών και όλα τα θέματα, που αφορούν τον τρόπο εξέτασης και πιστοποίησης για τη χορήγηση διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης εκπαιδευτή υποψήφιων οδηγών αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών, καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις για τους παραβάτες της απόφασης αυτής.[174]

β) Οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα ασυμβίβαστα της άσκησης του επαγγέλματος του εκπαιδευτή υποψηφίων οδηγών μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και αυτοκινήτων και της λειτουργίας Σχολών Οδηγών και Κέντρων Θεωρητικής Εκπαίδευσης Υποψήφιων Οδηγών (ΚΕ.Θ.Ε.Υ.Ο.) μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και αυτοκινήτων.[175]

7. Με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ορίζονται:

α. Η διαδικασία χορήγησης, ανανέωσης, αντικατάστασης, ανταλλαγής, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια που αφορά τις άδειες οδήγησης.

β. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εξεταστών υποψήφιων οδηγών μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και αυτοκινήτων, καθώς και ο τρόπος συγκρότησης των εξεταστικών επιτροπών και οι υποχρεώσεις των εξεταστών.

γ. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εκπαίδευσης των υποψήφιων οδηγών μοτοποδηλάτων, μοτοσικλετών και αυτοκινήτων με την καθιέρωση υποχρεωτικών μαθημάτων πριν από την εξέταση.

8. Με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων τροποποιούνται και συμπληρώνονται τα Παραρτήματα του π.δ. 51/2012 (Α΄ 101).

---

[174] Η παράγραφος 6α του άρθρου 94 αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του ν. 3710/2008 (Α΄216)

[175] Τροποποιήθηκε με την παράγραφο 10 του άρθρου 48 του ν. 4313/2014 (ΦΕΚ Α΄ 261/2014)

Άρθρο 95: Ισχύς αδειών οδήγησης – Κυρώσεις [176]

1. Η ισχύς των αδειών οδήγησης ορίζεται στο π.δ. 51/2012(Α΄101).

2. Αυτός που καταλαμβάνεται να οδηγεί μοτοποδήλατο, μοτοσικλέτα, μηχανοκίνητο τρίκυκλο, ελαφρύ τετράκυκλο, τετράκυκλο και αυτοκίνητο ενώ η αντίστοιχη κατηγορία άδειας οδήγησης έχει λήξει, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200) ευρώ. Παράλληλα, αφαιρείται από το αστυνομικό ή λιμενικό όργανο το έντυπο της άδειας οδήγησής του και αποστέλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφέρειας που το χορήγησε ή σε αυτή, στην περιοχή της οποίας θα δηλώσει ο κάτοχός της ότι κατοικεί.

Για τη σχετική παράβαση που αφορά φορτηγά οχήματα έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006 (Α΄ 49).

Για τη σχετική παράβαση που αφορά στην ειδική άδεια οδήγησης οδηγού επιβατικού δημοσίας χρήσης (Ε.Δ.Χ.) αυτοκινήτου έχουν εφαρμογή οι ειδικές διατάξεις του ν. 4070/2012 (Α΄ 82).

3. Αυτός που καταλαμβάνεται να οδηγεί αυτοκίνητο φορτηγό ή λεωφορείο ενώ έχει λήξει το Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Ικανότητας (Π.Ε.Ι.), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ. 74/2008(Α΄112), τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400) ευρώ. Παράλληλα, αφαιρείται από το αστυνομικό ή λιμενικό όργανο ή το Μικτό Κλιμάκιο Ελέγχου, το έντυπο της άδειας οδήγησής του και αποστέλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφέρειας που τη χορήγησε ή σε αυτή, στην περιοχή της οποίας θα δηλώσει ο κάτοχός της ότι κατοικεί.

Άρθρο 96 [177]

Άρθρο 97: Άδειες οδήγησης αγροτικών μηχανημάτων και μηχανημάτων έργων

1. Δεν επιτρέπεται σε κανένα να οδηγεί αγροτικό μηχάνημα ή μηχάνημα έργων αν δεν έχει την κατά νόμο άδεια οδήγησης. Επίσης δεν επιτρέπεται σε κανένα να οδηγεί αγροτικό μηχάνημα ή μηχάνημα έργων όταν η άδεια αυτή έχει αφαιρεθεί.

2. Τα της έκδοσης και ισχύος των αδειών οδήγησης αγροτικών μηχανημάτων ή μηχανημάτων έργων ρυθμίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Γεωργίας ή Ανάπτυξης, κατά περίπτωση, και του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

3. Αυτός που οδηγεί αγροτικό μηχάνημα ή μηχάνημα έργων χωρίς να έχει την κατά περίπτωση άδεια ικανότητας οδηγού ή όταν αυτή έχει ανακληθεί ή αφαιρεθεί, τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) μέχρι τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων (200,00) ευρώ.[178]

Άρθρο 98: Ειδικές περιπτώσεις αφαίρεσης άδειας οδήγησης

1. Αν για τη διάπραξη κακουργήματος ή εκ δόλου πλημμελήματος χρησιμοποιήθηκε οδικό όχημα σαν μέτρο για την τέλεση αυτού, αφαιρούνται, με απόφαση δικαστηρίου, η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς επίσης και η άδεια οδήγησης του οδηγού που οδηγούσε το πιο πάνω όχημα, για χρονικό διάστημα ενός (1) μέχρι δέκα (10) ετών, εφόσον η επιβαλλόμενη ποινή είναι διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) μηνών φυλάκισης.

2. Αυτός που καταλαμβάνεται να κατέχει πλαστή ή παραποιημένη άδεια οδήγησης ή να κάνει χρήση αυτής τιμωρείται με τις ποινές του άρθρου 216 του Ποινικού Κώδικα.

3. Η άδεια οδήγησης οδικού οχήματος αφαιρείται με δικαστική απόφαση, αν από τις γενόμενες ανακρίσεις αποδειχθεί ότι ο κάτοχός της έγινε υπαίτιος τραυματισμού ή θανάτου με το όχημα που οδηγούσε, παραβαίνοντας διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.

Ειδικότερα τα πιο πάνω αναφερόμενα στοιχεία αφαιρούνται ως εξής:

---

[176] Το άρθρο 95 τίθεται ανωτέρω όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 49 του ν.4155/2013 (ΦΕΚ Α΄120/29-5-2013).

[177] Το άρθρο 96 καταργήθηκε με την παράγραφο 3 άρθρο 49 ν.4155/2013(ΦΕΚ Α΄120).

[178] Η παρ. 3 του ά. 97 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 88 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).
Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

α) Για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών (3) μηνών και μέχρι δύο (2) ετών, αν από το τροχαίο ατύχημα προκλήθηκε σοβαρός τραυματισμός επιβαινόντων σε οποιοδήποτε όχημα ή πεζού.

β) Για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) ετών και μέχρι πέντε (5) ετών, αν από τροχαίο ατύχημα προκλήθηκε θάνατος ή θάνατοι επιβαινόντων σε οποιοδήποτε όχημα ή πεζού ή πεζών, κατά την πρόκληση του ατυχήματος ή εντός τριάντα (30) ημερών από αυτό. Στην περίπτωση αυτή η επαναχορήγηση της άδειας γίνεται μόνο μετά από επιτυχή θεωρητική και πρακτική εξέταση και εφόσον ο υπαίτιος οδηγός παρακολουθήσει το ισχύον πρόγραμμα θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης υποψήφιων οδηγών. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

γ) Σε περίπτωση υποτροπής τα παραπάνω στοιχεία αφαιρούνται, με δικαστική απόφαση, τουλάχιστον για διπλάσιο χρονικό διάστημα από τα προβλεπόμενα πιο πάνω. Το δικαστήριο δύναται σε αυτή την περίπτωση να επιβάλλει και την ποινή της οριστικής αφαίρεσης της άδειας οδήγησης.

4**.** Αυτός που καταλαμβάνεται να οδηγεί οδικό όχημα χωρίς να κέκτηται νόμιμη άδεια οδήγησης, εκτός των λοιπών προβλεπόμενων ποινών, στερείται του δικαιώματος απόκτησης άδειας οδήγησης οποιασδήποτε κατηγορίας, με απόφαση του δικαστηρίου, τουλάχιστον για τρία (3) έτη και τουλάχιστον για δέκα (10) έτη αν έγινε υπαίτιος τροχαίου ατυχήματος με σοβαρό τραυματισμό ή θάνατο.

5. Αυτός που καταλαμβάνεται να οδηγεί οδικό όχημα, κατά το διάστημα που του έχει αφαιρεθεί η άδεια οδήγησης για οποιονδήποτε λόγο, εκτός των λοιπών προβλεπόμενων ποινών, στερείται, με απόφαση του δικαστηρίου, του δικαιώματος επαναχορήγησης της άδειας οδήγησης για τρία (3) επιπλέον έτη, ενώ αν γίνει υπαίτιος τροχαίου ατυχήματος με τραυματισμό ή θάνατο, το δικαστήριο δύναται να επιβάλλει και την ποινή της οριστικής στέρησης του δικαιώματος απόκτησης άδειας οδήγησης οποιουδήποτε οδικού οχήματος.

Άρθρο 99: Παραχώρηση της οδήγησης οχήματος

1. Απαγορεύεται η παραχώρηση της οδήγησης οδικού οχήματος σε πρόσωπο το οποίο δεν έχει την κατά περίπτωση νόμιμη άδεια οδήγησης, ως και το αναγκαίο, κατά περίπτωση, πιστοποιητικό επαγγελματικής ικανότητας ή σε πρόσωπο του οποίου τα στοιχεία αυτά έχουν αφαιρεθεί για οποιαδήποτε παράβαση. Στη δεύτερη περίπτωση η απαγόρευση ισχύει μόνο κατά τη διάρκεια της αφαίρεσης των ως άνω στοιχείων. [179]

2. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου 1 τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) μέχρι έξι (6) μηνών.[180]

Άρθρο 100: Έγγραφα τα οποία πρέπει να φέρει ο οδηγός [181]

1. Ο οδηγός οδικού οχήματος υποχρεούται, όταν οδηγεί, να φέρει τη νόμιμη άδεια οδήγησης, την άδεια κυκλοφορίας του οχήματος, το αποδεικτικό ασφάλισης, την απόδειξη πληρωμής των τελών κυκλοφορίας και κατά περίπτωση την ειδική άδεια οδήγησης οδηγού Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου, το Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Ικανότητας (Π.Ε.Ι.), το Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγού Οχημάτων Μεταφοράς Επικίνδυνων Εμπορευμάτων (ADR) και τα λοιπά έγγραφα που απαιτεί η Συμφωνία ADR του ν. 1741/1987(Α΄225) όπως ισχύει, το Δελτίο Τεχνικού Ελέγχου, την Κάρτα Ελέγχου Καυσαερίων, τη βεβαίωση καλής λειτουργίας ταχογράφου, τη βεβαίωση περιοριστή ταχύτητας και το σχετικό αυτοκόλλητο σήμα, καθώς και οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, βεβαίωση, ή πιστοποιητικό απαιτείται ανάλογα με την κατηγορία του οχήματος από τις ειδικές διατάξεις.

2. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις της πιο πάνω παραγράφου τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20) ευρώ για την έλλειψη καθενός από τα παραπάνω έγγραφα.

---

[179] Η παράγραφος 1. του άρθρου 99 τίθεται ανωτέρω όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.4 του άρθρου 49 του ν.4155/2013(ΦΕΚ Α΄120).

[180] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[181] Το άρθρο 100 τίθεται ανωτέρω όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.5 του άρθρου 49 του ν.4155/2013(ΦΕΚ Α΄120).

Άρθρο 101: Χρήση βοηθητικών οργάνων κατά την οδήγηση

1. Οι οδηγοί οδικών οχημάτων υποχρεούνται, όταν οδηγούν, να φορούν γυαλιά ή να χρησιμοποιούν άλλα βοηθητικά όργανα ή μέσα, αν τούτο αναγράφεται στην άδειά τους, οι οδηγοί δε μοτοσικλετών υποχρεούνται, αν το κράνος το οποίο φορούν δεν έχει διαφανές προστατευτικό κάλυμμα, να φορούν και γυαλιά κατά του ανέμου.

2. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού και των υπουργικών αποφάσεων, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200,00) ευρώ.[182]

Άρθρο 102: Ειδικό σήμα αναγνώρισης νέων οδηγών αυτοκινήτων οχημάτων και οδηγών Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ)

1. Οι νέοι οδηγοί υποχρεούνται να τοποθετούν στο αυτοκίνητο που οδηγούν ειδικό σήμα αναγνώρισης για ένα (1) χρόνο, από την απόκτηση της άδειας. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών ορίζονται τα χαρακτηριστικά του σήματος, ο τρόπος τοποθέτησής του, ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών δύναται να επιβάλλεται η υποχρεωτική τοποθέτηση ειδικών σημάτων αναγνώρισης, σε οποιοδήποτε μηχανοκίνητο όχημα, αν αυτό οδηγείται από Άτομο με Αναπηρίες (ΑμεΑ) ή είναι ειδικά διασκευασμένο για τη μεταφορά του. Με απόφαση των ίδιων Υπουργών καθορίζονται τα χαρακτηριστικά του σήματος, ο τρόπος τοποθέτησής του, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο είκοσι (20,00) ευρώ. [183]

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ

Άρθρο 103: Επιβολή διοικητικών μέτρων

1. Στους παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 4 παράγραφος 3 (πινακίδες Ρ-6, Ρ-8 έως Ρ-14, Ρ-18 έως Ρ-20, Ρ-25, Ρ-26, Ρ-33, Ρ-71 και Ρ-72,), 5 παράγραφος 8 (περιπτ. ε΄, στ΄, ζ΄), 12 παράγραφος 7, 16 παράγραφοι 2 και 3, 21, 23, 25, 34 παράγραφοι 3 έως 7, 37, 39 παράγραφος 2, 54 παράγραφος 1, 64, 68, 70, 78, 79 και 81 παράγραφοι 1, 7, 8, 11, 12 και 13 του παρόντος Κώδικα επιβάλλεται και το διοικητικό μέτρο της αφαίρεσης της άδειας ικανότητας οδηγού και της άδειας κυκλοφορίας μετά των κρατικών πινακίδων του οχήματος για δέκα (10) ημέρες. Το υπό της παραγράφου αυτής προβλεπόμενο διοικητικό μέτρο επιβάλλεται και στην περίπτωση που το όχημα δεν έχει ασφαλισθεί για αστική ευθύνη από ατυχήματα αυτοκινήτων.[184]

2. Στους παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 3, 4 παράγραφος 3 (πινακίδες Ρ-1, Ρ-2, Ρ-5, Ρ-7, Ρ-21 έως Ρ-24, Ρ-27 έως Ρ-32, Ρ-45 έως Ρ-57 και Ρ-59), 5 παράγραφοι 8 (περιπτ. α΄, β΄, γ΄, δ΄, η΄, θ΄, ι΄, ια΄, ιβ΄, ιγ΄) και 9, 6 παράγραφος 1 (περιπτ. β΄, ε΄ και η΄), 16 παράγραφοι 1 και 5 έως 8, 17, 19 παράγραφος 5, 26, 27, 29, 33, 55, 57, 61, 62 και 88 παράγραφος 3 του παρόντος Κώδικα επιβάλλεται και το διοικητικό μέτρο της αφαίρεσης της άδειας ικανότητας οδηγού και της άδειας κυκλοφορίας μετά των κρατικών πινακίδων του οχήματος για είκοσι (20) ημέρες.[185]

3. Για τις παραβάσεις των πιο πάνω παραγράφων, που αναφέρονται σε ελλείψεις του οχήματος ή ελαττωματική λειτουργία του, η οποία επηρεάζει δυσμενώς την οδική ασφάλεια, την υπό τούτου

[182] Η παρ. 2 του ά. 101 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 90 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[183] Η παρ. 3 του άρθρου 102 αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το άρθρο 91 του ν. 3542/2007(Α΄ 50).

[184] Οι περιπτώσεις των πινακίδων (Ρ-71) και (Ρ-72) του ά. 4 παρ. 3 προστέθηκαν στην παρ. 1 του ά. 103 με το ά. 92 παρ. 1 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

[185] Οι παράγραφοι 1 και 2 του ά. 103 αντικαταστάθηκαν ως ανωτέρω με το ά. 43 παρ. 3 του ν. 2963/2001 (Α΄ 268).

εκπομπή επικίνδυνων καυσαερίων, την πρόκληση υπερβολικών θορύβων, ως και στη μη ασφάλιση του οχήματος, η επιστροφή των αφαιρεθέντων στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος (άδεια κυκλοφορίας και πινακίδες) γίνεται μόνον εφόσον διαπιστωθεί αρμοδίως η αποκατάσταση των ελαττωμάτων του οχήματος ή των ελλείψεων αυτού. Αν και μετά την παρέλευση του χρόνου μέχρι του οποίου διαρκεί το ληφθέν, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, διοικητικό μέτρο, δεν έχει αποκατασταθεί το ελάττωμα για το οποίο έγινε η αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος, παρατείνεται η λήψη του μέτρου αυτού μέχρι αποκατάστασης του ελαττώματος ή των ελαττωμάτων ή των ελλείψεων του οχήματος, αρμοδίως διαπιστουμένων.

4. Κατ' εξαίρεση των αναφερομένων στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, δεν αφαιρούνται οι κρατικές πινακίδες και η άδεια κυκλοφορίας των πιο κάτω κατηγοριών οχημάτων:

α) Οδικών οχημάτων που ανήκουν στις νόμιμα λειτουργούσες επιχειρήσεις εκμίσθωσης αυτών, κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

β) Οχημάτων δημόσιας χρήσης.

Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για παραβάσεις, οι οποίες αναφέρονται σε ελλείψεις ή ελαττωματική λειτουργία του οχήματος, που επηρεάζουν δυσμενώς την οδική ασφάλεια ή σε εκπομπές επικίνδυνων καυσαερίων και την πρόκληση υπερβολικών θορύβων (άρθρα 15 παράγραφοι 1 και 2, 53, 55, 57, 61, 62, 64, 68, 70, 78, 79 και 81 παράγραφοι 1, 7, 8, 11, 12 και 13 και 88 παρ. 3 του παρόντος Κώδικα), για παραβάσεις της παραγράφου 10 του άρθρου 29 του παρόντος, καθώς και για την παράβαση του άρθρου 5 του ν. 489/1976.[186]

5. Η κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού αφαίρεση της άδειας οδήγησης και των κρατικών πινακίδων του οχήματος ενεργείται αμέσως και επί τόπου από τον βεβαιούντα ή τους βεβαιούντες την παράβαση αστυνομικούς ή άλλα αρμόδια όργανα με τους όρους και τις προϋποθέσεις, που ορίζει κοινή απόφαση των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης.

Η άδεια οδήγησης και οι κρατικές πινακίδες προσκομίζονται, χωρίς υπαίτια βραδύτητα, από το ενεργήσαν την αφαίρεση όργανο στην αρμόδια Αστυνομική Αρχή μαζί με σχετική έκθεση της παράβασης. Αυτός σε βάρος του οποίου λαμβάνεται διοικητικό μέτρο μπορεί, εμφανιζόμενος στην αρμόδια Αρχή, να εκθέσει τις αντιρρήσεις του και μετά επικυρώνεται ή αίρεται το διοικητικό μέτρο. Στην περίπτωση κατά την οποία η άμεση αφαίρεση των πινακίδων είναι αδύνατη, ενεργείται αυτή ευθύς ως καταστεί αυτό δυνατόν, πάντως δε πριν από την παραγραφή της παράβασης για την οποία προβλέπεται η αφαίρεση των πινακίδων.

Σε κάθε περίπτωση επιβολής του κατά τις πιο πάνω παραγράφους διοικητικού μέτρου ο οδηγός, κάτοχος ή ιδιοκτήτης υποχρεούται, ειδοποιούμενος εγγράφως από την οικεία Αστυνομική Αρχή, να παραδώσει τα στοιχεία κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς και την άδεια ικανότητας οδηγού αυτοκινήτου εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την ειδοποίηση. Αυτός που δεν συμμορφώνεται με τη διάταξη αυτή τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) έως τριών (3) μηνών.[187] Η εκτέλεση του διοικητικού μέτρου δεν επηρεάζεται από την έκβαση της ποινικής δίκης.[188] Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης ρυθμίζονται τα τεχνικά ή μη θέματα για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

6. Οι δαπάνες για την αφαίρεση, μεταφορά, αποθήκευση, φύλαξη και επιστροφή των, κατά τα ανωτέρω, αφαιρούμενων στοιχείων κυκλοφορίας, καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης και βαρύνουν τον ιδιοκτήτη ή κάτοχο του οχήματος και καταβάλλονται προ της παραλαβής

---

[186] Η παράγραφος 4. του άρθρου 103 τίθεται ανωτέρω όπως τροποποιήθηκε: με την παράγραφο 2 του άρθρου 92 του ν.3542/2007 (Η περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 103 αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 2 του άρθρου 92 του ν. 3542/2007(Α΄ 50)- και με την παράγραφο 3 του άρθρου 143 του ν.4070/2012/ΦΕΚ82Α΄ (Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 103 αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 143 του ν.4070/2012/ΦΕΚ82Α΄

[187] Σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3904/2010 (Α΄ 218) τιμωρείται με κράτηση μέχρι έξι (6) μηνών και πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

[188] Το πέμπτο και έκτο εδ. της παρ. 5 του ά. 103 αντικαταστάθηκαν ως ανωτέρω με το ά. 92 παρ. 3 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος. Με το αυτό προεδρικό διάταγμα καθορίζεται το ύψος των πιο πάνω δαπανών, ως επίσης ο τρόπος της είσπραξής τους και η διαχείριση των εισπραττόμενων χρηματικών ποσών, ως και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

7. Τα από το άρθρο αυτό προβλεπόμενα διοικητικά μέτρα επιβάλλονται παράλληλα και ανεξάρτητα από τις ποινικές ή άλλες κυρώσεις, που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις.

8. Για παραβάσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4 (πινακίδα Ρ-40), επιβάλλεται το διοικητικό μέτρο της αφαίρεσης της άδειας κυκλοφορίας μετά των κρατικών πινακίδων του οχήματος για είκοσι (20) ημέρες. Από το μέτρο αυτό εξαιρούνται τα οδικά οχήματα των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παραγράφου 4, στα οποία όμως επιβάλλονται τα διοικητικά πρόστιμα της παραγράφου 11 του άρθρου 4 και της παραγράφου 10 του άρθρου 34 στο διπλάσιο.[189]

Άρθρο 104: Επιβολή προστίμων από αστυνομικά όργανα[190]

1. Στον καταλαμβανόμενο επ' αυτοφώρω, να διαπράττει παραβάσεις, για τις οποίες προβλέπονται διοικητικά πρόστιμα, βεβαιώνεται από το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο το προβλεπόμενο διοικητικό πρόστιμο για καθεμία από αυτές. Σε περιπτώσεις συγκρότησης μικτών συνεργείων για τη διαπίστωση συγκεκριμένων παραβάσεων, την ποινή του προστίμου επιβάλλει το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο που παρίσταται κατά τον έλεγχο.

2. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να εμφανισθεί εντός προθεσμίας τριών (3) ημερών, που αρχίζει από την επίδοση της βεβαίωσης στην Αρχή, στην οποία ανήκει το ανωτέρω όργανο, όπως αυτή προσδιορίζεται στη σχετική βεβαίωση παράβασης, προκειμένου να προβάλει τις αντιρρήσεις του. Η απόφαση με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη με αναφορά σε συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία.

Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν απορριφθούν, επικυρώνεται το διοικητικό πρόστιμο από τον Προϊστάμενο της Αρχής και καταβάλλεται κατά το ήμισυ μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη βεβαίωση της παράβασης, εκτός:

α) της περίπτωσης της παραγράφου 5 του άρθρου 9 του Κ.Ο.Κ., όπου το διοικητικό πρόστιμο καταβάλλεται στο ακέραιο,

β) των περιπτώσεων των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 86 του Κ.Ο.Κ., όπου το διοικητικό πρόστιμο καταβάλλεται μειωμένο στο ένα όγδοο, εφόσον οι κάτοχοι και οι οδηγοί των οχημάτων προσκομίσουν, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών στις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές που επέβαλαν το διοικητικό πρόστιμο ισχύον δελτίο τεχνικού ελέγχου. Η ρύθμιση αυτή δεν εφαρμόζεται στους κατόχους και οδηγούς οχημάτων Ε.Δ.Χ., ασθενοφόρων, σχολικών και λοιπών λεωφορείων και φορτηγών, με μικτό βάρος άνω των 3,5 τόνων, οι οποίοι εφόσον επικυρωθεί το διοικητικό πρόστιμο απότον Προϊστάμενο της Αρχής το καταβάλλουν κατά το ήμισυ μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη βεβαίωση της παράβασης.[191]

---

[189] Η παράγραφος 8 του ά. 103 προστέθηκε με το ά. 43 παρ. 4 του ν. 2963/2001 (Α΄ 268) και στη συνέχεια το πρώτο εδ. αυτής αντικαταστάθηκε ως ανωτέρω με το ά. 92 παρ. 4, ενώ με την ίδια διάταξη καταργήθηκε το δεύτερο εδάφιο και αντικαταστάθηλε ως έχει με την παράγραφο 3 του ά. 31 του ν. 4530/2018 (Α΄59).

[190] Το άρθρο 104 τίθεται ανωτέρω, όπως αντικαταστάθηκε, (ολόκληρο το άρθρο), με το άρθρο 93 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50) και (η παράγραφος 2.) με το άρθρο 8 του ν. 3897/2010 (Α΄ 208).

[191] Η παράγραφος 2 του άρθρου 104 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του ν. 3897/2010 (Α΄ 208)

3. Εφόσον παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία των δέκα (10) ημερών, το διοικητικό πρόστιμο καταβάλλεται στο δικαιούχο Ο.Τ.Α., χωρίς έκπτωση, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από την βεβαίωσή του.

4. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στην περίπτωση που η παράβαση διαπιστώνεται με τεχνικά ή ηλεκτρονικά μέσα. Τα τεχνικά ή ηλεκτρονικά μέσα, με τα οποία διενεργείται η διαπίστωση παραβάσεων, στους χώρους όπου διεξάγεται η δημόσια κυκλοφορία, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον εφόσον υπάρχει σχετική προειδοποίηση προς το κοινό με σταθερές ή κινητές πινακίδες για την ύπαρξη και λειτουργία τους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται ο τρόπος της τοποθέτησής τους, οι τεχνικές προδιαγραφές αυτών των μέσων, η λειτουργία τους για τη διαπίστωση των παραβάσεων, τα σχετικά με την αξιολόγηση των στοιχείων που συλλέγονται από αυτά και τη βεβαίωση των παραβάσεων, τα σχετικά με τους περιορισμούς που επιβάλλονται στη χρήση τους για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων όσων υπόκεινται στη δράση τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Η έναρξη της διαδικασίας γίνεται με την επίδοση της σχετικής βεβαίωσης της παράβασης.

5. Τα πρόστιμα από τις διοικητικές παραβάσεις του Κ.Ο.Κ., που δεν καταβλήθηκαν εντός της αναφερόμενης προθεσμίας των δύο (2) μηνών, βεβαιώνονται υποχρεωτικά, εντός χρονικού διαστήματος τριών (3) μηνών, από τον οικείο Ο.Τ.Α., στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. φορολογίας του παραβάτη. Η βεβαίωση των προστίμων αυτών γίνεται με τη σύνταξη και αποστολή χρηματικών καταλόγων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 58 του π.δ. 16/1989 όπως ισχύει, εισάγονται σε Ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα δε εισπραττόμενα ποσά, μετά την αφαίρεση των δαπανών είσπραξης, αποδίδονται κατά τετράμηνο στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, το οποίο τα διανέμει στους Ο.Τ.Α. με βάση συντελεστές κατανομής, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία βεβαιώσεως και επιβολής των διοικητικών προστίμων, η διαδικασία και οι δαπάνες της είσπραξης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

6. Σε περίπτωση συρροής παραβάσεων επιβάλλεται συνολικό διοικητικό πρόστιμο, το οποίο αποτελείται από το πρόστιμο που προβλέπεται για τη βαρύτερη παράβαση και, το οποίο επαυξάνεται κατά το ήμισυ των προστίμων, τα οποία προβλέπονται για τις άλλες συντρέχουσες παραβάσεις, κατά τον υπολογισμό που προβλέπεται παραπάνω.

7. Σε περίπτωση διαρκούς παράβασης, το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο, που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί επιβάλλει νέο πρόστιμο, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, μετά από κάθε νέα βεβαίωση της παράβασης.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναπροσαρμόζονται τα διοικητικά πρόστιμα που προβλέπονται για παραβάσεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 105 : Δικονομικές διατάξεις[192]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄: ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 106: Ανάκληση άδειας ικανότητας οδηγού

1. Αν διαταχθεί, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κώδικα, η ανάκληση της άδειας ικανότητας οδηγού, μπορεί ο οδηγός κατά του οποίου λαμβάνεται το μέτρο αυτό, αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, να λάβει νέα άδεια μετά τριετία από την ανάκληση, εκτός και αν πρόκειται για ανάκληση εφ' όρου ζωής.

[192] Το άρθρο 105 καταργήθηκε με το άρθρο 94 ν.3542/2007 (Α΄ 50).

2. Σε περίπτωση ανάκλησης άδειας ικανότητας οδηγού αυτοκινήτων οχημάτων, η Αστυνομική Αρχή, η οποία εκτελεί τη σχετική απόφαση, οφείλει να διαβιβάσει την άδεια στην αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που την εξέδωσε.

Άρθρο 107: Σύστημα ελέγχου συμπεριφοράς των οδηγών

1. Με απόφαση των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης, καθιερώνεται Σύστημα Ελέγχου της Συμπεριφοράς των Οδηγών (Σ.Ε.Σ.Ο.) όλων των μηχανοκίνητων οχημάτων ή ορισμένων κατηγοριών εξ αυτών ή και των μοτοποδηλάτων, με τη συγκέντρωση και καταχώριση των στοιχείων για τις διαπραττόμενες από αυτούς παραβάσεις ορισμένων διατάξεων του παρόντος Κώδικα και της κατηγορίας αυτών.

2. Με την αυτή απόφαση καθορίζονται ο τρόπος συγκέντρωσης και καταχώρισης των πιο πάνω στοιχείων, η βαθμολόγηση των παραβάσεων και τα επιβαλλόμενα διοικητικά μέτρα στη περίπτωση συγκέντρωσης ορισμένης βαθμολογίας και μπορεί να ορίζεται ότι άδεια οδήγησης που αφαιρέθηκε, κατ' εφαρμογή του συστήματος ελέγχου της συμπεριφοράς των οδηγών (Σ.Ε.Σ.Ο.), επαναχορηγείται μόνο μετά από εκπαίδευση του οδηγού με το ειδικό περιεχόμενο που ορίζει η απόφαση και εξέτασή του.

3. Τα πιο πάνω διοικητικά μέτρα επιβάλλονται και εκτελούνται παράλληλα και ανεξάρτητα με τις ποινικές κυρώσεις.

4. [193]

Άρθρο 108: Κέντρο Οδικών Πληροφοριών

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης μπορεί να ιδρυθεί Κέντρο Οδικών Πληροφοριών (Κ.Ο.Π.), μη επιχορηγούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, έργο του οποίου θα είναι η παροχή πληροφοριών σχετικά με την πυκνότητα της κυκλοφορίας, τα εμπόδια και την κατάσταση των οδών, τις τοπικές καιρικές συνθήκες, ως και κάθε άλλης πληροφορίας χρήσιμης για την κυκλοφορία των οχημάτων, που θα παρέχεται στο Κέντρο αυτό από τις υπηρεσίες της Τροχαίας και άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

2. Με την ίδια απόφαση θα καθοριστούν η νομική μορφή και οι λεπτομέρειες λειτουργίας του Κέντρου αυτού, ως και ο φορέας που θα το εποπτεύει.

Άρθρο 109: Δημοσίευση αποφάσεων

1. Οι κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος Κώδικα εκδιδόμενες αποφάσεις δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός απ' αυτές που εκδίδονται από τις Αστυνομικές Αρχές, οι οποίες δημοσιεύονται με τοιχοκόλληση στα κεντρικότερα σημεία των πόλεων και χωριών που αφορούν ή με δημοσίευση στις τοπικές εφημερίδες. Για τη δημοσίευση συντάσσεται έκθεση από το αρμόδιο όργανο, η οποία περιλαμβάνει τη χρονολογία και τον τόπο της δημοσίευσης και η οποία υπογράφεται από δύο (2) μάρτυρες. Αντίγραφο της έκθεσης τηρείται από τον οικείο διοικητή και δεύτερο αντίγραφο υποβάλλεται σε αυτόν που εξέδωσε την αστυνομική απόφαση, ενώ το πρωτότυπο αποστέλλεται στο δημόσιο κατήγορο.

Άρθρο 110: Τελικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα καταργείται ο ν. 2094/1992, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 57 παράγραφος 15 του ν. 2218/1994, τα άρθρα 3, 4 και 5 του π.δ. 19/1995, τα άρθρα 8 παράγραφος 6 και 19 και 9 του ν. 2366/1995 και το άρθρο 9 παράγραφοι 9-13 του ν. 2503/1997, καθώς και κάθε αντίθετη διάταξη.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 13 του β.δ. της 24-9/20.10.1958, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 3 του ν. 1080/1980 και ισχύουν, δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η άδεια των

[193] Η παρ. 4 του άρθρου 107 καταργήθηκε με το άρθρο 95 του ν. 3542/2007 (Α΄ 50).

δημοτικών ή κοινοτικών αρχών για την κατάληψη οδού ή πεζοδρόμου χορηγείται με τις προϋποθέσεις του άρθρου 48 του παρόντος Κώδικα.

3. Διατάξεις που αφορούν την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών κρατικών υπηρεσιών δεν θίγονται από τον παρόντα Κώδικα.

4. Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων από τον παρόντα Κώδικα προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων εξακολουθούν να ισχύουν τα προεδρικά διατάγματα και οι υπουργικές αποφάσεις, που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση διατάξεων των προηγούμενων Κωδίκων Οδικής Κυκλοφορίας, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.[194]

Άρθρο δεύτερο: Έναρξη ισχύος του Κώδικα

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει ύστερα από δύο (2) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 23 Μαρτίου 1999
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΙΑΝ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΚΩΝΣΤ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΓΙΩΡ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΕΥΑΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΜΙΧ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΑΝΑΣΤ. ΜΑΝΤΕΛΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 23 Μαρτίου 1999
Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Ε. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

[194] Η παράγραφος 4 του ά. 110 προστέθηκε ως ανωτέρω με το ά. 43 παρ. 5 του ν. 2963/2001 (Α΄ 268).